



**Euroopa  
Liit**

# Institutsioonidevaheline stiiljuhend



ET

2011



EUROOPA LIIT

# **Institutsioonidevaheline**

---

## **stiilijuhend**

**2011**

Käesolev väljaanne on institutsioonidevahelise stiiljuhendi veebilehe print oktoobrist 2011. Stiiljuhendi paberväljaannet kasutades ärge unustage kontrollimast pidevalt uuendatavat veebiväljaannet, eriti „Uudiseid“:

**<http://publications.europa.eu/code/et/et-000300.htm>**

**Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused  
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele**

**Tasuta infotelefon (\*):  
00 800 6 7 8 9 10 11**

(\* ) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2011

ISBN 978-92-78-40699-8  
doi:10.2830/36518

© Euroopa Liit, 2011  
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

*Printed in Belgium*

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

# Avasõna

*Alates selle esimesest väljaandest aastal 1993 toimetaja vademeekumi nime all on institutsioonidevaheline stiiljuhend muutunud möödapääsmatuks töövahendiks Euroopa Liidu institutsioonide ja organite tekstide autoritele kõigis ametlikes keeltes.*

*See keelekasutuse ühtlustamine on eriti märkimisväärne tulemus, kuna kõik käesolevas teoses sisalduvad ühised kokkulepped ja tööeeskirjad on välja töötanud meie asjatundjad, järgides rangelt iga keele eripära.*

*Institutsioonidevaheline stiiljuhend, mis on kättesaadav ka internetis, võimaldab interaktiivset dialoogi eri osapoolte vahel, olgu nad siis autorid, toimetajad, juristid-lingvistid, terminoloogid, tõlkijad või korrektorid. Nende panus käesoleva teose parandamisse ja ajakohastamisse on seega teretulnud.*

*Ma loodan kõigi koostööle, et tagada kehtestatud normide rakendamine. See võimaldab meil muu hulgas jätkata infotehnoloogiavahendite potentsiaali ärakasutamist, et paremini teenida Euroopa kodanikke, kellele meie institutsioonide ja organite koostatud tekstid ju eelkõige suunatud on.*

**Pierre de BOISSIEU**  
Väljaannete talituse  
juhtkomitee eesistuja

*NB!* Avasõna tekst avaldati algselt prantsuse keeles.



# Eessõna

Teabe leviku tagamine kõigis keeltes on Euroopa Liidu jaoks prioriteet ja oluline kohustus.

Selle ülesande ulatusest ja keerukusest ei ole inimesed enamasti teadlikud, kuid kuna levitatavaid materjale on üha rohkem ja paljudes keeltes, võimaldab seda ülesannet igapäevaselt täita vaid kasutatava tehnika jätkuv areng ja pidev ratsionaliseerimine.

*Institutsioonidevaheline stiiljuhend* on valminud just seda silmas pidades. 1993. aastal toimetaja vademeekumiga alanud protsessi tulemusena valminud teos on pikkade ja kõigi Euroopa Liidu institutsioonide aktiivsel osalusel toimunud läbirääkimiste vili. Keeleline ühtlustamine tundus nii suure hulga keelte puhul utoopiline. Ja siiski oli see suurejooneline projekt edukas, sest stiiljuhendi veebilehel (<http://publications.europa.eu/code/>) on kättesaadavad 23 keeleversiooni.

23 keelekogukonda on suutnud koostada ühise töökava, kindlustades seeläbi Euroopa Liidu institutsioonide poolt kodanikele edastatava kuvandi stabiilsuse. Tagades kooskõla nii eri keelerühmade kui ka institutsioonide, organite ja deentraliseeritud asutuste vahel, mille arv on viimastel aastatel mitmekordistunud, näitab see teos, et mitmekeelsus ei pea tingimata olema erimeelsuste allikas. Euroopa soovib vastata kõigile ja selle töövahendi abil on õnnestunud ühendada keeleressursid, et muuta see näilik erinevus võrreldamatuks ühtsuseks kõigi nende vahel, kes osalevad Euroopa Liidu tekstide koostamises.

Stiiljuhendi institutsioonidevahelise komitee otsuseid kohaldatakse kõigis Euroopa Liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning väljaannete talitus peab kontrollima nende rakendamist. Stiiljuhendi järgimine aitab edastada kujundit kodanike teenistuses olevast Euroopast: tagada kodanike teenindamine nende emakeeles, jälgides samal ajal, et kõigile levitataks ühesugust sõnumit.

**Martine REICHERTS**  
peadirektor  
väljaannete talitus

*NB!* Eessõna tekst avaldati algselt prantsuse keeles.



# Viited

## Õiguslik alus <sup>(1)</sup>

16. jaanuari 1969. aasta otsus 69/13/Euratom, ESTÜ, EMÜ Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talituse loomise kohta (EÜT L 13, 18.1.1969) on kehtetuks tunnistatud ja asendatud Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni, Euroopa Kohtu, kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee 26. juuni 2009. aasta otsusega 2009/496/EÜ, Euratom Euroopa Liidu Väljaannete Talituse korralduse ja toimimise kohta (ELT L 168, 30.6.2009, lk 41):

### *„Artikkel 1*

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus on institutsioonidevaheline talitus, kelle ülesanne on kirjastada parimates võimalikes tingimustes Euroopa ühenduste ja Euroopa Liidu institutsioonide väljaandeid.”

\*

Komisjoni trükiste kooskõlastamiskomitee määratluse kohaselt on trükis „mitmes eksemplaris kirjalik dokument, mille väljaandmisega kaasnevad eelarvekulud ja mis on suunatud peamiselt väljapoole”.

Väljaannete talitus kohustub muu hulgas:

- standardiseerima trükiste vormi;
- ühtlustama trükiste esitlust.

*NB!* Vastavalt otsusele 2009/496/EÜ, Euratom muutus Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus alates 1. juulist 2009 Euroopa Liidu Väljaannete Talituseks. Otsuses kasutatud nimetust (Euroopa Liidu Ametlike Väljaannete Talitus) on muudetud korrigendumiga.

## Volitused

Käesolevat dokumenti haldavad järgmised üksused:

- **institutsioonidevaheline komitee**, kelle nimetab väljaannete talituse juhatus ja kuhu kuuluvad järgmiste institutsioonide esindajad: Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Komisjon, Euroopa Liidu Kohus, Euroopa Kontrollikoda, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Liidu Regioonide Komitee, Euroopa Keskpank;
- **stiiljuhendi üldise koordineerimise sektsioon**, mille on moodustanud väljaannete talitus;
- **institutsioonidevahelised keelerühmad** (üks keele kohta), mille esindajad on ametisse määratud institutsioonidevahelise komitee liikmete poolt.

Institutsioonidevahelise komitee peamine roll on määrata ametlikud esindajad, kes osalevad otseselt keelerühmades tehtavas töös. Komitee võib suurte probleemide korral tegutseda vahekohtunikuna.

Üldise koordineerimise sektsioon vastutab kogu menetluse haldamise eest: ta koostab tööde päevakorra, jälgib eri rühmades võetud otsuste kooskõla, tagab menetluse ajakohastamise ja arendamise. Samuti haldab sektsioon stiiljuhendi veebilehte ja osaleb otse selle arendamises.

---

<sup>(1)</sup> Mitteametlik tõlge (tekst avaldatud algselt 11 keeles).



Keelerühmad vastutavad üldise koordineerimise sektsiooni juhtimisel oma keeleversiooni koostamise ja jälgimise eest. Väljaannete talituse esindajad kõnealustes rühmades tagavad tööde koordineerimise ja vastutavad teabe edastamise eest üldise koordineerimise sektsioonile. Keelerühmad koondavad institutsioonide eri keeleüksuste esindajaid: juristid-lingvistid, tõlkijad, terminoloogid, korrektorid jne.

Lisaks konsulteeritakse vastavalt käsitletavatele teemadele regulaarselt otsuseid tegevate asutustega, eelkõige komisjoni peasekretariaadi, protokollitalituse ja välissuhete eest vastutavate teenistustega. Tihedalt peetakse sidet ka mitmesuguste rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige standardiseerimise valdkonnas (ISO).

# Sisukord

|  |           |
|--|-----------|
| <b>Avasõna</b>   | <b>1</b>  |
| <b>Eessõna</b>   | <b>3</b>  |
| <b>Viited</b><br>(õiguslik alus ja volitused)              | <b>5</b>  |
| <b>Sissejuhatus</b>  | <b>11</b> |
| <b>Esimene osa. <i>Euroopa Liidu Teataja</i></b>           | <b>13</b> |
| <b>Preambul</b>  | <b>15</b> |
| <b>1. <i>Euroopa Liidu Teataja</i> ülesehitus</b>          | <b>21</b> |
| <b>1.1. Üldine ülesehitus</b>                              | <b>21</b> |
| <b>1.2. L-seeria</b>                                       | <b>23</b> |
| 1.2.1. Aktide liigitamine                                  | 23        |
| 1.2.2. Aktide nummerdamine                                 | 24        |
| 1.2.3. Sisu  | 26        |
| <b>1.3. C-seeria</b>                                       | <b>32</b> |
| 1.3.1. Aktide liigitamine                                  | 32        |
| 1.3.2. Aktide nummerdamine                                 | 34        |
| 1.3.3. Sisu  |           |
| <b>2. Õigusakti ülesehitus</b>                             | <b>37</b> |
| <b>2.1. Pealkiri</b>                                       | <b>37</b> |
| <b>2.2. Preambul (volitused ja põhjendused)</b>            | <b>38</b> |
| <b>2.3. Artiklid (regulatiivosa)</b>                       | <b>40</b> |
| <b>2.4. Määruste kohaldatavuse säte</b>                    | <b>41</b> |
| <b>2.5. Koht, kuupäev ja allkiri</b>                       | <b>42</b> |
| <b>2.6. Lisad</b>  | <b>43</b> |
| <b>2.7. Õigusakti jaotised</b>                             | <b>44</b> |
| <b>3. Toimetamise reeglid</b>                              | <b>45</b> |
| <b>3.1. Osutamine <i>Euroopa Liidu Teatajale</i></b>       | <b>45</b> |
| <b>3.2. Aktide pealkirjad ja aktidele osutamine</b>        | <b>46</b> |
| 3.2.1. Pealkirja vormid                                    | 46        |
| 3.2.2. Osutamine teistele aktidele                         | 48        |
| 3.2.3. Osutamine akti jaotistele                           | 51        |
| 3.2.4. Osutamine muutmisaktidele                           | 52        |
| <b>3.3. Sätete muudatused</b>                              | <b>52</b> |
| <b>3.4. Osutamise järjekord</b>                            | <b>54</b> |
| 3.4.1. Aluslepingute järjekord                             | 54        |
| 3.4.2. Avaldamise järjekord                                | 55        |
| 3.4.3. Riikide järjekord                                   | 56        |
| 3.4.4. Ametlike keelte ja mitmekeelsete tekstide järjekord | 56        |
| 3.4.5. Vääringud   | 56        |
| <b>3.5. Loetelud</b>                                       | <b>56</b> |
| 3.5.1. Liigendatud loetelu kirjavahemärgid                 | 56        |
| 3.5.2. Aktide loetelu                                      | 57        |

|                                      |   |            |
|--------------------------------------|---|------------|
| 3.6.                                 | Mõistete esitamine  | 58         |
| 3.7.                                 | Rahvusvahelised lepingud  | 58         |
|                                      | <b>Kokkuvõtlikud tabelid</b>  | <b>59</b>  |
| <b>Teine osa. Üldised väljaanded</b> |   | <b>65</b>  |
| <b>4.</b>                            | <b>Dokumentide ettevalmistamine ja identifitseerimistunnused</b>    | <b>67</b>  |
| 4.1.                                 | <b>Autorid, pädevad asutused, väljaannete talitus ja trükikojad</b> | <b>67</b>  |
| 4.1.1.                               | Autorid ja väljaannete talitus                                      | 67         |
| 4.1.2.                               | Projektide haldamine väljaannete talituses                          | 68         |
| 4.1.3.                               | Korrektuur väljaannete talituses                                    | 68         |
| 4.2.                                 | <b>Originaaldokumendid (käsikirjad)</b>                             | <b>70</b>  |
| 4.2.1.                               | Tootmisahela põhimõte   | 70         |
| 4.2.2.                               | Dokumendi loogiline struktuur                                       | 71         |
| 4.2.3.                               | Teksti ettevalmistamine   | 72         |
| 4.2.4.                               | Trükivalmis dokumendid  | 74         |
| 4.3.                                 | <b>Väljaannete tüübid</b>   | <b>74</b>  |
| 4.3.1.                               | Monograafiad  | 75         |
| 4.3.2.                               | Pidevväljaanded   | 75         |
| 4.3.3.                               | Jadaväljaande ja monograafia kombinatsioonid                        | 75         |
| 4.4.                                 | <b>Identifitseerimistunnused</b>                                    | <b>76</b>  |
| 4.4.1.                               | Rahvusvaheline raamatu standardnumber (ISBN)                        | 76         |
| 4.4.2.                               | Rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN)                  | 78         |
| 4.4.3.                               | Digitaalse dokumendi identifitseerimistunnus (DOI)                  | 80         |
| 4.4.4.                               | Katalooginumber   | 80         |
| <b>5.</b>                            | <b>Väljaande ülesehitus</b>   | <b>81</b>  |
| 5.1.                                 | <b>Kaas</b>   | <b>81</b>  |
| 5.1.1.                               | Kaane osad  | 81         |
| 5.1.2.                               | Värvikasutus kaanel   | 84         |
| 5.2.                                 | <b>Tiitelleht</b>   | <b>84</b>  |
| 5.3.                                 | <b>Tiitellehe verso</b>   | <b>85</b>  |
| 5.3.1.                               | Ülesehitus  | 85         |
| 5.3.2.                               | Autoriõigus   | 87         |
| 5.3.3.                               | Vastutust käsitlev lisamärge (vastutusest loobumise märge)          | 88         |
| 5.3.4.                               | Märke paberitüübi kohta   | 89         |
| 5.4.                                 | <b>Kataloogiandmed</b>  | <b>89</b>  |
| 5.5.                                 | <b>Esi- ja järellehed</b>   | <b>90</b>  |
| 5.5.1.                               | Pühendus  | 90         |
| 5.5.2.                               | Avasõna, eessõna ja sissejuhatus                                    | 90         |
| 5.5.3.                               | Sisukord  | 91         |
| 5.5.4.                               | Kasutatud kirjandus   | 91         |
| 5.5.5.                               | Register  | 92         |
| 5.6.                                 | <b>Teksti liigendus</b>   | <b>92</b>  |
| 5.7.                                 | <b>Loetelud</b>   | <b>94</b>  |
| 5.8.                                 | <b>Esiletõst</b>  | <b>95</b>  |
| 5.9.                                 | <b>Viited</b>   | <b>96</b>  |
| 5.10.                                | <b>Tsitaadid</b>  | <b>98</b>  |
| 5.11.                                | <b>Illustratsioonid</b>   | <b>99</b>  |
| 5.12.                                | <b>Tabelid</b>  | <b>100</b> |

|   |            |
|---|------------|
| <b>Kolmas osa. Kõikidele keeltele omased ühised tavad</b>                       | <b>101</b> |
| <b>6. Trükitehnilised juhised ja teksti läbivaatamine</b>                       | <b>103</b> |
| 6.1. Käsikirja lugemine   | 103        |
| 6.2. Elektroonilise käsikirja lugemine  | 103        |
| 6.3. Korrektuurimärgid  | 103        |
| 6.4. Wordi tekstitöötlusprogrammi kirjavahemärgid ja sõnavahe                   | 105        |
| 6.5. Kirjavahemärgid arvudes  | 105        |
| <b>7. Riigid, keeled, vääringud ja nende lühendid</b>                           | <b>107</b> |
| 7.1. Riigid   | 107        |
| 7.1.1. Kasutusel olevad nimetused ja lühendid                                   | 107        |
| 7.1.2. Riikide järjestus loetelus   | 109        |
| 7.2. Keeled, koodid ja nende loetlemise järjestus                               | 112        |
| 7.2.1. ISO koodid ja keeleversioonide järjestus mitmekeelsetes tekstides        | 112        |
| 7.2.2. Keelte järjestus tekstis (ühekeelsed tekstid)                            | 113        |
| 7.2.3. Väljaande keelele osutamine  | 113        |
| 7.2.4. Keele-eeskirjad institutsioonides  | 114        |
| 7.3. Vääringud  | 114        |
| 7.3.1. Euro ja sent   | 114        |
| 7.3.2. Muud vääringud: koodid ja järjestus                                      | 115        |
| 7.3.3. Rahaühikute kasutamise eeskirjad   | 117        |
| <b>8. Allmärkused ja nende viitamine</b>  | <b>119</b> |
| 8.1. Allmärkustele viitamine  | 119        |
| 8.2. Allmärkuste kasutamise kord  | 119        |
| <b>9. Muud tavad</b>  | <b>121</b> |
| 9.1. Aadressid  | 121        |
| 9.1.1. Aadressid: üldpõhimõtted   | 121        |
| 9.1.2. Aadressid ühekeelsetes dokumentides                                      | 122        |
| 9.1.3. Aadressid mitmekeelsetes dokumentides                                    | 124        |
| 9.1.4. Aadressid liikmesriikides: esitus ja näited                              | 125        |
| 9.1.5. Aadressid liikmesriikides: eriomased tunnused                            | 128        |
| 9.2. Elektroonilised aadressid  | 129        |
| 9.3. Telefoninumbrid  | 130        |
| 9.4. Töödele viitamine ja viited <i>Euroopa Liidu Teatajale</i>                 | 131        |
| 9.5. Euroopa Liidu haldusstruktuur: ametlikud nimetused ja loetlemise järjestus | 132        |
| 9.5.1. Institutsioonid ja organid   | 132        |
| 9.5.2. Institutsioonidevahelised teenistused                                    | 133        |
| 9.5.3. Detsentraliseeritud asutused (ametid)                                    | 134        |
| 9.5.4. Rakendusametid   | 135        |
| 9.5.5. Euratomi ametid ja asutused  | 135        |
| 9.5.6. Teised asutused  | 136        |
| 9.6. Komisjoni peadirektoraadid: ametlikud nimetused                            | 136        |

|  |            |
|--|------------|
| <b>Neljas osa. Eestikeelsed väljaanded</b>   | <b>139</b> |
| <b>10. Eestikeelsete tekstide ettevalmistamine</b>   | <b>141</b> |
| <b>10.1. Kirjavahemärgid</b>   | <b>141</b> |
| 10.1.1. Punkt  | 141        |
| 10.1.2. Koma   | 141        |
| 10.1.3. Semikoolon   | 142        |
| 10.1.4. Koolon   | 143        |
| 10.1.5. Ümar- ja nurksulud   | 143        |
| 10.1.6. Jutumärgid   | 144        |
| 10.1.7. Mõtte- ja sidekriips   | 144        |
| 10.1.8. Kaldkriips   | 144        |
| 10.1.9. Küsimärk   | 144        |
| 10.1.10. Hüüumärk  | 144        |
| 10.1.11. Ülakoma   | 144        |
| <b>10.2. Ainsus ja mitmus</b>  | <b>145</b> |
| <b>10.3. Suur ja väike algustäht</b>   | <b>145</b> |
| <b>10.4. Numbrid, kuupäevad ja kellaeg</b>   | <b>145</b> |
| <b>10.5. Kaldkiri</b>  | <b>146</b> |
| <b>10.6. Lühendamine</b>   | <b>146</b> |
| <b>10.7. Mitmesugust</b>   | <b>146</b> |
| <b>10.8. Lühendid ja akronüümid</b>  | <b>147</b> |
| <b>11. Muud allikad</b>  | <b>149</b> |
| <b>Lisad</b>   | <b>151</b> |
| <b>Lisa A1. Euroopa logode graafiline juhis</b>  | <b>153</b> |
| <b>Lisa A2. Embleemid</b>  | <b>159</b> |
| <b>Lisa A3. Lühendid ja sümbolid</b>   | <b>167</b> |
| <b>Lisa A4. Akronüümid ja lühendid</b>   | <b>171</b> |
| <b>Lisa A5. Riikide, territooriumite ja väeringute nimistu</b>   | <b>181</b> |
| <b>Lisa A6. Riigi- ja territooriumikoodid</b>  | <b>195</b> |
| <b>Lisa A7. Väeringukoodid</b>   | <b>201</b> |
| <b>Lisa A8. Euroopa Liidu ametlike keelte koodid</b>   | <b>207</b> |
| <b>Lisa A9. Institutsioonid, organid, institutsioonidevahelised teenistused ja asutused: mitmekeelne nimistu</b> | <b>209</b> |
| <b>Lisa C. Mitmesugust</b>   | <b>249</b> |
| <b>Register</b>  | <b>251</b> |

# Sissejuhatus

Käesolev teos, mis esialgu avaldati 1997. aastal 11 keeles ja seejärel laiendatult 23 keeles, on ainulaadne keelelise ühtlustamise projekt. See on mõeldud kasutamiseks kirjalike tekstide puhul viitematerjalina kõigi Euroopa Liidu institutsioonide ning organite ja asutuste poolt.

Teose koostamiseks oli vaja luua institutsioonidevaheline juhtkomitee, mis määras kõigi institutsioonide ja kõigi keelte jaoks esindajad, kes töötavad väljaannete talituses asuva koordineerimisrühma juhtimise all.

Erinevate lähenemisviiside ühtlustamisel on arvestatud asjaolu, et institutsioonid on mitmekeelsed, mistõttu tekstid peavad olema kõigis ametlikes keeltes võrreldavad, kuid arvestama samal ajal iga keele eripära.

Esimeses osas on esitatud eeskirjad, mida peab *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavate aktide puhul rangelt järgima, teises osas üldväljaannete peamised tehnilised ja toimetamisstandardid. Peale selle on lisaks igale keelele ainuomastele reeglitele, mis on koondatud neljandasse osasse, 23 keelerühma leppinud kokku kõikidele keeltele omased ühised tavad, mis on esitatud teose kolmandas osas. See osa kujutab endast tõelist katalüsaatorit kõigi keelte ja kõigi institutsioonide tavade ühtlustamiseks.

Stiiljuhendis esitatud ühised kokkulepped on ülimuslikud kõigi muude mujal pakutud või varem kasutatud lahenduste üle, nende rakendamine on kohustuslik kirjaliku menetluse kõigis etappides.

Lõpetuseks, käesoleva teose eesmärk on eelkõige edendada dünaamilist dialoogi kõigi selle kasutajate vahel, kuna stiiljuhendit tuleb pidevalt ajakohastada. Teose autorid kutsuvad seega kõiki lugejaid üles aktiivselt osalema ja esitama kasulikku teavet, juhtima tähelepanu vigadele või lünkadele ning esitama ettepanekuid järgmisel aadressil:

**Office des publications de l'Union européenne** (Euroopa Liidu Väljaannete Talitus)

**Coordination «Code de rédaction»** (Stiiljuhendi töörühm)

**Kate Thylander, Bernard Lahure**

**Unité B2 – Services éditoriaux** (Üksus B2: toimetamisteenused)

2, rue Mercier

2985 Luxembourg

LUKSEMBURG

Tel +352 2929-44034, +352 2929-42378

Faks +352 2929-44631



# Esimene osa

## *Euroopa Liidu Teataja*

Esimeses osas on kajastatud *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavate tekstide esitusviisi. Seda osa peab käsitlema koos kolmanda ja neljanda osaga ning lisadega, milles samuti käsitletakse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavaid tekste.

Kogu esimene osa vaadati üle ja uuendati 2011. aastal ning see sisaldab muudatusi, mis tulenevad jõustunud Lissaboni lepingust. Kõigile küsimustele pole siiski vastust antud, kuna Lissaboni lepingust tulenevate muudatustega seotud praktika on veel liiga värske.





# Preambul

## Ajalugu

### 1952

Pärast ESTÜ asutamislepingu jõustumist luuakse ametlik teataja, et avaldada teatiseid, otsuseid jms.

Esimene teataja ilmub 30. detsembril.

Aastast 1952 kuni 1958. aasta 19. aprillini kannab väljaanne *Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Teataja* nime ning selle ametlikud keeled on hollandi, itaalia, prantsuse ja saksa keel.

### 1958

Pärast kahe uue lepingu – EÜ asutamislepingu ja Euratomi asutamislepingu – jõustumist saab väljaande nimeks *Euroopa Ühenduste Teataja*.

Uus teataja hakkab ilmuma alates 20. aprillist.

### 1968

Jaanuaris luuakse L-seeria (*Õigusaktid*) ja C-seeria (*Teave ja teatised*).

L-seeria hakkab ilmuma 3. jaanuaril.

C-seeria hakkab ilmuma 12. jaanuaril.

### 1978

Luuakse S-seeria (*Euroopa Ühenduste Teataja lisa*), kus avaldatakse hanketeateid. Esimene number ilmub 7. jaanuaril.

Hanketeated ja Euroopa Arengufondi teated ilmusid varem vastavalt L-seerias (1974. aasta lõpuni) ning C-seerias (1977. aasta lõpuni).

### 1981

CELEXi andmebaas – ühenduse õigusaktide automaatne mitmekeelne dokumenteerimissüsteem – tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Komisjoni hallatav CELEX on kasutatav reaalajas ja magnetlindil.

### 1986

S-seeria tehakse kättesaadavaks elektrooniliselt (TEDi andmebaas).

### 1987

L- ja C-seeria tehakse kättesaadavaks mikrofiššidena.

### 1991

Luuakse C ... A-seeria.

### 1992

Oktoobris annab komisjon CELEXi haldamise üle väljaannete talitusele.

## 1997

S-seeria tehakse kättesaadavaks CD-ROMil.

## 1998

L- ja C-seeria tehakse kättesaadavaks EUR-Lexi veebilehel.

Alates 1. juulist S-seeriat enam ei trükita, see avaldatakse vaid CD-ROMil ja internetis (TEDi andmebaas).

## 1999

Alates 31. augustist ilmub uus C ... E-seeria elektrooniliselt.

## 2001

L- ja C-seeria tehakse kättesaadavaks CD-ROMil.

## 2002

EUR-Lex tehakse tasuta kättesaadavaks 1. jaanuarist.

## 2003

*Euroopa Ühenduste Teataja* nimetatakse 1. veebruarist *Euroopa Liidu Teatajaks* (Nice'i leping).

## 2004

Alates 1. maist ilmub *Euroopa Liidu Teataja* laienemise tulemusel 20 ametlikus keeles. Nõukogu määruse (EÜ) nr 930/2004 kohaselt tehakse erand ELT maltakeelse väljaande suhtes: kolme aasta jooksul (1.5.2004–30.4.2007) peavad institutsioonid avaldama malta keeles ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud õigusaktid.

1. maist ei ole ELT kaaneseljal värvitriipu, keeleversioone eristatakse kaanel oleva ISO koodi järgi.

1. maist on CELEXi ja EUR-Lexi andmebaas kättesaadavad 20 ametlikus keeles.

Juulis ilmub ühenduse kehtivate õigusaktide juhi viimane trükiväljaanne. Pärast seda on juht kättesaadav EUR-Lexi veebilehel.

1. novembril liidetakse CELEXi andmebaas EUR-Lexi andmebaasiga, 31. detsembrist CELEXi andmebaasi enam ei uuendata.

## 2007

Rumeenia ja Bulgaaria ühinemise tõttu ning otsuse tõttu avaldada teisese õiguse aktid iiri keeles ilmub *Euroopa Liidu Teataja* alates 1. jaanuarist 23 ametlikus keeles. Samas jääb iirikeelse väljaande suhtes kehtima malta keelele sarnane erand: viie aasta jooksul (1.1.2007–31.12.2011) peavad institutsioonid avaldama iiri keeles ainult Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud õigusaktid (nõukogu määrus (EÜ) nr 920/2005). (Erandid on pikendatud nõukogu määrusega (EL) nr 1257/2010 kuni 31. detsembrini 2016.)

1. jaanuarist muutub ka aktide liigitamise süsteem *Euroopa Liidu Teatajas*.

## 2009

Alates 1. detsembrist, mil jõustus Lissaboni leping, lisatakse ELT L-seeria V rubriiki ajutine alamrubriik (kuni 31.12.2009) „Alates 1. detsembrist 2009 Euroopa Liidu lepingu, Euroopa Liidu toimimise lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud õigusaktid”.

## 2010

Alates 1. jaanuarist liigitatakse ELTs avaldatavad õigusaktid uut moodi, et järgida Lissaboni lepinguga tehtud muudatusi.

# Institutsioonide, organite ja asutuste tekste saatvad teenistused

Institutsioonide, organite ja asutuste erinevad nimekujud on esitatud punktis 9.5.

## **Euroopa Parlament** (Brüssel, Luxembourg, Strasbourg)

Tekste saadavad erinevad osakonnad.

## **Euroopa Ülemkogu** (Brüssel)

Tekste saadab Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat.

## **Euroopa Liidu Nõukogu** (Brüssel)

Tekste saadab peasekretariaat.

## **Euroopa Komisjon** (Brüssel, Luxembourg)

Peasekretariaat vastutab selle eest, et komisjoni tekstid, nimelt siduvad õigusaktid (L-seeria), komisjoni ettepanekud, teave ja teatised (C-seeria), hanketeated ja Euroopa Arengufondi teated (S-seeria), edastatakse avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*.

## **Euroopa Liidu Kohus** (Luxembourg)

Tekstide saatmise eest vastutab kohtukantselei.

## **Euroopa Keskpank** (Frankfurt Maini ääres)

Tekste saadab sekretariaadi ja keeleteenuste peadirektoraat või õigusteenuste peadirektoraat.

## **Kontrollikoda** (Luxembourg)

Tekstide saatmise eest vastutab teabeedastuse ja aruannete üksus.

## **Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja** (Brüssel)

Tekste saadab Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat.

## **Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee** (Brüssel)

Tekste saadab registriosakond.

## **Euroopa Liidu Regioonide Komitee** (Brüssel)

Tekste saadab registriosakond.

## **Euroopa Investeerimispank** (Luxembourg)

Tekste saadavad erinevad autorid.

## Euroopa Ombudsman (Strasbourg) ja Euroopa Andmekaitseinspektor (Brüssel)

Tekste saadavad erinevad autorid.

### Asutused

Asutuste nimekirja vt punktidest 9.5.3–9.5.6.

Institutsioonide, organite ja asutuste mitmekeelset nimekirja vt lisast A9.

## LegisWrite

LegisWrite on arvutiprogramm, mida kasutatakse institutsioonide juriidiliste ja muude dokumentide loomiseks, toimetamiseks ja vahetamiseks. Programm ühtlustab tekstide struktuuri ja esitusviisi.

Lisateavet saab LegisWrite'i veebilehelt, mida saavad kasutada ELi institutsioonide töötajad (komisjoni töötajad: [http://myintracomm.ec.europa.eu/corp/digit/EN/doc\\_mgt/legiswrite/pages/index.aspx](http://myintracomm.ec.europa.eu/corp/digit/EN/doc_mgt/legiswrite/pages/index.aspx); teiste institutsioonide ja asutuste töötajad: [http://myintracomm.cec.eu-admin.net/corp/digit/EN/doc\\_mgt/legiswrite/pages/index.aspx](http://myintracomm.cec.eu-admin.net/corp/digit/EN/doc_mgt/legiswrite/pages/index.aspx)).

## Teabeallikad

*Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavate tekstide toimetamise teabeallikad on järgmised:

a) õigekeelsus:

- *Eesti õigekeelsussõnaraamat*: ÕS 2006 / Tiiu Erelt, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Maire Raadik; Eesti Keele Instituut – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2006 – [Võrguteavik] <http://portaal.eki.ee/dict/qs/>
- *Eesti keele käsiraamat* / Mati Erelt, Tiiu Erelt, Kristiina Ross – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2007 – [Võrguteavik] Tallinn: Eesti Keele Instituut – <http://portaal.eki.ee/books/ekk09/>
- Eesti Keele Instituudi kohanimeandmed: [Võrguteavik] Tallinn: Eesti Keele Instituut – <http://portaal.eki.ee/knab/>
- *Eesti ortograafia* / Tiiu Erelt – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2005
- *Võõrsõnade leksikon* / Eduard Väari, Richard Kleis, Johannes Silvet – Tallinn: Valgus, 2006
- sõnastike koondleheküljed: <http://portaal.eki.ee/keelekogud.html>, <http://www.keelevara.ee/> ja <http://www.keeleeveeb.ee/>

b) õigusaktide toimetamine:

- *Ühenduse ühine normitehnika juhend*: <http://eur-lex.europa.eu/et/techleg/index.htm>
- *Euroopa Liidu Nõukogu õigusaktide koostamise käsiraamat*
- *Legislative drafting — a Commission manual* <sup>(1)</sup>

---

<sup>(1)</sup> Siselink/töödokument Euroopa Liidu institutsioonide töötajatele.

- c) lühendid:
- IATE (Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja ametite terminoloogia kogumise, levitamise ja haldamise andmebaas)
  - *Eesti õigekeelsussõnaraamat: ÕS 2006* / Tiiu Erelt, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Maire Raadik; Eesti Keele Instituut – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2006 – [Võrguteavik] <http://portaal.eki.ee/dict/qs/>
  - *Lühendiraamat* / Martin Ollisaar – Tallinn: Valgus, 2006
- d) õigusaktide pealkirjad, sisu, muudatused jms:
- EUR-Lex (võimaldab vahetut ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele; peale ELT saab vaadata ka aluslepinguid, teise õiguse akte, kohtulahendeid ja ettevalmistavaid akte)
- e) *Euroopa Liidu Teataja* korrektuuri lugemine (küljendamise reeglid, tüpograafia eeskirjad jne):
- *Visual Guide — Official Journal typographical rules*

Lisaks sellele on põllumajanduse, kalanduse, kaubanduskokkulepete, kombineeritud nomenklatuuri, kolmandate riikidega sõlmitud kokkulepete jm küsimuste puhul olulised teabeallikad ka *Euroopa Liidu Teataja* teatavad väljaanded.



# 1. *Euroopa Liidu Teataja* ülesehitus

## 1.1. Üldine ülesehitus

*Euroopa Liidu Teataja* jaguneb kolmeks seeriaks:

- L-seeria: õigusaktid;
- C-seeria: teave ja teatised;
- S-seeria: *Euroopa Liidu Teataja* lisa.

L- ja C-seeria ilmuvad iga päev.

Peale selle avaldatakse lisaväljaanded vastavalt dokumentide mahukusele, pakilisusele ja tähtsusele.

**(a)**

### **L-seeria**

L-seeria sisaldab järgmisi rubriike:

- seadusandlikud aktid (L I);
- muud kui seadusandlikud aktid (L II);
- muud aktid (L III);
- EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid (L IV) (ajutine rubriik);
- parandused.

Vt ka punkti 1.2 „L-seeria”.

**(b)**

### **C-seeria**

C-seeria sisaldab järgmisi rubriike:

- resolutsioonid, soovitusel ja arvamused (C I);
- teatised (C II);
- ettevalmistavad aktid (C III);
- teave (C IV);
- teated (C V);
- parandused.

Vt ka punkti 1.3 „C-seeria”.



C-seeriat täiendavad C ... A- ja C ... E-seeria. Kolm punkti tähistavad seeria numbrit.

- C ... A-seeria (*A – annex*)  
Selles seerias ilmuvad teated avalike konkursside ja vabade töökohtade kohta ning ühtsed sordilehed (põllukultuuride liigid jms).
- C ... E-seeria (*E – electronic*)  
Selles seerias ilmuvad sellised tekstid nagu seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võetud nõukogu seisukohad, nõukogu istungite protokollid ja Euroopa Parlamendis vastu võetud tekstid. Need tekstid on kättesaadavad EUR-Lexi veebilehel ja igal kuul ilmuval DVD-l.

ELT C 137, 27.5.2010

ELT C 137 A, 27.5.2010

ELT C 137 E, 27.5.2010

C-seerias avaldatakse väga erinevaid tekste ja seetõttu on nende tüpograafiline esitusviis L-seerias avaldatud tekstidest erinev, kuid mõlema seeria puhul järgitakse samu reegleid.

(c)

## **S-seeria**

S-seerias (*S – supplement*) ilmuvad pakkumiskutsed hankelepingute sõlmimiseks, samuti Euroopa Arengufondi ning teiste institutsioonide, organite ja asutuste teated. Seeria on kättesaadav internetis (TEDi andmebaas) ja DVD-l.

## 1.2. L-seeria

### 1.2.1. Aktide liigitamine

L-seeria rubriikide ja alamrubriikide järjekord on esitatud järgnevas loetelus (täpsem loetelu on avaldatud EUR-Lexi veebilehel ja väljaandes *Visual Guide — Official Journal typographical rules*).

| <i>Euroopa Liidu Teataja L-seeria</i>  |  |
|--|--|
| <b>L I Seadusandlikud aktid</b>  |  |
| — Määrused   |  |
| — Direktiivid  |  |
| — Otsused  |  |
| — Eelarved   |  |
| <b>L II Muud kui seadusandlikud aktid</b>  |  |
| — Rahvusvahelised lepingud   |  |
| — Määrused   |  |
| — Direktiivid  |  |
| — Otsused  |  |
| — Soovitused   |  |
| — Suunised   |  |
| — Kodu- ja töökorrad   |  |
| — Rahvusvaheliste lepingutega loodud organite vastu võetud aktid   |  |
| <b>L III Muud aktid</b>  |  |
| — Euroopa Majanduspiirkond   |  |
| <b>L IV EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid</b>   |  |
| <hr/>  |  |
| <i>NB!</i> — Autorite järjekord rubriigiti („Määrused”, „Direktiivid” jne) on esitatud punktis 3.4.2.  |  |
| — L II rubriikides „Määrused”, „Direktiivid” ja „Otsused” liigitatakse asjaomaste autorite aktid eespool esitatud järjekorras järgmiselt: 1) vahetult aluslepingutel põhinevad aktid; 2) delegeeritud aktid; 3) rakendusaktid (vt näiteid <a href="http://eur-lex.europa.eu/et/oj/NewStructure2010-11.pdf">http://eur-lex.europa.eu/et/oj/NewStructure2010-11.pdf</a> ). |  |

## Rubriigid

*Euroopa Liidu Teataja* L-seerias avaldatavad aktid liigitatakse järgmiselt.

### *L I Seadusandlikud aktid*

Selles rubriigis avaldatakse seadusandlikud aktid (ELi toimimise lepingu tähenduses): määrused, direktiivid ja otsused, mis on vastu võetud:

- seadusandliku tavamenetluse kohaselt (Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud aktid);
- seadusandliku erimenetluse kohaselt (Euroopa Parlamendi osalusel nõukogu vastu võetud aktid ja nõukogu osalusel parlamendi vastu võetud aktid).

L I sisaldab ka Euroopa Liidu eelarvet (samuti paranduseelarveid), kuna see võetakse vastu erimenetluse kohaselt.

*NB!* Enne 1. detsembrist 2009 avaldati Euroopa Liidu üldeelarve L II rubriigis „Euroopa Liidu üldeelarve lõplik vastuvõtmine”. Samuti avaldati L-seerias asutuste kulude ja tulude aruanded, mis nüüd avaldatakse C-seerias.

## *L II Muud kui seadusandlikud aktid*

Selles rubriigis ilmuvad muud kui seadusandlikud aktid (ELi toimimise lepingu tähenduses): määrused, direktiivid ja otsused, mis ei ole vastu võetud seadusandliku menetluse kohaselt, delegeeritud aktid (artikkel 290), rakendusaktid (artikkel 291), vahetult aluslepingutel põhinevad aktid (rahvusvaheliste lepingutega seotud aktid, ÜVJP otsused jm) ning muud aktid (soovitused, EKP suunised jm).

## *L III Muud aktid*

Selles rubriigis ilmuvad muud aktid, nagu näiteks Euroopa Majanduspiirkonna aktid.

## *L IV EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid*

Selles rubriigis ilmuvad ajutiselt aktid, mis on vastu võetud EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009.

## **Liigitamine**

Iga rubriigi siseselt liigitatakse aktid omakorda kahe põhimõtte järgi:

- a) kõigepealt aktide liik (määrused, direktiivid, otsused);
- b) seejärel, vajaduse korral, aktid vastu võtnud institutsioonid (vt punkti 3.4.2): Euroopa Parlament; Euroopa Ülemkogu; Euroopa Parlament ja nõukogu; nõukogu; Euroopa Komisjon; Euroopa Liidu Kohus; Euroopa Keskpank; kontrollikoda jne.

## **1.2.2. Aktide nummerdamine**

Nummerdamisega tegeleb väljaannete talitus (välja arvatud direktiivid, mida on 1. jaanuarist 1992 nummerdanud nõukogu peasekretariaat).

## **Numbri osad**

Akti number koosneb kolmest osast:

- järjenumber;
- avaldamise aasta või direktiivide puhul vastuvõtmise aasta;
- üks järgmistest lühenditest: EL (Euroopa Liit); Euratom (Euroopa Aatomienergiaühendus); EL, Euratom (Euroopa Liit, Euroopa Aatomienergiaühendus); ÜVJP (ühine välis- ja julgeolekupoliitika):

otsus nr 862/2010/EL

määrus (EL, Euratom) nr 1296/2009

otsus 2010/1/EL

otsus 2010/212/ÜVJP

## 1. Euroopa Liidu Teataja ülesehitus

*NB!* Aja jooksul on aluslepingute lühendid muutunud tulenevalt nii uute lepingute sõlmimisest kui ka vanade lepingute muudatustest:

- enne 1993. aastat kasutati lühendeid EMÜ, ESTÜ ja Euratom;
- 1. novembril 1993 (Maastrichti lepingu jõustumise kuupäev) sai EMÜst EÜ. Lisati lühendid JSK (justiits- ja siseküsimused), ÜVJP (ühine välis- ja julgeolekupoliitika) ja LVK (liikmesriikide vahel allakirjutatud konventsioonid);
- alates 24. juulist 2002 (ESTÜ lepingu lõppemise kuupäev) ei kasutata enam lühendit ESTÜ;
- 1. detsembril 2009 (Lissaboni lepingu jõustumise kuupäev) võetakse kasutusele lühend EL. Lühendit EÜ enam ei kasutata. Euroopa Liidu lepingu jõustumisel kasutusele võetud lühenditest säilib ÜVJP, kuid lühendeid JSK ja LVK enam ei kasutata.

## Põhimõtted

Aktide nummerdamisel on kaks põhimõtet:

- a) kui järjenumber eelneb aastale, kasutatakse lühendit „nr“:

komisjoni määrus (EÜ) nr 16/2010

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 284/2010/EL

Kui aga aasta eelneb järjenumbrile, siis lühendit „nr“ ei kasutata:

komisjoni määrus 2010/300/EL

- b) aastaarvu märgitakse neljakohalisena (enne 1. jaanuari 1999 kahekohalisena):

komisjoni määrus (EÜ) nr 23/1999

nõukogu otsus 2010/294/EL

nõukogu määrus (EÜ) nr 2820/98

## Topeltnummerdamine

Teatavatel aktidel võib olla kaks numbrit:

- väljaannete talituses antud järjenumber (nt 2011/23/EL);
- autori antud number (nt nr 110, EKP/2010/34, BiH/17/2011, nr 1/2010 vms).

See kehtib Euroopa Keskpanga aktide, poliitika- ja julgeolekukomitee otsuste ning rahvusvaheliste lepingutega loodud erinevate nõukogude ja komiteede (nagu AKV-ELi suursaadikute komitee) otsuste kohta.

*NB!* Praegu rakendatakse EKP aktidele osutamisel järgmisi reegleid:

- määruste puhul autori antud number pealkirja järel sulgudes:
  - võttes arvesse Euroopa Keskpanga 12. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1745/2003 kohustuslike reservide kohaldamise kohta (EKP/2003/9)
- otsuste, suuniste ja soovitude puhul ainult autori antud number:
  - Eesti Pank on oma osa EKP kapitalis osaliselt sisse maksnud 13. detsembri 2010. aasta otsuse EKP/2010/28 (Euroopa Keskpanga kapitali sissemaksamise kohta euroalaväliste riikide keskpankade poolt) artikli 1 kohaselt.
  - võttes arvesse Euroopa Keskpanga 1. juuli 2010. aasta soovitus EKP/2010/6 Euroopa Liidu Nõukogule Národná banka Slovenska välisaudiitori kohta

## Autori antud number

Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) aktidel ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskirjadel on ainult üks, autori antud number:

EMP Ühiskomitee otsus nr 58/2010

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskiri nr 23

## Nummerdamata aktid

Teatavatel aktidel ja tekstidel võib number ka puududa. Need on järgmised:

- esmase õiguse aktid (aluslepingud, ühinemisaktid);
- otsusele lisatud rahvusvahelised lepingud (vt punkti 1.2.3 L II rubriigis „Muud kui seadusandlikud aktid”);
- teave rahvusvahelise lepingu jõustumise kuupäeva kohta (avaldatakse ainult L-seerias);
- kodu- ja töökorrad, menetlused ning Euroopa Kohtu praktilised juhised hagide ja apellatsioonkaebuste kohta;
- Euroopa Parlamendi resolutsioonid eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta;
- parandused.

### 1.2.3. Sisu

(a)

#### L I Seadusandlikud aktid

##### a) Määrused

Siia kuuluvad määrused, mille on ühiselt vastu võtnud Euroopa Parlament ja nõukogu (seadusandlik tavamenetlus) või üks neist institutsioonidest teise institutsiooni osalusel (seadusandlik erimenetlus):

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 265/2010

##### Nummerdamine

Need aktid nummerdatakse järgmiselt: lühend (sulgudes), millele järgnevad järjenumber ja aastaarv:

määrus (EL) nr 641/2010

*NB!* Aja jooksul on kasutatud erinevaid nummerdamise viise:

- aastast 1952 kuni 31. detsembrini 1962:  
määrus nr 17
- 1. jaanuarist 1963 kuni 31. detsembrini 1967 (numbrile lisatakse viide asjakohas(t)ele asutamislepingu(te)le ja aastaarv):  
määrus nr 1009/67/EMÜ
- alates 1. jaanuarist 1968 (muudetakse asutamislepingu(te) lühendi(te) asukohta):  
määrus (EMÜ) nr 1470/68  
määrus (ESTÜ, EMÜ, Euratom) nr 300/76
- alates 1. novembrist 1993 (EMÜ asutamislepingu lühendit muudetakse Euroopa Liidu lepingu (Maastrichti leping) jõustumise tõttu):  
määrus (EÜ) nr 3031/93
- alates 1. jaanuarist 1999 (aastaarv kirjutatakse neljakohalisena):  
määrus (EÜ) nr 2729/1999
- alates 1. detsembrist 2009 (kasutatakse lühendit „EL”):  
määrus (EL) nr 1178/2009

### *b) Direktiivid*

Siia kuuluvad direktiivid, mille on vastu võtnud Euroopa Parlament ja nõukogu ühiselt (seadusandlik tavamenetlus) ning nõukogu Euroopa Parlamendi osalusel (seadusandlik erimenetlus):

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/12/EL

nõukogu direktiiv 2010/24/EL

### *Nummerdamine*

Need aktid nummerdatakse järgmiselt: aastaarv, millele järgnevad järjenumber ja lühend:

nõukogu direktiiv 2010/12/EL

Numbri annab nõukogu peasekretariaat akti vastuvõtmisel erinevalt teistest aktidest, millele antakse number väljaannete talituses nende avaldamisel.

*NB!* Mõnel vanal direktiivil on järjenumber pealkirjas välja kirjutatud:

esimene nõukogu direktiiv 73/239/EMÜ

### *c) Otsused*

Siia kuuluvad otsused, mille on vastu võtnud Euroopa Parlament ja nõukogu ühiselt (seadusandlik tavamenetlus) ning nõukogu Euroopa Parlamendi osalusel (seadusandlik erimenetlus):

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 284/2010/EL

nõukogu otsus nr 448/2011/EL

### *Nummerdamine*

Need aktid nummerdatakse järgmiselt: järjenumber, millele järgnevad aastaarv ja lühend:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 477/2010/EL

Järjenumber eelneb aastaarvule (vastupidiselt muudele kui seadusandlikele otsustele: nõukogu otsus 2010/294/EL).

Seadusandliku menetluse kohaselt vastu võetud otsused aga nummerdatakse samamoodi nagu seadusandliku või muu kui seadusandliku menetluse kohaselt vastu võetud määrused (Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 477/2010/EL, komisjoni määrus (EL) nr 478/2010, komisjoni määrus (EL) nr 479/2010).

### *d) Eelarved*

Siia kuuluvad Euroopa Liidu üldeelarved ja paranduseelarved, millele eelneb nende lõpliku vastuvõtmise akt:

Euroopa Liidu 2010. aasta üldeelarve lõplik vastuvõtmine

Euroopa Liidu 2010. aasta paranduseelarve nr 1 lõplik vastuvõtmine

### *Nummerdamine*

Üldeelarve ja paranduseelarvete lõpliku vastuvõtmise järjenumber on esitatud sisukorras ning akti esilehel (näiteks „2010/117/EL, Euratom”).

Üldeelarvel endal number puudub vastupidiselt paranduseelarvetele, mis kannavad autori antud numbrit (Euroopa Liidu 2010. aasta paranduseelarve nr 2).

(b)

## L II Muud kui seadusandlikud aktid

### a) Rahvusvahelised lepingud <sup>(1)</sup>

Siia kuuluvad:

— lepinguga seotud otsused, millele leping on lisatud:

Nõukogu otsus 2010/412/EL, 13. juuli 2010, Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames) sõlmimise kohta

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheline leping, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames

Nõukogu otsus 2011/90/EL, 18. jaanuar 2011, protokoll (millega laiendatakse Euroopa Majandusühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahel kirjavahetuse teel sõlmitud kokkulepet tolli turvameetetele) Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja ajutise kohaldamise kohta

Protokoll, millega laiendatakse Euroopa Majandusühenduse ja Andorra Vürstiriigi vahel kirjavahetuse teel sõlmitud kokkulepet tolli turvameetetele

— lepinguga seotud otsused, millele lepingut ei ole lisatud:

Nõukogu otsus 2010/616/EL, 7. oktoober 2010, Euroopa Liidu ja Jaapani vahelise kriminaalasjades osutatava vastastikuse õigusabi lepingu sõlmimise kohta

— teave lepingu jõustumise kohta:

Teave Euroopa Ühenduse ja Barbadosse vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu jõustumise kohta

Rahvusvaheliste lepingute all on siin mõeldud lepinguid, mille on sõlminud Euroopa Liit ja/või Euroopa Aatomienergiaühendus, liikmesriikide allkirjutatud konventsioone, lepinguid, nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vastu võetud konventsioone ja protokolle, nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate kehtestatud sisekokkuleppeid, kirjavahetuse vormis lepinguid jne.

### *Nummerdamine*

Eespool nimetatud lepingutel ei ole numbrit.

### b) Määrused

Siia kuuluvad teatavad nõukogu määrused (määrused, mille aluseks on vahetult aluslepingud ja rakendusmäärused), komisjoni määrused (määrused, mille aluseks on vahetult aluslepingud ning rakendus- ja delegeeritud määrused) ning Euroopa Keskpanga määrused:

nõukogu määrus (EL) nr 7/2010

nõukogu rakendusmäärus (EL) nr 270/2010

komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 1062/2010

komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 543/2011

Euroopa Keskpanga määrus (EL) nr 674/2010 (EKP/2010/7)

### *Nummerdamine*

Need määrused nummerdatakse järgmiselt: lühend (sulgudes), millele järgnevad järjenumber ja aastaarv.

<sup>(1)</sup> Eestikeelsetes aktides kasutatakse mõisteid „leping” ja „kokkulepe” sünonüümidena. Eelistermin on „leping”, kuid olemasolevate õigusaktide muudatustes tuleb lähtuda algakti terminoloogiast.

### c) Direktiivid

Siia kuuluvad teatavad nõukogu direktiivid (direktiivid, mille aluseks on vahetult aluslepingud ja rakendusdirektiivid) ja komisjoni direktiivid (direktiivid, mille aluseks on vahetult aluslepingud ning rakendus- ja delegeritud direktiivid):

komisjoni direktiiv 2010/25/EL

komisjoni rakendusdirektiiv 2011/38/EL

### Nummerdamine

Need aktid nummerdatakse järgmiselt: aastaarv, millele järgnevad järjenumber ja lühend.

### d) Otsused

Siia kuuluvad järgmised otsused:

- liikmesriikide valitsuste esindajate otsused, nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate otsused ning liikmesriikide valitsuste esindajate ühisel kokkuleppel tehtud otsused:

Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate otsus 2010/400/EL, 8. juuli 2010, millega nimetatakse ametisse Üldkohtu kohtunikud

nõukogu ja nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate otsus 2010/465/EL

liikmesriikide valitsuste esindajate ühisel kokkuleppel tehtud otsus 2010/349/EL

- teatavad Euroopa Parlamendi otsused:

Euroopa Parlamendi otsus 2010/86/EL, Euratom

- Euroopa Ülemkogu otsused:

Euroopa Ülemkogu otsus 2009/950/EL

- teatavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus 2010/340/EL

- teatavad nõukogu otsused (otsused, mille aluseks on vahetult aluslepingud, k.a ÜVJP otsused, ja rakendusotsused):

nõukogu otsus 2010/73/EL

nõukogu rakendusotsus 2010/99/EL

nõukogu otsus 2010/199/ÜVJP

- komisjoni otsused (otsused, mille aluseks on vahetult aluslepingud, delegeritud otsused ja rakendusotsused):

komisjoni otsus 2010/269/EL

komisjoni rakendusotsus 2011/321/EL

- Euroopa Keskpanga otsused:

Euroopa Keskpanga otsus EKP/2010/17

*NB!* Enne 1. detsembrist 2009 esines kaht tüüpi otsuseid (mõnes keeles kasutati nende puhul ka erinevat mõistet): otsused, mille regulatiivosa lõpus oli artikkel, milles oli/olid nimetatud otsuse adressaat/adressaadid, ning mille pealkiri sisaldas numbrit; *sui generis*-otsused, mille regulatiivosa algas fraasiga „on teinud järgmise otsuse” (*mitte*: „on vastu võtnud käesoleva otsuse”). Sellist vahet pärast Lissaboni lepingu jõustumist enam ei tehta. Samas vormistatakse teatud otsused, st ilma adressaadita, samamoodi nagu *sui generis*-otsused.

### Nummerdamine (otsused, soovitud ja suunised)

Need aktid nummerdatakse järgmiselt: aastaarv, millele järgnevad number ja lühend (nt 2010/361/EL).

EKP aktid, millele on andnud numbri ka pank, avaldatakse kahe numbriga (vt punkti 1.2.2 „Topeltnummerdamine”).



*e) Soovitused*

Siia kuuluvad nõukogu soovitused, mida on käsitletud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 121, 126, 140 ja 292, komisjoni soovitused (artikkel 292) ning Euroopa Keskpanga soovitused (artikkel 292):

nõukogu soovitus 2010/190/EL

komisjoni soovitus 2010/379/EL

Teised soovitused avaldatakse C-seerias.

**Nummerdamine**

Vt eespool „Nummerdamine (otsused, soovitused ja suunised)”.

*f) Suunised*

Siia kuuluvad Euroopa Keskpanga suunised:

Euroopa Keskpanga suunis EKP/2010/1

**Nummerdamine**

Vt eespool „Nummerdamine (otsused, soovitused ja suunised)”.

*g) Kodu- ja töökorrad*

Siia kuuluvad institutsioonide ja organite kodu- ja töökorrad. Asutuste kodu- ja töökorrad avaldatakse C-seerias:

Regioonide Komitee kodukord

Euroopa Liidu Kontrollikoja kodukord

Üldkohtu kohtusekretäri ametijuhendi muudatused

Kui kodu- või töökord on akti lisa, siis avaldatakse see samas rubriigis kus akti:

Komisjoni otsus 2010/138/EL, Euratom, 24. veebruar 2010, millega muudetakse komisjoni kodukorda

**Nummerdamine**

Kodu- ja töökorrad ei ole nummerdatud.

*h) Rahvusvaheliste lepingutega loodud organite vastu võetud aktid*

Siia kuuluvad otsused, mille on vastu võtnud rahvusvaheliste lepingutega loodud organid, samuti ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskirjad:

AKV-ELi suursaadikute komitee otsus nr 2/2010, 19. märts 2010, põllumajanduse ja maapiirkondade seotud koostöö tehnilise keskuse direktori ametisse nimetamise kohta

Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe alusel loodud ühenduse-Šveitsi õhutranspordi ühiskomitee otsus nr 1/2010, 7. aprill 2010, millega asendatakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe lisa

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskiri nr 28 – helisignaalseadmete tüübikinnituse ja mootorsõidukite helisignalisatsiooniga seotud tüübikinnituse ühtsete sätete kohta

### *Nummerdamine*

Nendel aktidel, v.a ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskirjadel, on kaks numbrit (vt ka punkti 1.2.2 „Topeltnummerdamine”).

(c)

## **L III Muud aktid**

### *Euroopa Majanduspiirkond*

Siia kuuluvad aktid, mis on vastu võetud Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) raames:

- Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) raames vastu võetud otsused:  
EMP Ühiskomitee otsus nr 38/2010
- Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) raames vastu võetud otsused:  
EFTA järelevalveameti otsus nr 02/10/COL  
EFTA riikide alalise komitee otsus nr 1/2010/AK
- EFTA kohtu kodukord

### *Nummerdamine*

Nendel aktidel on ainult autori antud number.

Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) raames vastu võetud otsuste numbris on aastaarv kahekohaline: nr 302/08/COL (COL tähistab järelevalveametit – College of the Surveillance Authority).

## **L IV EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid**

Selles rubriigis avaldatakse ajutiselt EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid:

Nõukogu otsus 2010/16/ÜVJP/JSK, 30. november 2009, Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb Euroopa Liidust pärinevate finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Ameerika Ühendriikidele terroristide rahastamise jälgimisprogrammi raames) Euroopa Liidu nimel allakirjutamise kohta

## **Parandused**

Parandused on järjekorras alati viimased; nad ei pruugi ilmuda igas keeles ning võivad keeliti erineda (see on ELT ainus rubriik, mis erineb keeliti). Parandustel ei ole numbrit:

Komisjoni 27. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 555/2008 (milles sätestatakse veinituru ühist korraldust käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 üksikasjalikud rakenduseeskirjad veinisektoris seoses toetusprogrammide, kolmandate riikidega kauplemise, tootmisvõimsuse ja kontrollidega) parandus

## 1.3. C-seeria

### 1.3.1. Aktide liigitamine

C-seeria sisaldab väga erinevaid dokumente. Järgnevalt on esitatud nende aktide mitteamendav loetelu, mis avaldatakse ELT C-seeria rubriikides (täpsem loetelu on avaldatud väljaandes *Visual Guide — Official Journal typographical rules*).

| <i>Euroopa Liidu Teataja C-seeria</i> |   |
|---------------------------------------|---|
| <b>C I</b>                            | <b>Resolutsioonid, soovitused ja arvamused</b>  |
| —                                     | Resolutsioonid  |
| —                                     | Soovitused  |
| —                                     | Arvamused   |
| <b>C II</b>                           | <b>Teatised</b>   |
| —                                     | Institutsioonidevahelised kokkulepped   |
| —                                     | Ühisavaldused   |
| —                                     | Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste teatised   |
| <b>C III</b>                          | <b>Ettevalmistavad aktid</b>  |
| —                                     | Liikmesriikide algatused  |
| —                                     | Euroopa Parlament   |
| —                                     | Nõukogu   |
| —                                     | Euroopa Komisjon  |
| —                                     | Euroopa Liidu Kohus   |
| —                                     | Euroopa Keskpank  |
| —                                     | Kontrollikoda   |
| —                                     | Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja   |
| —                                     | Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee  |
| —                                     | Regioonide Komitee  |
| —                                     | Euroopa Investeerimispank   |
| —                                     | Euroopa Liidu asutused  |
| <b>C IV</b>                           | <b>Teave</b>  |
| —                                     | Teave Euroopa Liidu institutsioonidelt, organitelt ja asutustelt  |
| —                                     | Teave liikmesriikidelt  |
| —                                     | Euroopa Majanduspiirkonda käsitlev teave (kõigepealt institutsioonide teave ja seejärel liikmesriikide teave) |
| —                                     | Teave kolmandatelt riikidelt  |
| <b>C V</b>                            | <b>Teated</b>   |
| —                                     | Haldusmenetlused  |
| —                                     | Kohtumenetlused   |
| —                                     | Ühise kaubanduspoliitika rakendamise seotud menetlused  |
| —                                     | Konkurentsipoliitika rakendamise seotud menetlused  |
| —                                     | Muud aktid  |

## 1.3.2. Aktide nummerdamine

### Avaldamise number

C-seerias avaldatud dokumentide pealkirjad sisaldavad avaldamise numbrit, mille annab väljaannete talitus. See number sisaldab:

- a) ilmumise aastat:
  - i) alates 1. jaanuarist 1999 neljakohaline aastaarv;
  - ii) kuni 31. detsembrini 1998 aastaarvu kaks viimast numbrit;
- b) ELT numbrit;
- c) ELTs avaldamise järjenumbrit:
  - 98/C 45/01
  - 2010/C 2/08

See number on pealkirja all, keskel ja sulgudes. Sisukorras on see number vasakus servas, ilma sulgudeta.

### Erinumber

Teatavatel dokumentidel on pealkirjas oma number:

- seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võetud nõukogu seisukohad:
  - nõukogu esimese lugemise seisukoht (EL) nr 11/2010
  - NB!* Varem, kaasotsustamismenetluse ajal oli tegemist nõukogu ühiste seisukohtadega:
    - nõukogu ühine seisukoht (EÜ) nr 14/2005
- riigiabi:
  - riigiabi C 32/09
  - NB!* Ettevaatust numbritega: C 55/99, C 55/2000 (neli numbrit ainult 2000. aastal), C 55/01.
- Euroopa Kohtu, Üldkohtu ja Avaliku Teenistuse Kohtu lahendid:
  - kohtuasi C-187/10 (*Euroopa Kohus*)
  - kohtuasi T-211/10 (*Üldkohus – alates 15.11.1989*)
  - kohtuasi F-29/10 (*Avaliku Teenistuse Kohus – alates 23.7.2005*)
  - enne 15. novembrit 1989 (ainult Euroopa Kohtu puhul):* kohtuasi 84/81
- kontrollikoja arvamused ja eriaruanded:
  - arvamus nr 1/2010
  - eriaruanne nr 2/2010
- EFTA kohtu lahendid:
  - kohtuasi E-5/10
- avalike konkursside teated (C ... A-seeria):
  - EPSO/AD/177/10
- vabade ametikohtade teated:
  - KOM/2010/10275

- sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni otsused:
  - 12. juuni 2009. aasta otsus nr A1, mis käsitleb dialoogi- ja lepitusmenetluse kehtestamist seoses dokumentide kehtivusega, kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramisega ja hüvitiste maksimisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 alusel
- asutuste paranduseelarved:
  - Euroopa Ravimiameti 2010. eelarveaasta tulude ja kulude kalkulatsioon – 1. paranduseelarve
- ettepanekute esitamise kutsed:
  - ettepanekute esitamise kutse IX-2011/01 – „Toetused Euroopa tasandi erakondadele”

*NB!* Kuni 24. juulini 2002 (ESTÜ asutamislepingu kehtivusaja lõpp) eksisteerisid ka nõukogu nõusolekud.

### **1.3.3. Sisus**

## **C I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused**

Siia kuuluvad järgmised aktid:

- resolutsioonid (nt Euroopa Parlamendi (muud kui seadusandlikud) resolutsioonid, nõukogu ja nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioonid, nõukogu resolutsioonid, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee resolutsioonid, Regioonide Komitee resolutsioonid);
- soovitused (nt Euroopa Parlamendi soovitused nõukogule, nõukogu soovitused, komisjoni soovitused, Euroopa Keskpanga soovitused);
- arvamused, mille esitamine ei ole kohustuslik (nt nõukogu arvamused, komisjoni arvamused, Euroopa Keskpanga arvamused, kontrollikoja arvamused, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamused, Regioonide Komitee arvamused, Euroopa Andmekaitseinspektori arvamused).

Iga aktiliigi siseselt liigitatakse aktid omakorda need vastu võtnud institutsioonide avaldamise järjekorras (vt punkti 3.4.2).

## **C II Teatised**

Siia kuuluvad järgmised aktid:

- institutsioonidevahelised kokkulepped (k.a neid kokkuleppeid muutvad otsused);
- ühisdeklaratsioonid;
- Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste teatised (nt teatavad Euroopa Parlamendi otsused, nõukogu teatised, komisjoni otsused, komisjoni teatised, ühtsed põllukultuuride sordilehed, kombineeritud nomenklatuuri (CN) selgitavad märkused, kombineeritud nomenklatuuri ühtne kohaldamine, teatatud koondumiste aktsepteringud, eelteatised koondumiste kohta, riigiabi lubamised, haldusüksuste otsused, menetluste algatamised jne).

Iga aktiliigi siseselt liigitatakse aktid omakorda need vastu võtnud institutsioonide avaldamise järjekorras (vt punkti 3.4.2).

### **C III Ettevalmistavad aktid**

Siia kuuluvad järgmised aktid:

- liikmesriikide algatused;
- institutsioonide, organite ja asutuste ettevalmistavad aktid (nt Euroopa Parlamendi seisukohad ja seadusandlikud resolutsioonid; nõukogu seisukohad; komisjonis vastu võetud seadusandlike ettepanekute pealkirjad; Euroopa Keskpanga arvamused, mille esitamine on kohustuslik, ja soovitused; kontrollikoja arvamused, mille esitamine on kohustuslik; Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamused, mille esitamine on kohustuslik; Regioonide Komitee arvamused, mille esitamine on kohustuslik; jm).

Iga aktiliigi siseselt liigitatakse aktid omakorda need vastu võtnud institutsioonide avaldamise järjekorras (vt punkti 3.4.2).

### **C IV Teave**

Siia kuuluvad järgmised aktid:

- teave Euroopa Liidu institutsioonidelt, organitelt ja asutustelt (nt nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate avaldused, nõukogu aktid, nõukogu otsused, nõukogu aastaaruanded, erinevate institutsioonide ja organite eelarvehalduse ja finantsjuhtimise aruanded, Euroopa Parlamendi osaistungjärkude protokollid, Euroopa Parlamendi otsused, komisjoni otsused, komisjoni teatised, euro vahetuskursid, müügilubasid käsitlevate Euroopa Liidu otsuste kokkuvõtted, Euroopa Liidu Kohtu kohtunike määramised, kontrollikoja aastaaruanded, kontrollikoja aruanded, Euroopa Keskpanga rakendatavad intressimäärad, komisjoni sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni otsused, teave Euroopa Liidu institutsioonidelt, organitelt ja asutustelt, töökorrad jne);
- teave liikmesriikidelt (nt liikmesriikide esitatav teave riigiabi kohta, avaliku teenindamise kohustused, liikmesriikide kohtute kohtuotsuste väljavõtted, ELi kaubavarude kokkuvõtted, siseriiklikud menetlused, toodete loetelud, teavitamiskorrad, teavitatud organite nimekirjad, riigiabi, turuleviimise teated jne);
- Euroopa Majanduspiirkonda käsitlev teave (kõigepealt institutsioonide teave (EMP Ühiskomitee, EFTA järelevalveamet, EFTA riikide alaline komitee) ning seejärel EMP ja EFTA liikmesriikide teave);
- teave kolmandatelt riikidelt.

Iga aktiliigi siseselt liigitatakse aktid omakorda need vastu võtnud institutsioonide avaldamise järjekorras (vt punkti 3.4.2).

### **C V Teated**

Siia kuuluvad järgmised aktid:

- haldusmenetlused (nt konkursiteated, ametissenimetamised, vabad ametikohad, konkursikutsed, kandideerimise kutsed, pakkumismenetluste teadaanded, avalike konkursside juhendid, reservnimekirjad jne);
- kohtumenetlused (Euroopa Liidu Kohtu kohtuasjade teatised, EFTA kohtu kohtuasjade teatised jne);
- ühise kaubanduspoliitika rakendamisega seotud menetlused (arvamused dumpinguvastaste menetluste kohta, ettepanekud kaebuste menetluse lõpetamiseks, teated subsidiiumivastaste menetluste algatamise kohta, teated tasakaalustavate meetmete kohta jne);

## 1. Euroopa Liidu Teataja ülesehitus

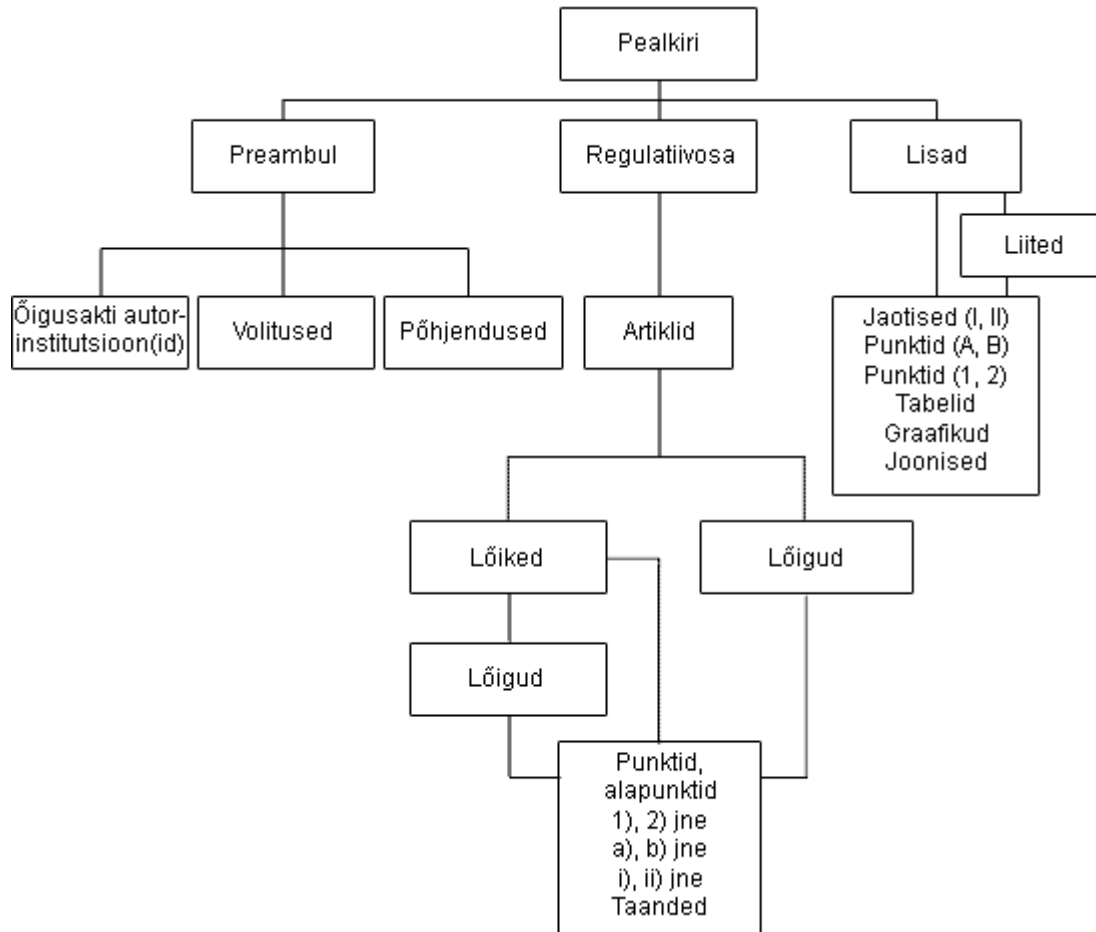
- konkurentsipoliitika rakendamisega seotud menetlused (riigiabi, eelteatiseid koondumiste kohta, liikmesriikide valitsuste teadaanded, kaebuste kättesaamise tõendid jne);
- muud aktid (nt teatiseid loetellu kantud isikutele, rühmitustele ja üksustele, taotluste avaldamised, spetsifikaatide koonddokumentide avaldamised, avaliku arutelu teadaanded, pakkumismenetluse teatiseid, teadaanded liikmesriikide taotluste kohta jne).

Iga aktiliigi siseselt liigitatakse aktid omakorda need vastu võtnud institutsioonide avaldamise järjekorras (vt punkti 3.4.2).

*NB!* Ratifitseerimata ja konsolideeritud aluslepingud ning aluslepingute parandused avaldatakse C-seerias ilma ühegi rubriigi alla paigutamata.

## 2. Õigusakti ülesehitus

Joonis kajastab õigusakti põhistruktuuri. Osad, jaotised, peatükid ja jaod võivad esineda keerulisemate tekstide preambulis, regulatiivosas ja lisades.



### 2.1. Pealkiri

Akti täispealkiri koosneb järgmisest:

- akti autor-institutsiooni(de) nimetus(ed);
- akti liik (määrus, direktiiv jne);
- akti number (st asjakohane lühend (EL; Euratom; EL, Euratom; ÜVJP), järjenumbr ja aastaarv);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud aktide puhul allakirjutamise kuupäev ja kõigi teiste aktide puhul vastuvõtmise kuupäev;
- teema.

Pealkirjale osutamise reeglid on sätestatud punktis 3.2.

Kui akti pealkirja on muudetud muu aktiga või selle kohta on avaldatud parandus, osutatakse edaspidi alati muudetud või parandatud pealkirjale.

*NB!* Akti esimesel leheküljel pealkirja all võib esineda märges „koodifitseeritud tekst”. See fraas on alati jämedas kirjas, väikeste tähtedega, pealkirja all ja sulgudes. Seda ei esitata kunagi esikaanel sisukorras ega ka aktile viitamise korral.



## 2.2. Preambul (volitused ja põhjendused)

Preambul hõlmab kogu selle osa, mis jääb õigusakti pealkirja ja regulatiivosa vahele.

(a)

### Volitused

Volitused esitatakse järgnevas järjekorras ja need kajastavad järgmist:

- 1) akti õiguslik alus:
  - a) esmase õiguse aktid (aluslepingud, ühinemisaktid, aluslepingutele lisatud protokollid) ja rahvusvahelised lepingud (lepingud, protokollid, konventsioonid), mis moodustavad asjaomase akti üldise aluse:
    - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, [eriti selle artiklit/artikleid ...]
    - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, [eriti selle artiklit/artikleid ...]
    - võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, [eriti selle artiklit/artikleid ...]
    - võttes arvesse Austria, Soome ja Rootsi ühinemisakti

Lepingute lühendeid volitustes ei esitata.

Kui osutatakse rohkem kui ühele aluslepingule, esitatakse need eraldi ridadel järgmises järjekorras: Euroopa Liidu leping, Euroopa Liidu toimimise leping, Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping.

Esmase õiguse aktidele osutatakse ilma allviiteta. Rahvusvahelise õiguse aktidele ja nende protokollidele võib viidata lühivormi ja allviitega;

- b) vajaduse korral teisese õiguse aktid, mis moodustavad asjakohase akti erilise aluse. Selliste aktide täispealkirjale järgneb allviide *Euroopa Liidu Teatajale*, kus need avaldati:
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/30/EL energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja ühtses tootekirjelduses <sup>(1)</sup>,
  - [---]

---

<sup>(1)</sup> ELT L 153, 18.6.2010, lk 1.

- 2) ettevalmistavad aktid (nt ettepanekud, algatused, taotlused, soovitusel, nõusolekud ja arvamused, mis põhinevad aluslepingutel), millele võib järgneda allviide:
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust <sup>(1)</sup>,
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust <sup>(2)</sup>,
  - [---]

---

<sup>(1)</sup> 5. mai 2010. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

<sup>(2)</sup> 17. veebruari 2010. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

Kui aluslepinguga nähakse ette mingi asutuse või organiga konsulteerimine ning kui konsulteerimise tulemusel esitatakse arvamus, sõnastatakse asjaomane volitus „võttes arvesse [---] arvamust” ning lisatakse allviide ELT-le või selle puudumise korral järgmine allviide: „Arvamus on esitatud [---] (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).”

## 2. Õigusakti ülesehitus

Kui aluslepinguga nähakse ette mingi asutuse või organiga konsulteerimine, kuid konsulteerimise tulemusel arvamust ei esitata, sõnastatakse asjaomane volitus järgmiselt: „pärast konsulteerimist [---]” (ilma allviiteta ja muude täpsustusteta);

### 3) seadusandlike aktide puhul akti eelnõu edastamine liikmesriikide parlamentidele ja järgitud menetlus. Need volitused on järgmised:

- „olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele”;
- „toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt (arvestades lepituskomitee poolt [---] heakskiidetud ühist teksti)” või „toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt”:

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt <sup>(3)</sup>

[---]

---

<sup>(3)</sup> Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2009. aasta seisukoht (ELT C 87 E, 1.4.2010, lk 191) ja nõukogu 15. veebruari 2010. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C 107 E, 27.4.2010, lk 1). Euroopa Parlamendi 7. juuli 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 8. novembri 2010. aasta otsus.

Eestikeelsetes aktides algavad volitused väiketähega ja lõpevad komaga, v.a viimane volitus, kui see on lihtfraas:

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust <sup>(2)</sup>,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt <sup>(3)</sup>

ning arvestades järgmist:

Kui aga viimane volitus on liitfraas, lõpeb ka see volitus komaga:

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli, <sup>(1)</sup> eriti selle artikli 10 lõiget 3 ja artiklit 27,

ning arvestades järgmist:

**(b)**

## Põhjendused

Põhjendustes põhjendatakse regulatiivosa (s.o artiklite) põhisätteid.

Põhjendused algavad sissejuhatava lausega „ning arvestades järgmist:”. Nad on nummerdatud ning iga põhjenduse iga lause algab suurtähega ja lõpeb punktiga, v.a viimase põhjenduse viimane lause, mis lõpeb komaga.

### a) Põhjendused esitatakse järgmiselt:

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EÜ) nr 763/2008 on sätestatud [---].

(2) Komisjonile (Eurostatile) liikmesriikide poolt edastatud andmete kvaliteedi hindamiseks on vaja määratleda [---].

[---]

(4) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas Euroopa statistikasüsteemi komitee arvamusega,

Tekstis osutatakse põhjendustele järgmiselt:

põhjenduses 1, põhjenduses 2 jne.

## 2. Õigusakti ülesehitus

b) Kui õigusaktil on ainult üks põhjendus, esitatakse see ilma taande ja numbrita. Sissejuhatav lause „ning arvestades järgmist:” paikneb eraldi real. Põhjendus lõpeb komaga:

ning arvestades järgmist:

Määruses (EÜ) nr 1580/2007 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voozu tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kindlad impordiväärtused kolmandatest riikidest impordimisel kõnealuse määruse XV lisa A osas osutatud toodete ja ajavahemike puhul,

*NB!* — Kuni 6. veebruarini 2000 algasid põhjendused väiketähega ja lõppesid semikooloniga (seda esitusviisi kasutatakse nõukogu teatavates aktides tänaseni):

ning arvestades, et:

ühenduse poliitika rakendamine [---]; (*esimene ja sellele järgnevad põhjendused*)

seepärast on vaja luua [---], (*viimane põhjendus*)

Kuna põhjendused olid üldjuhul nummerdamata, viidati neile järgmiselt: esimene, teine, kolmas jne põhjendus.

Mõnikord, peamiselt dumpinguvastases tekstis, algasid põhjendused saatelausega ja olid nummerdatud; iga põhjendus algas suurtähega ja lõppes punktiga (sellest tuleneb praegune tava).

1998. aasta detsembrist kuni 6. veebruarini 2000 kestis üleminekuperiood, mil olid kasutusel mõlemad vormistusviisid.

— Euroopa Parlamendi resolutsioonides eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, mis avaldatakse L-seerias, algavad volitused kriipsuga ning põhjendused ei ole nummerdatud, vaid algavad tähega:

— võttes arvesse Euroopa Politseikolledži 2008. aasta lõplikku raamatupidamise aastaaruannet,

— võttes arvesse kontrollikoja aruannet Euroopa Politseikolledži 2008. eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande kohta koos kolledži vastustega,

— võttes arvesse nõukogu 16. veebruari 2010. aasta soovitusi,

A. arvestades, et kolledž [---];

B. arvestades, et kontrollikoda [---];

## 2.3. Artiklid (regulatiivosa)

(a)

### Üldist

Regulatiivosa, mis moodustab akti normatiivosa, on jagatud artikliteks. Kui regulatiivosa on lihtne ega ole jagatav artiklitesse, esitatakse see „ainsas artiklis”.

*NB!* Kui aktis on rohkem kui üks artikkel, on artiklid nummerdatud (artikkel 1, artikkel 2, artikkel 3 jne). Numeratsioon peab olema järjepidev regulatiivosa algusest kuni lõpuni.

Artiklid võivad olla rühmitatud osadeks, jaotisteks, peatükkideks ja jagudeks (vt punkti 2.7 „Õigusakti jaotised”).

Iga artikkel võib olla jagatud lõigeteks (nummerdatud araabia numbritega), lõikudeks (nummerdamata), punktideks, taaneteks ja lauseteks.

Artikkel võib koosneda ühest või mitmest lausest, mis moodustavad ühe või mitu lõiget või lõiku. Lõiked on nummerdatud araabia numbritega ja numbri järel on punkt (ei tohi segi ajada punkti numbriga, mille järel on sulg). Lõigud on nummerdamata. (Inglise keeles kasutatakse lõike kohta terminit „numbered paragraph” ja lõigu kohta „unnumbered paragraph” või „subparagraph” olenevalt artikli ülesehitusest. Prantsuse keeles on lõige „paragraphe” ja lõik „alinéa”.) Lõiked võivad jaguneda omakorda lõikudeks. Lõiked ja lõigud võivad jaguneda punktideks ja/või taaneteks. (Vt artikli jaotuselementide mõisteid punkti 2 skeemist, punktist 2.7 ja kokkuvõtlikust tabelist „Õigusakti ülesehitus”).

(b)

## Viimane artikkel (direktiivides ja otsustes)

Direktiivide ja otsuste regulatiivosa viimases artiklis nimetatakse akti adressaadid.

### *Direktiivid*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

*või*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

*(Seda kasutatakse juhul, kui õigusakt ei ole adresseeritud kõikidele liikmesriikidele, näiteks liikmesriikidele, kus ei ole kasutusel euro vms.)*

*või*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele, *(näiteks: kus on siseveekogud vastavalt artikli 1 lõikele 1).*

*või*

Käesolev direktiiv on adresseeritud [liikmesriigi täielik (ametlik) nimi].

### *Otsused*

— Kõikidele liikmesriikidele adresseeritud otsuste puhul:

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

— Teatavatele liikmesriikidele adresseeritud otsuste puhul:

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

*või*

Käesolev otsus on adresseeritud [liikmesriigi/-riikide täielik (ametlik) nimi].

— Teatavatele isikutele adresseeritud otsuste puhul:

Käesolev otsus on adresseeritud [isiku täielik nimi ja aadress].

*NB!* — Kasutatakse liikmesriikide täisnimesid:

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile, Itaalia Vabariigile ja Rumeeniale.

— Adressaadid esitatakse ka Euroopa Keskpanga suunistes:

Käesolev suunis on adresseeritud kõikidele eurosüsteemi keskpankadele.

## 2.4. Määruste kohaldatavuse säte

Määrustes järgneb viimasele artiklile järgmine lause:

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

*või*

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav liikmesriikides kooskõlas aluslepingutega. *(Seda kasutatakse juhul, kui õigusakt ei ole adresseeritud kõikidele liikmesriikidele, näiteks liikmesriikidele, kus ei ole kasutusel euro (vt nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1210/2010), tõhustatud koostöö korral vms.)*

See lause ei ole osa viimasest artiklist ning selle tüpograafiline esitusviis on teistsugune. (Vt ka *Visual Guide — Official Journal typographical rules.*)

## 2.5. Koht, kuupäev ja allkiri

Akt lõpeb järgmiselt:

- allakirjutamise koht ja aeg;
- allkiri.

### Koht ja aeg

Teisese õiguse aktides esitatakse koht ja aeg järgmiselt:

Brüssel, 1. september 2010

See on akti allakirjutamise (Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud aktide puhul) või vastuvõtmise (teiste aktide puhul) kuupäev.

Aluslepingutes, rahvusvahelistes lepingutes jne kirjutatakse kuupäev sõnadega välja.

Sõlmitud kahe tuhande kümnenda aasta märtsikuu kahekümne neljandal päeval Brüsselis kahes ingliskeelses eksemplaris.

Akti allakirjutamise koht on kas Brüssel (tavaliselt), Luxembourg (kus nõukogu kohtub aprillis, juunis ja oktoobris), Strasbourg (Euroopa Parlamendi puhul, k.a juhul, kui ta kirjutab alla koos nõukoguga (või erandjuhul Brüssel)) või Frankfurt Maini ääres (enamiku Euroopa Keskpanga aktide puhul).

### Allkirjad (mitteammendav loetelu)

- teisese õiguse aktides:

| Euroopa Parlament   | Euroopa Ülemkogu  | Nõukogu  |
|---|---|--|
| <i>Euroopa Parlamendi nimel<br/>president</i><br>[eesnime esitäh (tähed)<br>ja perekonnanimi] | <i>Euroopa Ülemkogu nimel<br/>eesistuja</i><br>[eesnime esitäh (tähed)<br>ja perekonnanimi] | <i>Nõukogu nimel<br/>eesistuja</i><br>[eesnime esitäh (tähed)<br>ja perekonnanimi] |
| Komisjon  |   | EMP Ühiskomitee  |
| <i>Määrused, direktiivid,<br/>adressaadita otsused</i>  |   | <i>EMP Ühiskomitee nimel<br/>eesistuja</i><br>[täisnimi]                           |
| <i>Komisjoni nimel<br/>president</i><br>[täisnimi]  | <i>Adressaadiga otsused</i>   |  |
| või   | <i>Komisjoni nimel<br/>asepresident / komisjoni liige</i><br>[täisnimi]                     |  |
| <i>Komisjoni nimel<br/>presidendi eest<br/>asepresident / komisjoni liige</i><br>[täisnimi]   |   |  |

## 2. Õigusakti ülesehitus

| <b>Euroopa Keskpang</b>  |                                    |
|--|------------------------------------|
| <i>Määrused, suunised</i>  | <i>Otsused, soovitud</i>           |
| <i>EKP nõukogu nimel</i><br><i>EKP president</i><br>[täisnimi]<br>või<br><i>EKP juhatuse nimel</i><br><i>EKP president</i><br>[täisnimi] | <i>EKP president</i><br>[täisnimi] |

*NB!* Eestikeelsetes aktides on nimi alati kõige lõpus. Teistes keeltes (v.a läti keel) on nimi institutsiooni ja ametikoha vahel, kui tegemist ei ole presidendi ega eesistujaga.

— rahvusvahelistes lepingutes:

| <b>Lepingud, protokollid, konventsioonid</b> |  |
|--|--|
| <i>Euroopa Liidu nimel</i><br>[allkiri]      | <i>Liikmesriikide nimel</i><br>[allkiri] |

| <b>Kirjavahetuse vormis lepingud</b> |                            |
|--------------------------------------|----------------------------|
| <i>Euroopa Liidu Nõukogu nimel</i>   | <i>Euroopa Liidu nimel</i> |

Allkirjade kohta vt ka kokkuvõtlikke tabeleid esimese osa lõpus.

## 2.6. Lisad

Akti lisa sisaldab tavaliselt eeskirju või tehnilisi andmeid, mida praktilistel kaalutlustel ei kajastata regulatiivosas ning mis on sageli esitatud loetelu või tabelina.

Regulatiivosas peab olema selgelt viidatud (näiteks: „loetletud lisa”, „sätestatud lisa”, „esitatud lisa”) selle sätete ja lisa seosele.

Lisade kohta puuduvad kindlad nummerdamise, vormi ja stiili reeglid.

## 2.7. Õigusakti jaotised

| Jaotised   | Nummerdamine   | Viitamine tekstis  |
|--|--|--|
| <i>Õigusaktid</i>  |  |  |
| <b>Preambul</b>  |  |  |
| volitus <sup>(1)</sup>   |  | esimeses volituses, teises volituses jne                           |
| nummerdamata põhjendus<br>(ainult ainsa põhjenduse korral) <sup>(1)</sup>  |  | põhjenduses <sup>(2)</sup>   |
| nummerdatud põhjendused <sup>(1)</sup>   | (1), (2) jne   | põhjenduses 1, 2 jne <sup>(2)</sup>                                |
| <b>Regulatiivosa</b>   |  |  |
| artikkel <sup>(3)</sup>  | Ainus artikkel<br>Artikkel 1, 2 jne  | ainsas artiklis<br>artiklis 1, 2 jne                               |
| lõige  | 1., 2. jne   | lõikes 1, 2 jne  |
| lõik <sup>(4)</sup>  |  | esimeses, teises jne lõigus  |
| punkt  | 1), 2) jne<br>a), b) jne<br>i), ii), iii), iv) jne                                 | punktis 1, 2 jne<br>punktis a, b jne<br>punktis i, ii, iii, iv jne |
| alapunkt   | a), b) jne<br>i), ii), iii), iv) jne   | alapunktis a, b jne<br>alapunktis i, ii, iii, iv jne               |
| taane <sup>(4)</sup>   |  | esimeses, teises jne taandes, viimases taandes                     |
| <b>Lisa</b>  |  |  |
|  | I, II jne lisa (või A, B jne lisa)   | I, II jne lisas (või A, B jne lisas)                               |
| <b>Liide</b>   |  |  |
|  | 1., 2. jne liide   | 1., 2. jne liites  |
| <i>Teised jaotised</i>   |  |  |
| osa  | I, II jne osa<br>(või esimene osa, teine osa jne) <sup>(*)</sup>                   | I, II jne osas<br>(või esimeses osas, teises osas jne)             |
| jaotis   | I, II jne jaotis   | I, II jne jaotises   |
| peatükk  | 1., 2. jne peatükk<br>(või I, II jne peatükk)<br>( <i>mitte</i> : esimene peatükk) | 1., 2. jne peatükis<br>(või I, II jne peatükis)                    |
| jagu   | 1., 2. jne jagu<br>( <i>mitte</i> : esimene jagu)                                  | 1., 2. jne jaos  |
| punkt<br>(lisades ja rahvusvahelistes lepingutes)  | I, II jne (või A, B jne)<br>I. (või A. või 1.) <sup>(*)</sup>                      | punktis I (või A või 1)  |
| <p>(*) Võimalikud on ka muud jaotised, mispuhul järgitakse lähteteksti.</p> <p><sup>(1)</sup> Vt punkti 2.2.</p> <p><sup>(2)</sup> Enne 7. veebruari 2000, kui põhjendused olid nummerdamata: esimeses, teises jne põhjenduses.</p> <p><sup>(3)</sup> Kui lisatakse artikleid sellise õigusakti kehtestamistingimustesse, mis on juba vastu võetud, pannakse tähed a, b, c jne artikli numbrile järele: näiteks artiklid, mis järgnevad artiklile 1, on artikkel 1a, 1b jne. Aluslepingutesse lisatud artiklitele pannakse pärast numbrit ja tühikut suured tähed A, B, C jne, näiteks: artikkel 43 A, 43 B jne.</p> <p><sup>(4)</sup> Neil jaotistel ei ole numbrit ega muud tähist; viitamisel kasutatakse järgarvsõnu.</p> <p><i>NB!</i> — Viidates saatelausele, kasutatakse fraasi „sissejuhatavas lauses”. Saatelauseid lõpevad kooloniga ja neile järgnevad jaotised algavad väikese tähega.</p> <p>— Tabel ei ole struktureeritud kindla reegli järgi. Jaotiste järjekord võib erineda sõltuvalt tekstist.</p> |  |  |

## 3. Toimetamise reeglid

ELTs avaldatavate aktide toimetamise reeglid on ranged.

*Euroopa Liidu Teatajas* avaldatav tekst peab olema olema Euroopa Liidu igas ametlikus keeles (iiri keele kohta kehtib ajutine erand, vt preambulit).

*Euroopa Liidu Teataja* kõikide keeleversioonide küljendus on ühesugune, mis tähendab seda, et erinevates ametlikes keeltes avaldatud tekstid asuvad ühe ELT numbri piires samadel lehekülgedel.

*Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavad aktid peavad vastama ka käesoleva stiiljuhendi kolmandas ja neljandas osas ning lisades kehtestatud reeglitele, eriti suure ja väikese algustähe (k.a komiteed, komisjonid), lühendite, aadresside jm osas.

### 3.1. Osutamine *Euroopa Liidu Teatajale*

**Inglise ja prantsuse keeles** kasutatakse kolme nimekuju: täisnime, lühinime ja lühendeid. Täisnimi inglise keeles on *Official Journal of the European Union* ja prantsuse keeles *Journal officiel de l'Union européenne* (kursiivis) ning seda kasutatakse tekstis, akti jõustumise sättes ja parandustes, kui viidatakse teksti esialgsele ilmumisele. Lühinimi inglise keeles on *Official Journal* ja prantsuse keeles *Journal officiel* (ei ole kursiivis) ning seda kasutatakse sellistes allviidetes nagu „See page ... of this Official Journal.” ja „Not yet published in the Official Journal.”, prantsuse keeles „Voir page ... du présent Journal officiel.” ja „Non encore paru au Journal officiel.”, ning vähem ametlikes tekstides. Inglisekeelsed lühendid on OJ L, OJ C, OJ C ... A, OJ C ... E ning prantsuskeelsed JO L, JO C, JO C ... A, JO C ... E.

**Eesti keeles on kasutusel ainult täisnimi ja lühendid.**

**Täisnimi** on *Euroopa Liidu Teataja* (kursiivis).

Täisnime kasutatakse:

a) tekstis:

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve juhatus nimetab ametisse apellatsiooninõukogu kaks liiget ja kaks asendusliiget komisjoni esitatud nimekirja alusel pärast avaliku osalemiskutse avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja olles konsulteerinud järelevalvenõukoguga.

b) sättes, kus viidatakse akti jõustumisele:

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

c) parandustes, kui viidatakse teksti esialgsele ilmumisele *Euroopa Liidu Teatajas* (vt ka lühendeid);

d) järgmistes allviidetes:

<sup>(1)</sup> Vt käesoleva *Euroopa Liidu Teataja* lk [---].

<sup>(2)</sup> *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

*NB!* Enne 1. veebruari 2003 nimetati *Euroopa Liidu Teatajat Euroopa Ühenduste Teatajaks*.

**Lühendid** on ELT L, ELT C, ELT C ... A, ELT C ... E.



Lühendeid kasutatakse:

- a) ülejäänud allviidetes:  
(<sup>2</sup>) ELT L 222, 20.8.2008, lk 1.  
(<sup>3</sup>) ELT C 48 A, 24.2.2005.
- b) tabelites:  
ELT L 345, 23.12.2009, lk 18.
- c) paranduste puhul kasutatakse lühendeid esilehel sisukorras sulgudes (vt ka täisnime).

*Euroopa Ühenduste Teataja* lühend on EÜT.

*NB!* Läbi aegade on viitamise viis varieerunud uute seeriade üllitamise tõttu:

- enne 1. juulit 1967 on lehekülgede numeratsioon jooksev. Leheküljenumbri järgnevad aasta kaks viimast numbrit:  
EÜT 106, 30.10.1962, lk 2553/62.
- alates 1. juulist 1967 algab iga EÜT 1. leheküljega:  
EÜT 174, 31.7.1967, lk 1.
- 1. jaanuaril 1968 luuakse L- ja C-seeria:  
EÜT L 32, 6.2.1968, lk 6.  
EÜT C 1, 12.1.1968, lk 1.
- 1. jaanuaril 1978 luuakse S-seeria:  
EÜT S 1, 7.1.1978, lk 1.
- 1991. aasta alguses luuakse C ... A-seeria:  
EÜT C 291 A, 8.1.1991, lk 1.
- 31. augustil 1999 luuakse C ... E-seeria:  
EÜT C 247 E, 31.8.1999, lk 28.
- 1. veebruarist 2003 on EÜT asemel ELT.

## 3.2. Aktide pealkirjad ja aktidele osutamine

### 3.2.1. Pealkirja vormid

Akti pealkirjal on kaks vormi: täispealkiri ja lühipealkiri.

Kui akti tekstis nimetatakse teist akti esimest korda, esitatakse tavaliselt selle teise akti täispealkiri ning allviide *Euroopa Liidu Teatajas* ilmumise kohta.

Juba nimetatud akti järjekordsel nimetamisel kasutatakse alati selle lühipealkirja ilma autori ja allviiteta.

### Täispealkiri

Akti täispealkiri koosneb järgmisest:

- akti autor-institutsiooni(de) nimetus(ed);
- akti liik (määrus, direktiiv vm);
- akti number (st asjakohane lühend või lühendid (EL; Euratom; EL, Euratom; ÜVJP), järjenumbr ja aasta);

### 3. Toimetamise reeglid

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastu võetud aktide puhul allakirjutamise kuupäev ja teiste aktide puhul vastuvõtmise kuupäev;
- teema.

Täispealkirjale järgneb alati allviitenumber:

võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga <sup>(2)</sup>,

[---]

<sup>(2)</sup> ELT L 157, 15.6.2011, lk 1.

*NB!* — Eestikeelse õigusakti pealkirjas ja sisukorras on pealkirja osad (autor-institutsioon(id), liik ja number; kuupäev; teema) eraldatud komadega:

Komisjoni määrus (EL) nr 42/2010,  
15. jaanuar 2010,

teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris

Komisjoni määrus (EL) nr 42/2010, 15. jaanuar 2010, teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris

- Kui ühe akti tekstis osutatakse teisele aktile ehk kui teise akti pealkiri on lause osa, siis selle teise akti pealkirja osade järjekord muutub (kuupäev esitatakse akti autori ja liigi vahel) ning komasid ei kasutata:

Komisjoni 15. jaanuari 2010. aasta määrusega (EL) nr 42/2010 teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris <sup>(1)</sup> nähakse ette [---].

Pealkirja osade järjekord erineb keeliti.

Volitustes tuleb esitada akti täispealkiri. Põhjendustes esitatakse tavaliselt samuti akti täispealkiri, kui seda akti nimetatakse esimest korda.

*NB!* Autor võib täispealkirjana käsitada ka pealkirja, kust puuduvad tekstiosad, mis algavad fraasidega „ja millega muudetakse” ning „ja millega tühistatakse”.

## Lühipealkiri

Akti lühipealkiri koosneb järgmisest:

- akti autor-institutsiooni(de) nimetus(ed);
- akti liik;
- akti number (st asjakohane lühend või lühendid (EL; Euratom; EL, Euratom; ÜVJP), järjenumbr ja aasta):

komisjoni määrus (EL) nr 50/2010

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 284/2010/EL

Artiklites osutatakse tavaliselt aktide lühipealkirjale, kuigi parlamendi ja nõukogu aktides kasutatakse väga sageli ka täispealkirja. Lühipealkirja kasutatakse mõnikord ka põhjendustes.

Lühipealkirja ilma autori ja allviiteta kasutatakse siis, kui sellele aktile on juba eelnevalt viidatud (vt punkti 3.2.2(d)).

*NB!* Kui esitatakse delegeeritud või rakendusakti täpne täis- või lühipealkiri, sisaldab akti liik alati sõna „delegeeritud” või „rakendus”:

Rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale.

Kui aga akti tekstis osutatakse delegeeritud või rakendusaktile, siis sõnu „delegeeritud” ja „rakendus” ei kasutata. Näiteks: „on vastu võtnud käesoleva määruse”, „määruse lisa”, „Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele”, „otsuse artikkel 2” jne.

### 3.2.2. *Osutamine teistele aktidele*

(a)

#### **Pealkirjas**

Akti pealkiri ei sisalda kunagi teise akti täispealkirja. Kunagi ei esitata pealkirjas osutatava teise akti puhul allviidet.

#### *Kuupäev*

Kui õigusakti pealkirjas osutatakse teisele õigusaktile, jäetakse tavaliselt nimetamata osutatava akti kuupäev:

Komisjoni määrus (EL) nr 127/2010, 5. veebruar 2010, millega muudetakse [kuupäeva ei esitata] määrust (EÜ) nr 2042/2003 õhusõidukite ja lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuva lennukõlblikkuse ning sellega tegelevate organisatsioonide ja isikute sertifitseerimise kohta

Kuupäeva nimetatakse ainult juhul, kui aktil puudub number:

Nõukogu otsus 2008/182/Euratom, 25. veebruar 2008, millega muudetakse nõukogu 16. detsembri 1980. aasta otsust, millega asutatakse termotuumasünteesiprogrammi nõuandekomitee

Komisjoni otsus 2005/769/EÜ, 27. oktoober 2005, millega määratakse kindlaks toiduabi hankimise eeskirjad, mida kohaldatakse valitsusväliste organisatsioonide suhtes, keda komisjon on volitanud ostma ja varuma tooteid tarnimiseks vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 1292/96, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni 3. septembri 1998. aasta otsus

#### *Autor*

Kui õigusakti pealkirjas osutatakse teisele õigusaktile, siis nimetatakse osutatava akti autorit ainult juhul, kui see on erinev:

Komisjoni määrus (EÜ) nr 105/2008, 5. veebruar 2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1255/1999 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses sekkumisega võitluseks

*NB!* Siiski, et vältida segadust, korraldatakse osutatava akti autorit juhul, kui osutatavaid akte on mitu, millest mõnel on erinev autor:

Komisjoni määrus (EL) nr 86/2010, 29. jaanuar 2010, millega muudetakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2008 I lisa seoses kalandustoodete mõistega ja komisjoni määrust (EÜ) nr 1010/2009 seoses kolmandate riikide laevade kontrollimist käsitleva teabe vahetamisega ja püügisertifikaatide halduskorraldusega

#### *Teema*

Kui õigusakti pealkirjas osutatakse teisele õigusaktile, siis võib osutatava akti teemat kas lühendada või selle üldse ära jätta:

Komisjoni määrus (EL) nr 125/2010, 11. veebruar 2010, millega määratakse kindlaks maisi imporditollimaksu vähendamise ülempiir määruses (EÜ) nr 676/2009 osutatud pakkumismenetluse raames (*teema on välja jäetud*)

Komisjoni direktiiv 2010/3/EL, 1. veebruar 2010, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil kosmeetikatooteid käsitleva nõukogu direktiivi 76/768/EMÜ III ja VI lisa (*teemat on lühendatud*)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 540/2010, 16. juuni 2010, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1085/2006, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (*teema on täielikult esitatud*)

Kokkuvõtteks: kui õigusakti pealkirjas osutatakse teisele õigusaktile, siis osutatava akti **kuupäev jäetakse nimetamata** (v.a üksikud erandid), **autorit nimetatakse juhul, kui see on erinev**, ning **teema** esitatakse täielikult või osaliselt või ei esitata üldse vastavalt autori vajadusele.

(b)

## Volituses

Esmase õiguse aktidele osutatakse ilma allviiteta.

Rahvusvahelistele lepingutele võib aga osutada nende lühipealkirja ja/või allviitega (vt punkti 2.2(a)).

Teisese õiguse aktide puhul esitatakse alati täispealkiri ja allviide:

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/30/EL energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja tühtses tootekirjelduses, <sup>(1)</sup> eriti selle artiklit 10,

[---]

<sup>(1)</sup> ELT L 153, 18.6.2010, lk 1.

*NB!* Personaleeskirjade puhul nimetatakse ainult pealkirja tähtsamat osa, millele järgnevad autor-institutsioon ja järjenumber:

võttes arvesse Euroopa Liidu ametnike personaleeskirju (ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimusi), mis on kehtestatud nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 <sup>(1)</sup>,

[---]

<sup>(1)</sup> EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1.

(c)

## Põhjenduses

1. Põhjenduses osutatakse teisese õiguse akti esmakordse mainimise korral tavaliselt selle täispealkirjale ja antakse allviide:

(1) Komisjon võttis 14. aprillil 2008. aastal vastu otsuse 2008/303/EÜ (milles käsitletakse ajutisi kaitsemeetmeid seoses klassikalise sigade katkuga Slovakkias), <sup>(1)</sup> et tõhustada Slovakkia meetmeid, mis on võetud kooskõlas [---].

[---]

<sup>(1)</sup> ELT L 105, 15.4.2008, lk 7.

**Pealkirjale korduva osutamise korral** volituses või põhjenduses esitatakse alati lühipealkiri ilma selle vastu võtnud institutsiooni ja allviiteta.

2. Erandid kehtivad järgmistel juhtudel:

a) kui osutatava akti teema on juba esitatud pealkirjas, taasesitatakse kas akti järjenumber või viide ja autor-institutsioon:

(1) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/42/EÜ <sup>(1)</sup> VIII lisa teisele lõigule [---].

[---]

<sup>(1)</sup> ELT L 141, 6.6.2009, lk 29.

### 3. Toimetamise reeglid

- b) kui süntaktilistel põhjustel on muudetud täispealkirja komponentide järjekorda, et sobitada neid lausesse, pannakse viide *Euroopa Liidu Teatajale* sellise ploki lõppu, mis koosneb akti liigist, numbrist ja teemast, mille sõnastust ei ole muudetud:

Nõukogu võttis 24. jaanuaril 2006 vastu otsuse 2006/116/EÜ Regioonide Komitee liikmete ja asendusliikmete ametisse nimetamise kohta ajavahemikuks 26. jaanuarist 2006 kuni 25. jaanuarini 2010 <sup>(1)</sup>.

[---]

---

<sup>(1)</sup> ELT L 56, 25.2.2006, lk 75.

Viidet ei panda pealkirja ümbersõnastatud teema järele (järgnevas näites on „millega sätestatakse” asemel „on sätestatud”):

Komisjoni otsuses 2007/716/EÜ <sup>(1)</sup> on sätestatud teatavate Bulgaaria liha- ja piimasektori ettevõtete suhtes üleminekumeetmed Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 852/2004 ja (EÜ) nr 853/2004 ette nähtud struktuuriliste nõuete täitmiseks.

[---]

---

<sup>(1)</sup> ELT L 289, 7.11.2007, lk 14.

Eelnevast näitest on ka näha, et otsuse kuupäeva ei ole esitatud ning aktidele, mida on mainitud teise akti ümbersõnastatud pealkirjas (määrused (EÜ) nr 852/2004 ja (EÜ) nr 853/2004), ei anta allviidet.

**(d)**

## Artiklis

Regulatiivosas ei tohiks õigusaktidele, millele ei ole veel osutatud volitustes ega põhjendustes, üldjuhul esmakordselt osutada.

Kui aga siiski õigusaktile osutatakse esmakordselt artiklis, esitatakse kas selle lühipealkiri koos autoriga või täispealkiri, millele järgneb alati allviitenumber:

1. Vaikimisi kasutatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1205/2008 <sup>(1)</sup> lisa B osa punktis 5 osutatud ajalist referentsüsteemi, [---].

[---]

---

<sup>(1)</sup> ELT L 326, 4.12.2008, lk 12.

2. Kui liikmesriigis sõltub ükskõik milliste soodustuste andmine ettevõtetele neis töötavate selle riigi kodanikest töötajate minimaalsest suhtarvust, loetakse teiste liikmesriikide kodanikud selle riigi kodanikest töötajateks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivile 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta <sup>(1)</sup>.

[---]

---

<sup>(1)</sup> ELT L 255, 30.9.2005, lk 22.

*NB!* Nõukogu ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu õigusaktide artiklites on võimalikud ka teistsugused esmakordsed viited, nii lühi- kui ka täispealkirjaga. Allviide võib sisaldada õigusakti täispealkirja ja viidet ELT-le. Vt *Euroopa Liidu Nõukogu õigusaktide koostamise käsiraamatut*.

(e)

## Lisas

Lisa sisaldab harva esmakordseid viiteid. Nende esinemise korral aga esitatakse

1) kas akti täispealkiri ja allviide, mis sisaldab avaldamise andmeid:

— alternatiivkütuste varude kohustuslik kasutus (nt kooskõlas nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/119/EÜ (millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid) <sup>(1)</sup> sätetega);

[---]

<sup>(1)</sup> ELT L 265, 9.10.2009, lk 9.

2) akti lühipealkiri ja allviide, mis sisaldab täispealkirja ja avaldamise andmeid:

Põllumajandusuuringutes, kus uuringu eesmärgist lähtuvalt on loomi tarvis pidada põllumajandusettevõtte tingimustes, peab loomade pidamisel täitma vähemalt direktiivis 98/58/EÜ <sup>(1)</sup> sätestatud standardeid.

[---]

<sup>(1)</sup> Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/58/EÜ, mis käsitleb põllumajandusloomade kaitset (EÜT L 221, 8.8.1998, lk 23).

3) või lühipealkiri ja allviide, mis sisaldab avaldamise andmeid:

b) Esimene veerg: võib kohaldada komisjoni direktiivi 2009/26/EÜ <sup>(1)</sup> artiklit 2.

[---]

<sup>(1)</sup> ELT L 113, 6.5.2009, lk 1.

### 3.2.3. Osutamine akti jaotistele

1. Õigusakti jaotistele, kui need on nummerdatud, osutatakse kahanevas järjekorras:

artikli 1 lõike 2 punkt a

artiklis 2 ja artikli 3 teises lõigus on sätestatud [---]

artikli 2 teises lõigus ja artiklis 3 on sätestatud [---]

2. Kui loetletakse üht liiki jaotisi, siis liigisõna ei korrata:

I ja II peatükk

artiklid 1, 4 ja 9

esimene ja kolmas taane

Kui viidatakse mitmele järjestikusele nummerdatud artiklile, lõikele või muule jaotisele, tuleb vahet teha järgmisel: „artiklid 2, 3 ja 4” (mis välistab sellised lisaartiklid nagu 3a, 3b jne) ja „artiklid 2–4” (mis sisaldab kõiki hiljem lisatud artikleid).

3. Kui osutatakse üht liiki jaotistele, millest ühel või mitmel on omakorda jaotised, märgitakse asjakohased jaotised iga kord ära:

määruse [---] artikkel 2 ja artikli 3 lõige 1 [---]  
(mitte: määruse [---] artiklite 2 ja 3 lõige 1)

määruse [---] artikkel 2, artikli 5 lõiked 2 ja 3 ning artiklid 6–9 [---]  
(mitte: artiklite 2 ja 5 lõiked 2 ning 3 ja 6–9)

[---] eriti selle artikli 1 punkti 1 alapunkti b ja punkti 3 alapunkti c [---]

4. Punkti jaotistele osutatakse järgmiselt:

- punkti 2 alapunkt a
- punkti 2 alapunkti a alapunkt i
- määruse [---] A jaotise punkti 2 alapunkti a alapunkt i

5. Lisadele osutatakse järgmiselt:

- [---] käesoleva määruse lisas nimetatud kalavaru püük [---]
- I lisa asendatakse käesoleva otsuse I lisas esitatud tekstiga.

Rahvusvahelistele lepingutele ei viidata kui lisadele:

- Lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.
- (Mitte: „Lepingu tekst on esitatud lisas”.)

### 3.2.4. Osutamine muutmiskäsitustele

*Euroopa Liidu Teataja* allviited ei sisalda enam viimaseid muutmiskäsituste, vaid ainult akti esmakordse ilmumise viidet. *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavates tekstides olevaid viiteid käsitatakse viidetena nende kehtivale versioonile. Väljendeid „viimati muudetud”, „parandatud”, „kehtetuks tunnistatud” enam ei kasutata.

Kui aga autor soovib viidata tekstile, mis kehtis teatud ajal, või rõhutada muutmiskäsitust, siis esitatakse muutmiskäsituse lühinimi tekstis ja esmakordse nimetamise korral antakse ka viide:

- (4) Lisaks on direktiivi 92/65/EMÜ D lisas, mida on muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 176/2010, <sup>(2)</sup> sätestatud kaupadele teatavad uued nõuded, mida tuleb hakata kohaldama 1. septembrist 2010.

[---]

- <sup>(2)</sup> ELT L 52, 3.3.2010, lk 14.

*NB!* Kuni 31. augustini 2008 osutati akti viimasele muutmiskäsitusele allviites pärast akti ELTs esmakordse ilmumise viidet:

- (1) võttes arvesse nõukogu 26. juuni 1990. aasta otsust 90/424/EMÜ kulutuste kohta veterinaaria valdkonnas, <sup>(2)</sup> eriti selle [---],

[---]

- <sup>(2)</sup> ELT L 224, 18.8.1990, lk 19. Otsust on viimati muudetud otsusega 2006/965/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).

Enne 1. maid 2004 ja 1. jaanuari 2007 (enne viimast kahte laienemist) ilmunud ELTd on valesti küljendatud. Viga parandati hiljem ära nende ELTde uuesti avaldamisega. Kuni 31. augustini 2008 oli tavaline need uuesti avaldatud ELTd ära mainida.

## 3.3. Sätete muudatused

1. Kui muutmiskäsitusega asendatakse **kogu artikkel**, algab uue teksti esitus muutmiskäsituse artikli pealkirjaga (millele eelnevad jutumärgid), mis on paigutatud vasakusse serva:

Otsuse 2001/689/EÜ artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Nõudepesumasinate tooterühma ökoloogilised kriteeriumid ning nende kriteeriumidega seotud hindamis- ja kontrollinõuded kehtivad kuni 28. veebruarini 2009.”

### 3. Toimetamise reeglid

*NB!* Kui muudatav tekst lõpeb punktiga, siis pärast jutumärke punkti eestikeelses tekstis ei korrata.

2. Kui muudatus käsitleb artikli nummerdatud või muul viisil tähistatud (punkt, kriips vms) **jaotist** (lõige, punkt, taane jne), algab uue teksti esitus muutvas aktis kõnealuse numbri, punkti, kriipsu vms-ga:

Määrust (EÜ) nr 409/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 3 punkt g asendatakse järgmisega:

„g) „säilitusviis” – viis, kuidas kala säilitatakse (värske, värskest soolatud ja külmutatud).”

2) Artikli 4 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. II, III ja IV lisas sätestatud ühenduse ümberarvestustegureid kohaldatakse töödeldud kala kaalu ümberarvestamisel eluskaaluks.”

Kui asendatakse ainult nummerdatud jaotise esimene lõik, esitatakse asendatavas tekstis ka selle jaotise number:

3) artikli 28 lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„1. Kõikidele ettepanekutele või algatustele, mille komisjon, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja”) või liikmesriik esitab seadusandjale ja mis võivad mõjutada eelarvet, sealhulgas muuta ametikohtade arvu, peab olema lisatud finantselgitus ja artikli 27 lõikes 4 osutatud hinnang.”;

3. Kui aga asendatav tekst **ei alga numbri ega muu tähisega**, esitatakse see järgmiselt:

1) artikli 19 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Teaduskomiteede liikmetel, reservi teadusnõustajatel ja välisekspertidel on õigus saada hüvitist komiteede kohtumistel, temaatilistes õpikodades, töörühmades ning muudel komisjoni korraldatud kohtumistel ja üritustel isiklikult kohal viibimise või kaugosalemise ning raportööritöö eest konkreetsete teemade puhul, nagu on ette nähtud III lisas.”;

7) artikli 15 lõike 2 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Tootjad tasuvad enne asjaomasele turustusaastale järgneva aasta 1. juunit 500 eurot iga esimese lõigu punktis c osutatud koguste suhkru tonni eest, mille kohta nad ei esita liikmesriigile vastuvõetavat tõendit, et rafineerimine toimus õigustatud ja erakorralistel tehnilistel põhjustel.”

4. Kui asendatakse ainult üks **lause** tekstist, siis jaotise tähist ei esitata, isegi kui asendatakse nummerdatud või muud moodi tähistatud jaotise esimene lause:

c) lõike 4 esimene lause asendatakse järgmisega:

„Kui ühenduse kalalaeva pardal avastatakse tõsine rikkumine, mis on määratletud määruse (EÜ) nr 302/2009 VI lisa I jao punktis 1, tagab lipuliikmesriik, et pärast inspekteerimist peatab tema lipu all sõitev kalalaev igasuguse kalastustegevuse.”;

Kui asendatakse ainult üks **lauseosa** (väljend, sõna), siis jaotise tähist samuti ei esitata ning muudatus esitatakse ühel real:

Otsuse 2005/692/EÜ artiklis 7 asendatakse kuupäev „31. detsember 2010” järgmisega: „30. juuni 2012”.

*NB!* Selguse huvides ja tõlkeprobleemide vältimiseks on soovitatav, et muudatuste korral esitataks kogu asjaomane artikkel, lõige, lõik, punkt või taane selle asemel, et lisada või välja jätta üksikuid lauseid ja fraase. Kuupäeva ja üksikute numbrite muutmise korral see ei kehti.

5. Saatelause varieerub sõltuvalt sellest, kas tegemist on ühe või mitme muudatusega:

a) kui tegemist on mitme muudatusega, vormistatakse need järgmiselt:

Otsust 2007/134/EÜ muudetakse järgmiselt:

1) [---];

2) [---].



### 3. Toimetamise reeglid

b) kui tegemist on ühe muudatusega, vormistatakse see järgmiselt:

Otsuse 2007/884/EÜ artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„[---]”

(*mitte*: Otsust 2007/884/EÜ muudetakse järgmiselt:

artikkel 3 asendatakse järgmisega)

6. Lisa muutmise korral kasutatakse järgmist saatelauset:

Lisa [---] muudetakse järgmiselt:

Või, kui muudatus on esitatud lisa, siis järgmist:

Määruse (EÜ) nr 2074/2005 III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Terve lisa asendamise korral kasutatakse järgmist saatelauset:

Määruse (EL) nr 7/2010 I lisa asendatakse käesoleva määruse lisa esitatud tekstiga.

Uus tekst esitatakse järgmiselt:

*LISA*  
„*LISA*

[---].”

Muutmisaktide tüpograafia kohta vt ka *Visual Guide — Official Journal typographical rules*.

## 3.4. Osutamise järjekord

### 3.4.1. Aluslepingute järjekord

Alates 1. detsembrist 2009 (Lissaboni lepingu jõustumise kuupäev) on aluslepingutele osutamise järjekord (eriti volitustes) järgmine:

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut

*NB!* Kuni 30. novembrini 2009 oli aluslepingutele osutamise järjekord järgmine:

- võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,
- võttes arvesse Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingut, (ESTÜ asutamisleping kaotas kehtivuse 24. juulil 2002.)
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (Seda asutamislepingut nimetati tavaliselt viimasena, kuid mõnikord ka esimesena.)

Aluslepingutele osutamise järjekord ei ole alati sama olnud:

- 1) kuni 1997. aasta lõpuni vaheldus asutamislepingutele osutamise järjekord igal aastal järgmiselt:
  - E(M)Ü, Euratom, ESTÜ:  
1968, 1971, 1974, 1977, 1980, 1983, 1986, 1989, 1992, 1995,
  - Euratom, ESTÜ, E(M)Ü:  
1969, 1972, 1975, 1978, 1981, 1984, 1987, 1990, 1993, 1996,
  - ESTÜ, E(M)Ü, Euratom:  
1970, 1973, 1976, 1979, 1982, 1985, 1988, 1991, 1994, 1997;
- 2) 1998. aastast kuni 23. juulini 2002. aastal oli järjekord järgmine:  
EÜ, ESTÜ, Euratom

### 3. Toimetamise reeglid

- 3) alates 24. juulist 2002 (ESTÜ asutamislepingu lõpp) kuni 30. novembrini 2009 oli ühendustele osutamise järjekord järgmine:
  - EÜ, Euratom
  - Mõisteid „Euroopa Majandusühendus” ja „Euroopa Ühendus” kasutati järgmiselt:
    - „Euroopa Majandusühendus” või „EMÜ” enne 1. novembrist 1993 vastu võetud õigusaktides;
    - „Euroopa Ühendus” või „EÜ” pärast 1. novembrist 1993 vastu võetud õigusaktides;
- 4) alates 1. detsembrist 2009:
  - EL, Euratom

#### Aluslepingutele osutamine

Aluslepingu esmakordsel nimetamisel esitatakse lepingu täisnimetus.

Järjekordsel nimetamisel

- 1) kasutatakse ainult sõnu „alusleping” või „asutamisleping”, kui tekstis on juttu ainult ühest aluslepingust;
- 2) kui tegemist on mitme aluslepinguga, tuleb võimaluse korral esitada lepingu täisnimetus. Vastasel juhul kasutatakse ka aluslepingute lühinimetusid:
  - ELi leping Euroopa Liidu lepingu puhul,
  - ELi toimimise leping Euroopa Liidu toimimise lepingu puhul,
  - EÜ asutamisleping Euroopa Ühenduse asutamislepingu puhul,
  - Euratomi asutamisleping Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu puhul,
  - ESTÜ asutamisleping Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu puhul.

*NB!* 1999. aastal (Amsterdami leping) ja 2009. aastal (Lissaboni leping) nummerdati aluslepingute sätted ümber. Euroopa Liidu Kohus ja kontrollikoda järgivad aluslepingute artiklitele viidates erisüsteemi sõltuvalt sellest, kas viidatakse varasemale või hilisemale ümbernummerdatud tekstile.

### 3.4.2. Avaldamise järjekord

Tekstide ELT L- ja C-seeria rubriikides avaldamise järjekord on järgmine:

- liikmesriikide valitsuste esindajad,
- nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajad,
- Euroopa Parlament,
- Euroopa Ülemkogu,
- Euroopa Parlament ja nõukogu,
- nõukogu,
- Euroopa Komisjon,
- Euroopa Liidu Kohus,
- Euroopa Keskpank,
- kontrollikoda,
- liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja,
- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee,
- Regioonide Komitee,
- Euroopa Investeerimispank,
- Euroopa Ombudsman,
- Euroopa Andmekaitseinspektor,

- asutused,
- rahvusvaheliste lepingutega loodud organid.

Tekstide L III-s ja C IV rubriigis „Euroopa Majanduspiirkonda käsitlev teave” avaldamise järjekord on järgmine:

- EMP Ühiskomitee,
- EFTA järelevalveamet,
- EFTA riikide alaline komitee,
- EMP nõuandekomitee,
- EFTA kohus.

Institutsioonide, organite ja asutuste protokollilist järjekorda ning erinevaid nimekujusid vt punktist 9.5.

### ***3.4.3. Riikide järjekord***

Riiginimed, nende lühendite ja nende loetlemise järjekorda vt punktist 7.1 ning lisadest A5 ja A6.

*NB!* Osutades rahvusvahelistele lepingutele riikidega, mille nimi on muutunud, peab jälgima, et riigi nimi esitataks sellisel kujul, nagu see oli dokumendi allakirjutamise ajal.

### ***3.4.4. Ametlike keelte ja mitmekeelsete tekstide järjekord***

Keelte, nende lühendite ning ametlike keelte ja keeleversioonide järjekorda vt punktist 7.2.

### ***3.4.5. Vääringud***

Vääringute nimetusi, nende koode ja nimetamise järjekorda vt punktist 7.3 ja lisast A7.

Rahaühikute kasutamise eeskirju vt punktist 7.3.3.

## **3.5. Loetelud**

### ***3.5.1. Liigendatud loetelu kirjavahemärgid***

1. Kui loetelu üksused on sõnad ja fraasid, juhatab loetelu sisse saatelause, mis võib sisaldada kokkuvõtusõna, kuid võib ka loetelu seostada lauseliikmena, mis kuulub saatelause struktuuri. Kokkuvõtusõna sisaldav saatelause lõpeb kooloniga, kokkuvõtusõna puudumisel võib koolon ka ära jääda. Kui loetelu komponentideks on laused, lõpeb sissejuhatav lause punktiga ja punkt on ka loetelu iga komponendi lõpus. Sama kehtib väga pikkade ja liigendatud loetelude kohta:

Lepingu kohaselt on võimalikud koostöövaldkonnad järgmised:

- a) tokamakid, sealhulgas praeguse põlvkonna suurprojektid ja järgmise põlvkonna projektidega seotud tegevus;

[---]

### 3. Toimetamise reeglid

Lepingu kohaselt on võimalikud koostöövaldkonnad

- a) tokamakid, sealhulgas praeguse põlvkonna suurprojektid ja järgmise põlvkonna projektidega seotud tegevus;

[---]

Määrust (EÜ) nr 1623/2000 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklit 92 muudetakse järgmiselt:
  - a) lõike 2 punkt c asendatakse järgmise tekstiga:

„c) ettevõtte kohustus tagada, et alkoholi lõppostja kasutab alkoholi üksnes ühenduses kütuse tootmiseks bioetanoolina;”
  - b) lõige 5 asendatakse järgmise tekstiga:

„5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata igast uuest heakskiitmise otsusest või selle tühistamisest, märkides otsuse täpse kuupäeva.”
- 2) Artiklit 98 muudetakse järgmiselt:

[---]

2. Loetelupunktid lõpevad semikooloni või komaga (semikoolon on tugevam eraldusmärk), viimase lõpus on punkt:

Direktiivi 77/388/EMÜ artikli 9 lõike 2 punkti e kaheteistkümnes taane ei hõlma eelkõige järgmist:

- 1) direktiivi 77/388/EMÜ artikli 9 lõike 2 punkti e üheteistkümnes taandes nimetatud raadio- ja televisiooniringhäälinguteenused;
- 2) telekommunikatsiooniteenused direktiivi 77/388/EMÜ artikli 9 lõike 2 punkti e kümnenda taande tähenduses;
- 3) järgmised kaubatarned ja järgmiste teenuste osutamine:
  - a) kaubad, mille tellimus esitatakse ja mille tellimust töödeldakse elektrooniliselt,
  - b) CD-ROMid, disketid ja muud materiaalsed andmekandjad.

Määruse (EÜ) nr 796/2004 artikli 21 lõigetes 1 ja 2 osutatud toetuse vähendamist 1 % tööpäeva kohta ei kohaldata ühtsete taotluste või nende muudatuste puhul, kui need esitati hiljemalt:

- 6. juunil 2005 Prantsuse Guajaana pädevatele asutustele,
- 19. juunil 2005 Martinique'ile.

3. Kui loetelupunkti lõpus on sõna „ja”, „ning” või „või”, siis eesti keeles kirjavahemärke nende ees ega taga ei ole (v.a juhul, kui seda eeldab lauseehitus):

1. Määruse (EÜ) nr 612/2009 artikli 46 kohaselt koostatud eksporditoetuste taotluste lisatakse selles artiklis ettenähtud ajavahemiku jooksul:
  - a) käesoleva määruse artikli 2 lõikes 3 osutatud nõuetekohaselt täidetud dokument ja
  - b) käesoleva määruse artikli 3 lõike 2 kolmandas lõigus ettenähtud aruanded.
2. Loomi võib ühenduse tolliterritooriumilt välja viia ainult järgmistest väljumiskohtadest:
  - a) piiripunktist, mis on heaks kiidetud komisjoni otsusega kolmandatest riikidest toodavate eluskabiloomade veterinaarkontrolli kohta, või
  - b) liikmesriigi määratud väljumiskohast.

4. Tabelite, nimekirjade ja lisade loeteludes võivad kirjavahemärgid ka puududa.

### 3.5.2. Aktide loetelu

Kui tegemist on sama institutsiooni sama liiki aktide loetlemisega, siis institutsiooni nime ei korrata ja akti liik esitatakse mitmuses:

Komisjoni direktiivid 2003/90/EÜ<sup>(3)</sup> ja 2003/91/EÜ<sup>(4)</sup> on vastu võetud selleks, et tagada liikmesriikide ametlikes kataloogidesse lisatavate sortide vastavus Ühenduse Sordiameti kehtestatud suunistele [---].

[---]

<sup>(3)</sup> ELT L 254, 8.10.2003, lk 7.

<sup>(4)</sup> ELT L 254, 8.10.2003, lk 11.

### 3. Toimetamise reeglid

Määrusega (EÜ) nr 953/2009 tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiivid 2001/15/EÜ<sup>(8)</sup> ja 2004/6/EÜ,<sup>(9)</sup> mis on lepingusse inkorporeeritud ja mis tuleb sellest tulenevalt lepingust välja jätta.

[---]

<sup>(8)</sup> EÜT L 52, 22.2.2001, lk 19.

<sup>(9)</sup> ELT L 15, 22.1.2004, lk 31.

Loetlemisel korratakse alati asjakohase aluslepingu lühendit, kuna see on akti numbri lahutamatu osa:

Komisjoni otsus 2010/89/EL, 9. veebruar 2010, milles käsitletakse üleminekumeetmeid seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EÜ) nr 852/2004 ja (EÜ) nr 853/2004 kehtestatud teatavate struktuurinõuete kohaldamisega teatavate Rumeenia liha-, muna- ja kalandustoodete valmistamise ettevõtete ja külmhoidlate suhtes

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 94/35/EÜ ja 94/36/EÜ

Soovitav on loetleda akte kronoloogilises järjekorras.

## 3.6. Mõistete esitamine

Määratletavad mõisted esitatakse eestikeelses tekstis jutumärkides nii tekstis kui ka mõistete artiklis (viimasel juhul järgneb mõistele mõttekriips (*en-dash*)):

Komisjon märgib, et laevaehitusmääruse kohaselt tähendab „laevaehitus” kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate iseliikuvate merelaevade ehitamist.

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „programmitöö” – mitmeastmeline korraldamise, otsuste tegemise ja finantseerimise protsess [---];
- 2) „piirkond” – territoriaalne üksus [---];

Kui mõiste on muutunud, kasutatakse selle esimesel mainimisel vana mõistet, millele on lisatud tärniga joonealune märkus „Termin on muutunud. Uus termin on [---]”. Edaspidi kasutatakse tekstis uut terminit.

## 3.7. Rahvusvahelised lepingud

Rahvusvahelistele lepingutele võib eelneda teisese õiguse akt, millega nad heaks kiidetakse. Nad lisatakse aktile (otsusele, määrusele), kuid nad ei ole akti lisad.

Kuna nende aktide tekstid on vastu võetud läbirääkimiste tulemusel, ei tohi nendesse muudatusi teha.

Rahvusvahelistes lepingutes jm kirjutatakse vastuvõtmise kuupäev sõnadega välja (vt punkti 2.5).

# Kokkuvõtlikud tabelid

## Seeriade sisu

| L   | C <sup>(1)</sup>   | S  |
|---|--|--|
| Seadusandlikud aktid (L I)<br>Muud kui seadusandlikud aktid (L II)<br>Muud aktid (L III)<br>EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid (L IV) | Resolutsioonid, soovitusel ja arvamused (C I)<br>Teatiseid (C II)<br>Ettevalmistavad aktid (C III)<br>Teave (C IV)<br>Teated (C V) | Hankelepingud (hanketeated): ehitustööd, asjad, teenused (avatud, piiratud, kiirendatud menetlused)<br>Euroopa Liidu institutsioonide jt organite ja asutuste ning ELi programmide (nt Euroopa Arengufond, Euroopa Investeerimispank jne) teated |
| <sup>(1)</sup> Seeriat täiendavad C ... A-seeria ja C ... E-seeria (vt punkti 1.1 „C-seeria”).  |  |  |

## Määrused, direktiivid ja otsused (L I ja L II)

| Institutsioon                      | Akt  | Akti olemus                              | Seadusandlike aktide ja muude kui seadusandlike aktide tunnused   | Seeria | Allkirjad  |
|------------------------------------|--|--|---|--------|--|
| <b>Euroopa Parlament + nõukogu</b> | Määrus   | Seadusandlik (seadusandlik tavamenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt</i> | L I    | Euroopa Parlamendi president + nõukogu eesistuja |
|                                    | Direktiiv  | Seadusandlik (seadusandlik tavamenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt</i> | L I    | Euroopa Parlamendi president + nõukogu eesistuja |
|                                    | Otsus  | Seadusandlik (seadusandlik tavamenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt</i> | L I    | Euroopa Parlamendi president + nõukogu eesistuja |
|                                    | Otsus (nt Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmise kohta) | Muu kui seadusandlik                     | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub                    | L II   | Euroopa Parlamendi president + nõukogu eesistuja |

Kokkuvõtlikud tabelid

|                          |   |   |   |      |                              |
|--------------------------|---|---|---|------|------------------------------|
| <b>Euroopa Parlament</b> | Määrus                                      | Seadusandlik (seadusandlik erimenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt</i>                                 | L I  | Euroopa Parlamendi president |
|                          | Otsus                                       | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub   | L II | Euroopa Parlamendi president |
| <b>Euroopa Ülemkogu</b>  |   |   |   |      |                              |
| <b>Euroopa Ülemkogu</b>  | Otsus                                       | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,   | L II | Euroopa Ülemkogu eesistuja   |
| <b>Nõukogu</b>           |   |   |   |      |                              |
| <b>Nõukogu</b>           | Määrus                                      | Seadusandlik (seadusandlik erimenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt</i>                                 | L I  | Nõukogu eesistuja            |
|                          | Määrus (vahetult aluslepingutel põhinev)    | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub   | L II | Nõukogu eesistuja            |
|                          | Rakendusmäärus                              | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut</i> ,<br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Nõukogu eesistuja            |
|                          | Direktiiv                                   | Seadusandlik (seadusandlik erimenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt</i>                                 | L I  | Nõukogu eesistuja            |
|                          | Direktiiv (vahetult aluslepingutel põhinev) | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub   | L II | Nõukogu eesistuja            |
|                          | Rakendusdirektiiv                           | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut</i> ,<br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---]</i> ,<br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Nõukogu eesistuja            |

Kokkuvõtlikud tabelid

|                 |   |   |  |      |                     |
|-----------------|---|---|--|------|---------------------|
|                 | Otsus   | Seadusandlik (seadusandlik erimenetlus) | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>+ volitus: <i>toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt</i>   | L I  | Nõukogu eesistuja   |
|                 | Otsus (vahetult aluslepingutel põhinev, k.a ÜVJP otsused) | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>ÜVJP otsustes:<br>esimene volitus: <i>võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Nõukogu eesistuja   |
|                 | Rakendusotsus   | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub  | L II | Nõukogu eesistuja   |
| <b>Komisjon</b> |   |   |  |      |                     |
|                 | Määrus (vahetult aluslepingutel põhinev)                  | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub   | L II | Komisjoni president |
|                 | Delegeeritud määrus                                       | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub  | L II | Komisjoni president |
|                 | Rakendusmäärus  | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub  | L II | Komisjoni president |
|                 | Direktiiv (vahetult aluslepingutel põhinev)               | Muu kui seadusandlik                    | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut, eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub   | L II | Komisjoni president |



Kokkuvõtlikud tabelid

|   |                      |   |      |                                       |
|---|----------------------|---|------|---------------------------------------|
| Delegeeritud direktiiv                  | Muu kui seadusandlik | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Komisjoni president                   |
| Rakendusdirektiiv                       | Muu kui seadusandlik | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Komisjoni president                   |
| Otsus (vahetult aluslepingutel põhinev) | Muu kui seadusandlik | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br><i>eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub  | L II | Komisjoni president                   |
|   |                      |   |      | Komisjoni liige (adressaatide korral) |
| Delegeeritud otsus                      | Muu kui seadusandlik | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Komisjoni president                   |
|   |                      |   |      | Komisjoni liige (adressaatide korral) |
| Rakendusotsus                           | Muu kui seadusandlik | Esimene volitus: <i>võttes arvesse [---] lepingut,</i><br>+ teine volitus: <i>võttes arvesse [---], eriti selle artiklit [---],</i><br>seadusandliku menetluse kohta volitus puudub | L II | Komisjoni president                   |
|   |                      |   |      | Komisjoni liige (adressaatide korral) |

## Euroopa Liidu Teataja *nummerdamine*

| Kuupäev   | Number   |
|---|--|
| Alates 1952 kuni 30.6.1967 (lehekülgede numeratsioon läbi aastakäigu ja aastaarv) | EÜT 106, 30.12.1962, lk 2553/62.   |
| Alates 1.7.1967 (iga väljaanne algab leheküljega 1)                               | EÜT 174, 31.7.1967, lk 1.  |
| <b>1968 (loodi L- ja C-seeria)</b>  | <b>EÜT L 76, 28.3.1968, lk 1.</b><br><b>EÜT C 108, 19.10.1968, lk 1.</b> |
| 1978 (loodi S-seeria)   | EÜT S 99, 5.5.1978, lk 1.  |
| 1991 (loodi C ... A-seeria)   | ELT C 194 A, 31.7.2008, lk 1.  |
| 31.8.1999 (loodi C ... E-seeria)  | ELT C 189 E, 26.7.2008, lk 1.  |

***Aktide nummerdamine (L-seeria)***

| <b>Määrused</b>           |   |
|---------------------------|---|
| <i>Kuupäev</i>            | <i>Number</i>                                       |
| 1952 kuni 31.12.1962      | Määrus nr 17  |
| 1.1.1963 kuni 31.12.1967  | Määrus nr 1009/67/EMÜ                               |
| 1.1.1968 kuni 31.10.1993  | Määrus (EMÜ) nr 1470/68                             |
| 1.11.1993 kuni 31.12.1998 | Määrus (EÜ) nr 3031/93                              |
| 1.1.1999 kuni 30.11.2009  | Määrus (EÜ) nr 302/1999<br>Määrus (EÜ) nr 1288/2009 |
| <b>Alates 1.12.2009</b>   | <b>Määrus (EL) nr 1178/2009</b>                     |

| <b>Direktiivid, otsused</b> |  |   |
|-----------------------------|--|---|
| <i>Aktid</i>                | <i>L I<br/>(Seadusandlikud aktid)</i>  | <i>L II<br/>(Muud kui seadusandlikud aktid)</i>   |
| Direktiiv                   | Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/13/EL<br>Nõukogu direktiiv 2010/12/EL | Komisjoni direktiiv 2010/29/EL  |
| Otsus                       | Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 284/2010/EL                                 | Komisjoni otsus 2010/261/EL<br>Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus 2010/204/EL<br>Nõukogu otsus 2010/231/ÜVJP |

| <b>Soovitused, suunised (L II)</b>   |               |
|--|---------------|
| <i>Aktid</i>   | <i>Number</i> |
| Soovitus   | 2009/1019/EL  |
| Suunis   | 2009/1021/EL  |
| <p><i>NB!</i> Soovituste avaldamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— L II: nõukogu soovitus (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 121, 126 ja 140), komisjoni soovitus (artikkel 292), Euroopa Keskpanga soovitus (artikkel 292);</li> <li>— C I: Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule, nõukogu soovitus, komisjoni soovitus, Euroopa Keskpanga soovitus jne;</li> <li>— C III: Euroopa Keskpanga soovitus (artiklid 129 ja 219).</li> </ul> |               |

| <b>EMP otsused, EFTA otsused ja soovitus</b> |                         |
|--|-------------------------|
| <i>Aktid</i>                                 | <i>Number</i>           |
| EMP Ühiskomitee otsus                        | nr 56/95<br>nr 119/2009 |
| EFTA järelevalveameti soovitus               | nr 133/09/COL           |
| EFTA järelevalveameti otsus                  | nr 119/07/COL           |



**Teine osa**

**Üldised väljaanded**



# 4. Dokumentide ettevalmistamine ja identifitseerimistunnused

## 4.1. Autorid, pädevad asutused, väljaannete talitus ja trükikojad

### 4.1.1. Autorid ja väljaannete talitus

Euroopa Liidu institutsioonid, organid ja asutused võivad kõigi oma väljaannete avaldamiseks pöörduda väljaannete talituse poole. Väljaannete talitus pakub autoritele muu hulgas järgmiseid teenuseid:

- paber- ja multimeediaväljaannete (CD-ROM, DVD, veebisaidid, elektroonilised raamatud) ettevalmistamine ja lepingud väliste teenusepakkujatega;
- graafiline kujundus;
- teksti korrektuur;
- POD (tellimise peale trükitud väljaanded (*printing on demand*));
- identifitseerimistunnuste väljaandmine (ISBN, ISSN, DOI, katalooginumbrid – vt punkti 4.4).

*NB!* Otse väljaannete talituse poolt ettevalmistatud väljaannetele eraldatakse identifitseerimistunnused automaatselt.

### Korrespondentautorid

Selleks et aidata autoreid väljaannete ettevalmistamisel ja tööde kulgemise jälgimisel, on väljaannete talitus loonud korrespondentautorite võrgustiku, mis on ühenduslülilik väljaannete talituse ja autoritalituste vahel. Korrespondendid peavad jälgima kõiki suhteid autoritega ja abistama neid kogu tootmisprotsessi jooksul, sealhulgas väljaandmistaotluse ettevalmistamisel. Määratud korrespondendiga saab kõigis käimasolevat projekti puudutavates küsimustes alati ühendust võtta.

### Menetlus lühidalt

Autoritalitused peavad kõigepealt esitama teenuse osutamise taotluse oma institutsiooni, organi või asutuse pädevale talitusele. Seejärel koostatakse väljaandmistaotlus ja saadetakse see väljaannete talitusele. Selle põhjal koostatud hinnangu või pakkumuse alusel valmistab väljaannete talitus ette tellimuslehed ja edastab need pädevale talitusele allkirjastamiseks.

Pärast lõpliku käsikirja ja allkirjastatud tellimuslehe kättesaamist valmistab väljaannete talitus dokumendi tüpograafiliselt ette ja loeb korrektuuri. Pärast eksemplaride arvu, ISBNi, katalooginumbriga, võimaliku müügihinna ja tarnetingimuste kontrollimist tunnistatakse tekst trükikõlblikuks.

Pärast tarnimist teostab talitus väljaande kvalitatiivse heakskiitmise ja kontrollib, kas tarnitud väljaanne ja arve on omavahel vastavuses.

Perioodiliste väljaannete puhul tuleb vältida pealkirja või kujunduse muutmist aasta jooksul, sest sellised muudatused põhjustavad komplikatsioone ning sarja ja kataloogimise hilinemist, kuid ka müügiraskusi ja segadust lugeja jaoks.

**Autoritele**

**Soovite koostada väljaannet / luua plakatit / jõuda kindla sihtauditooriumini?  
Kõik vastused Teie tehnilistele ja haldusküsimustele on veebilehel**

 **PubliCare** ([http://www.cc.cec/publications/publicare/index\\_en.html](http://www.cc.cec/publications/publicare/index_en.html))

## ***4.1.2. Projektide haldamine väljaannete talituses***

### **Projektijuhtide osa**

Projektijuhid valmistavad käsikirja tüpograafiliselt ette. Tüpograafilised juhised, kirjatüübi ja formaadi valik ning tähtaegade planeerimine peavad vastama raamlepingus, pakkumiskutses ja tellimuslehel esitatud andmetele.

Nad kontrollivad rahvusvahelisi identifitseerimistunnuseid (ISBN/ISSN, DOI (vt punkti 4.4)) ning väljaannete talituse katalooginumbrit (mis on vajalik väljaannete levitamiseks talituse poolt ja nende automaatseks esitamiseks EU-Bookshopi kataloogis).

Kaanele pööratakse eritähelepanu; kui maht võimaldab, lisatakse väljaande pealkiri ka selle seljale.

Tekst tunnistatakse trükikõlblikuks pärast algus- ja lõpulehekülgede (pealkiri, autoriõigus, sisukord jne) kontrollimist. Trükikõlblikuks tunnistamise tõend antakse eranditult kirjalikult trükikoja ja see peab sisaldama järgmisi andmeid:

- väljaande pealkiri;
- väljaande keel või keeled;
- trükiarv;
- peamised omadused;
- tarnetähtaeg, sealhulgas teave osamaksetega tarnete ja osaliste tarnete kohta;
- tarnekoht (-kohad), vajaduse korral nende liigitusega.

**(a)**

### **Kujundusgraafikud**

Graafilise disaini büroos valmivad plakatite, voldikute, kaante ja näidislehtede projektid ja maketid, mida võib autoritele enne tegelikku trükiladu tutvustada.

Kujundusgraafikud võivad aidata kaasa ka visuaalse identiteedi kujundamisele (logod, graafika jne) ja veebilehtede graafilise kujunduse väljatöötamisele (visuaalne esitus, ribareklaamid jne).

## ***4.1.3. Korrekatuur väljaannete talituses***

Korrektorid, kes vaatavad avaldatavat teksti värske pilguga, tegelevad teksti keelelise (keelereeglite ja kokkulepete järgimine) ja tehnilise (trükivigade puudumine) kontrolliga. Siiski ei ole nad toimetajad: nad peavad jääma neutraalseks autori kavatsuste suhtes, kes on teksti sisu osas ainus otsustaja.

(a)

## Käsikirjade viimistlemine

Käsikirjad antakse korrektoritele viimistlemiseks (tüpograafiline ettevalmistamine ja korrektuuri lugemine). Selle tootmisele eelneva etapi eesmärk on ortograafiliste ja grammatikavigade parandamine ning ebatäpsuste ja vastuolude avastamine, et muuta sõnum võimalikult arusaadavaks. Samuti tuleb hoolikalt kontrollida käsikirja kõigi elementide ühtlust. Kõiki mitmeti mõistetavaid kohti ja küsimusi käsitletakse tihedas koostöös autoritalitusega.

Korrektorid püüavad teksti ühtlustada ka käesoleva stiiljuhendi eeskirjadest ja institutsioonidevahelistest kokkulepetest lähtudes.

*NB!* Autoritalituse palvel või eelneval nõusolekul võidakse teha ka põhjalikumaid muudatusi (teksti sisuline toimetamine).

Kontrollitakse käsikirja lehekülgede nummerdust, mis peab olema tehtud autoritalituse poolt, ning vajadusel seda täiendatakse. Käsikirja puuduvatest osadest tuleb kohe teada anda. Samuti kontrollitakse tekstis esitatud joonealuste märkuste numbrite vastavust joonealustele märkustele enestele.

Väljaande eri keeleversioonide omavaheline vastavus kuulub autoritalituse pädevusse. Siiski võib väljaannete talitus vajaduse korral keeleversioonide omavahelist vastavust kontrollida, tingimusel et autoritalitus määrab piisava tähtaja ja annab väljaannete talituse käsutusse vajalikud rahalised vahendid.

Käsikirjade viimistlemise peamine eesmärk on lihtsustada trükiladu, et vältida hilisemate lisakulutuste tekkimist. Trükikojale esitatava käsikirja kvaliteet on seega oluline faktor tootmisprotsessis. Järgides käsikirja ettevalmistamist ja esitamist käsitlevaid juhiseid (vt punkti 4.2) ja esitades laitmatu kvaliteediga teksti, on autoritel võimalik piirata tootmiskulusid ning kiirendada tootmisprotsessi (sest trükikõlblikuks võib tunnistada isegi esimesed korrektuurpoognad).

Puuduliku käsikirja võib autorile tagasi saata.

**Hea käsikiri tagab kiire ja kvaliteetse tootmise.**

(b)

## Korrektuurpoognad ja autoriparandused

Korrektuurpoognad vaadatakse läbi korrektorite poolt, kes kontrollivad, et tekst vastaks esitatud käsikirjale ja järgiks kehtivaid keelereegleid. Esimesed korrektuurpoognad saadetakse samal ajal ka autoritalitusele heakskiitmiseks ja võimalike autoriparanduste tegemiseks.

Autoriparandused korrektuurpoognail peavad piirduma peamisega. Autoritalitus peab jälgima, et autoriparandused oleksid tehtud selgelt, loetavalt ja nii, et korrektor ei peaks kogu teost rida-realt läbi vaatama (punasega tehtud, hästi nähtavad parandused, ringiga ümbritsetud või lehekülje serval tähistatud; vältida tuleks autoriparanduste esitamist eraldi lehel).

Trükikoda käsitleb autoriparandustena, mis on eraldi tasustatud, kõiki korrektuurpoognal tehtud parandusi, mis erinevad algsest käsikirjast (parandamine, täpsustamine, ühtlustamine, ajakohastamine, selgitamine vms, mis on vajalik ebaselge või puudulikult ettevalmistatud käsikirja tõttu). Selles etapis ei tohi enam muuta lauseehitust ega ajakohastada viimasel hetkel saadud arvandmeid, mis on värskemad kui teose vaatlusperiood.



Kõik lisamised ja kustutamised alates komast kuni terve lõiguni on autoriparandused, mida tuleks võimaluse korral vältida, kuna need toovad kaasa viivitusi ja lisakulusid. Lisakulud võivad ulatuda oluliste summadeni, mis vähemalt näiliselt on ebaproportsionaalsed võrreldes taotletavate muudatustega. Väiksema muudatus võib tuua kaasa terve lõigu ümberladumise, mitme lehekülje või kogu teose uuesti küljendamise ning mõjutada lehekülgede nummerdust, sisukorda ja viiteid kogu tekstis või registrit (hädavajalikuks peetavate muudatuste korral vastutab kõigi kaasnevate muudatuste tegemise eest autoritalitus).

Trükiladu eeldab üldiselt kahte korrektuurpoognat, neist teine on vajalik selleks, et kontrollida esimeses tehtud muudatusi. Teise korrektuurpoogna etapis ei tohiks enam autoriparandusi teha.

Arvestades perioodiliste või kiireloomuliste väljaannete puhul kehtivaid tähtaegu, peavad autoritalitused toimetamise lõpetamise kuupäevast kinni pidama. See nõudmine on vajalik selleks, et tarnimine saaks toimuda õigel ajal, kuid samuti aitab see vältida viimasel minutil tehtavaid autoriparandusi ja seega ka lisakulusi.

Lisaks tuleb märkida, et väljaannete talitus ei saa autoriparanduste tegemisega nõustuda ilma pädeva talituse ametliku nõusolekuta.

## 4.2. Originaaldokumendid (käsikirjad)

Alates 1990. aastate lõpust valmistatakse käsikirjad ette elektroonilisel kujul (Word, PDF, HTML jne). Tekstide ettevalmistamine ja töötlemine eeldab konkreetsete infotehnoloogiliste vahendite kasutamist (makrod, õigekirjakorrektoolid jne). Selles alapeatükis antakse soovitusi, kuidas avaldamiseks mõeldud tekste lisaks tavapärasele keelelisele koostamisele ka optimaalselt töödelda.

Soovitustes keskendutakse dokumentide töötlemisele Wordis, mis on Euroopa Liidu asutustes peamine töövahend originaaldokumentide koostamiseks, kuid kirjeldatud põhimõtteid on hõlpus rakendada ka muu käibel oleva tarkvara puhul.

### 4.2.1. Tootmisahela põhimõte

Originaaldokumentide („käsikirjade“) ettevalmistamine asutustes peab olema läbimõeldult korraldatud. Dokumentide tõhusaks ja seega kiireks ettevalmistamiseks on soovitatav sisse seada „tootmisahel“ dokumente koostavate asutuste, väljaannete talituse ja trükikodade vahel.

„Tootmisahela“ all mõeldakse lihtsalt ühiste tööpõhimõtete rakendamist alates teksti elektroonilisest koostamisest:

- laadilehed/dokumendimallid või märgenduskeemid (vt punkti 4.2.2);
- ühtsed õigekirjareeglid (kohaldades käesoleva stiiljuhendi reegleid ja tavaid võimalikult varases etapist alates).

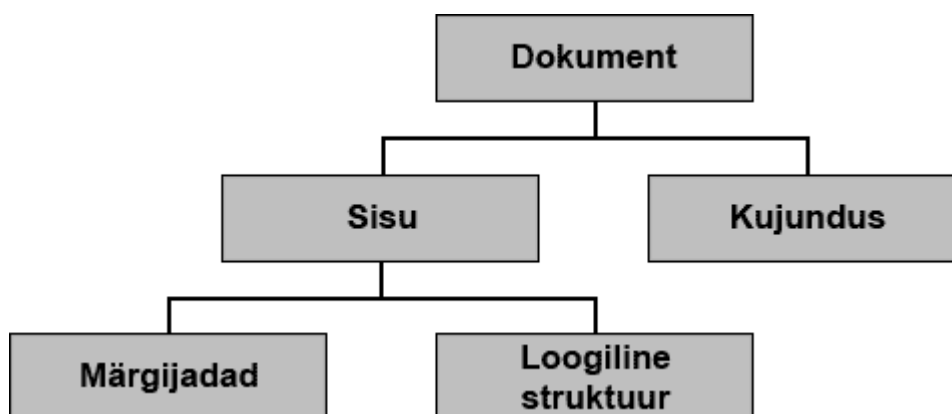
Töö alustamisel peab projektijuht koostöös autori ja trükikojaga määrama kindlaks kõik dokumendi koostamise parameetrid. Esmajärjekorras tuleb kindlaks määrata failide konfiguratsioon. Eelkõige aga tuleb selles etapis täpselt kokku leppida märgenduskeemid või dokumendimallid (vt punkti 4.2.2), lähtudes trükikoja konverteerimisprogrammidest.

See põhimõte eeldab, et iga toiming tuleb teha võimalikult varases tootmisahela etapis. Sellest tulenevad eelised: käsikirja ettevalmistamine on ladusam, sest pole vaja teha käsitsi hulgaliselt asjatuid või ka kulukaid muudatusi, mis põhjustavad sageli vigu. Tulemuseks on dokumendi oluliselt kiirem valmimine, optimaalne kvaliteet ja väiksemad ettevalmistuskulud.

Lisaks võimaldab stabiilne ja ühtne tööplaan protsessi igal osalisel oma tegevust optimeerida. Kui muuta selline skeem üldiseks, saab kehtestada ühesugused tööpõhimõtted kõigile avaldamisprotsessi osalistele, eelkõige trükikodadele, mis võimaldab väljaannete talitusel ja dokumendi koostanud asutusel vahetada ootamatu vajaduse korral kiiresti trükikoda, nii et avaldamisprotsess ei katke.

## 4.2.2. Dokumendi loogiline struktuur

Trükitud dokumendil on kaks aspekti: **sisu**, st selle loogilise struktuuriga seotud märgijadad, ja **kujundus**.



Kujundus kuulub tüpograafia valdkonda ning valmib lõplikul kujul trükikojas kujundaja juhtnõõride järgi. Originaalteksti kujundus, selle küljendus jms ei vasta enamasti trükikojas valmivale lõplikule kujundusele. Seetõttu ei ole mõtet kujundada käsikirja võimalikult trükitud teksti sarnaseks ning see võib olla isegi segav (näiteks ei maksa sõnu käsitsi poolitada, sest trükikojas tuleb poolitusmärgid teksti töötlemise käigus välja võtta).

Küll aga peavad trükikojas olema äratuntavad teksti erinevad osad. Seetõttu tuleb dokumendi elektroonilisel koostamisel:

- kas kasutada laadilehte/dokumendimalli,
- või märgendada tekst kindla skeemi alusel.

### Mallid

Et trükikojas teksti õigesti tõlgendataks, on väga tähtis tähistada selgelt erinevad liigendustasandid (pealkirjad, normaaltekst, märkused jne).

Word pakub selleks lihtsat lahendust, mida tuleb aga järjekindlalt kasutada: laade. Iga tekstiosa tähistatakse erineva tunnusega (laadiga):

- erineva tasandi pealkirjad (*Heading 1, Heading 2* jne);
- normaaltekst, rööpjoondatud, vasakule joondatud jne (*Normal* jne);
- viited, tekstikastid, allmärkused jne.

Igale tekstiosale tuleb omistada oma laad, soovitatavalt teatava loogilise skeemi alusel.

**Näiteks ei tohi eristada eri tasandite pealkirju käsitsi (paksus kirjas, kaldkirjas jne)!**

Laadide valiku jätmise autorite teha hakkab siiski peatselt probleeme tekitama: iga dokument nõuab erinevat töötlust ning laadide suur hulk on raskesti hallatav. Seetõttu on soovitatav või isegi hädavajalik laadid ühtlustada.

Ideaaljuhul peaksid erinevate tekstide koostamisel kasutatavad laadilehed põhinema samal alusel (standardlehel). Samal ajal võib laadilehele lisada oma malle vastavalt kujundusvajadustele („oma malli” all mõeldakse ettevalmistatava trükise tüpograafilisele kujundusele kohandatud spetsiaalset laadilehte).

Laadide järjekindlal kasutamisel pealkirjade eristamiseks on Wordis veel üks eelis: see võimaldab autoril genereerida automaatselt sisukorra, mis käsitsi eristatud pealkirjade korral on võimatu.

## Märgendusskeem

Teine peamine viis tekstiosade eristamiseks on „märgendusskeemi” kasutamine ehk iga tekstiosa loogilise tasandi tähistamine (näiteks peatüki või alapeatüki pealkiri; normaaltekst, taandega tekst; viited). Märgendusskeemis peavad olema kirjeldatud tekstiosad, märgendid ja soovitud tüpograafiline kujundus.

Märgendid on tavaliselt kujul <MÄRGEND>, näiteks märgend <TCHAP> tähistab peatüki pealkirja. Need pärinevad märgenduskeelest SGML (*standard generalised mark-up language*). SGMList on välja kasvanud mitu uut keelt ning praeguseks on enim kasutatav XML.

Märgenditel on see eelis, et arvutipõhised kirjastusprogrammid (ja ka arenenud tekstitöötlusprogrammid) tõlgendavad neid otse, ilma et dokumente oleks vaja enne trükkiminekut ulatuslikult töödelda. Märgendamisskeem tuleb paika panna väga varases tööetapis, ideaaljuhul juba dokumendi kavandamise järgus.

Kui dokument on mitmekeelne, tuleks kaasata ka asutuse tõlketeenistus, mille ülesandeks on luua tekstidest uusi versioone soovitud keeltes. Märgendatud tekst võimaldab tõlketeenistusel keskenduda sisule, kulutamata asjatult vahendeid kujunduse taastamisele. Samuti on märgendatud teksti lihtsam töödelda kaasaegsete keeletehnoloogiliste vahenditega, sest seal on kõige vähem vorminduskoode.

### 4.2.3. Teksti ettevalmistamine

#### Juhised teksti sisestamiseks

Et muuta teksti avaldamisprotsessi (paberil, CD-/DVD-l, internetis vm) ladusamaks, tuleb täita järgmisi juhiseid:

---

**Üldist**

- Jooksev sisestamine (ilma leheküljepiirideta).
- Joondamata tekst ilma poolitusmärkideta, ka mitte liitsõnadega.
- Kirjavahemärgid ja sõnavahe: vt punkti 6.4.
- Loogilisus ja järjekindlus teksti töötlemisel (kasutada samade dokumendiosade puhul ühesuguseid parameetreid).

---

**Erimärgid**

- Kasutada olemasolevaid erimärke.
- Mitte transliteerida („ß” asemel „ss”, „ü” asemel „ue” jne).
- Kasutada klaviatuuril alati numbreid 1 ja 0, mitte asendada neid tähtedega „l” ja „O”.

---

**Numbrid**

- Numbrite kirjutamise reeglid: vt punkti 10.4.

---

#### 4. Dokumentide ettevalmistamine ja identifitseerimistunnused

- Liikumatud sõnavahed**
- Hoiavad ära kokkukuuluvate üksuste sattumise eri ridadele.
  - Kasutada ainult järgmistel juhtudel ning kirjavahemärkide kasutamise reeglites osutatud juhtudel (vt punkti 6.4):

|     |        |             |
|-----|--------|-------------|
| nr• | ELT L• | 10•000      |
| lk• | ELT C• | C•M. Dupont |

*NB!* Wordis sisestatakse liikumatu sõnavahe koodiga Alt 0160.

- 
- Joonised, pildid ja tabelid**
- Joonised ja pildid lisada eraldi failis suure lahutusvõimega formaadis.
  - Kontrollida piltide ja illustratsioonide autoriõigusi.
  - Tähistada pildi või joonise asukoht tekstis selge märgendiga (<PILT1>, <JOONIS1>, <TABEL1> jne).
  - Lisada Exceli failid eraldi.

- 
- Jutumärgid**
- Kasutada vastava keele jutumärke.
- Jutumärkide kasutamise kohta vt punkti 10.1.6.

- 
- Suur- ja väike-tähed**
- Mitte kirjutada pealkirju läbivalt suurtähtedega.
  - Kasutada suurt ja väikest algustähte vastavalt selle stiiljuhendi reeglitele (vt punkti 10.3).

- 
- Allmärkused**
- Kasutada ainult käsklust *Insert/Reference/Footnote*.
  - Paberkandjal avaldamiseks mõeldud käsikirjades on tarbetu või isegi segav vormindada allmärkuste numbreid käsitsi. Näide: Word genereerib 1 – / korrektor parandab <sup>(1)</sup>. Trükkikojas tuvastatakse üksnes käsklus *Footnote* ning vormindatakse märkuste numbrid korrektselt selle stiiljuhendi reeglite järgi.
  - Märkused tuleb nummerdada selgelt araabia numbritega (muid märke, nagu tärne või tähti, võib kasutada erijuhtumitel).
  - Mitte kasutada selliseid märkusi nagu „*idem*”, „*ibidem*”, „sealsamas” (kuna trükitud dokumendi küljendus erineb käsikirja omast).
- Allmärkuste kasutamise kohta vt punkti 8.

- 
- Mõttekriipsud**
- Kasutada mõttekriipsu (Alt 0151) loeteludes.
  - Mõttekriipsu kasutamise kohta vt punkti 10.1.7.

- 
- Pealkirjad**
- Mitte vormindada pealkirju käsitsi, vaid kasutada laade.
  - Spetsiaalse laadilehe puudumisel kasutada Wordi laade (*Heading 1, Heading 2, Normal* jne).
  - Mitte kirjutada pealkirju läbivalt suurtähtedega.

*NB!* Kasutades teksti vormindamiseks Wordi laade, saab genereerida automaatselt sisukorra. Kui konverteerida dokument võrgus avaldamiseks PDF-formaati, genereerivad sellised pealkirjad automaatselt hüperlingid (järjehoidjad ehk *bookmarks*), mis on hädavajalikud, et muuta pikkade PDF-dokumentide lugemine võrgus mugavaks.

## Muid soovitusi

Kui käsikiri esitatakse mitmes osas, peab seda koostav asutus esitama koos esimese osaga ka dokumendi sisukorra (kas või esialgse), et korrektorid saaksid tervikust ülevaate.

Iga käsikirja tuleb selle koostanud asutuses enne väljaannete talitusele saatmist põhjalikult toimetada. Parandusi võib teha vaid erandkorras ning need peavad olema selged, loetavad ja konkreetsed: kui korrektuuri käigus tehakse suuri parandusi, nõuab see uut sisestamist, mõjutab küljendust (ja võib selle segi paisata, kui üks muudatus toob ahelreaktsioonina kaasa järgmised) ning nõuab tihtipeale uut korrektuuri (mille tagajärjeks on avaldamistähtaegade venimine ja kulude suurenemine).

Ning viimaks tuleks võimaluse korral vältida erineva tarkvaraga loodud tekstide salvestamist ühte dokumenti.

#### 4.2.4. Trükivalmis dokumendid

Trükivalmis (*camera-ready*) dokumentide puhul peab need koostanud asutus jälgima, et tekstis oleksid tehtud kõik vajalikud parandused, sest teksti reprodutseerimise faasis enam ühtegi parandust ei tehta (välja arvatud erandolukorras).

Tekst tuleb hoolikalt üle lugeda vahetult pärast sisestamist, enne lõplikku küljendamist. Ka küljendus tuleb enne trükkimist põhjalikult tüpograafiliselt üle kontrollida.

Leheküljed tuleb nummerdada järjest alates tiitellehest (kaasa arvatud). Numeratsioon peab hõlmama ka tühje lehekülgi. Osad ja peatükid algavad parempoolselt leheküljelt (rekto), mis kannab paaritud numbrit. Kui eelmine osa või peatükk lõpeb paaritul leheküljel, jäetakse järgmise osa või peatüki ette tühi lehekülg. Näiteks kui I peatükk lõpeb leheküljel 19, algab II peatükk leheküljelt 21 ning lehekülg 20 jääb tühjaks.

Pealkirja või alapealkirja ette peab jääma alati rohkem ruumi kui pealkirja ja teksti vahele (kuldreegel on kaks kolmandikku / üks kolmandik).

Lõikude vahele jäetakse kaks tühja rida.

Lehekülg ei tohi alata lõigu viimase reaga. Sellisel juhul – ja ainult sellisel – on parem ületada ühe rea võrra eelmise lehekülje raami. Samuti ei tohiks lehekülg lõppeda pealkirja või alapealkirjaga ega loetelu esimese punkti või reaga.

Tsitaadid ja loetelud peavad olema joondatud esireataandega (olemasolu korral).

### 4.3. Väljaannete tüübid

Rahvusvahelisel tasandil reguleerivad dokumentide identifitseerimist ja klassifitseerimist mitu kokkulepet ja standardit, eelkõige järgmised:

- ISO 690-2:1997, bibliograafilised viited:  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_tc/catalogue\\_detail.htm?csnumber=25921](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=25921)
- ISO 5127:2001, informatsioon, dokumentatsioon ja sõnastik:  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_ics/catalogue\\_detail\\_ics.htm?csnumber=33636](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_ics/catalogue_detail_ics.htm?csnumber=33636)
- ISO 2108:2005, rahvusvaheline raamatu standardnumber (ISBN):  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_tc/catalogue\\_detail.htm?csnumber=36563](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=36563)  
<http://www.isbn-international.org/faqs>
- ISO 3297:2007, rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN):  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_ics/catalogue\\_detail\\_ics.htm?csnumber=39601](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_ics/catalogue_detail_ics.htm?csnumber=39601)
- rahvusvahelised bibliograafilise kirjeldamise reeglid (*International Standard Bibliographic Description, ISBD*), Rahvusvaheline Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liit (International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA):  
[http://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/isbd-cons\\_2007-en.pdf](http://www.ifla.org/files/cataloguing/isbd/isbd-cons_2007-en.pdf)

*ISO standardeid saab ISO liikmetelt, kelle loetelu on kättesaadav järgmisel aadressil:*  
[http://www.iso.org/iso/about/iso\\_members.htm](http://www.iso.org/iso/about/iso_members.htm)

Nendest standarditest ja kokkulepetest lähtudes võib väljaanded jagada kahte suurde kategooriasse: monograafiad ja pidevväljaanded.

### **4.3.1. Monograafiad**

Standardi ISO 2108:2005 (ISBN) kohaselt on monograafiad mitteperioodilised trükised, mis on üheosalised või kindlast arvust eraldi osadest koosnevad tervikväljaanded, mida võib avaldada üheaegselt või eri aegadel ning mis tehakse avalikkusele kättesaadavaks mis tahes tootevormis (köites raamat, brošeeritud raamat, audioraamat kassetil, CD-l, DVD-l, Braille kirjas raamat, veebisait, elektrooniline raamat jne).

Mitimest köitest koosnevad monograafiad koosnevad kindlaksmääratud arvust eraldi osadest (eraldi köidetest), välja arvatud anneväljaanded. Neid käsitletakse või avaldatakse ühtse tervikuna. Eraldi osadel võib olla oma pealkiri ja vastutavad väljaandjad.

Monograafiaid identifitseeritakse rahvusvahelise raamatu standardnumbriga (ISBN, *international standard book number* (vt punkti 4.4.1)).

### **4.3.2. Pidevväljaanded**

Standardi ISO 3297:2007 (ISSN) kohaselt on pidevväljaanne avalikkusele mis tahes kandjal kättesaadavaks tehtud väljaanne, mis ilmub tavaliselt järjestikuste või lõimitavate annetena, millel üldjuhul on numbriline ja/või kronoloogiline tähistus ning mille ilmumise kestus ei ole eelnevalt kindlaks määratud. Pidevväljaannete hulka kuuluvad:

- jadaväljaanded: ilma ettemääratud lõputa pidevväljaanded, mis ilmuvad järjestikuste eraldi numbrite või osadena, mis tavaliselt kannavad järjenumbrit (ajalehed, ajakirjad, perioodika, trükitud või elektroonilised ajakirjad, üks kord aastas ilmuvad perioodikaväljaanded (aruanded, aastaraamatud, registrid jms), memuaarid ja monograafiasarjad);
- lõpetamata lõimväljaanded: pidevväljaanded, mida täiendatakse ilma ettemääratud lõputa uuenduste abil, mis ei jää eraldi üksusteks, vaid ühendatakse tervikuga (pidevalt ajakohastatavad andmebaasid ja lehttrükised või veebisaidid, näiteks selle stiiljuhendi veebiversioon).

*NB!* Sari on rühm eraldi väljaandeid, millel igapähe on oma pealkiri ning mida omavahel ühendab rühmale ühine koondpealkiri. See koondpealkiri on sarja pealkiri. Üksikud väljaanded võivad olla nummerdatud või nummerdamata. Sarja kuuluvad väljaanded võivad olla monograafiad või jadaväljaanded.

Pidevväljaandeid identifitseeritakse rahvusvahelise jadaväljaande standardnumbriga (ISSN (vt punkti 4.4.2)).

### **4.3.3. Jadaväljaande ja monograafia kombinatsioonid**

Teatavaid jadaväljaandeid (aastaraamatuid ja monograafiasarju) käsitletakse näiteks turustamisvajaduste tõttu ka monograafiatena. Need peavad olema kättesaadavad üksik-eksemplaridena või ettetellimisel.

Neid väljaandeid tuleb kõigepealt käsitleda jadaväljaannetena ning neile peab andma ISSN-i. Seejärel antakse neile monograafia välja ISBN.

## 4.4. Identifitseerimistunnused

Alates 2001. aastast on väljaannete talitus tegutsenud ametliku ametina, kes annab Euroopa Liidu institutsioonide, organite või asutuste väljaannetele järgmisi identifitseerimistunnuseid: ISBN (rahvusvaheline raamatu standardnumber), ISSN (rahvusvaheline jadaväljaande ja muu pidevväljaande standardnumber) ja DOI (digitaalse dokumendi identifitseerimistunnus). Nende rahvusvaheliste identifitseerimistunnuste abil indekseeritakse väljaandeid terves maailmas ühtsel ja ainulaadsel viisil. Eri kandjatel (paberkandjal, elektroonilisel kandjal, CD-l/DVD-l jne) toodetele (raamatud, voldikud, plakatid jms) antakse välja ka sisemine identifitseerimistunnus (katalooginumber).

Identifitseerimistunnuste saamiseks tuleb dokumente koostavatel asutustel anda väljaannete talitusele hoiule kaks füüsilist koopiat teosest ning saata ka selle elektrooniline versioon (PDF-vormingus). Nii saab täiendada kataloogikaarti, et väljaannet parimal viisil reklaamida ja hõlbustada selle kättesaadavaks tegemist EU Bookshopi veebisaidil.

Iga kirjastamisaotluse korral annab väljannete talitus automaatselt välja identifitseerimistunnused.

### 4.4.1. *Rahvusvaheline raamatu standardnumber (ISBN)*

Igale monograafilisele väljaandele (vt punkti 4.3.1) annab väljaannete talitus välja rahvusvahelise raamatu standardnumbri (ISBN).

ISBNi väljaandmisel ei ole mingit õiguslikku tähendust ega õigusjõudu ei asjaomase teose autoriõiguste ega selle sisu suhtes.

Kui ISBN on tootele juba välja antud, ei saa seda muuta, asendada ega uuesti kasutada.

Eraldi ISBN on nõutav:

- väljaande iga keeleversiooni jaoks;
- ühe toote iga eraldi kandja jaoks (teose puhul, mis avaldatakse ja tehakse kättesaadavaks eri vormingutes (PDF, HTML jne) versioonidena, peab igale versioonile välja andma eraldi ISBNi);
- igale eraldi trükile, mis sisaldab toote ühte või mitut osa mõjutavaid olulisi muudatusi, samuti pealkirja muutmise korral; seevastu ei pea eraldi ISBNi välja andma tootele, millel ei ole muutunud ei trükk, vorm ega kirjastaja, kui muutunud on ainult toote hind või kui asjaomases tootes on tehtud üksnes väiksemaid muudatusi, näiteks parandatud trükivigu;
- kõikide tootevormi muudatuste puhul (köites raamat, brošeeritud raamat, sidusversioon jne).

Mitme köite korral antakse ISBN välja igale köitele eraldi ning kõikidele köidetele kokku ka ühine ISBN. Ühine ISBN ja iga vastava köite ISBN peavad sisalduma iga köite tiitellehe pöördel.

*NB!* ISBNi võib välja anda ka teose eraldi peatükile, kui tegemist on lõpetatud tervikuga. Monograafiliste väljaannete eraldi osad (näiteks peatükk), pidevväljaannete eraldi tiraažid või katkendid, mis on eraldi kättesaadavaks tehtud, võib samuti identifitseerida ISBNi abil.

Kui kaks või rohkem kirjastajat avaldavad väljaande ühiselt või kaaskirjastajatena, võib iga kirjastaja saada oma ISBNi ning avaldada selle autoriõiguste leheküljel. Siiski peab väljaandel vötkoodi vormis olema ainult üks ISBN.

Samuti peab ISBNi välja andma ettemääratud lõpuga lehttrükistele (st trükistele, mille ilmumisperiod on kindlaks määratud). Seevastu pidevalt ajakohastatavatele lehttrükistele (lõimväljaannetele) või ajakohastatud üksikosadele ISBNi välja ei anta.

## ISBNi paigutus ja esitusviis

Alates 1. jaanuarist 2007 koosneb ISBN, mis peab alati olema märgitud otse tootele, viide segmenti rühmitatud 13 elemendist, mille ees on eesliide ISBN koos tühikuga:

- 1. segment: eesliide või kaubavöötкод EAN (*European article numbering*), millega määratletakse „raamat” identifitseeritud artiklina (praegu kättesaadavad eesliited on 978 ja 979);
- 2. segment: rühmatunnus (92 – rahvusvahelised organisatsioonid);
- 3. segment: kirjastaja identifitseerimisnumber (kirjastustunnus);
- 4. segment: pealkirja identifitseerimisnumber asjaomase kirjastaja väljaandes (raamatutunnus);
- 5. segment: kontrollnumber.

ISBN 978-92-79-00077-5

### *Trükiväljaanded*

Trükiväljaannetel peab ISBN olema trükitud tiitellehe pöördele (vt näide punktis 5.3.1(a)). Kui see ei ole võimalik, tuleb see trükkida tiitellehe alaossa või lisada autoriõiguste märkele.

Samuti peab see võimaluse korral olema kooskõlas standardiga ISO 15420 trükitud vöötкодina koos EANi (*European article numbering*) vöötкодi sümbolitega tagakaane alumisse ossa ja/või kaaneümbrise alumisse ossa. 13 (sidekriipsuga) rühmitatud numbrist koosnev ISBN on märgitud vöötкодi kohale (EAN on märgitud selle alla).



### *Elektroonilised väljaanded ja muud mittetrükitud tootevormid*

Sidusväljaannete puhul peab ISBN olema sellel ekraanileheküljel, millel on esitatud väljaande pealkiri või samaväärne nimetus, ja/või autoriõiguste märget sisaldaval ekraanileheküljel.

Kõikide muude toodete puhul (CD-ROM, DVD jne) peab ISBN olema trükitud toote külge püsivalt kinnitatud etiketile ning kui see ei ole võimalik, siis eseme (karbi, ümbriskaane, raami vms) püsiva ümbrise tagumisele küljele.

Samuti peab ISBN sisalduma kõikides metaandmetes, mida väljaanne või toode sisaldab.

Eri vormingutes väljaande korral, kui need vormingud on koondatud ühte partiisse, on nõutav ainult üks ISBN; kui eri vorminguid levitatakse eraldi, peab igale versioonile välja andma oma ISBNi. Peale selle peab igale versioonile üksteise alla kandma kõik ISBNid, mille järel märgitakse lühendatult sulgudesse asjaomane vorming:

ISBN 978-951-45-9693-3 (kartoneeritud selg)  
ISBN 978-951-45-9694-0 (köidetud selg)  
ISBN 978-951-45-9695-7 (PDF)  
ISBN 978-951-45-9696-4 (HTML)

ISBNi peab trükkima ka kogu asjaomase väljaandega kaasnevale materjalile.



#### **Kasulikke linke ISBNi kohta**

Rahvusvaheline ISBNi Agentuur:  
<http://www.isbn-international.org/en/revision.html>

ISBNi kasutusjuhend:  
<http://www.isbn.org/standards/home/isbn/international/html/usmcop.htm>

13numbrilise ISBNi rakendusjuhend (prantsuse keeles):  
<http://www.afnil.org/pdf/Guide%20d'implémentation%20ISBN13.pdf>

Korduma kippuvad küsimused 13numbrilise ISBNi kohta (prantsuse keeles):

- <http://www.afnil.org/pdf/FOIRE%20AUX%20QUESTIONS%20ISBN13.pdf>
- <http://www.isbn-international.org/faqs>

EANi/UCC süsteem:  
<http://www.ean-int.org/>

ISO 2108:2005, rahvusvaheline raamatu standardnumber (ISBN):  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_tc/catalogue\\_detail.htm?csnumber=36563](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=36563)

*ISO standardeid saab ISO liikmetelt, kelle loetelu on kättesaadav järgmisel aadressil:*  
[http://www.iso.org/iso/about/iso\\_members.htm](http://www.iso.org/iso/about/iso_members.htm)

### ***4.4.2. Rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN)***

Pidevväljaandeid (jadaväljaandeid ja lõpetamata lõimväljaandeid – vt punkti 4.3.2) identifitseeritakse väljaannete talituse välja antava rahvusvahelise jadaväljaande standardnumbriga (ISSN).

ISSNi väljaandmisel ei ole mingit õiguslikku tähendust ega õigusjõudu ei asjaomase teose autoriõiguste ega selle sisu suhtes.

ISSN antakse ainuliselt välja:

- pealkirja kogu kasutusajaks;
- igale keeleversioonile;
- igale trükile (igakuine, iga-aastane jne);
- igale eraldi kandjale.

Mitme köite korral antakse ISSN välja võtmepealkirjale, sõltumata sellest, mitmest köitest see koosneb. ISSN-i võib anda ka monograafiasarjale (sellisel juhul antakse sarja igale köitele välja oma ISBN).

ISSN on püsivalt seotud võtmepealkirjaga, mille ISSN-i võrk väljaande registreerimise ajal välja andis. Võtmepealkiri on mis tahes konkreetse pidevväljaande jaoks ainuline.

Pidevväljaandele peab andma uue ISSN-i (ja uue võtmepealkirja):

- pealkirja iga märkimisväärse muutmise korral;
- kandja mis tahes muudatuse korral.

Eraldi ISSN-i (ja seega eraldi võtmepealkirja) peab välja andma igale lisale või allsarjale, mis pidevväljaandega kaasneda võib.

## ISSNi paigutus ja esitusviis

ISSN koosneb kahest neljanumbrilisest (araabia numbrid) segmendist, mis on eraldatud sidekriipsuga ning mille ees on tähtlühend ISSN koos sellele järgneva tühikuga. Viimane element (kontrollnumber) võib olla X:

ISSN 0251-1479

ISSN peab olema selgelt trükitud jadaväljaande esimese ande peal või sees ning iga järgmise ande peal või sees, samuti lõpetamata lõimväljaande iga versiooni peal või sees.

Kui ISSNiga kaasneb muu identifitseerimistunnus (näiteks sarja kuuluva köite puhul ISBN), peavad kaks asjaomast numbrit olema esitatud koos ning mõlemad identifitseeritud nõutava eesliitega (ISBN, ISSN, DOI jms).

Kui ühele pidevväljaandele on eri pealkirjade tõttu (näiteks põhisarja pealkiri ja selle allsarjade pealkirjad) välja antud mitu ISSN-i, peavad need kõik olema kõnealusele väljaandele trükitud ning eristatud näiteks sulgudes esitatud täieliku või lühendatud pealkirja abil.

Eri kandjatel ilmuva väljaande korral (eri ISSNide ja eri võtmepealkirjadega) võivad ühendatud ISSNid pidevväljaannetel olla trükitud neid omavahel järgmises näites esitatud viisil eristades:

ISSN 1562-6585 (sidusversioon)  
ISSN 1063-7710 (trükiversioon)

Trükiteoste korral peab see number olema igal väljaandel kaane ülemises parempoolses nurgas või, kaane puudumise korral, olema esitatud selgel ja hästi nähtaval viisil soovitatavalt järgmises järjekorras: tiitelleht, pästitel, päsmik, tagakaas, trükiandmed (impressum) või kirjastaja andmed.

Elektroonilisel kandjal teoste puhul (veebiteosed, CD-ROMid jne) peab see number olema pealkirja sisaldaval ekraanileheküljel või selle puudumise korral põhimenüüs ning võimaluse korral kõikidel väljaandele püsivalt kinnitatud etikettidel. Kui ISSN-i ei ole võimalik tootel või selle etiketil esitada, peab see olema karbil.

Sidusväljaannete puhul peab kõnealune number sisalduma ka metaandmetes (identifitseerimisväljal).

## Linke-ISSN (ISSN-L)

Standardi ISO 3297:2007 (ISSN) kohaselt antakse linke-ISSN (ISSN-L) välja pidevväljaandele (vt punkti 4.3.2), et koondada asjaomase väljaande eri füüsilisi kandjaid sõltumata selliste kandjate arvust (igale kandjale peab andma eraldi ISSN-i).

ISSN-L koosneb kahest neljanumbrilisest segmendist, mis on sidekriipsuga eraldatud ning mille ees on tähtlühend ISSN-L:

ISSN-L 0251-1479

Kui väljaande kõikide füüsiliste kandjate pealkirju samaaegselt muudetakse, tuleb ISSN-L-i muuta. Sel juhul antakse igale eraldi kandjale välja uus ISSN ja tervikule uus ISSN-L.

### **Kasulikke linke ISSN-i kohta**

Rahvusvaheline ISSN-i Keskus:  
<http://www.issn.org/>

ISSN-i käsiraamat (inglise keeles):  
<http://www.issn.org/2-23364-ISSN-Manual.php>

ISO 3297:2007, rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber (ISSN):  
[http://www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_ics/catalogue\\_detail\\_ics.htm?csnumber=39601](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_ics/catalogue_detail_ics.htm?csnumber=39601)

ISO standardeid saab ISO liikmetelt, kelle loetelu on kättesaadav järgmisel aadressil:  
[http://www.iso.org/iso/about/iso\\_members.htm](http://www.iso.org/iso/about/iso_members.htm)

### 4.4.3. Digitaalse dokumendi identifitseerimistunnus (DOI)

DOI (digitaalse dokumendi identifitseerimistunnus) on toote identifitseerimissüsteem digitaalses keskkonnas, mille eesmärk on tagada hüpertextilinkide püsivus. DOI võib välja anda:

- väljaandele tervikuna;
- fotole;
- tabelile;
- peatükile jms.

Iga DOI on ainuline ja püsiv. Dokumendile antakse DOI terveks selle elutsükliks ning kui asjaomane dokument kunagi kasutuselt kõrvaldatakse, ei saa selle DOI-d uuesti kasutada.

DOI koosneb kaldkriipsuga eraldatud ees- ja järelliitest. See peab olema esitatud järgmisel kujul (väiketähtedes märges „doi”, millele järgneb koolon ilma tühikuta):

doi:10.2788/14231

Üldiselt järgitakse DOI paigutamisel samu põhimõtteid nagu ISBNi või ISSN-i puhul.

#### **Kasulikke linke DOI kohta**

Rahvusvaheline DOI sihtasutus (*International DOI Foundation*, IDF):

<http://www.doi.org/>

DOI käsiraamat (inglise keeles):

- <http://www.doi.org/hb.html>
- [http://www.doi.org/handbook\\_2000/DOIHandbook-v4-4.pdf](http://www.doi.org/handbook_2000/DOIHandbook-v4-4.pdf)

Teave ja suunised DOI nimetuse kohta (2009):

<http://www.crossref.org/02publishers/doi-guidelines.pdf>

### 4.4.4. Katalooginumber

Peale rahvusvaheliste identifitseerimistunnuste antakse kõikidele väljaannete talituse väljaantavatele teostele sisemine identifitseerimistunnus, nimelt katalooginumber.

See number on talitusesisese halduse vahendiks, mida kasutatakse levitamise eesmärkidel. Muu hulgas kasutatakse seda väljaannete kataloogimisel. Samuti kasutatakse seda numbrit peamise identifitseerimistunnusena mitmesugustes infotehnoloogilistes rakendustes, nagu Euroopa institutsioonide veebipood EU Bookshop.

Katalooginumber trükitakse kaane tagumisele küljele ülemisse parempoolsesse nurka, kaane puudumise korral peab see teosel olema esitatud hästi nähtaval viisil.

# 5. Väljaande ülesehitus

## 5.1. Kaas

### 5.1.1. Kaane osad

Trükise kaas koosneb neljast leheküljest, mida nimetatakse I, II, III ja IV kaaneleheküljeks. Kui trükis on piisavalt paks, peab selle pealkiri olema trükitud väljaande seljale, nii et tähed oleksid õigetpidi, kui trükis on pikaliasendis, I lehekülg ülalpool. Pealkirja suurus peab olema proportsionaalne selja paksusega.

I leheküljel on esitatud vastutava väljaandja nimi ja logo, trükise pealkiri ning vajaduse korral alapealkiri ja autori nimi (eriti ühisavaldamise puhul). Sinna võib märkida ka köite numbri, kui tegemist on mitmeköitelise väljaandega, kogumiku või sarja pealkirja, samuti trükise järjekorranumbri:

- **väljaande pealkiri:** pealkiri peab olema lühike, meeldejääv ja asjakohane. Aastaruannete või kindlat perioodi käsitlevate uurimuste puhul kuulub mäрге aasta või perioodi kohta lahutamatu pealkirja või alapealkirja juurde;
- **alapealkiri:** see täiendab pealkirja ja on trükitud väiksemas kirjas;
- **vastutava väljaandja logo:** logo võib esitada üksnes I kaaneleheküljel;
- **autori nimi:** kui see on esitatud I kaaneleheküljel, peab see olema trükitud ka tiitellehele;

*NB!* Institutsiooni või organi peadirektoraadi nime ei tohi mingil juhul märkida I kaaneleheküljele (v.a Eurostat ja väljaannete talitus). Need võib märkida tiitellehele.

- **köite number:** kui on mitu köidet, on soovitatav need nummerdada Rooma numbritena.

Üldjuhul jäetakse II lehekülg valgeks.

III leheküljel esitatakse mäрге EU Bookshopi kohta (vt näidet punktis 5.1.1(c)).

IV leheküljele märgitakse müügihind (vajaduse korral), väljaannete talituse logotüüp, ISBN (rahvusvaheline raamatu standardnumber) – mis on trükitud ka triipkoodina – ning katalooginumber (vt näidet punktis 5.1.1(d)):

- **müügihind:** iga trükise baashind esitatakse eurodes. Trükiste kaantel, bibliograafilistel teabelehtedel või kataloogides peavad hinnad olema trükitud järgmisel kujul:

Hind Luksemburgis (käibemaksuta): ... EUR

- **väljaannete talituse logotüüp:** logotüüp esitatakse IV kaanelehekülje allservas. „Väljaannete talitus” märgitakse ühekeelsetes trükistes ühes ELi ametlikus keeles ja mitmekeelsetes trükistes mitmes ELi ametlikus keeles.

(a)

## Perioodika- või seeriaväljaannete suhtes kohaldatavad erinormid

**Seeriaväljaannete** puhul lisandub eespool kirjeldatud elementidele ISSN (rahvusvaheline jadaväljaande standardnumber). See on trükitud I lehekülje ülemisse paremasse nurka.

Teatavad **perioodikaväljaanded** ilmuvad kaaneta. I leheküljele märgitakse lisaks väljaande number ja ilmumisaasta. Vahel on II ja III leheküljel esitatud sisukord. On soovitatav, et avaldamisaasta vastaks kalendriaastale.

IV leheküljele trükitakse hind (tellimistasu ja üksiknumbri hind), katalooginumber ja väljaannete talituse logotüüp.

(b)

### I kaanelehekülg



ISSN

Trükise pealkiri

Aasta

Euroopa logo

Vastutav väljaandja

(c)

### III kaanelehekül (märke EU Bookshopi kohta)

**KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?**

**Tasuta väljaanded:**

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

**Tasulised väljaanded:**

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

**Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):**

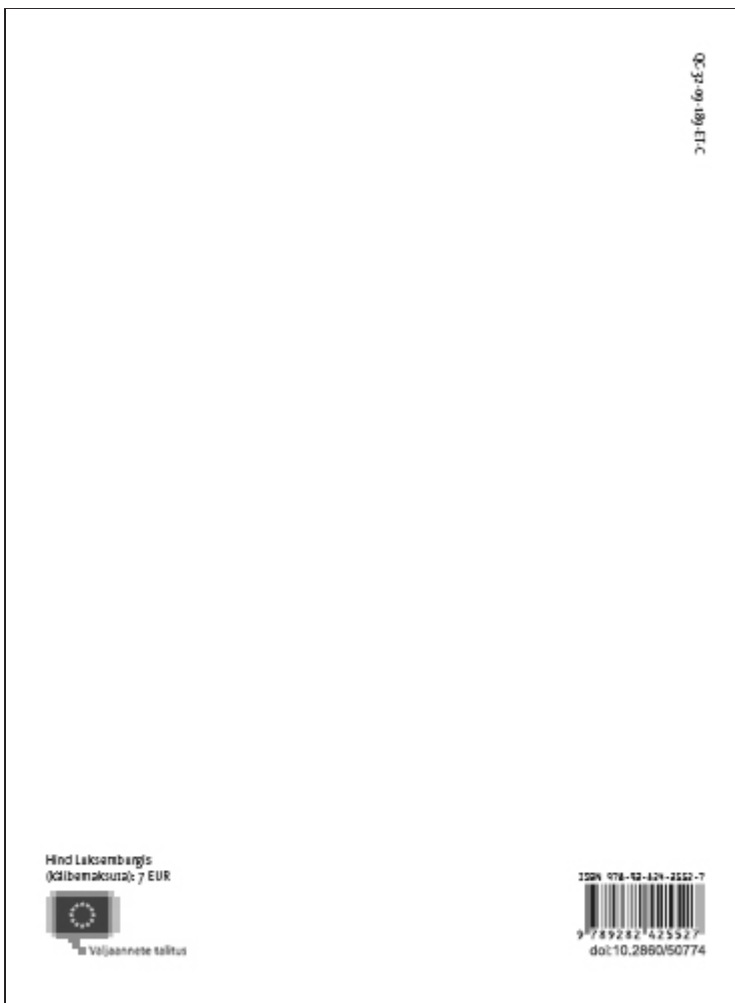
- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu ([http://publications.europa.eu/others/agents/index\\_et.htm](http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm)).

(d)

### IV kaanelehekül

Katalooginumber

Müügihind  
Väljaannete talituse  
logotüüp  
ISBN  
DOI



Hind Lüksamburgis  
(kõlbemaksuga): 7 EUR

ISBN 978-92-824-2552-7

9 789282 425527  
doi:10.2880/50774

Väljaannete talitus

### **5.1.2. Värvikasutus kaanel**

Kaane värvivaliku puhul tuleks üldiselt juhinduda kujunduslikust eesmärgist ja vajadusest tähistada kogumikke ja sarju muudest väljaannetest eristuva viisil.

Kindla värvi seostamist teatava keelega ei saa pidada otstarbekaks, sest ametlikke keeli on palju ja võib tekkida segiajamise oht.

## **5.2. Tiitelleht**

Tiitellehele on märgitud:

- vastutav väljaandja;
- trükise pealkiri ja vajaduse korral alapealkiri (vt punkti 5.1.1);
- väljaande number (uus väljaanne või kordustrükk) ja/või väljaandmise aasta;
- vastutava väljaandja asukoht (see tuleb märkida kõigi väljaandjate puhul aluslepingutes ja vastavates protokollides kindlaksmääratud viisil);
- autori nimi (vt punkti 5.1.1).

*NB!* Peadirektoraadi nime võib märkida tiitellehele, aga mitte mingil juhul I kaaneleheküljele.

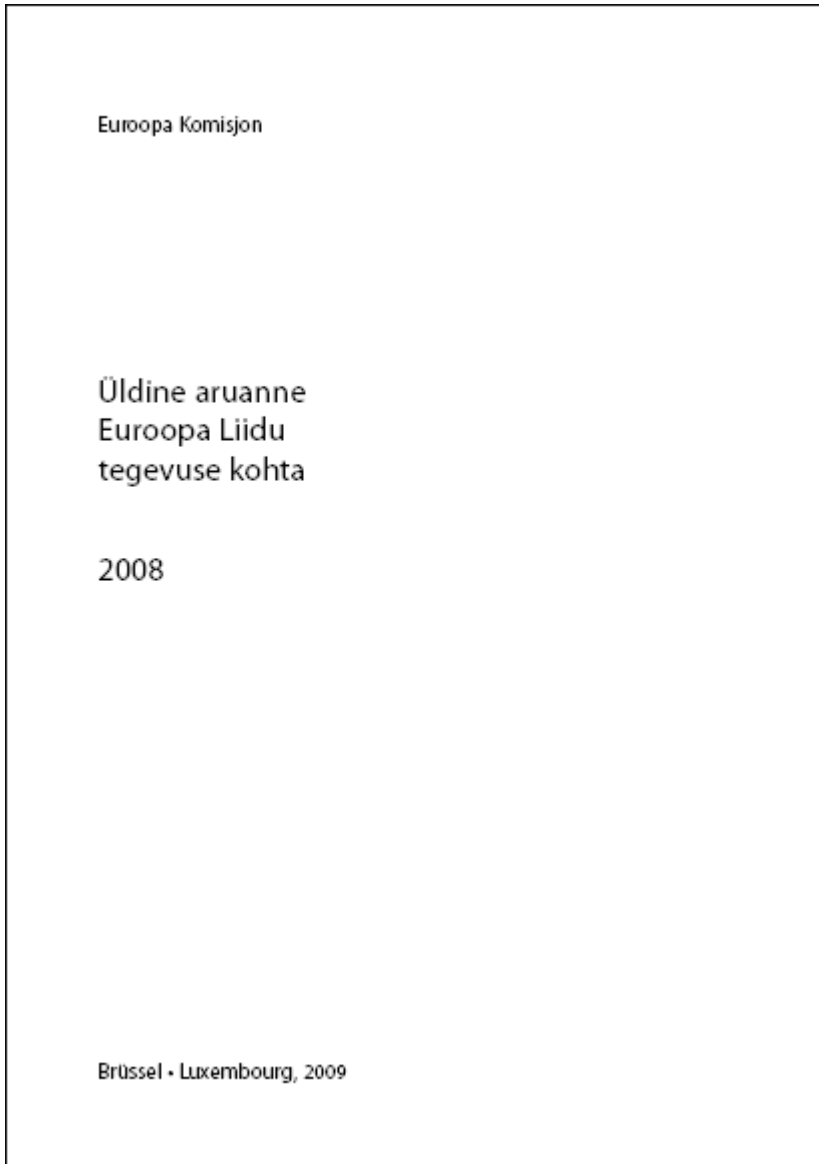
- Köite number, kui trükis on välja antud mitmes köites (vt punkti 5.1.1);
- kogumiku või sarja pealkiri ning vajaduse korral trükise järjekorranumber.

### **Uus väljaanne või kordustrükk**

Kui trükise tekstis või tüpograafilises kujunduses tehakse olulisi muudatusi, on tegemist uue väljaandega (märkida väljaande number).

Kui aga tegemist on lihtsa kordustrükiga (ilma muudatusteta), võib näidata erinevate kordustrükkide kuupäevad.

## Tiitelleht



Vastutav väljaandja

Trükise pealkiri  
(aastaruannete või  
teatavat aastat või  
ajavahemikku käsitlevate  
uurimuste puhul peab  
aruande või uurimuse  
aluseks olev aasta või  
ajavahemik sisalduma  
pealkirjas)

Vastutava väljaandja  
asukoht

## 5.3. Tiitellehe verso

### 5.3.1. Ülesehitus

Tiitellehe verso sisaldab järgmisi elemente siin esitatud järjekorras:

- lehe ülaosas vajaduse korral institutsiooni vastutust käsitlev märg (vt punkti 5.3.3);
- Europe Directi teabelahter;
- Euroopa saidi veebiaadressi sisaldav märkus;
- märg kataloogiandmete kohta (vt punkti 5.4);
- ilmumiskoht (väljaannete talituse tegevuskoht);



## 5. Väljaande ülesehitus

- kirjastaja nimi ja ilmumisaasta (kooskõlas 26. juuni 2009. aasta otsusega 2009/496/EÜ, Euratom on väljaandja Euroopa Liidu Väljaannete Talitus);
- identifitseerimistunnused (ISBN, DOI; vt ka punkti 4.4);
- autoriõigus (koos paljundamistingimuse või -loaga, kui see on olemas) – vt ka punkti 5.3.2;
- mäрге „*Printed in [riik]*”;
- vajaduse korral mäрге paberitüübi kohta (vt punkti 5.3.4);
- vajaduse korral illustatsioonide autoriõigus, kui see ei ole mujal otseselt välja toodud (vt punkti 5.3.2).

*NB!* Ilmumisaasta tuleb märkida kirjastaja nime järele, et seda autoriõiguse kehtivuse algusaastast eristada (vt punkti 5.3.2(b)).

(a)

### Tiitellehe verso

Euroopa Komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

**Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele**

Tasuta infotelefon: (\*)  
**00 800 6 7 8 9 10 11**

(\*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritel või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2010

ISBN 978-92-79-10129-8  
doi:10.2792/15148

© Euroopa Liit, 2010  
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

*Printed in Belgium*

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PAPERILE (ECF)

**Autoriõiguse omaniku vastutust käsitlev lisamärge**

**Veebiaadress**

**Märge kataloogiandmete kohta**

**Ilmumiskoht ja -aasta, kirjastaja**

**Identifitseerimistunnused**

**Autoriõigus**

**Märge paberitüübi kohta**

## 5.3.2. Autoriõigus

### Institutsioonid ja organid

Autoriõigus on ainuõigus, mis annab autorile või väljaandjale õiguse kasutada kindlaks-määratud ajavahemikul mingit kirjandus- või kunstiteost. Liidu institutsioonide või organite ametlike väljaannete puhul **kuulub autoriõigus Euroopa Liidule** tervikuna, mitte üksikule institutsioonile ega organile.

Autoriõiguse kaitsest on kinni peetud, kui kõigil trükise eksemplaridel on vastav märg, nn **autoriõiguse märg**, mille eesmärk on teavitada avalikkust, et kõnealuse teose autoriõigused on kaitstud.

© Euroopa Liit, [aasta]

*Enne Lissaboni lepingu jõustumist, kuni 30.11.2009:*

© Euroopa ühendused, [aasta]

#### Euratom

Euratomis asutamislepingu kohaldamisalasse (ja Euratomi eelarverea alla) kuuluvatel dokumentidel peab olema järgmine autoriõiguse märg:

© Euroopa Aatomienergiaühendus, [aasta]

Autoriõiguse määrkele võib lisada kaitsetaset muutva **tingimuse**. Kui sellist tingimust ei ole lisatud, on trükis tervikuna kaitstud, kui riiklike õigusaktide ja rahvusvaheliste kokkulepetega ettenähtud eranditest ei tulene teisiti.

Seega peab märg, kas autoriõigus on kaitstud või mitte, olema väljaandmistaotluses esitatud järgmisel kujul (millele järgnevad kaldkirjas sõnad „Printed in [riik]”):

— autoriõiguse märg, mis näitab, et trükis on tervikuna kaitstud:

© Euroopa Liit, [aasta]

*Printed in [riik]*

— autoriõiguse märg, millega kaasneb tingimus (paljundamisluba):

© Euroopa Liit, [aasta]

Paljundamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

*Printed in [riik]*

— kui autoriõiguse kaitsmine ei tundu otstarbekas, tuleb lisada märg, et õigused ei ole kaitstud:

Paljundamine lubatud.

*Printed in [riik]*

**Autoriõiguse mõistet kohaldatakse ka elektrooniliste väljaannete suhtes, seega kehtib see igasuguse internetis avaldatud teksti puhul. Vt ka teave autoriõiguse kohta Euroopa veebisaidil: [http://europa.eu/geninfo/legal\\_notices\\_et.htm](http://europa.eu/geninfo/legal_notices_et.htm)**

Samuti on vaja märkida selliste väljaande osade (fotod, illustratsioonid, graafikud, tekstiosad jne) allikad, mille autoriõigused kuuluvad kolmandatele isikutele ja mille kohta on väljaandvad asutused (institutsioonid, organid või ametid) saanud autoriõiguste omanikult enne väljaande avaldamist kirjaliku paljundusloa, mida ei saa teistele isikutele edasi anda (vt punkti 5.11(a)).

(a)

### Detsentraliseeritud asutused (ametid)

Institutsioonide või organite talituste koostatud tekstide autoriõigused kuuluvad Euroopa Liidule, ent ametite (detsentraliseeritud asutuste; vt punkti 9.5.3) väljaannete puhul on olukord erinev. **Sel juhul peetakse ametit autoriõiguste omanikuks.** Kaks esimest autoriõiguse märget peavad sel juhul olema esitatud järgmisel kujul:

© Euroopa Keskkonnaagentuur, [aasta]  
*Printed in [riik]*

© Euroopa Keskkonnaagentuur, [aasta]  
Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.  
*Printed in [riik]*

*NB!* Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, mis tegutseb komisjoni haldusjärelevalve all, kasutab jätkuvalt autoriõiguse märkeid viitega „Euroopa Liit” (kuni 30. novembrini 2009 „Euroopa ühendused”).

(b)

### Märke väljaandmise aasta kohta

Euroopa Liidu väljaannete puhul hakkavad teatavas keeles avaldatud trükise autoriõigused kehtima selle esmakordselt avaldamisest. Seega tuleb autoriõiguse märkes esitada mitte originaalkeelse versiooni avaldamisaasta, vaid kõnealuse keeleversiooni avaldamisaasta.

Kui trükis avaldatakse teatavas keeles esmakordselt, on selle väljaandmise aasta ja autoriõiguse kehtivuse algusaasta identsed. Kordustrüki puhul ei muudeta autoriõiguse märget. Kui aga tegemist on uue väljaandega – teose uuesti avaldamisega –, peab autoriõiguse kehtivuse algusaasta vastama uue väljaande avaldamisaastale.

### 5.3.3. Vastutust käsitlev lisamärge (vastutusest loobumise märge)

Väljaande autor võib lisada vastutust käsitleva lisamärkuse. Märkuse standardkuju on järgmine (käesolevat näidet, mida komisjon kasutab oma trükiste puhul, võib kohandada, kui väljaandjaks on teised institutsioonid või organid):

Euroopa Komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis sisalduva teabe kasutamise eest.

Sama standardmärkust kasutatakse eri kujul olenevalt sellest, milline asutus on trükise väljaandnud ja/või kellele see on suunatud; sõnastust võib kohandada, kui väljaandjaks on teised institutsioonid või organid:

Käesolev dokument ei kajasta komisjoni ametlikku seisukohta.

Käesolev aruanne ei sea Euroopa Komisjonile mingisugust vastutust.

Käesoleva trükise sisu ei pruugi kajastada Euroopa Komisjoni seisukohti ja arvamusi.

Väljendatud arvamused kajastavad vaid autori (autorite) seisukohti ja neid ei tohi pidada Euroopa Komisjoni ametlikuks seisukohaks.

### 5.3.4. Märge paberitüübi kohta

Paberitüüpi käsitlev märg – kui seda kasutatakse – võib olla esitatud järgmisel kujul:

— uus paber:

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (ECF)

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PABERILE (TCF)

— taaskasutatud paber:

TRÜKITUD TAASKASUTATUD PABERILE

TRÜKITUD TAASKASUTATUD ELEMENTAARKLOORIVABALE PABERILE (PCF)

Taaskasutatud paberi puhul ei või mingil juhul kasutada väljendit „kloorivabale”. Kuna kogu ümbertöötlemisprotsessis kasutatud toorpaberi päritolu on võimatu kindlaks määrata, ei saa tagada kloori täielikku puudumist. Ümbertööstlust saab aga kloorita teostada.

## 5.4. Kataloogiandmed

Kataloogiandmed on esitatud trükise viimasel leheküljel (rekto), mis ei tohi kanda numbrit. Need hõlmavad järgmisi andmeid:

- vastutav väljaandja;
- trükise pealkiri (vt punkti 5.1.1);
- vajaduse korral alapealkiri (vt punkti 5.1.1);
- autor(id) ja vajaduse korral teised osalised (vt punkti 5.1.1);
- ilmumiskoht, kirjastaja (vt punkti 5.3.1);
- ilmumisaasta (vt punkti 5.3.1), lehekülgede arv, illustratsioonide arv, formaat;
- vajaduse korral kogumiku või sarja pealkiri;
- identifitseerimistunnused (ISBN (vt punkti 4.4.1), ISSN (vt punkti 4.4.2), DOI (vt punkti 4.4.3));
- vajaduse korral müügihind (vt punkti 5.1.1);
- vajaduse korral sisukokkuvõte (umbes 200 sõna).

### Lehekülgede ja illustratsioonide loendamine

Trükise mahtu arvestatakse põhimõtteliselt selle viimase trükitud lehekülje numbri järgi. Vajaduse korral nummerdatakse kaaneleheküljed eraldi Rooma numbritega ja loetletakse eraldi. Teose mahule tuleb lisada illustratsioonide (fotod, tabelid, graafikud) arv, mis näidatakse koma järel:

2010 – VIII, 248 lk, 18 fotot, 10 tabelit, 5 graafikut – 16,2 × 22,9 cm

### Sisukokkuvõte

Sisukokkuvõttes sõnastatakse uurimuse eesmärgid ja teema või dokumendi avaldamise ajendid, juhul kui need ei selgu juba pealkirjast. Selles esitatakse ka metodoloogia, allikad ja andmete käitlemise põhimõtted. Tulemused ja järeldused peavad olema selgelt esile toodud.

Kasutada tuleks võtmesõnu, mis võimaldavad tekste arvuti abil selekteerida. Seetõttu tuleks hoiduda ebaharilike mõistete, lühendite või sümbolite kasutamisest, kui need ei ole sisukokkuvõttes defineeritud.

(a)

## Kataloogiandmed

|  |   |
|--|---|
| <p>Euroopa Komisjon</p> <p><b>Üldine aruanne Euroopa Liidu tegevuse kohta – 2009</b></p> <p>Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus</p> <p>2010 – 258 lk – 16,2 x 22,9 cm</p> <p>ISBN 978-92-79-07104-1<br/>doi:10.2792/26303</p> <p>Hind Luksemburgis (käibemaksuta): 7 EUR</p> <p>Euroopa Komisjon avaldab üldise aruande Euroopa Liidu tegevuse kohta igal aastal.<br/>Kõnealusel aruandes, mis esitatakse Euroopa Parlamendile, antakse üldine ülevaade Euroopa Liidu möödunud aasta tegevuse kohta.</p> | <p><b>Vastutav väljaandja</b></p> <p><b>Trükise pealkiri</b></p> <p><b>Ilumiskoht, kirjastaja</b></p> <p><b>Ilumisaasta, lehekülgede arv, formaat</b></p> <p><b>Identifitseerimistunnused</b></p> <p><b>Müügihind</b></p> <p><b>Sisukokkuvõte</b></p> |
|--|---|

## 5.5. Esi- ja järellehed

### 5.5.1. Pühendus

Pühendus on enamasti väga lühike ja kirjutatud ülejäänud tekstiga võrreldes väiksemas kirjas. See asetseb nelja kümnendiku kaugusel lehekülje ülaservast. Verso jäetakse tühjaks.

### 5.5.2. Avasõna, eessõna ja sissejuhatus

**Avasõna** asetseb trükise alguses ning selle eesmärk on tutvustada lugejale teose autorit või teost. Autor ise ei kirjuta oma teosele tavaliselt avasõna. Avasõnas kasutatakse trükisest erinevat kirjastiili, enamasti kursiivi, mille tähesuurus on trükise teksti tähtedest suurem.

**Eessõna** kirjutab autor ise: see on väljaande lühitutvustus, milles autor selgitab oma kavatsusi. Tavaliselt kasutatakse harilikku kirjastiili.

**Sissejuhatuse** koostab samuti autor ning selles tutvustatakse lugejale teose ülesehitust. Kirjastiil on enamasti sama mis põhitekstil.

### 5.5.3. Sisukord

Traditsiooniliselt asetseb sisukord trükise alguses. Selles on täpselt loetletud trükise erinevate tekstiosade pealkirjad. Pealkirjale järgneb enamasti punktiirjoon ja seejärel selle lehekülje number, kus asjaomane tekstiosa algab.

Lisaks üldisele sisukorrale võib igal alajaotusel olla oma sisukord, mille detailsuse taset vastavalt kohandatakse.

Sisukorrale võib lisada illustatsioonide ning tabelite ja graafikute loendi.

### 5.5.4. Kasutatud kirjandus

#### Viitamine tervikväljaandele

Järjestus on järgmine:

- 1) autori(te) perekonnanimi (perekonnanimed) ja eesnime(de) initsiaal(id), järgneb koma;
- 2) trükise pealkiri (kursiivis) ja vajaduse korral väljaande number;
- 3) väljaandja, avaldamiskoht ja -aasta jne:

Autor, A., ja Autor, B., *L'Europe et l'environnement*, Nathan, Pariis, 2009, 431 lk.

#### Viitamine väljaande osale: kirjutis või artikkel

Järjestus on järgmine:

- 1) autori(te) perekonnanimi (perekonnanimed) ja eesnime(de) initsiaal(id), järgneb koma;
- 2) kirjutise või artikli pealkiri (jutumärkides);
- 3) trükise pealkiri (kursiivis) ja vajaduse korral väljaande number;
- 4) väljaandja, avaldamiskoht ja -aasta jne.

Vallet, G., „La nature juridique de l'Union européenne”, *Le droit de l'Union*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2009, lk 2–5.

#### Viitamine perioodika- või seeriaväljaandele

Järjestus on järgmine:

- 1) vajaduse korral artikli pealkiri (jutumärkides);
- 2) perioodika- või seeriaväljaande pealkiri (kursiivis);
- 3) number, kuupäev või ilmumissagedus;
- 4) väljaandja, avaldamiskoht ja -aasta:

„Activités de l'Union en 2009”, *Économie*, nr 13, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2010.

*NB!* Alates 1.7.2009: „Euroopa Liidu Väljaannete Talitus”. Vajaduse korral tuleb säilitada esialgne nimetus.

### *Üldised märkused*

Lihtsuse huvides kasutatakse levinud lühendeid: kd, lk, jne (vt lisa A3). Kõik selgitused – ilmutussagedus, avaldamiskoht jne – peavad olema eesti keeles.

### **5.5.5. Register**

Registrid on üksikasjalikud loetelud, mis sisaldavad – nagu selgitatud allpool – olulisema ainetiku (isikute, kohtade, sündmuste nimed, võtmesõnad jne) liigitust koos viitega selle asukohale trükises.

Registrid koostatakse lähtuvalt eri kriteeriumidest: alfabeetilised, süstemaatilised, kronoloogilised, numbrilised jne.

Sama registri piires kombineeritakse tihti eri liigitussüsteeme.

Võimalik on koostada eriregistreid (autorite, geograafiliste nimede jne register) või koondada kogu teave ühte üldregistrisse.

### **Registri vorm**

Kui väljaande küljendamine on lõppenud, annab väljaandev asutus registrile viimase lihvi ja kontrollib selle üle (nt viib lõpule leheküljenumbritele viitava registri nummerduse).

Kui trükise register antakse välja eraldi vihuna, tuleb registri pealkirjas nimetada selle aluseks oleva väljaande autor, pealkiri, avaldamiskoht ja -kuupäev, nagu need on esitatud tiitelhel.

Perioodika- või seeriaväljaande registri pealkirjas tuleb näidata väljaande täispealkiri, väljaande number ja registriga hõlmatav ajavahemik.

Perioodikaväljaannete puhul on soovitatav seada lisaks väljaanderegistritele sisse kumulatiiv-registrid. Viited peavad sel juhul sisaldama aastakäiku ja numbrit.

Kui väljaande iga vihu leheküljed on eraldi nummerdatud, peab viites olema näidatud vihu number või kuupäev.

Jooksvad pealkirjad tuleb esitada iga lehe rektol ja versol ning need peavad sisaldama väljaande pealkirja ja registritüüpi, v.a erijuhud. Väljaanderegistrite puhul on soovitatav märkida iga lehekülje ülemisse välisnurka esimese ja viimase sõna esitähed (või need sõnad).

Juhul kui register on esitatud väljaande alguses, peavad selle leheküljed olema teksti lehekülgedest eraldi nummerdatud.

Perioodika- ja seeriaväljaannete registreid avaldatakse iga väljaande kohta eraldi – võimaluse korral kord aastas. Ka kumulatiivregistreid tuleks avaldada korrapärase ajavahemiku järel.

## **5.6. Teksti liigendus**

Loetavuse huvides peab trükise tekst olema esitatud selges vormis. Seetõttu tuleks vältida kokkusurutud või segadusse ajavat esitusvormi ning teksti sisu tuleks selgelt liigendada. Teksti liigendustasemeid ei tohiks olla rohkem kui seitse. Igale vahepealkirjale järgnev tekstihulk peab vastama asjaomasele liigendustasemele.

(a)

## Kompleksnumberdusega liigendus

Tekst võib olla jaotatud osadeks, jaotisteks, peatükkideks, jagudeks, lõigeteks, punktideks jne numbrite, tähtede, mõttekriipsude või teatavate kujunduselementide (täpid, tärnid vms) abil. Kahanevas järjekorras on numberdus üldjuhul järgmine:

- suurtähega kirjutatud Rooma numbrid (I, II, III, IV...),
- suurtähed (A, B, C, D...),
- araabia numbrid (1, 2, 3, 4...),
- väiketähed (a, b, c, d...),
- väiketähega kirjutatud Rooma numbrid (i, ii, iii, iv, v...),
- mõttekriipsud (–),
- täpid (•).

*NB!* — Väiketähega kirjutatud Rooma numbreid kasutatakse peamiselt *Euroopa Liidu Teatajas* (punktide a, b)... alajaotustes). Täppe õigusaktide koostamisel mitte kasutada. *Euroopa Liidu Teataja* suhtes kohaldatavate eeskirjade kohta vt esimese osa punkti 2.7 ja „Kokkuvõtlikke tabeleid”.

- Araabia numbrile järgneb punkt või lõpetav ümarsulg; väiketähele ja väiketähega kirjutatud Rooma numbrile järgneb loetelus alati lõpetav ümarsulg.

Traditsiooniline tekstiliigendus on järgmine:

|   |
|---|
| <p>Esimene osa</p> <p><b>LIIDU TEGEVUS</b></p> <p>I peatükk</p> <p><b>LIIDU ARENG</b></p> <p><b>I jagu. Üldine poliitiline olukord</b></p> <p>A. Eelarvepädevad asutused</p> <p><b>1. Tähtsamad arengusuunad</b></p> <p>a) <i>Vastuvõetud direktiivid</i></p> |
|---|

(b)

## Nummerdamata liigendus

Kui ei kasutata tavapärasest tekstiliigendusest (osad, peatükid jne) ega liigenduselementide tähistamist tähtede või numbritega, tuleb tekstis tingimata eristada pealkirjad ja alapealkirjad eri kirjastiilide abil:

|  |
|--|
| <p><b>LIIDU TEGEVUS</b></p> <p><b>LIIDU ARENG</b></p> <p><b>Üldine poliitiline olukord</b></p> <p>Eelarvepädevad asutused</p> <p><b>Tähtsamad arengusuunad</b></p> <p><i>Vastuvõetud direktiivid</i></p> |
|--|



(c)

## Kümnendsüsteemis nummerdusega liigendus

Kasutada võib ka kümnendsüsteemis nummerdust:

- Esimene osa. LIIDU TEGEVUS
- I peatükk. *LIIDU ARENG*
- 1. Üldine poliitiline olukord
- 1.1. Eelarvepädevad asutused
- 1.1.1. Tähtsamad arengusuunad

Sellise liigenduse puhul ei tohiks alajaotuste tasemeid olla liiga palju.

(d)

## Järjestikuse nummerdusega struktuur

Kui tegemist on väljaannetega, mis sisaldavad palju viiteid sama teksti osadele, on praktilisem lõiked järjestikku nummerdada. Sel viisil on võimalik lisada viited teksti enne, kui leheküljenumbri on selgunud.

Järjestikust nummerdust võib kombineerida ka teiste nummerdussüsteemidega.

## 5.7. Loetelud

### Lihtsad loetelud

Kokkuvõtva sõna olemasolul järgneb saatelausele koolon. Loetelurühmad algavad väiketähega ja lõpevad enamasti semikooloniga. Eriti lühikesi, ühe-kahesõnalisi rühmi võib eraldada ka komaga.

Neli aastaaega on järgmised:

- 1) kevad,
- 2) suvi,
- 3) sügis,
- 4) talv.

Ettepanekul on kaks eesmärki:

- kehtestada ühissätted patsientide ohutuse tagamiseks;
- kõrvaldada riiklike eeskirjade erinevusest tulenevad kaubandustõkked.

*NB!* Euroopa Liidu Teataja suhtes kohaldatavate eeskirjade kohta vt punkti 3.5.

(a)

## Mitmetasandilised loetelud

Mitmetasandiliste loetelude puhul kasutatakse liigenduses numbreid, tähti, mõttekriipse ja täppe:

| Kahetasandiline loetelu  | Kolmetasandiline loetelu   | Neljatasandiline loetelu   |
|--|--|--|
| XXXXXXXX:<br>1) xxxxxx:<br>a) xxxx,<br>b) xxxx,<br>c) xxxx;<br>2) xxxxx. | XXXXXXXX:<br>1) xxxxxx:<br>a) xxxx:<br>— xxxx,<br>— xxxx;<br>b) xxxx;<br>2) xxxxx. | XXXXXXXX:<br>1) xxxxxx:<br>a) xxxx:<br>— xxxx;<br>— xxxx;<br>• xxxx,<br>• xxxx;<br>b) xxxx;<br>2) xxxxx. |

(b)

## Araabia numbritega loetelu

Kui loetelurühma ees oleva araabia numbri järel on lõpetav ümarsulg, algab iga rühm harilikult väiketähega ja rühmi eraldab semikoolon või koma.

Soodustuse taotlemiseks tuleb esitada järgmised dokumendid:

- 1) taotlus soodustuse saamiseks;
- 2) õppeasutuse lõpetamist tõendav dokument;
- 3) isikut tõendav dokument.

Kui loetelurühma ees oleva araabia numbri järel on punkt, algab iga rühm harilikult suure tähega ning rühmi eraldab üksteisest punkt.

Muud vahendid ei oleks asjakohased järgmistel põhjustel.

1. Uus meede peab olema kooskõlas kõnealuses valdkonnas võetud muude meetmetega.
2. Teistsugune lahendus (direktiiv, tegevusjuhend, suunised) muudaks lubade andmise menetluse palju keerulisemaks.
3. Määrust saab muuta üksnes määrusega.

## 5.8. Esiletõst

Teksti osade või teatavate sõnade silmapaistvamaks muutmiseks kasutatakse rasvast kirja, kaldkirja, allakriipsutamist ja jutumärke.

Allakriipsutatud kirja puhul tuleks silmas pidada, et see on traditsiooniliselt kasutusel veebilehtedel linkide märkimiseks ja seepärast võib selle kasutamine muul otstarbel tekitada segadust.

Kaldkirja kasutuse kohta vt punkti 10.5.

Jutumärkide kasutuse kohta vt punkti 10.1.6. Jutumärkides esitatakse ka tsitaadid, pealkirjad (v.a perioodikaväljaanded) ja otsekõne.

Esiletõstuks ei soovitata kasutada suuri algustähti ega läbivat suurtähte. Esiletõstuga ei tohiks liialdada, sest see võib teksti mõjusust hoopis vähendada ja lugemist raskendada.

See **tooteloetelu** hõlmab ka **lauaviinamarju**, mis ei moodusta **eraldi** alajaotust, sest need kuuluvad **puuviljade** kategooriasse, ja seega kohaldatakse nende suhtes **puuviljade ja köögiviljade sektori** suhtes kehtivaid eeskirju.

## 5.9. Viited

Viide on teksti sees või lehekülje joone all esitatud märkus, mis võimaldab kindlaks teha, keda tsiteeritakse ja millisest väljaandest või väljaande osast tekst pärineb. Viidetes tuleb järgida määruste, direktiivide, aluslepingute artiklite, Euroopa Kohtu kohtuasjade jms algset nummerdust. Pealkirju tuleb tsiteerida täpselt.

Teksti sees sisalduvad viited peavad olema lühikesed ja soovitatavalt esitatud sulgudes.

(a)

### Viitamine liidu õigusaktidele

Vt esimest osa.

(b)

### Viitamine aluslepingutele

Aluslepingutele viitamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata eri ajalooetappidele ja eeskätt arvestada Euroopa Liidu lepingu artiklite ümbernummerdamist. Aluslepingute muutmise järel säilivad enne muutmist vastuvõetud aktides varasemad pealkirjad ja nummerdus.

#### *Maastrichti leping (1.11.1993)*

Maastrichti lepingu ehk Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) jõustumise järel asendati nimetus „Euroopa Majandusühendus” nimetusega „Euroopa Ühendus”. EMÜ asutamisleping muudeti EÜ asutamislepinguks.

ELi leping sisaldas tollal vaid tähtede või tähtede ja numbrita tähistatud artikleid. Näiteks: „ELi lepingu artikkel A” või „ELi lepingu artikkel K.1”. Hoiduda tuleb sellistest eksitavatest viidetest nagu „Euroopa Liidu lepingu artikkel 130 a”, mis on hoopis viide EÜ asutamislepingule.

Samuti ei või kirjutada „mida on muudetud ELi lepinguga” (korrektne on kirjutada nt „EÜ asutamislepingu artikkel 130 a”, mitte „EÜ asutamislepingu artikkel 130 a, mida on muudetud ELi lepinguga”).

#### *Amsterdami leping (1997)*

Kooskõlas Amsterdami lepingu artikliga 12 nummerdati ELi lepingu artiklid ümber (artiklid A, B, C jne muudeti artikliteks 1, 2, 3 jne) vastavalt nimetatud artiklis esitatud vastavustabelile.

Amsterdami leping, vastavustabel (vt lk 68):  
<http://eur-lex.europa.eu/et/treaties/dat/11997D/word/11997D.doc>

### *Lissaboni leping (1.12.2009)*

Kooskõlas Lissaboni lepingu artikliga 5 nummerdati ELi lepingu artiklid veel kord ümber vastavalt Lissaboni lepingule lisatud vastavustabelile.

Lissaboni leping, vastavustabel:  
<http://eur-lex.europa.eu/et/treaties/dat/12007L/htm/C2007306ET.01020201.htm>

Euroopa Ühenduse asutamisleping (EÜ asutamisleping) asendati Euroopa Liidu toimimise lepinguga (ELi toimimise leping).

Mõiste „Euroopa Ühendus” EÜ asutamislepingu tähenduses asendati mõistega „Euroopa Liit”. Sellest tulenevalt tuleb mõiste „ühendus” asendada mõistega „liit” või muu sobiva vastega (Euroopa Liit, EL):

„liidu poliitika“ / “Euroopa Liidu poliitika“ / „ELi poliitika“ (*mitte*: „ühenduse poliitika”)

„kolmandate riikide valuutad“ (*mitte*: „ühendusse mittekuuluvate riikide valuutad”)

*NB!* Mõistet „ühendus” on lubatud kasutada Euroopa Aatomienergiaühenduse kohta (Euratori leping) ja see peab alles jääma ajalooliste viidete puhul.

(c)

## **Viitamine Euroopa Kohtu, Üldkohtu ja Avaliku Teenistuse Kohtu kohtuasjadele**

Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 muutusid järgmised nimetused: Euroopa Ühenduste Kohus muutus Euroopa Liidu Kohtuks ja Esimese Astme Kohus Üldkohtuks.

Oma väljaannetes (eeskätt kohtulahendite kogumikus) kasutavad Euroopa Kohus, Üldkohus ja Avaliku Teenistuse Kohus kohtuasjadele viidates järgmist viitamise viisi.

— Enne 15. novembrit 1989:

15. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 52/84: komisjon vs. Belgia (EKL 1986, lk 16, punkt 12).

— Pärast 15. novembrit 1989 (Euroopa Kohtu ja Üldkohtu otsuseid hakati avaldama eraldi):

30. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas C-328/90: komisjon vs. Kreeka (EKL 1992, lk I-425, punkt 2).

28. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas T-45/90: Speybrouck vs. parlament (EKL 1992, lk II-33, punkt 2).

— Alates 1994. aastast (avalikku teenistust puudutavaid kohtuotsuseid hakati avaldama eraldi):

9. veebruari 1994. aasta otsus kohtuasjas T-3/92: Latham vs. komisjon (EKL AT 1994, lk I-A-23 ja II-83, punkt 2).

*NB!* Euroopa ühenduste avaliku teenistuse kohtulahendite kogumik ilmus esimest korda 1994. aastal koos Esimese Astme Kohtu lahenditega (nimetati 1. detsembril 2010 ümber Üldkohtuks), kelle pädevuses Euroopa avalikku teenistust puudutavad küsimused sel ajal olid. Need küsimused läksid 2004. aastal Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohtu pädevusse.

Vt ka kohtu vademeekeid.

## **Viitamine *Euroopa Liidu Teatajale***

Vt punkti 3.1.

## **Bibliograafilised viited**

Vt punkti 5.5.4.

# **5.10. Tsitaadid**

Tsitaadiks nimetatakse:

- teistest tekstidest laenatud lõike;
- otsekõnes esitatud sõnu ja mõtteid.

Tsitaadid esitatakse jutumärkides. Pikema tsitaadi tüpograafiliseks esiletõstmiseks võib kasutada väiksemat kirja või tihedamat reavahet.

## **Tsitaatide kirjovahemärgid**

### *Katkestusjooned ja nurksulud*

Tsitaadist osa väljajätmise korral märgitakse see koht katkestusjoontega, mida piiravad nurksulud; nurksulgudele eelneb tühik.

„Nõukogu tahtis võtta asjakohaseid meetmeid [---], kuid lõpuks loobus sellest kavast.”

Terve lõigu väljajätmise korral märgitakse see koht katkestusjoontega, mida piiravad nurksulud, ja jäetakse rida tühjaks.

„XXXX XXXX XXXXXXXXX.

[---]

XXXX XXXX XXXXXXXXX”.

### *Jutumärgid, lauselõpumärk, algustäht*

Kui tsitaat on seotud lausesse, pannakse punkt lõpetava jutumärgi järele. Näiteks:

Kvootide eraldamisel arvestatakse taotluste saabumise järjekorda, s.t põhimõtet „kes ees, see mees”.

See kehtib ka siis, kui jutumärkides tsitaat on esitatud eraldi lõiguna.

Otsekõne puhul on lõpetav jutumärk harilikult pärast lauselõpumärki.

Tööhõivevolinik ütles: „Euroopa Liidu tööturud on dünaamilised.”

Tsitaadi algustähe kohta võib rakendada „Eesti keele grammatika” juhust, mille kohaselt on suurtäht jutumärkides lause algul siis, kui selles on öeldis.

Uue tervishoiustrateegia moto on „Haiguste ennetamine on parem kui ravi”.

Kui tsitaati raamib lauses kaudkõne saatelause, algab tsitaat väiketähega.

Tööhõivevolinik ütles, et „liidu tööturud on dünaamilised”.

Viimane näitelause oleks sama selge ka ilma jutumärkideta.

Jutumärke võib panna topelt (näiteks siis, kui tsitaat sisaldab teist tsitaati või jutumärkides pealkirja). Kõrvutiste jutumärkide vahele tühikut ei panda.

## 5.11. Illustratsioonid

### Fotod, joonised, diagrammid ja graafikud

Mustvalgete fotode originaalid peavad olema selged ja piisavalt kontrastsed, soovitatavalt valgel läikpaberil, et pooltoonid jääksid reprodutseerimisel tõetruud (joon- või rasterklišeed). Dokumendid peavad olema üleandmisel puhtad ja kortsudeta.

Elektrooniliselt edastatud või skaneeritavad dokumendid peavad olema kvaliteetsed, soovitatavalt kujutise lõppformaadis. Internetis avaldamiseks mõeldud failid võivad olla pakitud, aga peavad olema kvaliteetsed.

### Selgitav tekst

Illustratsioonide selgitused peavad olema selged, lühikesed ja arusaadavad. Teave tuleb edastada lühidalt ja täpselt.

### Värvivalik

Trükise illustatsioonide värvivalik peab olema kooskõlas teose sisu ja sellest jääva tervikmuljega. Kasutatavate värvide hulk määrab trükise valmistamise keerukuse ja mõjutab otseselt selle lõpphinda.

Näiteks tuleb värvifotode trükkimiseks kasutada spetsiaalset läikiva kattega paberit, mille sile ja kompaktne pind toob värvivarjundid täiuslikult esile.

Seevastu joonised (graafikud, diagrammid jne) võivad olla esitatud lihtsamal paberil. Sel juhul võib trükkimiseks kasutada odavamalt paberit (läikpaber).

(a)

### Autoriõigus ja reprodutseerimisõigus

Illustratsioonide reprodutseerimist reguleerivad järgmised sätted.

1. Kooskõlas kirjandus- ja kunstiteoste kaitse Berni konventsiooni artikliga 6a on autoril õigus nõuda, et tema nimi oleks märgitud. Ta võib sellest õigusest ka loobuda. Kui autor nõuab pärast loobumist, et tema õigust taas arvesse võetaks, tuleb seda talle võimaldada (võõrandamatu õigus), aga temalt võib vajaduse korral nõuda nende kahjude hüvitamist, mida ümberotsustamine põhjustas.

Kui lepingus puudub vastav punkt, on soovitatav märkida fotograafi või illustraatori nimi juhul, kui illustatsioon on selle eriomaduste pärast välja valitud. See ei kehti üldise sisuga illustatsioonide (rahvahulk, maastik jne) kohta, kui lepingus ei ole vastavat nõuet kehtestatud.

Kui enne trükise avaldamist on teose reprodutseerimist lubava lepinguga või mõne muu autori ja kirjastaja vahelise kokkuleppega kindlaks määratud, kas nimi märgitakse või ei (ja kuhu või millisel viisil), tuleb loomulikult kokkuleppest kinni pidada.

2. Kui illustratsioonid saadi kolmanda isiku või agentuuri käest, kes oli omandanud illustratsioonide autoriõiguse, peab lepingus, millega see kolmas isik või agentuur annab loa illustratsioonide reprodutseerimiseks, olema täpsustatud ka see, kas trükisel peab olema autoriõiguse märged, mis muidu õiguslikust kohustusest ei tulene.

Kui lepingus on vastav selgesõnaline säte, tuleb seda kohaldada. Kui niisugust sätet ei ole, tuleb kohaldada eespool kirjeldatud üldisi põhimõtteid. Kuna aga kolmandal isikul ei ole erinevalt autorist moraalseid õigusi ja teda ei tohiks eeldatavalt kuidagi kahjustada autoriõiguse märgede puudumine trükisel, sest ta ei kaota selle tagajärjel autoriõigust teosele (autoriõiguse omandamine oli formaalsus), on (komisjoni) õigustalitus seisukohal, et kõnealusel juhul ei ole illustratsioonide juurde tingimata vaja lisada autoriõiguse märget, v.a kui see on kavandatava väljaande- ja illustratsioonitüübi puhul tavaks.

Siiski tuleb jälgida, et kõnealune autoriõigus ei oleks vastuolus teose reprodutseerimisõigusega ega autoriõigusega, mis Euroopa Liidus on teose suhtes.

Seetõttu peavad kõik autorid tagama, et neil oleksid eelnevalt olemas vajalikud reprodutseerimisõigused, kui tegemist on kolmandatele isikutele kuuluvate fotode, illustratsioonide, graafikutega jne, samuti mis tahes tekstiga, mis tehakse internetis avalikkusele kättesaadavaks.

## 5.12. Tabelid

Tabelite eesmärk on illustreerida või selgitada teksti rohkem või vähem üksikasjalikul viisil. Seetõttu peavad need olema esitatud võimalikult lihtsal ja arusaadaval kujul.

Veergude peakirjad ei tohiks sisaldada lühendeid, samuti tuleks vältida teksti kirjutamist läbiva suurtähega.

Kui tabeli järel on esitatud selgitused (v.a märkused), on soovitatav kasutada lühendit *NB!*:

*NB!* t = tonni

### Mitmekeelsed trükised või tabelid

Mitmekeelsetes trükistes peavad eri keeleversioonid olema esitatud tähestikulises järjestuses, mis lähtub keelenimedest nende originaalkujul (vt punkti 7.2.1).

## **Kolmas osa**

# **Kõikidele keeltele omased ühised tavad**





# 6. Trükitehnilised juhised ja teksti läbivaatamine

## 6.1. Käsikirja lugemine

Autoriteenistusele saabunud käsikirja vormistamist on kirjeldatud punktis 4.2.

Väljaannete talituse korrektorid loevad käsikirja korrektuuri ja valmistavad selle küljendamiseks ette.

Korrektoritel peab olema tööst ülevaade. Nad jälgivad teksti ülesehitust ja rakendavad käesoleva stiiljuhendiga kehtestatud eeskirju. Sageli peavad nad süvenema üksikutesse lõikudesse või lehekülgedesse, riskides üldpildi hajumisega.

Käsikirja ettevalmistamise käigus tekkinud küsimustest teavitatakse autoriteenistust tootmiskoordinaatorite kaudu (väljaannete talituse eri meediakanalites avaldamise üksus).

(Vt ka punkte 4.1.2 ja 4.1.3.)

## 6.2. Elektroonilise käsikirja lugemine

Elektroonilistes käsikirjades esinevaid vigu saab parandada arvutiotsingu ja -asendamisega.

Teksti ülesehitust ning viidete, lühendite jm kasutamist saab kontrollida eriprogrammide abil, mille tõhusaks kasutamiseks tuleb kokku leppida stiiljuhendis.

(Vt ka punkti 4.2.)

## 6.3. Korrektuurimärgid

Trükikoda saadab esimese tõmmise väljaannete talitusele küljenduse kontrollimiseks. See nõue ei kehti tööde puhul, mis ladumist ei vaja.

Korrektor võrdleb tõmmist käsikirjaga, kasutades paranduste tegemiseks kokkulepituid korrektuurimärke (vt allpool). Parandused märgitakse selgesti teksti ja lehe veerisele. Silmas tuleks pidada asjaolu, et laduja ei pruugi dokumendis kasutatud keelt mõista.

6. Trükitehnilised juhised ja teksti läbivaatamine

| Trükikojale antav juhispild                           | Korrektuurimärk | Näited  |          |
|---|-----------------|---|----------|
|   |                 | Tekstis   | Veerisel |
| Välja jätta täht (number vm trükimärk) või sõna       |                 | Kustutada <del>ki</del> kiri  |          |
| Asendada vale või vigane täht teisega                 |                 | Lobitõõs on vajalik suurel <del>h</del> hüpistvus.                      |          |
| Asendada kaks või rohkem tähte või sõna               |                 | asjakohasemaks tuleb <del>ad</del> pidada rangemat iseregulatsiooni     |          |
| Lisada täht või sõna                                  |                 | komisjoni <del>k</del> kehtestatud miinimumnõuded                       |          |
| Lisada tekst  |                 | nõutava teabe maht, hõlmata ajavahemik ja <del>k</del> eelistatav kanal |          |
| Vahetada omavahel kõrvuti seisvad tähed või sõnad     |                 | nimetatud lehekülgedel <del>lingid on</del>                             |          |
| Viia sõna(d) teise kohta                              |                 | ametnik täidab <del>filesandeid oma</del>                               |          |
| Vahetada read   |                 | ajavahemikul oli üldiselt hea <del>nõuete täitmine</del> nimetatud      |          |
| Luu sõnavahe  |                 | üldpõhimõtteid ja üksikasjalikud miinimumnõuded                         |          |
| Vähendada sõnade või märkide vahet                    |                 | kinnitamine <del>ja</del> tagasiside                                    |          |
| Kaotada sõnavahe                                      |                 | tööplaan on kätte saadav veebisaidil                                    |          |
| Kustutada ja seejärel kaotada                         |                 | aruande koostavad kesksasutused   |          |
| Kustutada ja seejärel luua sõnavahe                   |                 | osakonnad <del>k</del> kohaldavad miinimumnõudeid õigesti               |          |
| Suurendada reavahet                                   |                 | osaleda täielikult ühiskonna <del>ja</del> majandusel                   |          |
| Vähendada reavahet                                    |                 | teatistes määratletakse <del>mõiste</del>                               |          |
| Nihutada üles- või allapoole                          |                 | soolised <del>vajadused ja</del> sissetulek                             |          |
| Joondada (nihutada paremale)                          |                 | tähelepanu nende <del>vajadustele</del>                                 |          |
| Joondada (nihutada vasakule)                          |                 | erandite alla kuuluvad <del>asutused</del>                              |          |
| Tekst tuua keskele                                    |                 | võimaldavate tingimuste loomine   |          |
| Paigutada tekst eri ritta                             |                 | valmistumine. Ühiste platvormide  |          |
| Liita lõigud, paigutada tekst järjest                 |                 | alates lisas sätestatud <del>kuupäevast</del> Kõnealuste laevade püütud |          |
| Tuua eelmise rea lõppu                                |                 | säilitades ise- <del>seisvuse</del> , sõltumatuse ja väärikuse          |          |
| Tuua järgmise rea algusse                             |                 | toetava tehnoloogia ühendamine taval- <del>ehnoloogiaga</del>           |          |
| Laduda kaldkirjas                                     |                 | turule suunatud teadusuuringud  |          |
| Laduda püstkirjas                                     |                 | koostalitlusvõime raamistik   |          |
| Suurtähed väiketähtedeks                              |                 | Jätkatakse <del>TÖÖD</del> ettepanekute                                 |          |
| Väiketähed suurtähtedeks või väikesteks suurtähtedeks |                 | gustav Ernesaks, <del>AD</del> 1908–1993                                |          |
| Laduda poolpaksus kirjas                              |                 | tehnoloogialahendused individuaalseks orienteerumiseks                  |          |
| Ülanumber või -täht                                   |                 | kohtuotsus ( )  |          |
| Alanumber või -täht                                   |                 | CO <del>f</del>   |          |
| Jätta parandamata                                     |                 | peamised <del>lõpped</del> juurdepääsule                                |          |

- NB!* — Parandusi tuleb korrata lehe veerisel.  
 — Segaduste vältimiseks tuleb soovitusel ja kommentaarid ümbritseda ringiga.  
 — Kui ühes sõnas tehakse mitu parandust, tuleb terve sõna uuesti kirjutada.

## 6.4. Wordi tekstitötlusprogrammi kirjavahemärgid ja sõnavahed

Järgneva tabeli aluseks on institutsioonidevaheline kokkulepe. Tüpoograafilised koodid erinevad keeleti teataval määral. Standard on loodud selguse põhimõtet ja mitmekeelset töökeskkonda silmas pidades.

| Tüpoograafiline märk                  | Esitus Wordis                                    | Tüpoograafiline kood        | Tüpoograafiline esitus |
|---------------------------------------|--|-----------------------------|------------------------|
| <b>a) Kirjavahemärgid ja sümbolid</b> |  |                             |                        |
| ,                                     | xx, xx   |                             | xx,■xx (00,00)         |
| ;                                     | xx; xx   |                             | xx;■xx                 |
| .                                     | xx. Xx   |                             | xx.■Xx                 |
| :                                     | xx: xx   |                             | xx:■xx                 |
| !                                     | xx! Xx   |                             | xx!■Xx                 |
| ?                                     | xx? Xx   |                             | xx?■Xx                 |
| ()                                    | xx (xx) xx                                       |                             | xx■(xx)■xx             |
| []                                    | xx [xx] xx                                       |                             | xx■[xx]■xx             |
| „”                                    | xx „xx” xx                                       | <i>Alt 0132 xx Alt 0148</i> | xx■„xx”■xx             |
| %                                     | 00•% (*)   |                             | 00□%                   |
| °C (°F)                               | 00•°C  |                             | 00□°C                  |
| °                                     | 00°  |                             | 00°                    |
| &                                     | xx & xx  |                             | xx■&■xx                |
| <b>b) Viitamine (**)</b>              |  |                             |                        |
| xx <sup>(1)</sup>                     | xx• <sup>(1)</sup><br>(kasutada viitevormistust) |                             | xx□ <sup>(1)</sup>     |

(\*) *Euroopa Liidu Teatajas.*

(\*\*) Viiteid automaatselt sisestades ei lisa mitu Wordi tekstitötlusprogrammi nõutavaid sulge (avaldatavate dokumentide puhul teeb seda trükkikoda).

- NB!* ■ – liikuv (poolitatav) sõnavahed.  
 □ – liikumatu (poolitamatu) kitsam sõnavahed.  
 • – liikumatu (poolitamatu) sõnavahed.

## 6.5. Kirjavahemärgid arvudes

Viie- ja suuremanumbrilistes arvudes jagatakse numbrid harilikult kolme kaupa rühmadesse lõpust (ühelistest) alates. Rühmitusmärgiks on tühik, mitte punkt ega koma. Koma eraldab kümnendmurru täis- ja murdosa (koma järel ei ole tühikut):

Inglise-, iiri- ja maltakeelsetes väljannetes (v.a *Euroopa Liidu Teataja*) pannakse siin koma asemele punkt.

## **Miljon või miljard**

Arusaadavuse huvides on miljonite ja miljardite puhul soovitatav järgida järgmist tava:

- väljenduda miljardites, kui kümnendmurru murdosas on kõige enam kolm numbrit:  
1,326 miljardit (*mitte*: 1 326 miljonit)
- väljenduda miljonites, kui kümnendmurru murdosas on enam kui kolm numbrit:  
1 326,1 miljonit (*mitte*: 1,3261 miljardit)

# 7. Riigid, keeled, vääringud ja nende lühendid

## 7.1. Riigid

### 7.1.1. Kasutusel olevad nimetused ja lühendid

(Vt ka lisasid A5 ja A6.)

#### Liikmesriigid

ELi liikmesriikide nimesid tuleb kirjutada ja lühendada vastavalt järgmistele eeskirjadele:

- kasutada kahtähelist ISO koodi (ISO 3166 alpha-2), v.a Kreeka ja Ühendkuningriigi puhul, mil soovitatakse lühendeid EL ja UK;
- liikmesriikide protokolliline järjestus põhineb nende originaalkeelsete geograafiliste lühinimede tähestikulisel järjekorral (vt ka punkti 7.1.2).

| Originaalkeelne geograafiline lühinimi <sup>(1)</sup> | Originaalkeelne ametlik nimetus         | Eestikeelne geograafiline lühinimi | Eestikeelne ametlik nimetus | Riigikood <sup>(2)</sup> | Endine lühend <sup>(2)</sup> |
|---|---|------------------------------------|-----------------------------|--------------------------|------------------------------|
| Belgique/België                                       | Royaume de Belgique / Koninkrijk België | Belgia                             | Belgia Kuningriik           | BE                       | B                            |
| България (*)  | Република България                      | Bulgaaria                          | Bulgaaria Vabariik          | BG                       | —                            |
| Česká republika                                       | Česká republika                         | Tšehhi Vabariik                    | Tšehhi Vabariik             | CZ                       | —                            |
| Danmark   | Kongeriget Danmark                      | Taani                              | Taani Kuningriik            | DK                       | DK                           |
| Deutschland   | Bundesrepublik Deutschland              | Saksamaa                           | Saksamaa Liitvabariik       | DE                       | D                            |
| Eesti   | Eesti Vabariik                          | Eesti                              | Eesti Vabariik              | EE                       | —                            |
| Éire/Ireland  | Éire/Ireland                            | Iirimaa                            | Iirimaa                     | IE                       | IRL                          |
| Ελλάδα (*)  | Ελληνική Δημοκρατία                     | Kreeka                             | Kreeka Vabariik             | EL                       | EL                           |
| España  | Reino de España                         | Hispaania                          | Hispaania Kuningriik        | ES                       | E                            |
| France  | République française                    | Prantsusmaa                        | Prantsuse Vabariik          | FR                       | F                            |
| Italia  | Repubblica italiana                     | Itaalia                            | Itaalia Vabariik            | IT                       | I                            |
| Κύπρος (*)  | Κυπριακή Δημοκρατία                     | Küpros                             | Küprose Vabariik            | CY                       | —                            |

## 7. Riigid, keeled, vääringud ja nende lühendid

|                |  |                 |   |    |     |
|----------------|--|-----------------|---|----|-----|
| Latvija        | Latvijas Republika                                   | Läti            | Läti Vabariik                               | LV | —   |
| Lietuva        | Lietuvos Respublika                                  | Leedu           | Leedu Vabariik                              | LT | —   |
| Luxembourg     | Grand-Duché de Luxembourg                            | Luksemburg      | Luksemburgi Suurhertsogiriik                | LU | L   |
| Magyarország   | Magyar Köztársaság                                   | Ungari          | Ungari Vabariik                             | HU | —   |
| Malta          | Repubblika ta' Malta                                 | Malta           | Malta Vabariik                              | MT | —   |
| Nederland      | Koninkrijk der Nederlanden                           | Madalmaad       | Madalmaade Kuningriik                       | NL | NL  |
| Österreich     | Republik Österreich                                  | Austria         | Austria Vabariik                            | AT | A   |
| Polska         | Rzeczpospolita Polska                                | Poola           | Poola Vabariik                              | PL | —   |
| Portugal       | República Portuguesa                                 | Portugal        | Portugali Vabariik                          | PT | P   |
| România        | România  | Rumeenia        | Rumeenia                                    | RO | —   |
| Slovenija      | Republika Slovenija                                  | Sloveenia       | Sloveenia Vabariik                          | SI | —   |
| Slovensko      | Slovenská republika                                  | Slovakkia       | Slovaki Vabariik                            | SK | —   |
| Suomi/Finland  | Suomen tasavalta / Republiken Finland                | Soome           | Soome Vabariik                              | FI | FIN |
| Sverige        | Konungariket Sverige                                 | Rootsi          | Rootsi Kuningriik                           | SE | S   |
| United Kingdom | United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland | Ühendkuningriik | Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik | UK | UK  |

(\*) Transliteratsioon: България = Bulgaria; Ελλάδα = Elláda; Κύπρος = Kýpros.

(<sup>1</sup>) Originaalkeelset lühinime kasutatakse protokollisel järjestamisel mitmekeelsetes dokumentides (vt punkti 7.1.2).

(<sup>2</sup>) Tuleks kasutada ISO koodi, v.a Kreeka ja Ühendkuningriigi puhul, mil soovitatakse lühendeid EL ja UK (ISO koodide GR ja GB asemel, mida kasutati 2002. aasta lõpuni).

*NB!* Liikmesriigi tähistamiseks kasutatakse vormi „Ühendkuningriik”, mitte „Suurbritannia”, mis hõlmab vaid Inglismaad, Šotimaad ja Walesi. Ühendkuningriigi moodustavad Inglismaa, Šotimaa, Wales ja Põhja-Iirimaa. Geograafiline termin „Briti saared” hõlmab Iirimaa ja Briti Krooni alla kuuluvaid Mani saart ja Kanalisaari, mis pole Ühendkuningriigi osad.

(a)

### Mitteliikmesriigid

Mitteliikmesriikide puhul on samuti soovitatav kasutada kahetähelist ISO koodi (ISO 3166 alpha-2).

Lühinimesid, ametlikke nimetusi ja ISO koode vt lisadest A5 ja A6.

Soovitusliku järjekorra kohta vt punkti 7.1.2(a).

(b)

**Kandidaatriigid**

| Originaalkeelne geograafiline lühinimi  | Eestikeelne geograafiline lühinimi     | Eestikeelne ametlik nimetus            | Riigikood       |
|---|--|--|-----------------|
| Crna Gora / Црна Гора   | Montenegro                             | Montenegro                             | ME              |
| Hrvatska  | Horvaatia                              | Horvaatia Vabariik                     | HR              |
| Ísland  | Island                                 | Islandi Vabariik                       | IS              |
| поранешна југословенска Република Македонија (*)  | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik | (täpsustamisel) |
| Türkiye   | Türgi                                  | Türgi Vabariik                         | TR              |
| (*) Transliteratsioon: поранешна југословенска Република Македонија = poranešna jugoslovenska Republika Makedonija. |  |  |                 |

(c)

**Ametlik nimetus või lühinimi?**

**Ametlikku nimetust** kasutatakse riigile kui juriidilisele isikule viidates:

Käesolev otsus on adresseeritud Eesti Vabariigile.

Prantsuse Vabariik on kohustatud [---]

*NB!* Kui tekstis eelistatakse lühinime, tuleb esmalt ametliku nimetuse järel lisada märkus „edaspidi...“:

Austria Vabariigi ja Bulgaaria Vabariigi vaheline leping (edaspidi „Austria-Bulgaaria leping“)

**Lühinime** kasutatakse geograafilises või majanduslikus kontekstis:

Taanis elavad töölised [---]

Eksport Kreekast [---]

*NB!* Teatud riikide puhul langevad ametlik nimetus ja lühinimi kokku:

Rumeenia

**7.1.2. Riikide järjestus loetelus****Liikmesriigid***Tekst*

Liikmesriike loetletakse originaalnimetuste tähestikulises järjekorras (protokolliline järjestus) (vt punkti 7.1.1).



## Tabel

Riikide nimed tuleb kirjutada väljaande keeles (näide A). Tehnilistel põhjustel loetletakse mõnel juhul riike originaalkeeles (tabel mitmekeelses dokumendis; näide B). Mõlemal juhul loetletakse riike protokollilises järjekorras.

| Näide A            |                                |                           |
|--------------------|--------------------------------|---------------------------|
| <i>Liikmesriik</i> | <i>Allakirjutamise kuupäev</i> | <i>Jõustumise kuupäev</i> |
| Belgia             | 21.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| Bulgaaria          | 1.2.2007                       | 15.2.2007                 |
| Tšehhi Vabariik    | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Taani              | 10.10.1991                     | 1.1.1992                  |
| Saksamaa           | 1.9.1990                       | 1.1.1991                  |
| Eesti              | 1.9.2005                       | 1.1.2006                  |
| Iirimaa            | 12.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| Kreeka             | 10.10.1990                     | 1.1.1991                  |
| Hispaania          | 3.2.1991                       | 1.6.1991                  |
| Prantsusmaa        | 3.3.1991                       | 1.6.1991                  |
| Itaalia            | 10.10.1991                     | 1.1.1992                  |
| Küpros             | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Läti               | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Leedu              | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Luksemburg         | 10.10.1990                     | 1.1.1991                  |
| Ungari             | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Malta              | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Madalmaad          | 11.11.1990                     | 1.1.1991                  |
| Austria            | 10.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| Poola              | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Portugal           | 1.3.1991                       | 1.6.1991                  |
| Rumeenia           | 1.2.2007                       | 15.2.2007                 |
| Sloveenia          | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Slovakkia          | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Soome              | 1.2.1991                       | 1.6.1991                  |
| Rootsi             | 3.3.1991                       | 1.1.1992                  |
| Ühendkuningriik    | 12.12.1990                     | 1.1.1991                  |

| Näide B            |                                |                           |
|--------------------|--------------------------------|---------------------------|
| <i>Liikmesriik</i> | <i>Allakirjutamise kuupäev</i> | <i>Jõustumise kuupäev</i> |
| Belgique/België    | 21.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| България           | 1.2.2007                       | 15.2.2007                 |
| Česká republika    | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Danmark            | 10.10.1991                     | 1.1.1992                  |
| Deutschland        | 1.9.1990                       | 1.1.1991                  |
| Eesti              | 1.9.2005                       | 1.1.2006                  |
| Éire/Ireland       | 12.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| Ελλάδα             | 10.10.1990                     | 1.1.1991                  |
| España             | 3.2.1991                       | 1.6.1991                  |
| France             | 3.3.1991                       | 1.6.1991                  |
| Italia             | 10.10.1991                     | 1.1.1992                  |
| Κύπρος             | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Latvija            | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Lietuva            | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Luxembourg         | 10.10.1990                     | 1.1.1991                  |
| Magyarország       | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Malta              | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Nederland          | 11.11.1990                     | 1.1.1991                  |
| Österreich         | 10.12.1990                     | 1.1.1991                  |
| Polska             | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Portugal           | 1.3.1991                       | 1.6.1991                  |
| România            | 1.2.2007                       | 15.2.2007                 |
| Slovenija          | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Slovensko          | 10.10.2005                     | 1.1.2006                  |
| Suomi/Finland      | 1.2.1991                       | 1.6.1991                  |
| Sverige            | 3.3.1991                       | 1.1.1992                  |
| United Kingdom     | 12.12.1990                     | 1.1.1991                  |

(a)

## Mitteliikmesriigid ning mitteliikmesriikide ja liikmesriikide esitamine

### Tekst

Tekstis, kus on ära toodud mitteliikmesriigid või mitteliikmesriigid ja liikmesriigid, pannakse riigid tavaliselt tähestikuliselt järjekorda:

Austraalia, Eesti, Rumeenia, Šveits, Taani, Ühendkuningriik jne.

*Tabel*

Tehnilised põhjused nõuavad tabelite puhul ühtset keeleülest vormi. Seepärast loetletakse riike riigikoodide tähestikulises järjekorras. Selguse huvides on riigikoodid soovitatav paigutada esimesse lahtrisse.

| Riigikood | Osalisriik           | Tootmine (tonnides) | Töötajad (tuhandetes) |
|-----------|----------------------|---------------------|-----------------------|
| AT        | Austria              | 50 000              | 75                    |
| AU        | Austraalia           | 70 000              | 120                   |
| BE        | Belgia               | 25 500              | 38                    |
| CH        | Šveits               | 12 500              | 15                    |
| CN        | Hiina                | 750 000             | 1 500                 |
| DK        | Taani                | 22 000              | 40                    |
| JP        | Jaapan               | 150 000             | 150                   |
| NL        | Madalmaad            | 32 000              | 45                    |
| NZ        | Uus-Meremaa          | 45 000              | 51                    |
| SE        | Rootsi               | 10 000              | 15                    |
| US        | Ameerika Ühendriigid | 350 000             | 220                   |

Kui ELi liikmesriigid esitatakse tabeli ülaosas, tuleb nad järjestada protokolliliselt (vt punkti 7.1.1, esimene tabel).

Teises lahtris tuuakse ära riikide nimed eesti keeles. Kui riigikoode tekstis lahti ei seletata, tuleb seda teha väljaande alguses.

## 7.2. Keeled, koodid ja nende loetlemise järjestus

### 7.2.1. ISO koodid ja keeleversioonide järjestus mitmekeelsetes tekstides

#### Põhimõte

Keeleversioone esitatakse tähestikuliselt originaalkuju järgi (ISO koodid 639-1, alpha-2; vt ka ISO kodulehekülge):

| Originaalkujul <sup>(1)</sup> | Eesti keeles             | ISO kood <sup>(2)</sup> |
|-------------------------------|--------------------------|-------------------------|
| български (*)                 | bulgaaria keel           | bg                      |
| español <sup>(3)</sup>        | hispaania keel           | es                      |
| čeština                       | tšehhi keel              | cs                      |
| dansk                         | taani keel               | da                      |
| Deutsch                       | saksa keel               | de                      |
| eesti keel                    | eesti keel               | et                      |
| ελληνικά (*)                  | kreeka keel              | el                      |
| English                       | inglise keel             | en                      |
| français                      | prantsuse keel           | fr                      |
| Gaeilge                       | iiri keel <sup>(4)</sup> | ga                      |
| italiano                      | itaalia keel             | it                      |
| latviešu valoda               | läti keel                | lv                      |
| lietuvių kalba                | leedu keel               | lt                      |
| magyar                        | ungari keel              | hu                      |
| Malti                         | malta keel               | mt                      |
| Nederlands                    | hollandi keel            | nl                      |
| polski                        | poola keel               | pl                      |
| português                     | portugali keel           | pt                      |
| română                        | rumeenia keel            | ro                      |
| slovenčina (slovenský jazyk)  | slovaki keel             | sk                      |
| slovenščina (slovenski jezik) | sloveeni keel            | sl                      |
| suomi                         | soome keel               | fi                      |
| svenska                       | rootsi keel              | sv                      |

(\*) Transliteratsioon: български = bulgarski; ελληνικά = elliniká.  
<sup>(1)</sup> Suurtähe ja väiketähe kasutamine sõltub asjaomase keele tavast.  
<sup>(2)</sup> Kasutada võib nii väike- kui suurtähtlühendit.  
<sup>(3)</sup> *Lengua española* või *español* tähistab Hispaania soovil *castellano*'t, keele ametlikku nime, mida kasutatakse küll ainult koha tähistamiseks.  
<sup>(4)</sup> „Gaeli keelt” sünonüümina ei kasutata. Vt punkti 7.2.4.

Seda põhimõtet järgitakse rangelt kokkulepete ja lepingute lõplike versioonide allkirjalehekülgedel.

## Erijuhud

Mitmekeelsete riiklike dokumentide puhul (pass, Euroopa tervisekaart) määrab kooskõlas nõukogu vastu võetud tekstidega järjestuse enamasti nõukogu akt igal üksikjuhul eraldi. Enim räägitavad asjaomase liikmesriigi keeled loetletakse alguses:

- liikmesriigi keel;
- inglise keel;
- prantsuse keel;
- teised keeled vastavalt ülaltoodud tabelile.

## Kandidaatriigid

| Originaalkujul                                   |
|--|
| crnogorski/црногорски (*)                        |
| hrvatski (*)                                     |
| íslenska (*)                                     |
| македонски (*)                                   |
| türkçe (*)                                       |
| (*) ISO 639 koode ja nimesid vt ISO veebilehelt. |

### 7.2.2. Keelte järjestus tekstis (ühekeelsed tekstid)

Tekstis järjestatakse keeli vastavalt keeleversioonile. Eestikeelses tekstis loetletakse keeled tähestikuliselt: bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, iiri <sup>(1)</sup>, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keel.

Kui kokkulepe on koostatud ka liiduvälises keeles, paigutatakse liidu keeled protokollistel põhjustel ettepoole:

Käesolev kokkulepe on koostatud inglise, prantsuse, saksa ja araabia keeles.

### 7.2.3. Väljaande keelele osutamine

Väljaande keeleversioonide loetlemisel – näiteks väljaande kataloogis – on soovitatav kasutada järgmisi vorme (vastavalt punktis 7.2.1 toodud eeskirjale).

|  |   |
|--|---|
| BG/ES/CS/DA/DE/ET/EL/EN/FR/GA/IT/LV/<br>LT/HU/MT/NL/PL/PT/RO/SK/SL/FI/SV<br>või nende kombinatsioon                      | <i>Tekst on ilmunud kõigis mainitud keeltes ühtse köitena.</i>    |
| BG, ES, CS, DA, DE, ET, EL, EN, FR, GA, IT, LV,<br>LT, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, FI, SV<br>või nende kombinatsioon | <i>Tekst on ilmunud kõigis mainitud keeltes eraldi köidetena.</i> |
| BG-ES-CS-DA-DE-ET-EL-EN-FR-GA-IT-LV-<br>LT-HU-MT-NL-PL-PT-RO-SK-SL-FI-SV<br>või nende kombinatsioon                      | <i>Tekst on ilmunud mõnes mainitud keeles ühtse köitena.</i>      |

*NB!* ISO koode võib kirjutada nii suur- kui väiketähtlühendina.

<sup>(1)</sup> „Gaeli keelt” sünonüümina ei kasutata. Vt punkti 7.2.4.

## 7.2.4. Keele-eeskirjad institutsioonides

EÜ asutamislepingu artikli 290 (nüüd Euroopa Liidu toimise lepingu artikli 342) ja Euratomi asutamislepingu artikli 190 alusel vastutab nõukogu (ühehäälselt) institutsioonide keele-eeskirjade määramise eest, „ilma et see piiraks Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas sisalduvate sätete kohaldamist”.

15. aprillil 1958 võttis nõukogu vastu määruse nr 1, mis määrab kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled. Määrust on muudetud ühinemisaktidega.

Praegu on liidu institutsioonidel 23 ametlikku ja töökeelt (vt punkti 7.2.1).

### Iiri keel

Kuni 31. detsembrini 2006 ei olnud iiri keel liidu institutsioonide töökeel. Vastavalt Iirimaa ja ühenduse vahelisele 1971. aasta lepingule oli iiri keel ühenduse ametlik keel, ehkki iiri keeles koostati ainult esmaseid õigusakte.

1. jaanuarist 2007 on iiri keel täieõiguslik ELi ametlik keel. Nõukogu 13. juuni 2005. aasta määrus (EÜ) nr 920/2005 (ELT L 156, 18.6.2005, lk 3) sätestab: „Erandina määrusest nr 1 ning viieaastase pikendatava perioodi jooksul alates käesoleva määruse kohaldamiskuupäevast ei ole Euroopa Liidu institutsioonidel kohustust koostada kõiki õigusakte iiri keeles ning avaldada neid selles keeles *Euroopa Liidu Teatajas*. Käesolevat artiklit ei kohaldata Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt ühiselt vastu võetud määruste suhtes.” Erandi kehtivust on pikendatud viieks aastaks (kuni 31. detsembrini 2016) nõukogu määrusega (EL) nr 1257/2010 (ELT L 343, 29.12.2010, lk 5).

#### Iiri või gaeli keel?

Tegemist ei ole sünonüümidega.

**Keldi keelte gaeli rühma kuuluvad nii (šoti) gaeli kui iiri keel.**

Iirimaa ametlikud keeled on iiri ja inglise keel.

### Malta keel

Nõukogu võttis 1. mail 2004 vastu ajutise erandi kohustusest koostada ja avaldada õigusakte *Euroopa Liidu Teatajas* malta keeles. Erandit kohaldati kõigi õigusaktide puhul, v.a Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu poolt ühiselt vastuvõetud määrused, kolme aasta jooksul ja seda võis pikendada üheks aastaks (vt nõukogu 1. mai 2004. aasta määrust (EÜ) nr 930/2004 (ELT L 169, 1.5.2004, lk 1)). 2007. aastal otsustas nõukogu erandi kohaldamise pärast kolme aastat lõpetada.

## 7.3. Vääringud

### 7.3.1. Euro ja sent

#### Euro

Vastavalt detsembris 1995 toimunud Euroopa Ülemkogu Madridi kohtumise järeldustele on ühishahaks **euro** (väiksem rahaühik on **sent**, sümbol **€** ja ISO kood **EUR**).



## Euroala

Euroala tähistab euro ühisrahana kasutusele võtnud riikide rühma.

## Euro ja eküü

1. jaanuaril 1999 asendus eküü kursi 1 : 1 alusel euroga (nõukogu määrus (EÜ) nr 1103/97 (EÜT L 162, 19.6.1997, lk 1); vt ka nõukogu määrust (EÜ) nr 974/98 (EÜT L 139, 11.5.1998, lk 1)).

## Sent



Nimetuse „sent” määratlus ei takista selle mõiste teisendite tavakasutust liikmesriikides (kooskõlas 3. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 974/98 teise volitusega).

### Vt ka punkti 7.3.3, „Rahaühikute kasutamise eeskirjad”

- Kasutamiseeskirjad (euro, EUR või €)
- ISO koodi ja sümboli kasutamine
- Miljon või miljard

## 7.3.2. Muud vääringud: koodid ja järjestus

Vääringute lühendite puhul tuleks kasutada ISO 4217 koode (vt lisa A7 ja haldava asutuse veebilehte).

## Liikmesriikide vääringud

Liikmesriikide vääringute lühendid on tähestikulises järjekorras, v.a esimesena esitatav euro (ISO 4217).

| ISO kood | Vääring      |
|----------|--------------|
| EUR      | euro         |
| BGN      | leev         |
| CZK      | Tšehhi kroon |
| DKK      | Taani kroon  |
| GBP      | naelsterling |
| HUF      | forint       |
| LTL      | litt         |
| LVL      | latt         |
| PLN      | zlott        |
| RON      | Rumeenia leu |
| SEK      | Rootsi kroon |

## Liitu mittekuuluvate riikide vääringud

Protokollilistel põhjustel järgnevad liitu mittekuuluvate riikide vääringud liikmesriikide vääringutele ja nad loetletakse lühendite tähestikulises järjekorras (ISO 4217).

| ISO kood | Vääring       |
|----------|---------------|
| CAD      | Kanada dollar |
| CHF      | Šveitsi frank |
| JPY      | jeen          |
| USD      | USA dollar    |

Lisas A7 on ära toodud vääringukoodid.

## Euroga asendatud liikmesriikide vääringud

Euroga on asendatud järgmised liikmesriikide vääringud.

| ISO kood | Vääring           |
|----------|-------------------|
| ATS      | Austria šilling   |
| BEF      | Belgia frank      |
| CYP      | Küprose nael      |
| DEM      | Saksa mark        |
| EEK      | Eesti kroon       |
| ESP      | peseeta           |
| FIM      | Soome mark        |
| FRF      | Prantsuse frank   |
| GRD      | drahm             |
| IEP      | Iiri nael         |
| ITL      | Itaalia liir      |
| LUF      | Luksemburgi frank |
| MTL      | Malta liir        |
| NLG      | Madalmaade kulden |
| PTE      | Portugali eskuudo |
| SIT      | tolar             |
| SKK      | Slovakkia kroon   |

(a)

## Kandidaatriikide vääringud

| ISO kood | Riik                                   | Vääring       |
|----------|--|---------------|
| EUR      | Montenegro                             | euro          |
| HRK      | Horvaatia                              | kuna          |
| ISK      | Island                                 | Islandi kroon |
| MKD      | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik | denaar        |
| TRY      | Türgi                                  | liir          |

### 7.3.3. Rahaühikute kasutamise eeskirjad

#### Euro kasutamine

Eesti keeles kirjutatakse vääringute nimetused üldiselt välja:

25 000 eurot

*Euroopa Liidu Teatajas* avaldatavates dokumentides ja väljaannetes kirjutatakse euro sõnadega, kui see esineb tekstis:

10 eurot

10 miljonit eurot

Sama põhimõtte kehtib ka teiste vääringute puhul:

Riigisekretär andis oma 29. jaanuari 1996. aasta otsusega ROM-projectenile nimetatud programmi raames toetust maksimaalsummas 200 000 Madalmaade kuldnat.

Kogu tabeli ulatuses kehtiva vääringu puhul kirjutatakse päises euro sulgudes ja kaldkirjas enne tabelit paremale joondatuna:

**TOETUSPROGRAMMIDE EELARVE**  
(osutatud artikli 6 lõikes 5)

(tuhandetes eurodes)

| Eelarveaasta | 2009 | 2010 |
|--------------|------|------|
|--------------|------|------|

#### ISO koodi kasutamine

Tabelites ja loeteludes kasutatakse ISO koodi EUR (sama kehtib ka teiste vääringute puhul):

| CN-kood | Kirjeldus | Toetuseäär EUR / 100 kg |
|---------|-----------|-------------------------|
|---------|-----------|-------------------------|

#### Sümboli kasutamine

Sümbolit €kasutatakse peamiselt jooniste ja graafikute puhul.

Wordi tekstitöötlussüsteemides saab euro sümboli, hoides all vasakpoolset Alt-klahvi ja vajutades samal ajal numbriklahvistikul 0128. Eurosümboli tehnilised parameetrid on kättesaadavad komisjoni eurole pühendatud leheküljel ([http://ec.europa.eu/economy\\_finance/euro/cash/symbol/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/symbol/index_en.htm)).

*NB!* HTMLis tuleb arvesse võtta dokumendi esitusviisi. Unicode'i tekstidega probleeme ei ole, kuid vanemates, ISO 8859 tekstides ei pruugi ekraanil olev HTMLi kood „&euro;” paberil nähtav olla. (Gif või jpg eurosümboli jaoks kõrvaldab probleemi.) Automaatselt sisevõrku või internetti ülekantavate tekstide puhul tuleks eurosümbolist hoiduda, kasutades tähtkoodi EUR.

#### Miljon või miljard

Arusaadavuse huvides on miljonite ja miljardite puhul soovitatav järgida järgmist tava:

- väljenduda miljardites, kui kümnendmurru murdosas on kõige enam kolm numbrit:  
1,326 miljardit (*mitte:* 1 326 miljonit)
- väljenduda miljonites, kui kümnendmurru murdosas on enam kui kolm numbrit:  
1 326,1 miljonit (*mitte:* 1,3261 miljardit)





# 8. Allmärkused ja nendele viitamine

## 8.1. Allmärkustele viitamine

Allmärkustele viidatakse kõigis keeltes ühtemoodi.

- Sõnavahe järel ülalnumber sulgudes (sulgudel on teksti tähesuurus):  
võttes arvesse nõukogu 6. oktoobri 1997. aasta määrust (EÜ) nr 2026/97 kaitse kohta subsideeritud impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed <sup>(2)</sup> (edaspidi „algmäärus”)
- Kitsa sõnavahe järel ülätärn sulgudes (sulgudel on teksti tähesuurus); sellist viitamist kasutatakse siis, kui allmärkus esineb tekstis samal kujul ja samas tähenduses enam kui ühe korra:  
Eurostati andmed (\*)
- Erandjuhul võib segaduste vältimiseks üla-väiketähte kasutada väikese tähesuurusega tabelites.

Harilikult taasalgab allmärkuste nummerdamine lehekülje algusest, aga võimalik on ka teksti, peatükki või köidet läbiv numeratsioon. Allmärkused paigutatakse lehekülje lõppu teksti tähesuurusest väiksemalt (enamasti kahe punkti jagu) ning tekstist eraldavad neid vahejoon ja reavahe.

Viide allmärkusele esitatakse alati püstkirjas (ka juhul, kui tekst on poolpaksus või kaldkirjas).

Kui viide allmärkusele puudutab tabelit, on allmärkus tabeli osa ja paigutub seega tabeli sisse.

## 8.2. Allmärkuste kasutamise kord

Lisaks numbrile võivad allmärkustele viidata järgmised elemendid: (\*), *NB!*, *Allikas*:

Kõigi keelte puhul kehtib järgmine kord:

(\*) Komisjoni vaheotsus.

<sup>(1)</sup> Vaekogu ettekanne, punkt 7.213.

<sup>(2)</sup> Ühenduse tootjate [---] küsimustiku vastustest ja finantsaruannetest saadud andmed.

*NB!* Esialgsed andmed.

*Allikas:* Euroopa Komisjon, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat.

*NB!* — Numbrilise ja tärniviited eraldatakse järgnevast allmärkusest kitsama sõnavahega (*thin space*).

— Viited lõpevad alati punktiga.

Väljaannetes (v.a ELT ja kohtulahendite kogumikud) eelistatakse segaduste vältimiseks identsete allmärkuste puhul vormi „vt viidet x lk y” vormidele „*idem*” või „*ibidem*”. Korrektor kordab allmärkust tervikuna või korrastab tõmmise numeratsiooni.



# 9. Muud tavad

## 9.1. Aadressid

### 9.1.1. Aadressid: üldpõhimõtted

Aadresside kirjutusviiside analüüsimine on raske ja keeruline ülesanne, kuna puudub ühine süsteem kõigi riikide jaoks. Aadressi esitus on erinev ka riigisisese ja rahvusvahelise kirja puhul. Üldiselt kasutatakse Euroopa institutsioonide töös alati rahvusvahelise kirja formaati.

Aadresside esitamise täpseid üksikasju vaadake konkreetse riigi postiteenistuse veebilehelt. Lingid neile on olemas Ülemaailmse Postiliidu (UPU) veebilehelt (<http://www.upu.int/en/activities/addressing/postal-addressing-systems-in-member-countries.html>).

Ülemaailmne Postiliit annab ka mitmesuguseid üldisi soovitusi, kuid Euroopa institutsioonide puhul tuleb täiendava tingimusena arvestada, kas tegemist on ühekeelse või mitmekeelse dokumendiga.

#### Kasulikke linke

UPU, aadressid (EN, FR):

<http://www.upu.int/en/resources/postcodes/addressing-systems.html>

UPU, postiaadressid liikmesriikides (EN, FR):

<http://www.upu.int/en/activities/addressing/postal-addressing-systems-in-member-countries.html>

UPU, Universal POST\*CODE® DataBase (EN, FR):

<http://www.upu.int/en/resources/postcodes/universal-postcoder-database.html>

## Kasutatavad keeled ja sümbolid

Sihtriiki märkiv aadressi osa peab olema kirjutatud vastavalt saatjariigi soovitudele (soovitavalt saatjariigi keeles või rahvusvaheliselt tuntud keeles).

Sihtriigi nimi peab olema kirjutatud trükitähtedega aadressi viimasele reale.

Siseriiklike eeskirjade varieerumise tõttu suurtähe kasutamise osas viimase kolme rea puhul on kokku lepitud, et läbiva suurtähedega kirjutatakse ainult riigi nimi.

Kui sihtriigi keeles ei kasutata ladina tähestikku või kui riigi nimi ei ole piisavalt selge, tuleb sihtriigi ja vajadusel ka linna nime korrata rahvusvaheliselt tuntud keeles, et vältida probleeme transiidiriikides.

Aadressi ülejäänud osa puhul tuleb järgida sihtriigi soovitusi.

## Postiindeksid

Endised rahvusvaheliste kirjade edastamisel kasutatud postiindeksid (Euroopa riikide koodid vastavalt 1965. aasta Euroopa postside- ja telekommunikatsiooniadministratsioonide konverentsi soovitusel ja ISO 3166 standardi kohased kahetähelised koodid muude riikide puhul) on paljudes riikides tühistatud või on neid muudetud.

1. jaanuari 2009. aasta seisuga kasutavad ainult viis ELi liikmesriiki endiselt ISO kahetähelist riigikoodi: Läti (LV), Leedu (LT), Sloveenia (SI), Soome (FI) ja Rootsi (SE).

*NB!* Läti puhul on postiindeks pärast linna nime, millele järgneb koma ja tühik:

Riga, LV-1073

Muude riikide puhul ei tohi endist riigikoodi kasutada. Saksamaal võib vana riigikoodi esinemine tuua kaasa masinaga sorteeritava saadetise hilineamise.

Täiendav teave liikmesriikide postiindeksite kohta on esitatud punktis 9.1.5.

### 9.1.2. Aadressid ühekeelsetes dokumentides

**Kui aadressid esitatakse sama struktuuri järgides väljaande kõigis keeleversioonides (näiteks tabelis, mis sisaldab aadresside loetelu väljaande samal leheküljel kõigis keeltes), kasutatakse mitmekeelse teksti puhul kehtivaid eeskirju (vt punkti 9.1.3).**

### Ladina tähestikku kasutavasse riiki saadetavad postisaadetised

Euroopa institutsioonide, organite ja asutuste ühekeelsetes dokumentides kirjutatakse aadress üldiselt. See kehtib eelkõige linna ja riigi nime puhul:

Euroopa Komisjon  
Esindus Portugalis  
Jean Monnet' keskus  
1069-068 Lissabon  
PORTUGAL

Siiski võib linna ja riigi nimele eelneva teabe esitada ka sihtriigi keeles, selline esitus on sihtriigi postiteenistuse jaoks selgem:

Comissão Europeia  
Representação em Portugal  
Largo Jean Monnet  
1069-068 Lissabon  
PORTUGAL

Selleks et vältida probleeme võimalikes transiidiriikides, on soovitatav lisada sihtriigi (ja vajaduse korral linna) nimi rahvusvaheliselt tuntud keeles. Näiteks Poolast Saksamaale saadetava kirja korral:

Herrn E. Muller  
Goethestr. 13  
22767 Hamburg  
NIEMCY/GERMANY

Bulgaaria ja kreeka tekstides kirjutatakse aadressid ladina tähtedega, võimaluse korral sihtriigi keeles, muudel juhtudel inglise keeles.

## Postisaadetised mitteliikmesriikidesse, kus ei kasutata ladina tähestikku

Postisaadetistel, mis on suunatud kolmandasse riiki, kus kasutatakse teistsugust tähestikku kui ladina tähestik (Hiina, Jaapan, Saudi Araabia jne), kirjutatakse aadress, eelkõige riigi nimi, rahvusvaheliselt tuntud (sageli inglise või prantsuse) keeles; tänavanime kirjutamisel võib kasutada lihtsalt ladina transliteratsiooni:

European Commission  
Representation in Peking  
15 Dong Zhi Men Wai Daije, Sanlitun  
100600 Beijing  
CHINA

## Postisaadetised ELi liikmesriikidesse, kus ei kasutata ladina tähestikku (Bulgaaria, Kreeka ja Küpros)

Bulgaariasse, Kreekasse või Küprosele saadetavate postisaadetiste aadressid kirjutatakse ladina tähtedega (vajaduse korral nt tänavanime transliteratsiooniga).

Euroopa Komisjon  
Esindus Bulgaarias  
Moskovska 9  
1000 Sofia  
BULGAARIA

Euroopa Komisjon  
Esindus Kreekas  
Vassilissis Sofias 2  
106 74 Ateena  
KREEKA

Euroopa Komisjon  
Esindus Küprosel  
Iris Tower, 8th Floor  
Agapinor Street 2  
1076 Nikosia  
KÜPROS

Bulgaaria ja kreeka tekstides tuleb lisada linna ja riigi nimi ladina tähtedega (inglise keeles).

Европейска комисия  
Представителство  
в България  
ул. „Московска“ № 9  
1000 София/Sofia  
БЪЛГАРИЯ/BULGARIA

Ευρωπαϊκή Επιτροπή  
Αντιπροσωπεία  
στην Ελλάδα  
Βασιλίσσης Σοφίας 2  
106 74 Αθήνα/Athens  
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

Ευρωπαϊκή Επιτροπή  
Αντιπροσωπεία  
στην Κύπρο  
Iris Tower, 8ος όροφος  
Αγαπήνωρος 2  
1076 Λευκωσία/Nicosia  
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS

## Pealinna Brüsseli piirkonna erijuht

Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste tekstides kehtivad kakskeelse Pealinna Brüsseli piirkonna postiaadressidele järgmised eeskirjad.

### Ühekeelsed prantsuse või hollandi tekstid

**Prantsuse keel**  
(aadressid ainult prantsuse keeles)

Conseil de l'Union européenne  
Rue de la Loi 175  
1048 Bruxelles  
BELGIQUE

**Hollandi keel**  
(aadressid ainult hollandi keeles)

Raad van de Europese Unie  
Wetstraat 175  
1048 Brussel  
BELGIË

### Ühekeelsed tekstid mõnes teises ELi ametlikus keeles

Aadressi esimese osa võib kirjutada nii kahes keeles kui ühes keeles, eelistatavalt rahvusvaheliselt mõistetavalt. Tänav, linna ja riigi nime peab kirjutama kahes keeles:

Conseil de l'Union européenne/  
Raad van de Europese Unie  
Rue de la Loi/Wetstraat 175  
1048 Bruxelles/Brussel  
BELGIQUE/BELGIË

Council of the European Union  
Rue de la Loi/Wetstraat 175  
1048 Bruxelles/Brussel  
BELGIQUE/BELGIË

## Aadressid prantsuskeelsetes riikides

Belgias, Prantsusmaal ja Luksemburgis kehtivad tänavanime ja numbriga esitamise kohta erinevad põhimõtted, mida tuleb järgida.

|  |  |
|--|--|
| BELGIA<br>Rue de la Source 200           | <i>Tänavanimele järgneb number (ilma komata)</i> |
| PRANTSUSMAA<br>24 rue de l'Allée-au-Bois | <i>Numbrile järgneb tänavanimi (ilma komata)</i> |
| LUKSEMBURG<br>2, rue Mercier             | <i>Numbrile järgneb tänavanimi (komaga)</i>      |

### 9.1.3. Aadressid mitmekeelsetes dokumentides

Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste mitmekeelsetes dokumentides koostatakse aadresside loetelud ühtsuse ja järjepidevuse huvides ainult üks kord.

*NB!* Kui ühekeelse dokumendis on aadressid esitatud sama struktuuri järgides kõigis keeleversioonides (näiteks tabelis, mis sisaldab aadresside loetelu väljaande samal leheküljel kõigis versioonides), kasutatakse mitmekeelse teksti puhul kehtivaid eeskirju.

## Euroopa Liidu liikmesriigid

Euroopa Liidu liikmesriikide puhul esitatakse iga aadress originaalkeeles, võttes arvesse järgmiseid märkusi.

- Belgia puhul esitatakse aadressid prantsuse ja hollandi keeles (Belgia ametiasutustega on sõlmitud kokkulepe, et saksa keelt, mis on kolmas riigikeel, ei kasutata).
- Bulgaaria, Kreeka ja Küprose puhul esitatakse aadressid vastava riigi tähestikus ja ladina tähestikus (inglise transkriptsioon). Bulgaaria- ja kreeka keelses versioonis esitatakse linna ja riigi nimi ka ladina tähtedega (inglise transkriptsioon).
- Iirimaa puhul esitatakse aadressid iiri ja inglise keeles.
- Malta puhul esitatakse aadressid malta ja inglise keeles.
- Soome puhul esitatakse aadressid soome ja rootsi keeles.

Näide Euroopa Liidu liikmesriikide mitmekeelsest loetelust on esitatud punktis 9.1.4.

## Kolmandad riigid

Kolmandate riikide puhul, kus kasutatakse teistsugust tähestikku (Hiina, Jaapan ja araabia keelt kasutavad riigid), on vajalik aadressi transliteratsioon ladina tähestikku. Riigi ja vajadusel ka linna nimi esitatakse rahvusvaheliselt tuntud keeles, tavaliselt inglise keeles.

### 9.1.4. Aadressid liikmesriikides: esitus ja näited

Järgnev loetelu on mitmekeelse loetelu näide. Kasutatud aadressid on toodud üksnes aadresside esituse näitlikustamiseks ning neid ei ajakohastata. Värske andmete (tänav, number, telefon jne) saamiseks kasutage ajakohastatud allikaid.

#### *Belgia*

Commission européenne  
Représentation en Belgique  
Rue Archimède 73  
1000 Bruxelles  
BELGIQUE

Tél. +32 22953844  
Fax +32 22950166

Europese Commissie  
Vertegenwoordiging in België  
Archimedesstraat 73  
1000 Brussel  
BELGIË

Tel. +32 22953844  
Fax +32 22950166

#### *Bulgaaria*

Европейска комисия  
Представителство в България  
ул. „Московска“ № 9  
1000 София/Sofia  
БЪЛГАРИЯ/BULGARIA

Тел. +359 29335252  
Факс +359 29335233

European Commission  
Representation in Bulgaria  
Moskovska 9  
1000 Sofia  
BULGARIA

Tel. +359 29335252  
Fax +359 29335233

#### *Tšehhi Vabariik*

Evropská komise  
Zastoupení v České republice  
Pod Hradbami 17  
160 00 Praha 6  
ČESKÁ REPUBLIKA

Tel. +420 224312835  
Fax +420 224312850

*Poštovní adresa:*

P.O. Box 192  
160 41 Praha 6  
ČESKÁ REPUBLIKA

#### *Taani*

Europa-Kommissionen  
Repräsentation i Danmark  
Højbrohus  
Østergade 61  
1004 København K  
DANMARK

Tlf. +45 33144140  
Fax +45 33111203

#### *Saksamaa*

Europäische Kommission  
Vertretung in Berlin  
Unter den Linden 78  
10117 Berlin  
DEUTSCHLAND

Tel. +49 302280-2000  
Fax +49 302280-2222

#### *Eesti*

Euroopa Komisjon  
Esindus Eestis  
Kohtu 10  
10130 Tallinn  
EESTI/ESTONIA

Tel +372 6264400  
Faks +372 6264439

#### *Iirimaa*

An Coimisiún Eorpach  
Ionadaíocht in Éirinn  
Áras an Aontais Eorpaigh  
18 Sráid Dawson  
Baile Átha Cliath 2/Dublin 2  
ÉIRE

Teil. +353 16341111  
Fax +353 16341112

European Commission  
Representation in Ireland  
European Union House  
18 Dawson Street  
Dublin 2  
IRELAND

Tel. +353 16341111  
Fax +353 16341112

#### *Kreeka*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή  
Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα  
Βασιλίσσης Σοφίας 2  
106 74 Αθήνα/Athens  
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

Τηλ. +30 2107251000  
Φαξ +30 2107244620

European Commission  
Representation in Greece  
Vassilissis Sofias 2  
106 74 Athens  
GREECE

Tel. +30 2107251000  
Fax +30 2107244620

#### *Hispaania*

Comisión Europea  
Representación en España  
Paseo de la Castellana, 46  
28046 Madrid  
ESPAÑA

Tel. +34 914315711  
Fax +34 915760387



*Prantsusmaa*

Commission européenne  
Représentation en France  
288 boulevard Saint-Germain  
75007 Paris  
FRANCE

Tél. +33 140633800  
Fax +33 145569417/18/19

*Itaalia*

Commissione europea  
Rappresentanza in Italia  
Via IV Novembre 149  
00187 Roma RM  
ITALIA

Tel. +39 06699991  
Fax +39 066791658

*Küpros*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή  
Αντιπροσωπεία στην Κύπρο  
Iris Tower, 8ος όροφος  
Αγαπήνωρος 2  
1076 Λευκωσία/Nicosia  
ΚΥΠΡΟΣ/CYPRUS

Τηλ. +357 22817770  
Φαξ +357 22768926

European Commission  
Representation in Cyprus  
Iris Tower, 8th Floor  
Agapinor Street 2  
1076 Nicosia  
CYPRUS

Tel. +357 22817770  
Fax +357 22768926

*Läti*

Eiropas Komisija  
Pārstāvniecība Latvijā  
Jēkaba kazarmas, Torņu iela 4–1C  
Rīga, LV-1050  
LATVIJA

Tel. +371 7325270  
Fakss +371 7325279

*Leedu*

Europos Komisija  
Atstovybė Lietuvoje  
Naugarduko g. 10  
LT-01141 Vilnius  
LIETUVA/LITHUANIA

Tel. +370 52313191  
Faks. +370 52313192

*Luksemburg*

Commission européenne  
Représentation au Luxembourg  
Bâtiment Jean Monnet  
Rue Alcide De Gasperi  
2920 Luxembourg  
LUXEMBOURG

Tél. +352 4301-1  
Fax +352 4301-34433

Office des publications  
de l'Union européenne  
2, rue Mercier  
2985 Luxembourg  
LUXEMBOURG

*Ungari*

Európai Bizottság  
Magyarországi Képviselőte  
Budapest  
Bérc u. 23.  
1016  
MAGYARORSZÁG/HUNGARY

Tel. +36 12099700  
Fax +36 14664221

*Malta*

Il-Kummissjoni Ewropea  
Rappreżentanza ta' Malta  
Villa 'The Vines'  
51, Ix-Xatt ta' Xbiex  
Ta' Xbiex  
XBX 1020  
MALTA

European Commission  
Representation in Malta  
Villa 'The Vines'  
51, Ta' Xbiex Sea Front  
Ta' Xbiex  
XBX 1020  
MALTA

Tel. +356 21345111  
Fax +356 21344897

*Madalmaad*

Europese Commissie  
Vertegenwoordiging in Nederland  
Korte Vijverberg 5  
2513 AB Den Haag  
NEDERLAND

Tel. +31 703135300  
Fax +31 703646619

*Austria*

Europäische Kommission  
Vertretung in Österreich  
Kärntnerring 5-7  
1010 Wien  
ÖSTERREICH

Tel. +43 151618-0  
Fax +43 15134225

*Poola*

Przedstawicielstwo  
Komisji Europejskiej w Polsce  
Centrum Jasna  
ul. Jasna 14/16a  
00-041 Warszawa  
POLSKA/POLAND

Tel. +48 225568989  
Faks +48 225568998

*Portugal*

Comissão Europeia  
Representação em Portugal  
Largo Jean Monnet 1-10.º  
1069-068 Lisboa  
PORTUGAL

Tel. +351 213509800  
Fax +351 213509801/02/03

## 9. Muud tavad

### *Rumeenia*

Comisia Europeană  
Reprezentanța din România  
Str. Jules Michelet nr. 18, sector 1  
010463 București  
ROMÂNIA

Tel. +40 212035400  
Fax +40 212128808

### *Sloveenia*

Evropska komisija  
Predstavnštvo v Sloveniji  
Trg republike 3/XI  
SI-1000 Ljubljana  
SLOVENIJA

Tel. +386 14251303  
Faks +386 14252085

### *Slovakkia*

Európska komisia  
Zastúpenie Slovensko  
Panská 3  
811 01 Bratislava  
SLOVENSKO/SLOVAKIA

Tel. +421 254431718  
Fax +421 254432972

### *Soome*

Euroopan komissio  
Suomen edustusto  
Pohjoisesplanadi 31  
FI-00100 Helsinki  
SUOMI/FINLAND

P. +358 96226544  
F. +358 9656728

Europeiska kommissionen  
Representationen i Finland  
Norra esplanaden 31  
FI-00100 Helsingfors  
FINLAND

Tfn +358 96226544  
Fax +358 9656728

### *Rootsi*

Europeiska kommissionen  
Representationen i Sverige  
Regeringsgatan 65, 6 tr.  
Box 7323  
SE-103 90 Stockholm  
SVERIGE

Tfn +46 856244411  
Fax +46 856244412

### *Ühendkuningriik*

European Commission  
Representation in the United  
Kingdom  
Jean Monnet House  
8 Storey's Gate  
London  
SW1P 3AT  
UNITED KINGDOM

Tel. +44 2079731992  
Fax +44 2079731900

## Muud võimalikud esitusviisid (Belgia ja Soome)

### *Belgium*

Commission européenne/  
Europese Commissie  
Rue Archimède/Archimedesstraat 73  
1000 Bruxelles/Brussel  
BELGIQUE/BELGIË

Tél./tel. +32 22953844  
Fax +32 22950166

### *Soome*

Akateeminen Kirjakauppa /  
Akademiska Bokhandeln  
Pohjoisesplanadi 39 /  
Norra esplanaden 39  
PL/PB 128  
FI-00101 Helsinki/Helsingfors  
SUOMI/FINLAND

P./tfn +358 96226544  
F./fax +358 9656728

**NB!** Telefoninumbrid on esitatud rahvusvahelisel kujul. Riigisiseste kõnede puhul tuleb järgida asjaomase riigi telekommunikatsiooniorganisatsiooni uusimaid norme. Need normid on riigiti erinevad ja arenevad pidevalt, nii et nende ajakohastatud loetelu esitamine siin ei oleks praktiline. Normid hõlmavad:

- lisanumbri(te) kasutamist teatavates riikides (nt „0” Belgias, Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis, „06” Ungaris);
- linna suunakoodi lisamist helistamisel väljastpoolt linna (nt Leedus);
- „0” lisamist helistamisel väljastpoolt vastavat asulat;
- täiendavate võrgukoodide kasutamist alternatiivsete teenusepakkujate puhul; ning
- telefoninumbri operaatoritevahelist teisaldatavust (mis muudab piirkonna koodi otstarbetuks ja asukohafaktori ebaoluliseks).

### 9.1.5. Aadressid liikmesriikides: eriomased tunnused

#### Riigikoodid ja postiindeksid

Järgmises tabelis kirjeldatakse üksikasjalikult postiindeksite struktuuri kõigis liikmesriikides.

| Riik            | Postiindeks <sup>(1)</sup> | Riigikood | Märkused   |
|-----------------|----------------------------|-----------|--|
| Belgia          | 4 numbrit                  |           |  |
| Bulgaaria       | 4 numbrit                  |           |  |
| Tšehhi Vabariik | 5 numbrit                  |           | Kolmanda ja neljanda numbrit vahel on tühik. Postiindeksi ja linna nime vahel on kaks tühikut.   |
| Taani           | 4 numbrit                  |           |  |
| Saksamaa        | 5 numbrit                  |           | Ärge kunagi kasutage riigikoodi (D- või DE-) postiindeksi ees. See võib kaasa tuua masinaga sorteeritava saadetise hilinemise.   |
| Eesti           | 5 numbrit                  |           |  |
| Iirimaa         | —                          |           | Lisada võimaluse korral linnaosa kood Dublinis.  |
| Kreeka          | 5 numbrit                  |           | Kolmanda ja neljanda numbrit vahel on tühik.   |
| Hispaania       | 5 numbrit                  |           |  |
| Prantsusmaa     | 5 numbrit                  |           |  |
| Itaalia         | 5 numbrit                  |           | Lisada pärast linna nime provintsi lühend – vt loetelu UPU veebilehel ( <a href="http://www.upu.int/fileadmin/documents/Files/activities/addressingUnit/itaEn.pdf">http://www.upu.int/fileadmin/documents/Files/activities/addressingUnit/itaEn.pdf</a> ). |
| Küpros          | 4 numbrit                  |           |  |
| Läti            | 4 numbrit<br>(paremal)     | LV        | Postiindeksile peab eelnema „LV-“. See paikneb linna nimest paremal ning on sellest komaga eraldatud.  |
| Leedu           | 5 numbrit                  | LT        | Postiindeksile peab eelnema „LT-“.   |
| Luksemburg      | 4 numbrit                  |           |  |
| Ungari          | 4 numbrit                  |           | Eraldi ridadel paiknevad linnanimi, tänavanimi, postiindeks ja riiginimi.  |
| Malta           | 3 tähte +<br>4 numbrit     |           | Postiindeks peab asuma linna nime all, tähtede ja numbrite vahel on tühik.   |
| Madalmaad       | 4 numbrit +<br>2 tähte     |           | Numbrite ja tähtede vahel on tühik.  |
| Austria         | 4 numbrit                  |           |  |
| Poola           | 5 numbrit                  |           | Teise ja kolmanda numbrit vahel on sidekriips.   |
| Portugal        | 7 numbrit                  |           | Neljanda ja viienda numbrit vahel on sidekriips.   |
| Rumeenia        | 6 numbrit                  |           |  |
| Sloveenia       | 4 numbrit                  | SI        | Postiindeksile peab eelnema „SI-“.   |
| Slovakkia       | 5 numbrit                  |           | Kolmanda ja neljanda numbrit vahel on tühik.   |
| Soome           | 5 numbrit                  | FI        | Postiindeksile peab eelnema „FI-“.   |
| Rootsi          | 5 numbrit                  | SE        | Postiindeksile peab eelnema „SE-“. Kolmanda ja neljanda numbrit vahel on tühik.  |
| Ühendkuningriik | 5–7 sümbolit               |           | Postiindeks tuleb kirjutada aadressi eelviimasele reale, enne riigi nime. See peab olema omaette real ilma kirjavahemärkideta. Tühik eraldab esimest rühma (2–4 sümbolit) teisest rühmast (kolm sümbolit, mis on alati järjekorras number-täht-täht).      |

<sup>(1)</sup> Kui ei ole märgitud teisiti, on postiindeks linna nimest vasakul.

*NB!* Praktilistel kaalutlustel (kõigi keeleversioonide ühtsus) on loetelu protokollilises järjestuses.

## Muud märkused

Mõnes liikmesriigis (Belgia, Iirimaa, Malta ja Soome) on kaks või enam riigikeelt, mida kasutatakse Euroopa institutsioonides töökeelena. (Kuigi Küprose riigikeeled on kreeka ja türgi keel, kasutatakse Euroopa institutsioonides töökeelena ainult kreeka keelt.) Tänu Belgia ametiasutustega saavutatud kokkuleppele ei hõlma mitmekeelne aadress Belgia puhul saksakeelset versiooni. Kõigi nende liikmesriikide puhul kasutatakse aadressi kirjutamisel kaht riigikeelt: Belgia puhul prantsuse ja hollandi, Iirimaa puhul iiri ja inglise, Malta puhul malta ja inglise, Soome puhul soome ja rootsi keelt.

Mõne riigi puhul tuleb arvesse võtta erinevaid tähestikke (Bulgaaria, Kreeka/Küpros).

Aadressi kirjutamine neisse kahte rühma kuuluvate riikide puhul sõltub väljaande keelest ja sellest, kas tegemist on ühekeelse või mitmekeelse dokumendiga.

### *Aadressid Belgia, Iirimaa, Malta ja/või Soome puhul*

#### *Ühekeelsed dokumendid*

- Ühes sihtriigi riigikeeles koostatud dokumendid: üldjuhul on aadressid ainult selles keeles.
- Muus ELi ametlikus keeles koostatud dokumendid: aadressid on sihtriigi mõlemas riigikeeles (nagu mitmekeelsete dokumentide puhul).

#### *Mitmekeelsed dokumendid*

Aadressid esitatakse sihtriigi mõlemas riigikeeles.

### *Aadressid Bulgaaria, Kreeka ja/või Küprose puhul*

#### *Ühekeelsed dokumendid*

- Bulgaaria- või kreeka keelsed dokumendid: aadressid on väljaande koostamise keeles, kuid linna ja riigi nimi on lisatud ka inglise keeles.
- Muus ELi ametlikus keeles koostatud dokumendid: aadressid on ladina tähestikus.

#### *Mitmekeelsed dokumendid*

Aadressid esitatakse bulgaaria või kreeka keeles ning linna ja riigi nimi lisatakse inglise keeles. Kogu aadress esitatakse ka ladina tähestikus (inglise transkriptsioon).

## 9.2. Elektroonilised aadressid

Elektrooniliste aadresside kohta esitatakse teave järgmiselt.

- „E-post:” (kooloniga):  
E-post: eesnimi.perekonnanimi@ec.europa.eu
- „Internet:” (kooloniga):  
Internet: <http://europa.eu>

Ühtsuse huvides ei kasutata elektroonilise aadressi ees enam lühendit URL.

Elektroonilise aadressi võib esitada ka ilma sissejuhatava osata, eriti kui ruum on piiratud:

eesnimi.perekonnanimi@ec.europa.eu

<http://www.europarl.europa.eu>

*NB!* Internetaadresside puhul on soovitatav säilitada edastusprotokoll (<http://>, <https://>, <ftp://>...), eelkõige selleks, et tagada veebilehtede allalaadimisel linkide õige konfiguratsioon.

### Internetaadressid ja kirjavahemärgid

Püüdke vältida punkti või muu kirjavahemärgi kasutamist internetaadressi lõpus, et lihtsustada selle kopeerimist ja kleepimist veebilehitseja aadressiribale. Võimaluse korral soovitakse teksti kohandada, pannes internetaadressi sulgudesse, näiteks „vt internetist (<http://europa.eu>)”.

## 9.3. Telefoninumbrid

Telefoninumbrite kirjutamist reguleeritakse mitmesuguste Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu standarditega (peamiselt soovitusel ITU-T E.122, E.123 ja E.126).

Praktikas tekitavad need normid siiski mitmesuguseid probleeme, eelkõige soovituslikke esitusviise käsitlevad normid. Lihtsustamise eesmärgil on ELi asutused leppinud kokku ühtses esitusviisis kõigis ELi keeltes, vastavalt järgmistele põhimõtetele.

- Esitada number rahvusvahelisel kujul.
- Rahvusvaheline riigikood plussmärgiga „+” (ilma tühikuta), mis märgib vajadust lisada rahvusvaheliste kõnede prefiks.
- Pärast rahvusvahelist riigikoodi ja tühikut esitatakse ühe rühmana kogu number, sealhulgas piirkonnakood, kui see on olemas:  
+33 140633900
- Lühinumber eraldatakse põhinumbriks sidekriipsuga. Lühinumbris numbreid ei rühmitata. See esitatakse ühtse rühmana:  
+32 222020-43657

*NB!* Riigisiseste telefonikõnede puhul tuleb rahvusvahelist numbrit muuta vastavalt riigi telekommunikatsiooniorganisatsiooni uusimatele normidele (nt kohaliku prefiksi lisamine rahvusvahelise koodi ja tegeliku telefoninumbri vahele). Seoses erinevate riiklike korralduste ja nende pideva muutumisega esitatakse telefoninumbrid Euroopa Liidu institutsioonide ja organite dokumentides alati rahvusvahelises formaadis.

### Telefoninumbrite rühmad

Kui esitatakse mitu telefoninumbrit, kasutatakse nende eraldamiseks kaldkriipsu tühikuga mõlemal pool:

+33 140633900 / 140678900 / 140123456

Kui esitatakse järjestikused telefoninumbrid lühendatud kujul, kasutatakse kaldkriipsu ilma tühikuteta. Sidekriipsuga eraldatakse varieeruv osa telefoninumbrist sarnaselt lühinumbriga eraldamisele põhinumbrist (vt neljas taane eelmisel leheküljel):

+33 1406339-00/01/02

## Lühendid ja sümbolid

Kasutatavad lühendid on järgmised:

- „Tel” või „tel” (ilma punkti ja koolonita);
- „Faks” või „faks” (ilma punkti ja koolonita).

Telefoninumbriga ees võib kasutada graafilist sümbolit:

☎ +33 1406339-00/01/02

*NB!* Ärge kasutage lühendit „GSM” mobiiltelefoni tähenduses. GSM on üks norm paljudest (GPRS, UMTS jne).

|   |
|---|
| <b>Europe Direct</b>  |
| Erandina jääb Europe Directi telefoninumbriga esituseks:<br><b>00 800 6 7 8 9 10 11</b> |

## 9.4. Töödele viitamine ja viited *Euroopa Liidu Teatajale*

### *Töödele viitamine*

Allikate järjekord ja esitus on kõigis keeltes sama.

Üksikasjalikumad selgitused esitatakse punktis 5.5.4.

### *Viited Euroopa Liidu Teatajale*

Vt punkti 3.1.

Euroopa Kohtu tekstides, v.a ELTs ilmutavad tekstid, on käibel järgmine tava:

- kuni 31.1.2003:
  - EÜT L 256, lk 1
  - EÜT 1987, L 256, lk 1
- alates 1.2.2003:
  - ELT L 31, 6.2.2003, lk 1
  - ELT L 149, lk 2

## 9.5. Euroopa Liidu haldusstruktuur: ametlikud nimetused ja loetlemise järjestus

### 9.5.1. Institutsioonid ja organid

Institutsioonid ja organid tuleb loetleda **protokollilises järjestuses**.

Vt ka lisa A9. Institutsioonid, organid, institutsioonidevahelised teenistused ja asutused: mitmekeelne nimistu

Järgmises nimekirjas esitatakse ametlik nimetus vastavalt protokollilisele järjestusele alates 1. detsembrist 2009 (Lissaboni lepingu jõustumine). Nimistu järel olevas tabelis on nimekuju, mida kasutatakse vastavalt väljaande tüübile, samuti lühendid ja asukohad.

#### a) Institutsioonid

- Euroopa Parlament
- Euroopa Ülemkogu
  - Euroopa Ülemkogu eesistuja
- Euroopa Liidu Nõukogu
- Euroopa Komisjon
- Euroopa Liidu Kohus
  - Euroopa Kohus
  - Üldkohus
  - Avaliku Teenistuse Kohus
- Euroopa Keskpang
- Euroopa Kontrollikoda

#### b) Välispoliitika organ

- Euroopa välisteenistus
  - Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja

#### c) Nõuandeorganid

- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
- Euroopa Liidu Regioonide Komitee

#### d) Muud organid

- Euroopa Investeerimispank
  - Euroopa Investeerimisfond
- Euroopa Ombudsman
- Euroopa Andmekaitseinspektor

#### Kolm kogu (mitte segi ajada)

#### **Euroopa Liidus**

##### *Euroopa Ülemkogu*

Riigipeade ja valitsusjuhtide (presidentide või peaministrite) ning Euroopa Komisjoni presidendi kokkusaamine leiab üldjuhul aset neli korda aastas. Neid kokkusaamisi kutsutakse ka tippkohtumisteks. Euroopa Ülemkogu paneb paika liidu poliitika üldsuunised.

##### *Euroopa Liidu Nõukogu*

Liikmesriikide ministrid kohtuvad regulaarselt Euroopa Liidu Nõukogus. Sõltuvalt päevakorrapunktidest esindab iga riiki vastava valdkonna minister. See nõukogu on liidu põhiline otsuseid tegev organ ja ta paneb paika suurema osa Euroopa Liidu õigusaktidest.

#### **Väljaspool Euroopa Liitu**

##### *Euroopa Nõukogu*

Euroopa Nõukogu on valitsustevaheline organisatsioon, kuid mitte Euroopa institutsioon (vt veebilehte).

| INSTITUTSIOONID JA ORGANID. Erinevad nimekujud     |   |                     |                           |
|--|---|---------------------|---------------------------|
| <i>Nimi</i>  | <i>Lühinimi</i> <sup>(1)</sup>  | <i>Lühend</i>       | <i>Asukoht</i>            |
| Euroopa Parlament                                  | —   | EP                  | Strasbourg <sup>(2)</sup> |
| Euroopa Ülemkogu                                   | ülemkogu  | —                   | Brüssel                   |
| Euroopa Liidu Nõukogu                              | nõukogu<br><i>NB!</i> Kui mõeldakse konkreetset nõukogu, siis nt: põllumajandusnõukogu, üldasjade ja välissuhete nõukogu. | —                   | Brüssel                   |
| Euroopa Komisjon                                   | komisjon  | —                   | Brüssel <sup>(3)</sup>    |
| Euroopa Liidu Kohus<br>( <i>institutsioon</i> )    | Euroopa Kohus   | —                   | Luxembourg                |
| •Euroopa Kohus<br>( <i>kohtuinstants</i> )         | —   | —                   | Luxembourg                |
| •Üldkohus  | —   | —                   | Luxembourg                |
| •Avaliku Teenistuse Kohus                          | —   | —                   | Luxembourg                |
| Euroopa Keskpank                                   | pank  | EKP                 | Frankfurt Maini ääres     |
| Euroopa Kontrollikoda <sup>(4)</sup>               | kontrollikoda   | —                   | Luxembourg                |
| <i>Euroopa Liidu Teatajas</i> : kontrollikoda      |   |                     |                           |
| Euroopa välisteenistus                             | —   | —                   | Brüssel                   |
| Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee               | komitee   | EMSK <sup>(5)</sup> | Brüssel                   |
| Euroopa Liidu Regioonide Komitee                   | Regioonide Komitee, komitee   | RK                  | Brüssel                   |
| <i>Euroopa Liidu Teatajas</i> : Regioonide Komitee |   |                     |                           |
| Euroopa Investeeringuspank                         | pank  | EIP                 | Luxembourg                |
| Euroopa Ombudsman                                  | ombudsman   | —                   | Strasbourg <sup>(6)</sup> |
| Euroopa Andmekaitseinspektor                       | andmekaitseinspektor  | —                   | Brüssel                   |

### Institutsioone ja organeid puudutavad märkused

- (1) Lühivormi võib kasutada üksnes juhul, kui ei ole segiajamise võimalust (eeskätt „panka” ja „komitee” puhul). Esimesel mainimisel tuleb alati kasutada ametlikku nimetust.
- (2) Euroopa Parlamendi asukoht on Strasbourgis. Lisaistungjärgud toimuvad Brüsselis. Sekretariaat asub Luxembourgis.
- (3) Komisjoni asukoht on Brüsselis, kuid mõned talitused asuvad Luxembourgis.
- (4) „Euroopa Kontrollikoda” on üldkasutatav nimetus. Õigustekstides kasutatakse nimetust „Euroopa Liidu Kontrollikoda” (kuni 30.11.2009: „Euroopa Ühenduste Kontrollikoda”). *Euroopa Liidu Teatajas* on kasutusel lühivorm „kontrollikoda”.
- (5) Lühivormi „Majandus- ja Sotsiaalkomitee” ega lühendit MSK ei kasutata.
- (6) Ombudsmani asukoht langeb kokku Euroopa Parlamendi omaga.

### 9.5.2. Institutsioonidevahelised teenistused <sup>(1)</sup>

|  |          |            |                             |
|--|----------|------------|-----------------------------|
| Euroopa Liidu Väljaannete Talitus <sup>(2)</sup> | OP (*)   | Luxembourg | ELT L 168, 30.6.2009, lk 41 |
| Euroopa Personalivaliku Amet <sup>(3)</sup>      | EPSO (*) | Brüssel    | EÜT L 197, 26.7.2002, lk 56 |
| •Euroopa Haldusjuhtimise Kool <sup>(4)</sup>     | •EAS (*) |            | •ELT L 37, 10.2.2005, lk 17 |

### Institutsioonidevahelisi teenistusi puudutavad märkused

- (\*) Ühtne lühend kõikides keeltes.
- (1) Halduslikult seotud Euroopa Komisjoniga.
- (2) Kuni 30.6.2009: „Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus”.
- (3) Tavanimetus.
- (4) Halduslikult seotud Euroopa Personalivaliku Ametiga.



### 9.5.3. Detsentraliseeritud asutused (ametid)

Detsentraliseeritud asutused (ametid) on loodud eriõigusaktiga ja neil on eriülesanded. Üldjuhul esitatakse need asutused **väljaande keele tähestikulises järjekorras**.

|  |                          |                    |   |
|--|--------------------------|--------------------|---|
| Euroopa Elu- ja Tööttingimuste Parandamise Fond  | Eurofound <sup>(1)</sup> | Dublin             | EÜT L 139, 30.5.1975, lk 1  |
| Euroopa GNSSi Agentuur   | GSA (*)                  | Praha (**)         | ELT L 276, 20.10.2010, lk 11  |
| Euroopa Kemikaaliamet  | ECHA (*)                 | Helsingi           | ELT L 396, 30.12.2006, lk 1   |
| Euroopa Keskkonnaamet  | EEA                      | Kopenhaagen        | ELT L 126, 21.5.2009, lk 13   |
| Euroopa Koolitusfond   | ETF (*)                  | Torino             | EÜT L 131, 23.5.1990, lk 1  |
| Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus  | Cedefop (*)              | Thessaloniki       | EÜT L 39, 13.2.1975, lk 1   |
| Euroopa Lennundusohutusamet  | EASA                     | Köln               | EÜT L 240, 7.9.2002, lk 1   |
| Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus   | CdT                      | Luxembourg         | EÜT L 314, 7.12.1994, lk 1  |
| Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur | Frontex (*)              | Varssavi           | ELT L 349, 25.11.2004, lk 1   |
| Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet <sup>(2)</sup>  | FRA (*)                  | Viin               | ELT L 53, 22.2.2007, lk 1   |
| Euroopa Meresõiduohutuse Amet  | EMSA (*)                 | Lissabon           | ELT L 129, 29.4.2004, lk 1  |
| Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus  | EMCDDA                   | Lissabon           | EÜT L 36, 12.2.1993, lk 1<br>(uuesti sõnastatud: ELT L 376, 27.12.2006, lk 1) |
| Euroopa Raudteeagentuur  | ERA                      | Lille-Valenciennes | ELT L 164, 30.4.2004, lk 1  |
| Euroopa Ravimiamet   | EMA (*)                  | London             | ELT L 136, 30.4.2004, lk 1  |
| Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut   | EIGE (*)                 | Vilnius            | ELT L 403, 30.12.2006, lk 9   |
| Euroopa Toiduohutusamet  | EFSA (*)                 | Parma              | EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1  |
| Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur   | EU-OSHA (*)              | Bilbao             | EÜT L 216, 20.8.1994, lk 1  |
| Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet  | ENISA (*)                | Írákleio           | ELT L 77, 13.3.2004, lk 1   |
| Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus  | ECDC (*)                 | Stockholm          | ELT L 142, 30.4.2004, lk 1  |
| Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) <sup>(3)</sup>          | OHIM                     | Alicante           | EÜT L 11, 14.1.1994, lk 1   |
| Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur  | CFCA                     | Vigo               | ELT L 128, 21.5.2005, lk 1  |
| Ühenduse Sordiamet   | CPVO                     | Angers             | EÜT L 227, 1.9.1994, lk 1   |
| <b>Arhiveeritud</b>  |                          |                    |   |
| Euroopa Ülesehitusamet   | EAR                      | Thessaloniki       | EÜT L 299, 20.11.1999, lk 1   |

### Ühine välis- ja julgeolekupoliitika

|  |       |                   |                             |
|--|-------|-------------------|-----------------------------|
| Euroopa Kaitseagentuur                       | EDA   | Brüssel           | ELT L 245, 17.7.2004, lk 17 |
| Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut | EUISS | Pariis            | EÜT L 200, 25.7.2001, lk 1  |
| Euroopa Liidu Satelliidikeskus               | EUSC  | Torrejón de Ardoz | EÜT L 200, 25.7.2001, lk 5  |

## Politsei- ja õiguslane koostöö kriminaalasjades

|                         |           |           |  |
|-------------------------|-----------|-----------|--|
| Eurojust <sup>(4)</sup> | —         | Haag      | EÜT L 63, 6.3.2002, lk 1                                   |
| Euroopa Politseiamet    | Europol   | Haag      | EÜT C 316, 27.11.1995, lk 1<br>ELT L 121, 15.5.2009, lk 37 |
| Euroopa Politseikolledž | CEPOL (*) | Bramshill | ELT L 256, 1.10.2005, lk 63                                |

### Detsentraliseeritud asutusi puudutavad märkused

(\*) Ühtne lühend kõikide keeleversioonide jaoks.

(\*\*) Ajutise asukohaga Brüsselis.

<sup>(1)</sup> Lühend „Eurofound” käibib kõigis keeltes; vältida lühendit „Dublini fond”.

<sup>(2)</sup> Rassismi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskus on ümber kujundatud Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiks.

<sup>(3)</sup> Mitte kasutada lühivormi „ühtlustamisamet”.

<sup>(4)</sup> Eurojust on Euroopa amet kohtualase koostöö tõhustamiseks.

NB! Vt ka 13. detsembri 2003. aasta otsust 2004/97/EÜ, Euratom teatud Euroopa Liidu ametite ja agentuuride asukoha kohta (ELT L 29, 3.2.2004, lk 15).

## 9.5.4. Rakendusametid

Rakendusametid on juriidilised isikud, mis moodustatakse kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 58/2003 (EÜT L 11, 16.1.2003) eesmärgiga usaldada neile teatud ülesanded, mis puudutavad ühe või mitme ELi programmi haldamist. Rakendusametid luuakse kindlaksmääratud ajavahemikuks.

|  |              |            |                            |
|--|--------------|------------|----------------------------|
| Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet             | ERCEA (*)    | Brüssel    | ELT L 9, 12.1.2008, lk 15  |
| Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus | EACEA (*)    | Brüssel    | ELT L 24, 27.1.2005, lk 35 |
| Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus         | EACI (*)     | Brüssel    | ELT L 140, 1.6.2007, lk 52 |
| Teadusuuringute Rakendusamet                             | REA (*)      | Brüssel    | ELT L 11, 15.1.2008, lk 9  |
| Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet                | EAHC (*)     | Luxembourg | ELT L 173, 3.7.2008, lk 27 |
| Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet              | TEN-T EA (*) | Brüssel    | ELT L 32, 6.2.2007, lk 88  |

### Rakendusameteid puudutav märkus

(\*) Ühtne lühend kõikides keeltes.

## 9.5.5. Euratomi ametid ja asutused

Need ametid ja asutused on loodud toetamiseks Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamislepingu eesmärke.

|  |   |            |                            |
|--|---|------------|----------------------------|
| Euratomi Tarneagentuur                         | — | Luxembourg | ELT L 41, 15.2.2008, lk 15 |
| Ühisettevõtte Fusion for Energy <sup>(1)</sup> | — | Barcelona  | ELT L 90, 30.3.2007, lk 58 |

### Euratomi ameteid ja asutusi puudutav märkus

<sup>(1)</sup> ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte.

### 9.5.6. Teised asutused

|  |         |           |  |
|--|---------|-----------|--|
| Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut         | EIT (*) | Budapest  | ELT L 97, 9.4.2008, lk 1                                 |
| IMI ühissetevõte <sup>(1)</sup>                        | —       | Brüssel   | ELT L 30, 4.2.2008, lk 38                                |
| Ühissetevõte Artemis                                   | —       | Brüssel   | ELT L 30, 4.2.2008, lk 52                                |
| Ühissetevõte Clean Sky                                 | —       | Brüssel   | ELT L 30, 4.2.2008, lk 1                                 |
| Ühissetevõte ENIAC                                     | —       | Brüssel   | ELT L 30, 4.2.2008, lk 21                                |
| Ühissetevõte SESAR <sup>(2)</sup>                      | —       | Brüssel   | ELT L 64, 2.3.2007, lk 1<br>ELT L 352, 31.12.2008, lk 12 |
| <b>Kavandamisel</b>                                    |         |           |  |
| Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet | —       | Ljubljana | ELT L 211, 14.8.2009, lk 1                               |
| Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet                   | —       | Valletta  | ELT L 132, 29.5.2010, lk 11                              |

#### Teisi asutusi puudutavad märkused

- (\*) Ühtne lühend kõikides keeltes.  
<sup>(1)</sup> Ühissetevõte innovatiivsete ravimite ühise tehnoloogiaalgatuse rakendamiseks.  
<sup>(2)</sup> Ühissetevõte Euroopa lennuliikluse uue põlvkonna juhtimissüsteemi projekti elluviimiseks.

## 9.6. Komisjoni peadirektoraadid: ametlikud nimetused

#### Tähtkoodid (ainult sisekasutuseks) ja numbrilised koodid (ITs kasutamiseks)

| Täisnimi ja loetlemise järjestus                                   | Lühinimi | Tavalühend | Tähtkood (sisekasutuses) <sup>(1)</sup> | Numbriline kood <sup>(2)</sup> (ei ole nähtav) |
|--|----------|------------|---|--|
| peasekretariaat  |          | SG         | SG                                      | 31   |
| õigustalitus   |          | SJ         | SJ                                      | 32   |
| teavevahetuse peadirektoraat                                       |          |            | COMM                                    | 61   |
| Euroopa poliitika nõustajate büroo                                 |          |            | BEPA                                    | 48   |
| majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat <sup>(3)</sup>       |          |            | ECFIN                                   | 02   |
| ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat                             |          |            | ENTR                                    | 62   |
| konkurentsi peadirektoraat   |          |            | COMP                                    | 04   |
| tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat |          |            | EMPL                                    | 05   |
| põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat                     |          |            | AGRI                                    | 06   |
| energeetika peadirektoraat   |          |            | ENER                                    | 27   |
| liikuvuse ja transpordi peadirektoraat                             |          |            | MOVE                                    | 7  |
| kliimameetmete peadirektoraat                                      |          |            | CLIMA                                   | 87   |
| keskkonna peadirektoraat   |          |            | ENV                                     | 11   |
| teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat                    |          |            | RTD                                     | 12   |
| Teadusuuringute Ühiskeskus   |          | JRC        | JRC                                     | 53   |
| infoühiskonna ja meedia peadirektoraat                             |          |            | INFSO                                   | 13   |
| merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat                         |          |            | MARE                                    | 14   |
| siseturu ja teenuste peadirektoraat                                |          |            | MARKT                                   | 15   |
| regionaalpoliitika peadirektoraat                                  |          |            | REGIO                                   | 16   |

## 9. Muud tavad

|  |   |          |       |                   |
|--|---|----------|-------|-------------------|
| maksunduse ja tolliliidu peadirektooraat                 |   |          | TAXUD | 21                |
| hariduse ja kultuuri peadirektooraat                     |   |          | EAC   | 63                |
| tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektooraat             |   |          | SANCO | 64                |
| siseasjade peadirektooraat                               |   |          | HOME  | 65                |
| õigusküsimuste peadirektooraat                           |   |          | JUST  | 76                |
| välispoliitika vahendite talitus                         |   |          | FPI   | 59 <sup>(4)</sup> |
| kaubanduse peadirektooraat                               |   |          | TRADE | 67                |
| laienemise peadirektooraat                               |   |          | ELARG | 69                |
| arengu ja koostöö peadirektooraat – EuropeAid            |   |          | DEVCO | 55                |
| humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektooraat (ECHO)   |   | ECHO     | ECHO  | 51                |
| Eurostat   |   | Eurostat | ESTAT | 34                |
| personalihalduse ja julgeoleku peadirektooraat           |   |          | HR    | 09                |
| informaatika peadirektooraat                             |   |          | DIGIT | 50                |
| eelarve peadirektooraat                                  |   |          | BUDG  | 19                |
| siseauditi talitus                                       |   |          | IAS   | 25                |
| Euroopa Pettustevastane Amet                             |   | OLAF     | OLAF  | 57                |
| suulise tõlke peadirektooraat                            |   |          | SCIC  | 38                |
| kirjaliku tõlke peadirektooraat                          |   | DGT      | DGT   | 47                |
| Euroopa Liidu Väljaannete Talitus                        | väljaannete talitus                         | OP       | OP    | 43                |
| infrastruktuuri- ja logistikaamet Brüsselis              |   |          | OIB   | 39                |
| individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet       |   |          | PMO   | 40                |
| infrastruktuuri- ja logistikaamet Luxembourgis           |   |          | OIL   | 41                |
| Euroopa Ühenduste Personalivaliku Amet                   | Euroopa Personalivaliku Amet <sup>(5)</sup> | EPSO     | EPSO  | 42                |
| Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus         |   | EACI     | EACI  | 81                |
| Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus |   | EACEA    | EACEA | 82                |
| Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet                |   | EAHC     | EAHC  | 83                |
| Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet              |   | TEN-T EA | TENEA | 84                |
| Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet             |   | ERCEA    | ERCEA | 85                |
| Teadusuuringute Rakendusamet                             |   | REA      | REA   | 86                |

(1) Kood on ette nähtud rangelt sisekasutuseks. Kõikide avaldatavate dokumentide puhul (paberandjal või elektrooniliselt) kasutatakse tavapäraselt lühendit või akronüümi.

(2) Teatavates arvutisüsteemides kasutatakse kabinetide jaoks koodi 60.

(3) Valdkonna eest vastutab majandus- ja rahandusküsimuste volinik.

(4) Teatavates arvutisüsteemides kasutatakse FPI jaoks koodi 66.

(5) Tavanimetus. Täisnimetust kasutatakse ainult aluslepingutes.



**Neljas osa**

**Eestikeelsed väljaanded**



# 10. Eestikeelsete tekstide ettevalmistamine

## 10.1. Kirjavahemärgid

### 10.1.1. Punkt

Punkti ei panda pealkirja ja üldkasutatavate lühendite järele (v.a juhul, kui lühend ühtib mõne sõnaga).

Järjenumbri lõpevad punktiga (ka Rooma numbrid, kui nad tähendavad „esiteks”, „teiseks” jne). Silmas pidada loetelu korral!

ELTs esitatakse viitenumber enne punkti. Näiteks:

Neid hindu ja tollimakse on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 140/2007 <sup>(4)</sup>.

Põhjendused lõpevad punktiga (v.a viimane, mis lõpeb komaga):

- (1) Kuna arvatud keskmine impordimaks erineb kehtestatud impordimaksust viie euro võrra tonni kohta [---].
- (2) Kuna arvatud keskmine impordimaks erineb kehtestatud impordimaksust viie euro võrra tonni kohta [---].
- (3) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 735/2010 vastavalt muuta,

Topelpunkte eestikeelses tekstis ei kasutata, näiteks kui nii tsiteeritav lause kui ka pealause lõpevad punktiga, piisab vaid ühest punktist enne jutumärke.

Ka väga pikkade ja liigendatud loetelude sissejuhatava lause lõpus on parem kasutada punkti. Näiteks:

Määrust (EÜ) nr 1623/2000 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklit 92 muudetakse järgmiselt:
  - a) lõike 2 punkt c asendatakse järgmise tekstiga:

„c) ettevõtte kohustus tagada, et alkoholi lõppostja kasutab alkoholi üksnes ühenduses kütuse tootmiseks bioetanoolina;” ;
  - b) lõige 5 asendatakse järgmise tekstiga:

„5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamatult igast uuest heakskiitmise otsusest või selle tühistamisest, märkides otsuse täpse kuupäeva.”
- 2) Artiklit 98 muudetakse järgmiselt:

### 10.1.2. Koma

Koma kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt.

Pikkade lausete korral tuleks silmas pidada lause eri tasandeid ja eraldada need komaga.



Koma võib kasutada ka loetelupunktide lõpus nõrgema eraldusmärgina kui semikoolon.

Näiteks:

1. Haldusnõukogu liikmed on:

- a) ühissettevõtte iga liikme üks esindaja,
- b) sõjaline esindaja.

ELTs esitatakse viitenumber pärast koma (v.a lõigu lõpus). Näiteks:

võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 3223/94 puu- ja köögivilja impordikorra üksikasjalike eeskirjade kohta, <sup>(1)</sup> eriti selle artikli 4 lõiget 1,

Eestikeelse õigusakti pealkirjas ja ELT sisukorras (samuti jaotises „Õiguslik alus”, kus on loetletud õigusaktide pealkirju) on pealkirja osad (akti vastu võtnud institutsiooni(de) nimetus(ed) ja akti number, vastuvõtmise kuupäev, akti teema) eraldatud komadega:

Komisjoni määrus (EL) nr 42/2010,  
15. jaanuar 2010,

teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris

Komisjoni määrus (EL) nr 42/2010, 15. jaanuar 2010, teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris

Kui ühe akti tekstis osutatakse teisele aktile ehk kui teise akti pealkiri on lause osa, siis selle teise akti pealkirja osade järjekord muutub (kuupäev esitatakse akti autori ja numbri vahel) ning komasid ei kasutata:

võttes arvesse komisjoni 15. jaanuari 2010. aasta määrust (EL) nr 42/2010 teatavate kaupade klassifitseerimise kohta kombineeritud nomenklatuuris,

Eestikeelsetes aktides lõpevad volitused komaga, v.a viimane volitus, kui see on lihtfraas:

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust <sup>(2)</sup>,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt <sup>(3)</sup>

ning arvestades järgmist:

Kui aga viimane volitus on liitfraas, lõpeb ka see volitus komaga:

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli, <sup>(1)</sup> eriti selle artikli 10 lõiget 3 ja artiklit 27,

ning arvestades järgmist:

Komaga lõpeb ka viimane põhjendus:

(1) Alates 16. augustist 2010 kohaldatavad teraviljasektori impordimaksud [---].

(2) Kuna arvatud keskmine impordimaks erineb kehtestatud impordimaksust viie euro võrra tonni kohta [---].

(3) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 735/2010 vastavalt muuta,

### ***10.1.3. Semikoolon***

Semikoolonit kasutatakse ELTs kirjakeele reeglite kohaselt, näiteks koondlauses loetelurühmade eraldamiseks. Semikoolon on tugevam eraldusmärk kui koma, kuid nõrgem kui punkt. Semikoolonit kasutatakse ka loetelupunktide lõpus, kui kas ühes või mitmes loetelupunktis on koma kasutatud. Näiteks:

Tõrgeteta asjaajamise huvides tuleks kehtestada tähtajad, mille jooksul

- huvitatud isikud saavad endast komisjonile teada anda, esitada oma kirjaliku seisukoha, tagastada täidetud küsimustikud ning esitada muud teavet, mida tuleks uurimisel arvestada;
- Malaisias ja Šveitsis asuvad tootjad võivad taotleda vabastust impordi registreerimisest või meetmetest;

Kui loetelupunkt lõpeb sõnadega „ja”, „ning” või „või”, siis semikoolonit ei panda. Kui sidesõnale eelneva loetelupunkti struktuur seda nõuab, eelneb sidesõnale koma. Näiteks:

Finantsmääruse artikli 20 lõike 1 alusel võib kõikidest maksetaotlustest, kuluarvetest ja -dokumentidest maha arvata:

- a) hanke- või toetuslepingute osalistele määratud trahvid ja
- b) üksikutes kuluarvetes ja maksetaotlustes sisalduvad hinnaalandused, tagasimaksed ja maksevahendid.

1. Tulemuslik sisekontroll põhineb parimatel rahvusvahelistel tavadel ja hõlmab eelkõige järgmist:

- a) ülesannete lahusus;
- b) asjakohane riskijuhtimise ja kontrolli strateegia, sealhulgas kontroll abisaaja tasandil, ning
- c) huvide konfliktide vältimine.

ELTs eelneb semikoolon viitenumbrile (v.a lõigu lõpus).

### ***10.1.4. Koolon***

Kokkuvõtusõna sisaldav saatelause lõpeb kooloniga, kokkuvõtusõna puudumisel võib koolon ka ära jääda.

Lepingu kohaselt on võimalikud koostöövaldkonnad järgmised:

- a) tokamakid, sealhulgas praeguse põlvkonna suurprojektid ja järgmise põlvkonna projektidega seotud tegevus;

[---]

Lepingu kohaselt on võimalikud koostöövaldkonnad

- a) tokamakid, sealhulgas praeguse põlvkonna suurprojektid ja järgmise põlvkonna projektidega seotud tegevus;

[---]

ELTs eelneb koolon viitenumbrile (v.a lõigu lõpus).

### ***10.1.5. Ümar- ja nurksulud***

Nurksulge kasutatakse tsitaadis tsiteerija märkuse eraldamiseks.

Nurksulge kasutatakse ka väljajättude puhul. Väljajättude märkimiseks nurksulge kasutades on eelistatavam kasutada nurksulge kolme kriipsukesega, nagu näevad ette ortograafiareeglid, mitte nurksulge kolme punktiga.

Uurimise käigus kogutud isikuandmeid [---] töödeldakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele [---].

Ülejäänud juhtudel kasutatakse ümarsulge.

Ümarsulgudesse pannakse õigusakti pealkiri, mis jääb omastavalise põhisõna ja selle täiendi vahele (ka pealkirjas), näiteks:

Komisjoni 28. septembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1459/2006 (asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki kokkulepete ning kooskõlastatud tegevuse suhtes seoses regulaarlendude reisijateveo tariife ja teenindusaegade jaotamist lennujaamades käsitlevate konsultatsioonidega) parandus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. jaanuari 1997. aasta määruse (EÜ) nr 258/97 (uendtoidu ja toidu uendkoostisosade kohta) <sup>(1)</sup> artikli 5 kohaselt

### **10.1.6. Jutumärgid**

Jutumärke kasutatakse kirjeldatava keelendi markeerimiseks. Topeltmarkeerimine (jutumärgid + kaldkiri või paks kiri) ei ole vajalik.

ELTs on jutumärkides nii mõistete artiklis kui ka tekstis esitatavad mõisted.

ELTs, kohtulahendite kogumikes ja teistes väljaannetes kasutatavad jutumärgid Unicode'i süsteemis on *double low-9 quotation mark* (kood: 201E) ja *right double quotation mark* (kood: 201D) („...”).

### **10.1.7. Mõtte- ja sidekriips**

Mõtte- ja sidekriipsu kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt.

ELTs, kohtulahendite kogumikes ja teistes väljaannetes kasutatav mõttekriips on Unicode'i süsteemis *en-dash* (kood: 2013) ja sidekriips *hyphen* (kood: 00AD).

Väiketähealiste lühendite käänamisel lisatakse sidekriipsuga käändelõpp (nt lk-de). Suurtähealiste lühendite käänamisel sidekriipsu ei kasutata (nt ELis, NATOga, ELTs), v.a l-i puhul (nt NATO-le).

Erinevalt eesti ortograafiast tähtedega tähistatud jaotiste puhul ELTs sidekriipsu ei kasutata. Näiteks: A lisa, B osa.

### **10.1.8. Kaldkriips**

Kaldkriipsu kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt, muu hulgas ka eri võimaluste tähistamiseks, näiteks: härra/proua, 300/500. Kui aga kas ühel või mõlemal pool kaldkriipsu on mitmesõnaline fraas või arv, mis kirjutatakse tühikutega, on kaldkriipsu ees ja taga tühikud, näiteks: Euroopa Ühendus / Euroopa ühendused; 800 / 4 000; komisjon / Regioonide Komitee.

### **10.1.9. Küsimärk**

Küsimärki kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt.

### **10.1.10. Hüüumärk**

Hüüumärki kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt. Ametlikus kirjas pöördumise lõpus ei ole hüüumärk sobilik (nt mitte: Lugupeetud härra!, vaid: Lugupeetud härra).

### **10.1.11. Ülakoma**

Ülakoma kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt.

## 10.2. Ainsus ja mitmus

Eesti õiguskeeles eelistatakse ainsust mitmusele. Siinkohal ei ole vaja lähtuda üksüheselt lähtekeelest.

See puudutab eelkõige hulgasõnu, mida on hakatud kasutama ühilduva täiendina, kuigi pole põhjust. Näiteks:

- halvem*: mitmed liikmesriigid / *parem*: mitu liikmesriiki
- vale*: mõlemates programmides / *õige*: mõlemas programmis
- vale*: enamikel inimestel / *õige*: enamikul inimestel
- vale*: osad parlamendisaadikud / *õige*: osa parlamendisaadikuid

Eesti keeles on ainsuslikud ka abstraktsed mõisted, nagu näiteks:

- raha (*mitte*: rahad)
- areng (*mitte*: arengud)
- majandus (*mitte*: majandused)
- demokraatia (*mitte*: demokraatiad)
- poliitika (*mitte*: poliitikad)

## 10.3. Suur ja väike algustäht

Suur- ja väiketähte kasutatakse ametlikult kehtestatud kirjakeele normi kohaselt. ELi institutsioonide puhul järgitakse IATE terminibaasi.

Üldiselt kasutatakse eesti keeles väiketähti rohkem kui inglise keeles. Väiketähega algavad allüksuste nimed. Väiketähega algavad ka õigusaktide nimetused (teine võimalus on kasutada jutumärke ja esisuurtähte, kui pealkiri on täpne).

Väiketähega algavad koolonile järgnevad markeeritud loeteluosad. Näiteks:

1. Haldusnõukogu liikmed on:
  - a) ühisettevõtte iga liikme üks esindaja,
  - b) sõjaline esindaja.

Erandiks on ELi õigusaktide põhjendused, mis järgnevad kooloniga lõppevale kokkuvõtvale fraasile, kuid algavad suurtähga ja lõpevad punktiga (v.a viimane põhjendus, mis lõpeb komaga).

ELi õigusaktide allkirjaosas algab institutsioon suurtähga ja tiitel väiketähga. Näiteks:

- Nõukogu nimel*
- eesistuja*
- P. STEINBRÜCK

## 10.4. Numbrid, kuupäevad ja kellaeg

Täisarvud ühest kümneni kirjutatakse eesti keeles üldiselt välja, olenemata lähtetekstist. Kui tekstis on palju arve või suuri ja väikesi arve lähestikku, siis kirjutatakse need kõik numbritega. Jaotiste, lehekülgede jms numbrid kirjutatakse numbritega. Kogused kirjutatakse tavaliselt numbritega, eriti kui neile järgneb mõõt- või rahaühik. Numbri ja mõõtühiku vahel on üldjuhul tühik, v.a kraadi (*aga võrdle*: 17 °C), nurgaminuti ja -sekundi ees. Tabelites ja loeteludes kirjutatakse kogused alati numbritega.

Erinevalt kehtestatud kirjakeele normist on ELTs tühik ka numbri ja protsendimärgi vahel (100 %), samuti neljakohalise arvu esimese numbri järel (nt 1 000).

Kuupäevad ja kellaajad kirjutatakse üldiselt numbritega. Kuude nimetused kirjutatakse tervenisti välja, v.a viidetes ELT-le ja tabelites. Viidetes ELT-le järgitakse järgmist vormi: 1.1.2007.

„Euro” kirjutatakse eestikeelses tekstis välja, tabelites ja loeteludes kasutatakse rahvusvahelist lühendit EUR. Tabeli päises aga „euro”.

Kümnendmurrud eraldatakse komaga. Näiteks: 0,5.

Tähelepanu tuleks pöörata järgmisele: mahuprotsent, massiprotsent (*mitte*: mahu %, mahu-%, mahu% jne).

Ülejäänud juhtudel on aluseks ametlikult kehtestatud kirjakeele norm.

## 10.5. Kaldkiri

Kaldkirjas on võõrkeelsed sõnad, sh ladinakeelsed, ja nende väiketähelised lühendid. Esisuurtähega või läbiva suurtähega võõrnimesid ega -lühendeid kaldkirja ei panda.

ELTs on kaldkirjas originaalpealkirjad, näiteks *Riigi Teataja*, *Euroopa Liidu Teataja* (lühend ELT aga mitte). Eesti keeles mitteilmuvate väljaannete pealkirju kaldkirja ei panda, näiteks: Eurostat yearbook 2006-07.

## 10.6. Lühendamine

Võõrkeelse nime lühendi puhul peab sulgudes esitama täisnime.

Euroopa Liidu õigusaktide volitustes esitatakse alati aluslepingu täisnimetus. Edaspidi võib kasutada aluslepingu lühendatud kuju, esitades nii täis- kui lühinimetuse põhjendustes. Näiteks:

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),

Vt aluslepingute lühinimetusi esimese osa punktist 3.4.1.

*Euroopa Liidu Teataja* lühend on ELT. Lühinime, nagu näiteks inglise (Official Journal) ja prantsuse keeles (Journal officiel), eesti keeles ei kasutata. Vt täpsemalt esimese osa punktist 3.1.

## 10.7. Mitmesugust

Tähelepanu tuleb pöörata erinevustele järgmistes sõnades:

- tähtaeg – ajavahemik, tähtpäev – ajavahemiku lõpu päev;
- *homepage* – koduleht, *website* – veebisait;
- muu hulgas (tähendab „teiste asjade seas”), muuhulgas (tähendab „muuseas”, „muide”).

## 10.8. Lühendid ja akronüümid

Akronüüm on mitme sõna algustähtedest moodustatud lühend: NATO, Cedefop.

Mitmekeelsete tekstide trükkimise hõlbustamiseks on väljaannete talitus kehtestanud järgmised eeskirjad:

- i) enam kui kuuest tähest koosnevad ja sõnana väljaloetavad lühendid (sh programmide nimed) kirjutatakse esisuurtähga: Esprit, Cordis. Selliseid lühendeid käsitatakse sõnana ja nende käänamine ei erine teiste samasuguse ehitusega sõnade omast;
- ii) kuni viiest tähest koosnevad lühendid kirjutatakse suurtähtedega: EMÜ, CELEX.

Käände väljendamiseks lisatakse lühendile käändetunnus, mitmuse väljendamiseks mitmuse tunnus: ÜPPst, VKEd. Selguse huvides võib näidata türevokaali: ISBNi, OLAFi.

Vt lisa A3 ja A4.



# 11. Muud allikad

Tekstide toimetamise teabeallikad on järgmised:

a) õigekeelsus:

- *Eesti õigekeelsussõnaraamat: ÕS 2006* / Tiiu Erelt, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Maire Raadik; Eesti Keele Instituut – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2006 – [Võrguteavik] <http://portaal.eki.ee/dict/qs/>
- *Eesti keele käsiraamat* / Mati Erelt, Tiiu Erelt, Kristiina Ross – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2007 – [Võrguteavik] Tallinn: Eesti Keele Instituut – <http://portaal.eki.ee/books/ekk09/>
- Eesti Keele Instituudi kohanimeandmed: [Võrguteavik] Tallinn: Eesti Keele Instituut – <http://portaal.eki.ee/knab/>
- *Eesti ortograafia* / Tiiu Erelt – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2005
- *Võõrsõnade leksikon* / Eduard Väari, Richard Kleis, Johannes Silvet – Tallinn: Valgus, 2006
- sõnastike koondleheküljed: <http://portaal.eki.ee/keelekogud.html>, <http://www.keelevara.ee/> ja <http://www.keeleeveeb.ee/>

b) lühendid:

- *Eesti õigekeelsussõnaraamat: ÕS 2006* / Tiiu Erelt, Tiina Leemets, Sirje Mäearu, Maire Raadik; Eesti Keele Instituut – Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2006 – [Võrguteavik] <http://portaal.eki.ee/dict/qs/>
- *Võõrsõnade leksikon* / Eduard Väari, Richard Kleis, Johannes Silvet – Tallinn: Valgus, 2006
- *Lühendiraamat* / Martin Ollisaar – Tallinn: Valgus, 2006





**Lisad**



# Euroopa logode graafiline juhis

## Euroopa Nõukogu • Euroopa Komisjon

### *Euroopa lipp*

*Euroopa lipp ei ole mitte üksnes Euroopa Liidu sümbol, vaid Euroopa ühtsuse ja identiteedi sümbol laiemas mõttes. Kuldsetest tähekestest ring sümboliseerib Euroopa rahvaste solidaarsust ja nende vahel valitsevat harmooniat.*



*Tähekeste arv ei ole kuidagi seotud liikmesriikide arvuga. Lipul on 12 tähekest, kuna see arv sümboliseerib tavaliselt täiuslikkust, täielikkust ja ühtsust. Seepärast jääb lipu kujundus muutumatuks hoolimata ELi laienemistest.*

### **Lipu ajalugu**

*Euroopa Nõukogu on olnud alates loomisest aastal 1949 teadlik vajadusest anda Euroopale sümbol, millega Euroopa rahvad saaksid ennast samastada. 25. oktoobril 1955 valis parlamentaarne assamblee ühehäälselt embleemiks 12 kuldsest tähest koosneva ringi taevasinisel taustal. 8. detsembril 1955 kinnitas ministrite komitee selle Euroopa lipuks.*

*Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee väljendas korduvalt soovi, et ka teised Euroopa organisatsioonid võtaksid kasutusele selle Euroopa sümboli, et ühe sümboliga rõhutada ühtse ja demokraatliku Euroopa eri organisatsioonide solidaarsust.*

*Euroopa Parlament tegi esimese sammu Euroopa Ühenduse lipu kasutuselevõtuks. Selleks esitati resolutsiooni ettepanek juba 1979. aastal, pärast esimesi otseseid ja üldisi parlamendivalimisi. 1983. aasta aprillis vastuvõetud resolutsioonis toetas parlament ideed, et ühenduse lipp oleks see, mille lõi Euroopa Nõukogu aastal 1955. Euroopa Ülemkogu rõhutas 1984. aasta juunis Fontainebleaus toimunud kohtumisel vajadust tugevdada Euroopa identiteeti ja kuvandit kodanike ja kogu maailma silmis. Seejärel kiitis Euroopa Ülemkogu 1985. aasta juunis Milanos toimunud kohtumisel heaks Adonnino komitee ettepaneku ühenduse lipu vastuvõtmise kohta. Euroopa Nõukogu nõustus sellega, et ühendus kasutab 1955. aastal vastuvõetud Euroopa lippu, ning ühenduse institutsioonid võtsid selle 1986. aasta alguses kasutusele.*

*Euroopa lipp ja embleem esindavad nii Euroopa Nõukogu kui ka Euroopa Ühendust (ja pärast Maastrichti lepingu jõustumist Euroopa Liitu). See on muutunud Euroopa identiteedi ja ühinenud Euroopa sümboliks.*

*Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liidu institutsioonid tervitavad kodanike kasvavat huvi lipu suhtes. Euroopa Komisjon ja Euroopa Nõukogu jälgivad, et Euroopa sümbolite kasutamisel austataks nende väärikust, ning võtavad vajadusel meetmeid nende kuritarvitamise vastu.*

## Sissejuhatus

Graafiline juhend õpetab Euroopa logo õigesti kasutama. Selles kirjeldatakse, kuidas logo koostada ning milliseid standardvärve kasutada.

## Sümboolne kirjeldus

Sinise taeva taustal moodustub 12 tähekesest ring, mis sümboliseerib Euroopa rahvaste ühtsust. Tähekestete arv on kindel: 12 on täiuslikkuse ja ühtsuse sümboliks.

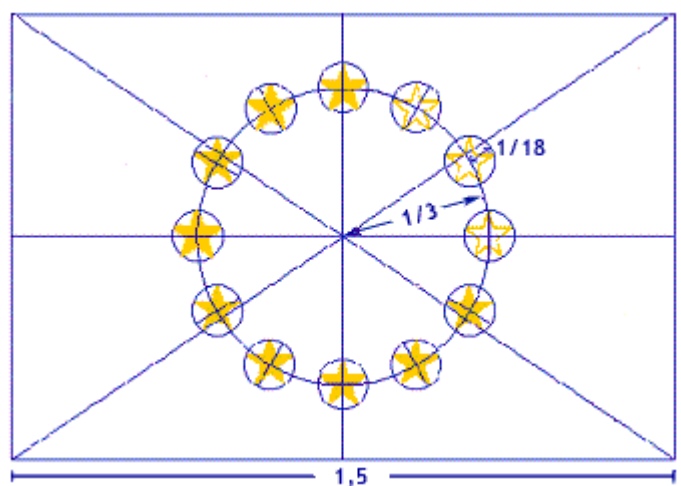
## Heraldiline kirjeldus

Taevassinisel taustal on ring 12 tähekesest, mille tipud kokku ei puutu.

## Geomeetriline kirjeldus

Logoks on sinine ristkülikukujuline lipp, mille laius on poolteist korda lipu kõrgus. Lipu keskel asub 12 võrdsete vahedega kuldset tähte, mis moodustavad mõttelise ringjoone, mille keskpunkt asub ristküliku diagonaalide ristumiskohas. Ringi raadius on  $1/3$  lipu kõrgusest. Igal tähel on viis nurka, mis asuvad mõttelise ringjoone sees. Selle ringjoone raadius on  $1/18$  lipu kõrgusest. Kõik tähed on püstiasendis, st üks nurk on vertikaalselt suunaga üles ning kahe külgmise nurga tippude vahele tõmmatud sirge asetseb lipumastiga risti.

Tähering on paigutatud selliselt, et iga täht vastab ühele täistunnile kella numbrilaual. Nende arv on muutumatu.



## Värvide kasutamine

### *Logo värvid on järgmised*

Pantone Reflex Blue – risküliku pind; Pantone Yellow – tähekesed. Rahvusvaheline Pantone värvipalett on laialt levinud ning see on kättesaadav ka mitteprofessionaalidele.



### *Neljavärviprotsess*

Neljavärviprotsessi puhul ei ole võimalik kasutada kahte standardvärvi. Seepärast tuleb need saavutada nelja värvi abil. Pantone Yellow saadakse 100% Process Yellow't kasutades ning Pantone Reflex Blue'ga väga sarnane värvitoon saadakse, segades 100% Process Cyan'i ja 80% Process Magenta't.

### *Internet*

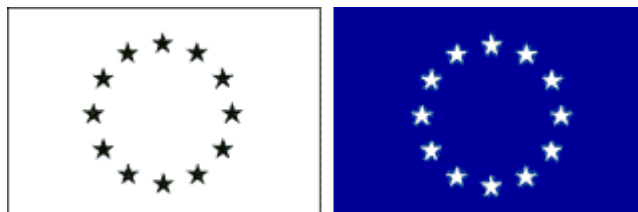
Pantone Reflex Blue: veebi värvipaleti värv RGB: 0/51/153 (kuueteistkümnendsüsteemis: 003399).

Pantone Yellow: veebi värvipaleti värv RGB: 255/204/0 (kuueteistkümnendsüsteemis: FFCC00).

### *Mustvalge triikk*

Kui kasutatakse ainult musta värvi, peavad risküliku raam ja tähtede piirjooned olema mustad ning ülejäänud pind valge.

Kui kasutatakse ainult sinist värvi (see peab olema igal juhul Reflex Blue), on kogu pind sinine ning tähed üleni valged.



## Trükkimine värvilisele taustale

Logo trükitakse eelistatavalt valgele taustale. Vältida tuleks kirjut tausta ning värve, mis ei harmoneeru sinisega. Kui värvilisest taustast loobuda ei saa, tuleb risküliku ümber trükkida valge piirjoon laiusega 1/25 risküliku kõrgusest.



## Vale kasutamise näited

1. Logo on tagurpidi.



2. Tähekesed ei asetse otse.



3. Tähekesed on ringile valesti asetatud.  
Need peavad asuma täpselt kella numbrilaua täistunni kohtadel.



## Kasutamine kolmandate isikute poolt

Euroopa logo võib kasutada üksnes siis, kui:

- puudub tõenäosus, et logo kasutaja aetakse segi Euroopa Liidu või Euroopa Nõukoguga;
- logo ei kasutata eesmärkidel või seoses tegevustega, mis on vastuolus Euroopa Liidu või Euroopa Nõukogu eesmärkide ja põhimõtetega.

Euroopa logo kasutamise luba ei puuduta isikuid, kellele on antud kõik logo ainukasutamise õigused, ning see ei luba neil registreerida ega muul viisil omandada mis tahes sarnast kaubamärki või logo. Iga juhtumit käsitletakse eraldi, et teha kindlaks, kas see vastab eespool nimetatud kriteeriumidele. See on ebatõenäoline kaubanduslikus kontekstis, kui Euroopa logo kasutatakse koos ettevõtte enda logo, nime või kaubamärgiga.

### *Liikmesriikide taotlused:*

Euroopa Komisjon, peasekretariaat  
Direktoraat E-1 – institutsioonilised küsimused  
Rue de la Loi/Wetstraat 200  
1049 Bruxelles/Brussel  
BELGIQUE/BELGIË  
Tel +32 22962626  
Faks +32 22966140  
E-post: [embl@ec.europa.eu](mailto:embl@ec.europa.eu)

### *Kolmandate riikide taotlused:*

Euroopa Nõukogu, õigusküsimuste peadirektoraat  
67075 Strasbourg Cedex  
FRANCE  
Tel +33 388412000  
Faks +33 388412052  
E-post: [legal.advice@coe.int](mailto:legal.advice@coe.int)

Originaalid on kättesaadavad järgmiselt aadressilt:

[http://europa.eu/abc/symbols/emblem/download\\_et.htm](http://europa.eu/abc/symbols/emblem/download_et.htm)















# Embleemid














*Embleemid on esitatud teavitamise eesmärgil, täpsustamata reprodutseerimisega tegeleva institutsiooni, organi, institutsioonidevahelise teenistuse või asutuse konkreetseid nõudeid.*

*Kuna mõni embleem sisaldab institutsiooni, organi või asutuse nime, on nad seega keeleli erinevad. Esituse lihtsustamise huvides pole nendel juhtudel nime lisatud.*

*Vt ka punkti 9.5 (ametlikud nimetused ja loetlemise järjestus).*

## Institutsioonid ja organid

|  |                         |  |
|--|-------------------------|--|
|                 | <b>Euroopa Liit</b>     |   |
|               | <b>Parlament</b>        |   |
|               | <b>Euroopa Ülemkogu</b> |   |
| <br>CONSILIUM | <b>Nõukogu</b>          | <br>CONSILIUM   |
|               | <b>Komisjon</b>         | <br>Liidu poliitikaid käsitlevate komisjoni dokumentide embleem |

|   |                                      |  |
|---|--------------------------------------|--|
|   |                                      |  <p>Komisjoni sisedokumentide embleem (näiteks institutsioonidevaheline kataloog)</p> |
|    | Euroopa Kohus                        |   |
|    | Euroopa Keskpank                     |   |
|  | Kontrollikoda                        |   |
|  | Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee |   |
|  | Regioonide Komitee                   |   |
|  | Euroopa Investeeringispank           |   |

|   |   |   |
|---|---|---|
|  | <p>Euroopa Investeerimisfond</p>        |  |
|  | <p>Ombudsman</p>                        |  |
|  | <p>Euroopa<br/>Andmekaitseinspektor</p> |  |

## Institutsioonidevahelised teenistused ja detsentraliseeritud asutused

|   |                               |   |   |
|---|-------------------------------|---|---|
|  | <p>Eurojust</p>               |   | <p>Euroopa Elu- ja Töötingimuste<br/>Parandamise Fond</p> |
|  | <p>Euroopa GNSSi Agentuur</p> |  | <p>Euroopa Haldusjuhtimise Kool</p>                       |



Euroopa Kaitseagentuur



Euroopa Kemikaaliamet



Euroopa Keskkonnaamet



Euroopa Koolitusfond



Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus



Euroopa Lennundusohutusamet



Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus



Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut



**FRONTEX**  
LIBERTAS SECURITAS JUSTITIA



**FRONTEX**  
LIBERTAS SECURITAS JUSTITIA

**Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril  
Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa  
Agentuur**



**FRA**



**FRA**

**Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet**



**EUSC**

**Euroopa Liidu Satelliidikeskus**



**Euroopa Liidu Väljaannete Talitus**



**Euroopa Meresõiduohutuse Amet**



**Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania  
Seirekeskus**



**Euroopa Personalivaliku Amet**



**Euroopa Politseiamet**



**Euroopa Politseikolledž**



**Euroopa Raudteeagentuur**



**Euroopa Ravimiamet**



**Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut**



**Euroopa Teadusuuringute Nõukogu  
rakendusamet**



**Euroopa Toiduohutusamet**



Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur



Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet



Eurostat



Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus



Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus



Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus



Siseturu Ühtlustamise Amet  
(kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)



Teadusuuringute Rakendusamet





Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet



Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur



Ühenduse Sordiamet



Ühisettevõtte Fusion for Energy



Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet

# Lühendid ja sümbolid

## 1. Üldkasutatavad lühendid

|               |  |
|---------------|--|
| al            | alates                                   |
| ©             | <i>copyright</i> (kirjastusõigus)        |
| <i>et al.</i> | <i>et alii, et alia</i> (ja teised)      |
| <i>etc.</i>   | <i>et cetera</i> (ja nii edasi; ja muud) |
| <i>ibid.</i>  | <i>ibidem</i> (sealsamas)                |
| <i>id.</i>    | <i>idem</i> (sama autor)                 |
| jne           | ja nii edasi                             |
| jt            | ja teised, ja teisi                      |
| k.a           | kaasa arvatud; käesoleval aastal         |
| kd            | köide                                    |
| lk            | lehekülg                                 |
| nn            | niinimetatud, nõndanimetatud             |
| nt            | näiteks                                  |
| n-ö           | nii-öelda                                |
| pt            | peatükk                                  |
| sh            | sealhulgas                               |
| s.o           | see on                                   |
| st            | see tähendab                             |
| u             | umbes                                    |
| vms           | või muud sellist, või muu seesugune      |
| vs.           | <i>versus</i> (vastu)                    |
| v.a           | välja arvatud; väga austatud             |

## 2. Mõõtühikud

|     |                                   |
|-----|-----------------------------------|
| mm  | millimeeter                       |
| cm  | sentimeeter                       |
| m   | meeter                            |
| km  | kilomeeter                        |
| mg  | milligramm                        |
| g   | gramm                             |
| kg  | kilogramm                         |
| t   | tonn                              |
| grt | brutoregistertonnaž (laevanduses) |
| ml  | milliliiter                       |

|     |                              |
|-----|------------------------------|
| l   | liiter                       |
| hl  | hektoliiter                  |
| ha  | hektar                       |
| s   | sekund                       |
| min | minut                        |
| h   | tund (rahvusvaheline lühend) |
| A   | amper                        |
| cd  | kandela                      |
| Hz  | herts                        |
| V   | volt                         |
| W   | vatt, lääs, volfram          |
| kW  | kilovatt                     |
| MW  | megavatt = $10^3$ kW         |
| kWh | kilovatt-tund                |
| °C  | Celsiuse kraad               |
| J   | džaul                        |
| n   | nano-                        |
| N   | njuuton, põhi                |
| t   | tund, tonn, talu, tänav      |
| tJ  | teradžaul = $10^9$ kJ        |
| tkm | tonnkilomeeter               |
| toe | tonnekvivalent               |

### 3. Järgarvud

Põhiarvud kirjutatakse araabia numbritega. Järgarvud kirjutatakse araabia numbritega, mille järel on punkt, või Rooma numbritega. Üldkeelses tekstis on tavaks kirjutada arvsõnad 1–10 sõnadega.

### 4. Muud lühendid

|       |                         |
|-------|-------------------------|
| EU-6  | EÜ esimesed kuus maad   |
| EU-9  | EÜ esimesed üheksa maad |
| EU-10 | EÜ esimesed 10 maad     |
| EU-12 | EÜ esimesed 12 maad     |
| EU-15 | ELi esimesed 15 maad    |
| EU-25 | ELi esimesed 25 maad    |
| EU-27 | ELi 27 maad             |

ELi kõigi ametlike keelte jaoks ühist lühendit EU, millele järgnevad sidekriips ja number, kasutada tehnilistes tekstides ja tabelites; tavatekstis tuleks lühendit vältida:

| <b>Tabelis</b> | <b>Tekstis</b>      |
|----------------|---------------------|
| EU-27          | 27 ELi liikmesriiki |

|      |  |
|------|--|
| fob  | <i>free on board</i> (franko laeva pardal)                         |
| cif  | <i>cost, insurance and freight</i> (hind, kindlustus ja prahiraha) |
| MPV  | määratud piirkondades valmistatud (kvaliteetveinid)                |
| plc  | <i>public limited company</i>                                      |
| SA   | <i>société anonyme</i>   |
| SARL | <i>société à responsabilité limitée</i>                            |
| SPRL | <i>société de personnes à responsabilité limitée</i>               |
| GmbH | <i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung</i>                       |
| SNC  | <i>società in nome collettivo</i>                                  |
| SpA  | <i>società per azioni</i>  |
| BV   | <i>besloten vennootschap</i>                                       |
| NV   | <i>naamloze vennootschap</i>                                       |



# Akronüümid ja lühendid

Lühendite ja akronüümide kasutamise kohta vt punkti 10.8.

## A

|         |   |
|---------|---|
| AASM    | assotsieerunud Aafrika riigid ja Madagaskar   |
| ACE     | majanduskoostöö tegevusprogramm   |
| AETR    | rahvusvahelisel autoveol töötava sõiduki meeskonna tööalane Euroopa kokkulepe   |
| AG      | saksa k: <i>Aktiengesellschaft</i>  |
| AKV     | Lomé konventsiooni osalised Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigid  |
| AL      | Aafrika Liit (asendas Aafrika Ühtsuse Organisatsiooni; vt <a href="http://www.africa-union.org/">http://www.africa-union.org/</a> )                 |
| Altener | ühenduse taastuvate energiaallikate edendamise programm   |
| APEC    | Aasia ja Vaikse Ookeani Majanduskoostöö (ühendus)   |
| ARO     | Ameerika Riikide Organisatsioon   |
| ASBL    | prantsuse k: <i>association sans but lucratif</i>   |
| ASCII   | standardkood tekstiinfo kodeerimiseks (inglise k: <i>American standard code for information interchange</i> )                                       |
| ASEAN   | Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon (Birma/Myanmar, Brunei, Filipiinid, Indoneesia, Kambodža, Laos, Malaisia, Singapur, Tai ja Vietnam)                 |
| ASEM    | inglise k: <i>Asia-Europe Meeting</i> . Aasia-Euroopa kohtumine (ELi liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja 10 Aasia riigi mitteametlik koostööorgan) |
| ASOR    | bussidega toimuvat rahvusvahelist reisijate juhuvedu käsitlev kokkulepe   |

## B

|         |  |
|---------|--|
| Benelux | Belgia, Luksemburgi ja Madalmaade majandusliit |
| BEUC    | Euroopa Tarbijaliitude Amet                    |
| BIS     | Rahvusvaheline Arvelduspank                    |

## C

|        |   |
|--------|---|
| CAD    | raalprojekteerimine                             |
| CARE   | liidu liiklusõnnetuste andmebaas                |
| CBSS   | Läänemere Maade Nõukogu                         |
| CCAMLR | Antarktika vete elusressursside kaitse komisjon |
| CCCN   | Tollikoostöö Nõukogu nomenklatuur               |
| CCT    | ühtne tollitariif (ELis)                        |

|         |   |
|---------|---|
| CD-ROM  | kompaktplaat-püsimälu   |
| CE      | CE-märgis: Euroopa Ühenduse vastavusmärgis  |
| Cedefop | Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus   |
| Cedex   | prantsuse k: <i>courrier d'entreprise à distribution exceptionnelle</i>   |
| CEIES   | inglise k: <i>Advisory Committee on Statistical Information in the Economic and Social Spheres</i> ; prantsuse k: <i>Comité consultatif européen de l'information statistique dans les domaines économique et social</i>  |
| CELEX   | institutsioonidevaheline elektrooniline ühenduse õiguse dokumentatsioonisüsteem ( <i>Communitatis Europaeae Lex</i> )   |
| CEN     | Euroopa Standardikomitee (inglise k: <i>European Committee for Standardisation</i> ; prantsuse k: <i>Comité européen de normalisation</i> )   |
| Cenelec | Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (inglise k: <i>European Committee for Electrotechnical Standardisation</i> ; prantsuse k: <i>Comité européen de normalisation électrotechnique</i> )  |
| CEPOL   | Euroopa Politseikolledž   |
| CEPT    | Euroopa Postside- ja Telekommunikatsiooniadministratsioonide Konverents (organisatsioon) (inglise k: <i>European Conference of Postal and Telecommunications Administrations</i> ; prantsuse k: <i>Conférence européenne des administrations des postes et des télécommunications</i> ) |
| CERN    | Euroopa Tuumauuringute Organisatsioon (inglise k: <i>European Organisation for Nuclear Research</i> ; prantsuse k: <i>Organisation européenne pour la recherche nucléaire</i> )   |
| CFCA    | Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur   |
| cif     | kulud, kindlustus ja prahiraha (tarneklausel; prantsuse k: <i>caf</i> )   |
| CIREA   | varjupaigalase teabe, arutelu ja mõttevahetuse keskus (nõukogu peasekretariaadi koosseisus)   |
| CITES   | ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon  |
| CLRAE   | Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress (Euroopa Nõukogu)   |
| CN      | kombineeritud nomenklatuur  |
| COBOL   | programmeerimiskeel   |
| Comext  | väliskaubandusstatistika andmebaas  |
| CORDIS  | ühenduse teadus- ja arendustegevuse teabeteenistus  |
| COREPER | alaliste esindajate komitee   |
| COST    | Euroopa koostöö teadus- ja tehnikauuringute valdkonnas  |
| CPVO    | Ühenduse Sordiamet  |
| Cronos  | makromajanduslike aegridade andmebaas (Eurostat)  |
| CSCE    | Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverents (nüüd OSCE)  |

## D

|      |   |
|------|---|
| DECT | Euroopa digitaalne juhtmeta telekommunikatsioonisüsteem (lüh inglise k: <i>digital enhanced cordless telecommunications</i> ) |
| DRAM | dünaamiline muutmälu  |

## E

|       |  |
|-------|--|
| EAEC  | Euroopa Aatomienergiaühendus (vt Euratomi)                           |
| EAGGF | Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatistfond (prantsuse k: FEOGA) |

|         |   |
|---------|---|
| EAR     | Euroopa Ülesehitusamet  |
| EAS     | Euroopa Haldusjuhtimise Kool  |
| EASA    | Euroopa Lennundusohutusamet   |
| EBRD    | Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank  |
| ECDC    | Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus   |
| ECHA    | Euroopa Kemikaaliamet   |
| ECHO    | humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat  |
| ECIP    | EÜ rahvusvahelised investeerimispartnerid   |
| ECLAS   | komisjoni keskraamatukogu internetikataloog   |
| ECOFIN  | nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused)  |
| ECOSOC  | Majandus- ja Sotsiaalnõukogu (ÜRO)  |
| ECU     | Euroopa rahaühik eküü (asendatud euroga 1. jaanuaril 1999; vt ka punkti 7.3.1)  |
| EDA     | Euroopa Kaitseagentuur  |
| EDF     | Euroopa Arengufond  |
| EDIFACT | elektrooniline andmevahetus halduses, kaubanduses ja transpordis  |
| EEA     | Euroopa Keskkonnaamet   |
| EFICS   | Euroopa metsanduse teabe- ja sidesüsteem  |
| EFSA    | Euroopa Toiduohutusamet   |
| EFTA    | Euroopa Vabakaubandusühendus  |
| EGF     | Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond  |
| EHLASS  | kodus ja vabal ajal toimunud õnnetusjuhtumite registreerimise Euroopa süsteem   |
| EIC     | euroteabekeskus   |
| EIF     | Euroopa Investeerimisfond   |
| EINECS  | Euroopa kaubanduslike keemiliste ainete loetelu   |
| EIP     | Euroopa Investeerimispank   |
| EIT     | Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (kõigile keeltele ühine lühend: ELT L 97, 9.4.2008, lk 1)  |
| EKP     | Euroopa Keskpank  |
| EKPS    | Euroopa Keskpankade Süsteem   |
| EL      | Euroopa Liit (vt ka lisa A3)  |
| ELT     | <i>Euroopa Liidu Teataja</i> (enne 1. veebruari 2003 <i>Euroopa Ühenduste Teataja</i> (EÜT))  |
| EMA     | Euroopa Ravimiamet (endine Euroopa Ravimihindamisamet)  |
| EMCDDA  | Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus   |
| EMHÜ    | Euroopa majandushuviühing (inglise k: EEIG)   |
| EMI     | Euroopa Rahainstituut   |
| EMP     | Euroopa Majanduspiirkond  |
| EMS     | Euroopa Rahasüsteem   |
| EMSA    | Euroopa Meresõiduohutuse Amet   |
| EMSK    | Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (inglise k: <i>European Economic and Social Committee</i> (EESC); prantsuse k: <i>Comité économique et social européen</i> (CESE)) |
| EMU     | majandus- ja rahaliit   |
| EMÜ     | Euroopa Majandusühendus (nüüd EÜ)   |
| ENEL    | itaalia k: <i>Ente nazionale energia elettrica</i>  |
| ENISA   | Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet   |
| EOTC    | Euroopa Katse- ja Sertifitseerimisorganisatsioon  |
| EP      | Euroopa Parlament   |
| EPSO    | Euroopa Personalivaliku Amet  |



|             |  |
|-------------|--|
| ERA         | Euroopa Raudteeagentuur  |
| ERAC        | Euroopa teadusruumi komitee (ELis; inglise k: <i>European Research Area Committee</i> ; pr k: <i>Comité de l'Espace européen de la recherche (CEER)</i> )  |
| Erasmus     | Euroopa Liidu üliõpilaste liikumise tegevuskava  |
| ERF         | Euroopa Regionaalarengu Fond   |
| ESA         | 1. Euroopa Kosmoseagentuur<br>2. Euroopa integreeritud majandusaruannete süsteem<br>3. Euratomi Tarneagentuur  |
| ESF         | 1. Euroopa Sotsiaalfond<br>2. Euroopa Teadusfond   |
| ESTÜ        | Euroopa Söe- ja Teraseühendus (24. juulil 2002 aegus ESTÜ leping; inglise k: <i>European Coal and Steel Community (ECSC)</i> ; prantsuse k: <i>Communauté européenne du charbon et de l'acier (CECA)</i> ) |
| ETF         | Euroopa Koolitusfond   |
| ETSI        | Euroopa Telekommunikatsioonistandardite Instituut  |
| EUA         | Euroopa arvestusühik (asendati 9. aprillil 1979 eküüga, mille omakorda vahetas 1. jaanuaril 1999 välja euro)   |
| EUISS       | Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut   |
| EUMC        | Rassisimi ja Ksenofoobia Euroopa Järelevalvekeskus (asendatud Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga, vt FRAd)  |
| EUPM        | ELi politseimissioon Bosnias ja Hertsegoviinas   |
| EUR         | euro (vt punkti 7.3.1)   |
| Euratom     | Euroopa Aatomienergiaühendus (vt EAECd)  |
| EURES       | Euroopa tööturuasutuste süsteem  |
| Eurocontrol | Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsioon   |
| Eurofound   | Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond   |
| Eurolib     | Euroopa raamatukoguprojekt   |
| Europol     | Euroopa Politseiamet   |
| Eurostat    | Euroopa Liidu statistikaamet   |
| Eurydice    | Euroopa hariduse teabevõrgustik ( <a href="http://www.eurydice.org/">http://www.eurydice.org/</a> )  |
| EUSC        | Euroopa Liidu Satelliidikeskus   |
| EU-OSHA     | Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur   |
| EVCA        | Euroopa Riskikapitali Assotsiatsioon   |
| EWOS        | avatud süsteemide Euroopa seminar  |
| EÜ          | Euroopa Ühendus  |

## F

|         |  |
|---------|--|
| FADN    | põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk  |
| FAO     | Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (ÜRO)  |
| FIFG    | Kalanduse Arendusrahastu   |
| fob     | inglise k: <i>free on board</i> (franko laeva pardal)  |
| FRA     | Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet   |
| Frontex | Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur |

**G**

|           |  |
|-----------|--|
| Galileo   | ELi satelliitnavigatsiooniprogramm   |
| GATS      | teenuskaubanduse üldleping   |
| GCC       | Pärsia lahe koostöönõukogu   |
| GISCO     | komisjoni geograafilise teabe süsteem (Eurostat)                                     |
| GmbH      | saksa k: <i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung</i> (piiratud vastutusega osühing) |
| GNSS      | globaalne satelliitnavigatsioonisüsteem  |
| Grundtvig | täiskasvanuhariduse programm   |
| GSA       | Euroopa GNSSi Agentuur   |
| GSM       | globaalne mobiilsidesüsteem  |
| GSP       | üldine soodustuste süsteem   |

**H**

|      |                            |
|------|----------------------------|
| HDTV | kõrglahutusega televisioon |
|------|----------------------------|

**I**

|           |   |
|-----------|---|
| IAEA      | Rahvusvaheline Tuumaenergiaagentuur (ÜRO)   |
| IATA      | Rahvusvaheline Lennutranspordi Assotsiatsioon   |
| IBC       | integreeritud lairibakommunikatsioonid  |
| IBRD      | Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (Maailmapank; ÜRO)                        |
| IBSFC     | Rahvusvaheline Läänemere Kalanduskomisjon   |
| ICAO      | Rahvusvaheline Tsiviillennundusorganisatsioon   |
| ICJ       | Rahvusvaheline Kohus (ÜRO)  |
| ICRC      | Rahvusvaheline Punase Risti Komitee   |
| IDA       | Rahvusvaheline Arenguassotsiatsioon (ÜRO)   |
| IDST      | prantsuse k: <i>information et documentation scientifiques et techniques</i>              |
| IEA       | Rahvusvaheline Energiaagentuur (OECD)   |
| IFC       | Rahvusvaheline Rahanduskorporatsioon (ÜRO)  |
| IFRC      | Rahvusvaheline Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioon                       |
| ILO       | Rahvusvaheline Tööorganisatsioon  |
| IMF       | Rahvusvaheline Valuutafond (ÜRO)  |
| IMO       | 1. Rahvusvaheline Merendusorganisatsioon<br>2. Rahvusvaheline Meteoroloogiaorganisatsioon |
| Intelsat  | Rahvusvaheline Satelliitsideorganisatsioon  |
| Interpol  | Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon   |
| Intrastat | statistika kogumise süsteem   |
| ISBN      | raamatu rahvusvaheline standardnumber   |
| ISDN      | integraalteenuste digitaalvõrk  |
| ISIC      | rahvusvahelise majanduse tegevusalade klassifikaator                                      |
| ISIS      | integreeritud standardite teabesüsteem  |
| ISO       | Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon  |

|      |  |
|------|--|
| ISSN | jadaväljaande rahvusvaheline standardnumber, perioodika- või sariväljaannet tähistav rahvusvaheline kood |
| IT   | infotehnoloogia  |
| ITER | rahvusvaheline katsetermotuumareaktor  |

## J

|      |   |
|------|---|
| JICS | ühine tõlke- ja konverentsiteenuste talitus (Euroopa Komisjon; asendatud suulise tõlke peadirektoraadiga) |
| JRC  | Teadusuuringute Ühiskeskus (inglise k: <i>Joint Research Centre</i> ) (ühtne lühend kõikides keeltes)     |

## K

|      |                              |
|------|------------------------------|
| KFOR | NATO rahutagamisväed Kosovos |
|------|------------------------------|

## L

|        |  |
|--------|--|
| LAN    | kohtvõrk   |
| Leader | seosed maaelu arendamise meetmete vahel (pr k: <i>liaisons entre actions de développement de l'économie rurale</i> ) |
| LIFE   | keskkonna rahastamisvahend   |

## M

|          |  |
|----------|--|
| MEDIA    | Euroopa audiovisuaaltööstuse arengu edendamise tegevusprogramm       |
| Mercosur | Lõuna-Ameerika lõunaosa ühisturg (ES: <i>Mercado Común del Sur</i> ) |
| MIPS     | miljonit käsku sekundis (arvutitermin)                               |

## N

|       |  |
|-------|--|
| NABS  | teaduseelarvete ja -programmide analüüsi ning võrdlemise nomenklatuur      |
| NACE  | Euroopa Liidu majandustegevuse üldine tööstuslik liigitus                  |
| NAFO  | Loode-Atlandi Kalandusorganisatsioon                                       |
| NAFTA | Põhja-Ameerika vabakaubanduse kokkulepe                                    |
| NAMSA | NATO hooldus- ja varustustalitus   |
| NARIC | riiklik akadeemilise tunnustamise teabekeskus                              |
| NASA  | Riiklik Aeronautika ja Kosmose Administratsioon (USA)                      |
| NATO  | Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon                                       |
| NEA   | Tuumaenergiaagentuur (OECD)  |
| NUTS  | ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS 1, 2 jne; Eurostat) |

**O**

|       |  |
|-------|--|
| OAPEC | Naftat Eksportivate Araabia Riikide Organisatsioon                             |
| ODECA | Kesk-Ameerika Riikide Organisatsioon   |
| OECD  | Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon                                       |
| OHIM  | Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)           |
| OLAF  | Euroopa Pettustevastane Amet (endine UCLAF)                                    |
| OPEC  | Naftat Eksportivate Riikide Organisatsioon                                     |
| OSCE  | Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (asendas CSCE 1. jaanuarist 1995) |

**P**

|         |  |
|---------|--|
| PAO     | prantsuse k: <i>production/publication assistée par ordinateur</i> |
| PC      | personaalarvuti  |
| Phare   | abikava Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele                             |
| Proxima | ELi politseimissioon endises Jugoslaavia Makedoonia Vabariigis     |
| PSTN    | üldkasutatav telefonivõrk  |
| PVO     | Palestiina Vabastusorganisatsioon                                  |

**R**

|        |   |
|--------|---|
| RAM    | muutmälu  |
| RAPID  | ELi igapäevase tegevuse andmebaas, mida haldab Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraat |
| RARE   | Euroopa teadustegevuse assotsieerunud võrgustikud   |
| R & D  | teadus- ja arendustegevus   |
| Reitox | narkootikumide ja narkomaania Euroopa teabevõrk   |
| RK     | (Euroopa Liidu) Regioonide Komitee  |
| RL     | Rahvasteliit (ÜRO eelkäija)   |
| ROM    | püsimälu  |
| RTD    | teadusuuringud ja tehnoloogiaarendus  |

**S**

|       |  |
|-------|--|
| SA    | prantsuse k: <i>société anonyme</i>  |
| SAARC | Lõuna-Aasia Piirkondliku Koostöö Assotsiatsioon  |
| SADC  | Lõuna-Aafrika Arengühendus   |
| SALT  | strateegilise relvastuse piiramise läbirääkimised  |
| SARL  | prantsuse k: <i>société à responsabilité limitée</i>   |
| SCAD  | automatiseeritud keskne dokumenteerimisteenistus (andmebaas) (inglise k: <i>automated central documentation service (database)</i> ; prantsuse k: <i>service central automatisé de documentation</i> ) |
| SDR   | Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühik   |

|         |  |
|---------|--|
| SdT     | prantsuse k: <i>service de traduction</i> (Euroopa Komisjon; asendatud kirjaliku tõlke peadirektoraadiga)  |
| SFOR    | NATO stabiliseerimisjõud Bosnias ja Hertsegoviinas   |
| SGML    | üldistatud standardmärgistuskeel   |
| SICAV   | prantsuse k: <i>société d'investissement à capital variable</i>  |
| SIENA   | Nimexe'il (Eurostat) põhinev ühendusevälise ja -sisese kaubanduse andmebaas (inglise k: <i>database of external and intra-Community trade based on Nimexe (Eurostat)</i> ); prantsuse k: <i>système intérimaire d'exploitation de la Nimexe automatisé</i> ) |
| SIMAP   | riigihangete teabesüsteem  |
| SIS     | Schengeni infosüsteem  |
| SITC    | rahvusvaheline kaubaklassifikatsioon (inglise k: <i>Standard International Trade Classification</i> )  |
| SMIC    | prantsuse k: <i>salaire minimal interprofessionnel de croissance</i>   |
| SMIG    | prantsuse k: <i>salaire minimal interprofessionnel garanti</i>   |
| SOLAS   | inimeste meresõiduohutuse rahvusvaheline konventsioon  |
| SpA     | itaalia k: <i>società per azioni</i> (aktsiaselts)   |
| SPRL    | prantsuse k: <i>société de personnes à responsabilité limitée</i>  |
| Stabex  | eksporditulu stabiliseerimise süsteem  |
| START   | strateegilise relvastuse vähendamise läbirääkimised  |
| STOA    | teaduslike ja tehnoloogiliste võimaluste hindamise üksus   |
| SWIFT   | rahvusvaheline pankadevaheline infovahetusvõrk (inglise k: <i>Society for Worldwide Interbank Financial Transfers</i> )  |
| SWOT    | tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud (SWOT-analüüs; inglise k: <i>strengths, weaknesses, opportunities and threats</i> )  |
| Sysmin  | AKV riikide ning ülemeremaade ja -territooriumide mäetööstustoodete erirahastamisvahend  |
| Systran | masintõlkesüsteem  |

## T

|              |   |
|--------------|---|
| TAC          | lubatud kogupüük  |
| Tacis        | ELi toetusprogramm  |
| TARIC        | Euroopa ühenduste integreeritud tariifistik   |
| TED          | riigihanked (ELT lisa)  |
| Tempus       | üleeuroopaline kõrghariduse liikuvusprogramm  |
| TGV          | kiirrong (prantsuse k: <i>train à grande vitesse</i> )  |
| TIF          | rahvusvaheline raudteevedu (prantsuse k: <i>transport international par chemin de fer</i> )         |
| TIR          | rahvusvaheline maanteevedu (prantsuse k: <i>transport international de marchandises par route</i> ) |
| TRIPS-leping | intellektuaalomandiõiguste kaubandusaspektide leping (WTO)  |

## U

|       |  |
|-------|--|
| UCLAF | pettuste tõkestamise kooskõlastusüksus (nüüd OLAF) |
| UHF   | ultrakõrgsagedused                                 |
| UMTS  | universaalne mobiilsidesüsteem                     |
| UNCDF | ÜRO Kapitaliarengufond                             |

|        |   |
|--------|---|
| UNCED  | ÜRO keskkonna- ja arengukonverents  |
| UNCHR  | ÜRO Inimõiguste Komisjon  |
| UNCTAD | ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverents  |
| UNDP   | ÜRO Arenguprogramm  |
| UNDRO  | ÜRO Katastroofiabi Keskus   |
| UNECE  | ÜRO Euroopa Majanduskomisjon  |
| UNEP   | ÜRO Keskkonnaprogramm   |
| UNESCO | ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon                          |
| UNHCR  | ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet   |
| UNICE  | Euroopa Tööstusharude Liit  |
| UNICEF | ÜRO Lastefond   |
| UNMIK  | ÜRO ajutise administratsiooni missioon Kosovos                            |
| UNRWA  | ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioon                         |
| UPU    | Ülemaailmne Postiliit   |
| URBAN  | linnapiirkondi käsitlev algatus   |
| URL    | üldine ressursiaadress (veebis interneti objektide määratlemise standard) |

## V

|     |   |
|-----|---|
| VAT | käibemaks (inglise k: <i>value-added tax</i> ; prantsuse k: <i>taxe sur la valeur ajoutée</i> (TVA); eesti lüh: km) |
| VHF | ülikõrgsagedus  |

## W

|      |  |
|------|--|
| WEU  | Lääne-Euroopa Liit                               |
| WFTU | Maailma Ametiühingute Föderatsioon               |
| WHO  | Maailma Terviseorganisatsioon (ÜRO)              |
| WIPO | Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon   |
| WTO  | Maailma Kaubandusorganisatsioon (GATTi järglane) |
| WWF  | Maailma Looduse Fond                             |

## Ü

|      |                                     |
|------|-------------------------------------|
| ÜKP  | ühine kalanduspoliitika             |
| ÜMT  | ülemeremaad ja -territooriumid      |
| ÜPP  | ühine põllumajanduspoliitika        |
| ÜRO  | Ühinenud Rahvaste Organisatsioon    |
| ÜVJP | ühine välis- ja julgeolekupoliitika |



# Riikide, territooriumite ja väeringute nimistu

*Nimistus sisaldub ei kajasta õigusliku aluse osas Euroopa institutsioonide ametlikku seisukohta, vaid on erinevate nimistute ja tavade ühtlustamise tulemus.*



| Riik                        | Ametlik nimetus                        | Riigikood <sup>(1)</sup> | Pealinn/<br>halduskeskus | Elanik                         | Rahatühik <sup>(2)</sup>          | Rahatühiku<br>kood <sup>(3)</sup> | Väiksem<br>rahatühik <sup>(4)</sup> |
|-----------------------------|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|
| Afganistan                  | Afganistani Islamivabariik             | AF                       | Kabul                    | afgaan, afganistanlane         | afgaani                           | AFN                               | puul                                |
| Ahvenamaa (AX1)             | Ahvenamaa                              | AX                       | Mariehamn                | ahvenamaalane                  | euro                              | EUR                               | sent                                |
| Albaania                    | Albaania Vabariik                      | AL                       | Tirana                   | albaanlane                     | lekk                              | ALL                               | [kvintar]                           |
| Alžeeria                    | Alžeeria Demokraatlik<br>Rahvavabariik | DZ                       | Alžäär                   | alžeerlane                     | Alžeeria dinaar                   | DZD                               | santiim                             |
| <i>Ameerika Samoa (AS1)</i> | <i>Ameerika Samoa</i>                  | AS                       | <i>Pago Pago</i>         | <i>Ameerika samoalane</i>      | <i>USA dollar</i>                 | <i>USD</i>                        | <i>sent</i>                         |
| Ameerika Ühendriigid        | Ameerika Ühendriigid                   | US                       | Washington               | ameeriklane, ühendriiklane     | USA dollar                        | USD                               | sent                                |
| Andorra                     | Andorra Vürstiriik                     | AD                       | Andorra la Vella         | andorralane                    | euro                              | EUR                               | sent                                |
| Angola                      | Angola Vabariik                        | AO                       | Luanda                   | angolalane                     | kvanza                            | AOA                               | sentimo                             |
| <i>Anguilla (AI1)</i>       | <i>Anguilla</i>                        | AI                       | <i>The Valley</i>        | <i>anguillalane</i>            | <i>Ida-Kariibi dollar</i>         | <i>XCD</i>                        | <i>sent</i>                         |
| <i>Antarktis</i>            | <i>Antarktis</i>                       | <i>AQ</i>                | —                        | —                              | —                                 | —                                 | —                                   |
| Antigua ja Barbuda          | Antigua ja Barbuda                     | AG                       | St John's                | Antigua ja Barbuda elanik      | Ida-Kariibi dollar                | XCD                               | sent                                |
| Araabia Ühendemiraadid      | Araabia Ühendemiraadid                 | AE                       | Abu Dhabi                | ühendemiraatlane               | Araabia Ühendemiraatide<br>dirhem | AED                               | fill                                |
| Argentina                   | Argentina Vabariik                     | AR                       | Buenos Aires             | argentiinlane                  | Argentina peeso                   | ARS                               | sentaavo                            |
| Armeenia                    | Armeenia Vabariik                      | AM                       | Jerevan                  | armeenlane                     | dramm                             | AMD                               | luuma                               |
| <i>Aruba (AW1)</i>          | <i>Aruba</i>                           | <i>AW</i>                | <i>Oranjestad</i>        | <i>arubalane</i>               | <i>Aruba kulden</i>               | <i>AWG</i>                        | <i>sent</i>                         |
| Aserbaidžaan                | Aserbaidžaan Vabariik                  | AZ                       | Baku                     | aserbaidžaanlane               | Aserbaidžaan manat                | AZN                               | kopikas                             |
| Austraalia                  | Austraalia Liit                        | AU                       | Canberra                 | austraallane                   | Austraalia dollar                 | AUD                               | sent                                |
| Austria                     | Austria Vabariik                       | AT                       | Viin                     | austerlane                     | euro                              | EUR                               | sent                                |
| Bahama                      | Bahama Ühendus                         | BS                       | Nassau                   | bahamalane                     | Bahama dollar                     | BSD                               | sent                                |
| Bahreini Kuningriik         | Bahreini Kuningriik                    | BH                       | Manama                   | bahreini                       | Bahreini dinaar                   | BHD                               | fill                                |
| Bangladesh                  | Bangladeshi Rahvavabariik              | BD                       | Dhaka                    | bangladeshlane                 | taka                              | BDT                               | paissa                              |
| Barbados                    | Barbados                               | BB                       | Bridgetown               | barbadoslane                   | Barbadose dollar                  | BBD                               | sent                                |
| Belau                       | Belau Vabariik                         | PW                       | Melekeok                 | belaulane, palaulane           | USA dollar                        | USD                               | sent                                |
| Belgia                      | Belgia Kuningriik                      | BE                       | Brüssel                  | belglane                       | euro                              | EUR                               | sent                                |
| Belize                      | Belize                                 | BZ                       | Belmopan                 | belize'lane                    | Belize'i dollar                   | BZD                               | sent                                |
| Benin                       | Benini Vabariik                        | BJ                       | Porto-Novo (BJ1)         | beninlane                      | CFA frank (BCEAO)                 | XOF                               | santiim                             |
| <i>Bermuda (BM1)</i>        | <i>Bermuda asumaa</i>                  | <i>BM</i>                | <i>Hamilton</i>          | <i>bermulane</i>               | <i>Bermuda dollar</i>             | <i>BMD</i>                        | <i>sent</i>                         |
| Bhutan                      | Bhutani Kuningriik                     | BT                       | Thimphu                  | bhutanlane                     | ngultrum                          | BTN                               | <i>chhetrum</i>                     |
| Birma/Myanmar               | Birma/Myanmar (MM1)                    | MM                       | Yangon                   | birmalane/myanmarlane          | India ruupia                      | INR                               | paissa                              |
| Boliivia                    | Boliivia Paljurahvuseline Riik         | BO                       | Sucre (BO1)              | boliivlane                     | boliviaano                        | MMK                               | pia                                 |
| Bosnia ja Hertsegoviina     | Bosnia ja Hertsegoviina                | BA                       | Sarajevo                 | Bosnia ja Hertsegoviina elanik | konverteeritav mark               | BOB                               | sentaavo                            |
|                             |  |                          |                          |                                |                                   | BAM                               | penn                                |

| Botswana                             | Botswana Vabariik                     | BW              | Gaborone            | botswanalane, tsvana        | pula                                   | BWP        | teebe           |
|--------------------------------------|---------------------------------------|-----------------|---------------------|-----------------------------|--|------------|-----------------|
| <i>Bouvet' saar</i> (BV1)            | <i>Bouvet' saar</i>                   | <b>BV</b>       | —                   | <i>bouvet'lane</i>          | —                                      | —          | —               |
| Brasilia                             | Brasilia Liitvabariik                 | <b>BR</b>       | Brasilia            | brasillane                  | reaal                                  | <b>BRL</b> | sentaavo        |
| <i>Briti India ookeani ala</i> (OI1) | <i>Briti India ookeani ala</i>        | <b>IO</b>       | —                   | —                           | <i>USA dollar</i>                      | <b>USD</b> | <i>sent</i>     |
| <i>Briti Neitsisaared</i> (NG1)      | <i>Briti Neitsisaarte asumaa</i>      | <b>VG</b>       | <i>Road Town</i>    | <i>Briti neitsisaarlane</i> | <i>USA dollar</i>                      | <b>USD</b> | <i>sent</i>     |
| Brunei                               | Brunei Darussalami Riik               | <b>BN</b>       | Bandar Seri Begawan | bruneilane                  | Brunei dollar                          | <b>BND</b> | sen             |
| Bulgaaria                            | Bulgaaria Vabariik                    | <b>BG</b>       | Sofia               | bulgaarlane                 | leev                                   | <b>BGN</b> | stotinka        |
| Burkina Faso                         | Burkina Faso                          | <b>BF</b>       | Ouagadougou         | burkinalane                 | CFA frank (BCEAO)                      | <b>XOF</b> | santiim         |
| Burundi                              | Burundi Vabariik                      | <b>BI</b>       | Bujumbura           | burundilane, rundi          | Burundi frank                          | <b>BIF</b> | santiim         |
| <i>Clipperton</i> (CP1)              | <i>Clipperton saar</i>                | <b>CP</b> (CP2) | —                   | —                           | —                                      | —          | —               |
| Colombia                             | Colombia Vabariik                     | <b>CO</b>       | Bogotá              | colombialane                | Colombia peeso                         | <b>COP</b> | sentaavo        |
| Cooki saared (CK1)                   | Cooki saared                          | <b>CK</b>       | Avarua              | cooklane                    | Uus-Meremaa dollar                     | <b>NZD</b> | sent            |
| Costa Rica                           | Costa Rica Vabariik                   | <b>CR</b>       | San José            | costaricalane               | Costa Rica koloon                      | <b>CRC</b> | sentimo         |
| Côte d'Ivoire                        | Côte d'Ivoire'i Vabariik              | <b>CI</b>       | Yamoussoukro (CI1)  | Côte d'Ivoire'i elanik      | CFA frank (BCEAO)                      | <b>XOF</b> | santiim         |
| <i>Curacao</i> (CW1)                 | <i>Curacao</i>                        | <b>CW</b>       | <i>Willemstad</i>   | <i>curacaolane</i>          | <i>Madalmaade Antillide kuld</i> (CW1) | <b>ANG</b> | <i>sent</i>     |
| Djibouti                             | Djibouti Vabariik                     | <b>DJ</b>       | Djibouti            | djiboutilane                | Djibouti frank                         | <b>DJF</b> | —               |
| Dominica                             | Dominica Ühendus                      | <b>DM</b>       | Roseau              | dominicalane                | Ida-Karibi dollar                      | <b>XCD</b> | sent            |
| Dominikaani Vabariik                 | Dominikaani Vabariik                  | <b>DO</b>       | Santo Domingo       | dominikaanlane              | Dominikaani peeso                      | <b>DOP</b> | sentaavo        |
| Ecuador                              | Ecuadori Vabariik                     | <b>EC</b>       | Quito               | ecuadorlane                 | USA dollar                             | <b>USD</b> | sent            |
| Eesti                                | Eesti Vabariik                        | <b>EE</b>       | Tallinn             | eestlane                    | euro                                   | <b>EUR</b> | sent            |
| Egiptus                              | Egiptuse Araabia Vabariik             | <b>EG</b>       | Kairo               | egiplane                    | Egiptuse nael                          | <b>EGP</b> | piaster         |
| Ekvatoriaal-Guinea                   | Ekvatoriaal-Guinea Vabariik           | <b>GQ</b>       | Malabo              | ekvatoriaalguinealane       | CFA frank (BEAC)                       | <b>XAF</b> | santiim         |
| El Salvador                          | El Salvadori Vabariik                 | <b>SV</b>       | San Salvador        | salvadorlane                | El Salvadori koloon                    | <b>SVC</b> | sentaavo        |
| Eritrea                              | Eritrea Riik                          | <b>ER</b>       | Asmara              | eritrealane                 | USA dollar                             | <b>USD</b> | sent            |
| Etiopia                              | Etiopia Demokraatlik Liitvabariik     | <b>ET</b>       | Addis Abeba         | etiooplane                  | nakfa                                  | <b>ERN</b> | sent            |
|                                      |                                       |                 |                     |                             | birr                                   | <b>ETB</b> | sent            |
| <i>Falklandi saared</i> (FK1)        | <i>Falklandi saared ja sõltkonnad</i> | <b>FK</b>       | <i>Port Stanley</i> | <i>falklandlane</i>         | <i>Falklandi nael</i>                  | <b>FKP</b> | <i>uus penn</i> |
| Fidži                                | Fidži Vabariik                        | <b>FJ</b>       | Suva                | fidžilane                   | Fidži dollar                           | <b>FJD</b> | sent            |
| Filipiinid                           | Filipiini Vabariik                    | <b>PH</b>       | Manila              | filipiinlane                | Filipiini peeso                        | <b>PHP</b> | sentaavo        |
| <i>Fääri saared</i> (FO1)            | <i>Fääri saared</i>                   | <b>FO</b>       | <i>Tórshavn</i>     | <i>fäärlane</i>             | <i>Taani kroon</i>                     | <b>DKK</b> | <i>öör</i>      |
| Gabon                                | Gaboni Vabariik                       | <b>GA</b>       | Libreville          | gabonlane                   | CFA frank (BEAC)                       | <b>XAF</b> | santiim         |
| Gambia                               | Gambia Vabariik                       | <b>GM</b>       | Banjul              | gambialane                  | dalasi                                 | <b>GMD</b> | butut           |
| Ghana                                | Ghana Vabariik                        | <b>GH</b>       | Accra               | ghanalane                   | Ghana sedi                             | <b>GHS</b> | <i>pesewa</i>   |

|                        |  |    |                     |                        |                     |           |                         |
|------------------------|--|----|---------------------|------------------------|---------------------|-----------|-------------------------|
| Gibraltar (GI)         | Gibraltar  | GI | —                   | gibraltarlane          | Gibraltari nael     | GIP       | penn                    |
| Grenada                | Grenada  | GD | Saint George's      | grenadalane            | Ida-Karibi dollar   | XCD       | sent                    |
| Gruusia                | Gruusia  | GE | Tbilisi             | grusiin, georglane     | lari                | GEL       | tetri                   |
| Gröönimaa (GL)         | Gröönimaa  | GL | Nuuk                | gröönlane              | Taani kroon         | DKK       | öör                     |
| Guadeloupe (GP)        | Guadeloupe   | GP | Basse-Terre         | guadeloupe'lane        | euro                | EUR       | sent                    |
| Guam (GU)              | Guam'ala   | GU | Hagåtña             | guamlane               | USA dollar          | USD       | sent                    |
| Guatemala              | Guatemala Vabariik                                     | GT | Ciudad de Guatemala | guatemalalane          | ketsaal             | GTQ       | sentaavo                |
| Guernsey (GG)          | Guernsey sõltkond                                      | GG | Saint Peter Port    | guernseylane           | Guernsey nael (GG2) | GGP (GG2) | penn                    |
| Guinea                 | Guinea Vabariik  | GN | Conakry             | guinealane             | naelsterling        | GBP       | penn                    |
| Guinea-Bissau          | Guinea-Bissau Vabariik                                 | GW | Bissau              | guineabissaulane       | Guinea frank        | GNF       | —                       |
| Guyana                 | Guyana Kooperatiivvabariik                             | GY | Georgetown          | guyanalane             | CFA frank (BCEAO)   | XOF       | santiim                 |
| Haiti                  | Haiti Vabariik   | HT | Port-au-Prince      | haitilane              | Guyana dollar       | GYD       | sent                    |
| Heard ja McDonald (HM) | Heardi ja McDonald'i saarte ala                        | HM | —                   | —                      | USA dollar          | USD       | sent                    |
| Hiina                  | Hiina Rahvavabariik (HRV)                              | CN | Peking              | hiinlane               | jüaan (renminbi)    | CNY       | jiao (10)<br>jüön (100) |
| Hispaania              | Hispaania Kuningriik                                   | ES | Madrid              | hispaanlane            | euro                | EUR       | sent                    |
| Honduras               | Hondurase Vabariik                                     | HN | Tegucigalpa         | honduraslane           | lempiira            | HNL       | sentaavo                |
| Hongkong (HK)          | Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkond (HK2) | HK | (HK3)               | hiinlane, hongkonglane | Hongkongi dollar    | HKD       | sent                    |
| Horvaatia              | Horvaatia Vabariik                                     | HR | Zagreb              | horvaat                | kuna                | HRK       | lipa                    |
| Ida-Timor              | Timor-Leste Demokraatlik Vabariik                      | TL | Dili                | idatimortlane          | USA dollar          | USD       | sent                    |
| Iirimaa                | Iirimaa  | IE | Dublin              | iirlane                | euro                | EUR       | sent                    |
| Israeli Riik           | Israeli Riik   | IL | (IL1)               | iisraellane            | sekel               | ILS       | agoraa                  |
| India                  | India Vabariik   | IN | New Delhi           | indialane              | India ruupia        | INR       | paissa                  |
| Indoneesia             | Indoneesia Vabariik                                    | ID | Jakarta             | indoneeslane           | Indoneesia ruupia   | IDR       | senn                    |
| Iraak                  | Iraagi Vabariik  | IQ | Bagdad              | iraaklane              | Iraagi dinaar       | IQD       | fill                    |
| Iraan                  | Iraani Islamivabariik                                  | IR | Teheran             | iraanlane              | Iraani riaal        | IRR       | [dinaar] (IR1)          |
| Island                 | Islandi Vabariik                                       | IS | Reykjavík           | islandlane             | Islandi kroon       | ISK       | —                       |
| Itaalia                | Itaalia Vabariik                                       | IT | Rooma               | itaalane               | euro                | EUR       | sent                    |
| Jaapan                 | Jaapan   | JP | Tökyö               | jaapanlane             | jeen                | JPY       | [senn] (JP1)            |
| Jamaica                | Jamaica  | JM | Kingston            | jamaicalane            | Jamaica dollar      | JMD       | sent                    |
| Jeemen                 | Jeemeni Vabariik                                       | YE | Şan'a'              | jeemenlane             | Jeemeni riaal       | YER       | fill                    |

| Jersey (JE1)                               | Jersey sõltkond                        | JE | Saint Helier            | jerseylane                                 | Jersey nael (JE2)                | JEP (JE2)  | penn                               |
|--|--|----|-------------------------|--|----------------------------------|------------|------------------------------------|
| Jordaania                                  | Jordaania Hašimiidi Kuningriik         | JO | 'Ammān                  | jordaanelane                               | naelsterling<br>Jordaania dinaar | GBP<br>JOD | penn<br>100 qirsh'i<br>1 000 filli |
| <i>Jūulusaar</i> (CX1)                     | <i>Jūulusaare ala</i>                  | CX | <i>Flying Fish Cove</i> | <i>jūulusaarlane</i>                       | <i>Austraalia dollar</i>         | AUD        | <i>sent</i>                        |
| <i>Kaimanisaared</i> (KY1)                 | <i>Kaimanisaarte asumaa</i>            | KY | <i>Georgetown</i>       | <i>kaimanlane</i>                          | <i>Kaimanisaarte dollar</i>      | KYD        | <i>sent</i>                        |
| Kambodža                                   | Kambodža Kuningriik                    | KH | Phnom Penh              | kambodžalane                               | riel                             | KHR        | sen                                |
| Kamerun                                    | Kameruni Vabariik                      | CM | Yaoundé                 | kamerunlane                                | CFA frank (BEAC)                 | XAF        | santiim                            |
| Kanada                                     | Kanada                                 | CA | Ottawa                  | kanadalane                                 | Kanada dollar                    | CAD        | sent                               |
| <i>Kanalisaares, vt Guernsey ja Jersey</i> |  |    |                         |  |                                  |            |                                    |
| Kasahstan                                  | Kasahstani Vabariik                    | KZ | Astana                  | kasahh, kasahstamlane                      | tenge                            | KZT        | tüjin                              |
| Katar                                      | Katari Riik                            | QA | Ad-Dawhah               | katari lane                                | Katari riaal                     | QAR        | dirham                             |
| Kenya                                      | Kenya Vabariik                         | KE | Nairobi                 | kenyalane                                  | Kenya šilling                    | KES        | sent                               |
| Kesk-Aafrika Vabariik                      | Kesk-Aafrika Vabariik                  | CF | Bangui                  | keskaafriklane                             | CFA frank (BEAC)                 | XAF        | santiim                            |
| Kiribati                                   | Kiribati Vabariik                      | KI | Tarawa                  | kiribati                                   | Austraalia dollar                | AUD        | sent                               |
| Komoorid                                   | Komoori Liit                           | KM | Moroni                  | komoorlane                                 | Komoori frank                    | KMF        | —                                  |
| Kongo (CG*)                                | Kongo Vabariik                         | CG | Brazzaville             | kongolane                                  | CFA frank (BEAC)                 | XAF        | santiim                            |
| Kongo Demokraatlik Vabariik (CD*)          | Kongo Demokraatlik Vabariik            | CD | Kinshasa                | Kongo Demokraatliku Vabariigi elanik (CD1) | Kongo frank                      | CDF        | santiim                            |
| <i>Kookossaared</i> (CC1)                  | <i>Kookossaarte ala</i>                | CC | <i>Bantam</i>           | <i>kookossarlane</i>                       | <i>Austraalia dollar</i>         | AUD        | <i>sent</i>                        |
| Kreeka                                     | Kreeka Vabariik                        | EL | Ateena                  | kreeklane                                  | euro                             | EUR        | sent                               |
| Kuuba                                      | Kuuba Vabariik                         | CU | Havana                  | kuubalane                                  | Kuuba peeso                      | CUP        | sentaavo                           |
|  |  |    |                         |  | konverteeritav peeso             | CUC        | sentaavo                           |
| Kuveit                                     | Kuveidi Riik                           | KW | Al-Kuwayt               | kuveitlane                                 | Kuveidi dinaar                   | KWD        | fill                               |
| Kõrgõzstan                                 | Kirgiisi Vabariik                      | KG | Biskek                  | kirgiis, kõrgõzstanlane                    | Kõrgõzstani somm                 | KGS        | tüin                               |
| Küpros                                     | Küprose Vabariik                       | CY | Nikosia                 | küproslane                                 | euro                             | EUR        | sent                               |
| Laos                                       | Laose Demokraatlik Rahvavabariik (LA*) | LA | Viangchan               | laoslane, lao                              | kiip                             | LAK        | [att]                              |
| Leedu                                      | Leedu Vabariik                         | LT | Vilnius                 | leedulane                                  | litt                             | LTL        | sent                               |
| Lesotho                                    | Lesotho Kuningriik                     | LS | Maseru                  | lesotholane, sotho                         | loti                             | LSL        | sente                              |
|  |  |    |                         |  | rand                             | ZAR        | sent                               |
| Libeeria                                   | Libeeria Vabariik                      | LR | Monrovia                | libeerlane                                 | Libeeria dollar                  | LRD        | sent                               |
| Liechtenstein                              | Liechtensteini Vürstiriik              | LI | Vaduz                   | liechtensteimeline                         | Šveitsi frank                    | CHF        | santiim                            |
| Liibanon                                   | Liibanoni Vabariik                     | LB | Beirut                  | liibanonlane                               | Liibanoni nael                   | LBP        | [piaster]                          |
| Liibüa                                     | Liibüa                                 | LY | Tripoli                 | liibüalane                                 | Liibüa dinaar                    | LYD        | dirham                             |
| Luksemburg                                 | Luksemburgi Suurhertsogiriik           | LU | Luxembourg              | luksemburglane                             | euro                             | EUR        | sent                               |

| Lõuna-Aafrika   | Lõuna-Aafrika Vabariik (ZA*)   | ZA   | Pretoria (ZA <sup>1</sup> )<br><i>King Edward Point (Grytviken)</i> | lõuna-aafriklane                               | rand                         | ZAR                    | sent                |
|---|--|------|---|--|------------------------------|------------------------|---------------------|
| <i>Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared</i> (GS <sup>1</sup> ) | <i>Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared</i>                         | GS   | <i>King Edward Point (Grytviken)</i>                                | —  | —                            | —                      | —                   |
| Lõuna-Korea   | Korea Vabariik   | KR   | Sõul  | lõunakorealane                                 | Lõuna-Korea vonn             | KRW                    | [jeon]              |
| Lõuna-Sudaan  | Lõuna-Sudaani Vabariik   | SS   | Juba  | lõunasudaanlane                                | Lõuna-Sudaani nael           | SSP                    | piaster             |
| Läti  | Läti Vabariik  | LV   | Riia  | lätlane  | latt                         | LVL                    | santiim             |
| <i>Lääne-Sahara</i> (EH <sup>1</sup> )                            | <i>Lääne-Sahara</i>  | EH   | <i>El Aaiün</i>   | <i>läänesaharalane</i>                         | <i>Maroko dirhem</i>         | MAD                    | <i>santiim</i>      |
| <i>Macau</i> (MO <sup>1</sup> )                                   | <i>Hiina Rahvavabariigi Macau erihalduspiirkond</i> (MO <sup>2</sup> ) | MO   | <i>Macau</i> (MO <sup>3</sup> )                                     | <i>macaulane</i>                               | <i>pataaka</i>               | MOP                    | <i>avo</i>          |
| Madagaskar  | Madagaskari Vabariik   | MG   | Antananarivo  | madagaskarlane                                 | ariari                       | MGA                    | <i>iraimbilanja</i> |
| Madalmaad (NL <sup>1</sup> )                                      | Madalmaade Kuningriik  | NL   | Amsterdam (NL <sup>2</sup> )  | madalmaalane                                   | euro                         | EUR                    | sent                |
| endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik (3a)                       | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik (3b)                            | (5c) | Skopje  | endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi elanik | denaar                       | MKD                    | deni                |
| Malaisia  | Malaisia   | MY   | Kuala Lumpur (MY <sup>1</sup> )                                     | malaislane                                     | ringgit                      | MYR                    | senn                |
| Malawi  | Malawi Vabariik  | MW   | Lilongwe  | malawilane                                     | Malawi kvatša                | MWK                    | tambala             |
| Maldiivid   | Maldiivi Vabariik  | MV   | Male  | maldiivilane                                   | Maldiivi ruupia              | MVR                    | laari               |
| Mali  | Mali Vabariik  | ML   | Bamako  | malilane                                       | CFA frank (BCEAO)            | XOF                    | santiim             |
| Malta   | Malta Vabariik   | MT   | Valletta  | maltalane                                      | euro                         | EUR                    | sent                |
| Mani saar (IM <sup>1</sup> )                                      | Mani saar  | IM   | Douglas   | manilane                                       | Mani nael (IM <sup>2</sup> ) | IMP (IM <sup>2</sup> ) | penn                |
| Maroko  | Maroko Kuningriik  | MA   | Rabat   | marokolane                                     | naelsterling                 | GBP                    | penn                |
| Marshalli Saared  | Marshalli Saarte Vabariik  | MH   | Majuro  | marokolane                                     | Maroko dirhem                | MAD                    | santiim             |
| <i>Martinique</i> (MQ <sup>1</sup> )                              | <i>Martinique</i>  | MQ   | <i>Fort-de-France</i>   | marshallane                                    | USA dollar                   | USD                    | sent                |
| Mauritaania   | Mauritaania Islamivabariik   | MR   | Nouakchott  | <i>martinique'lane</i>                         | <i>euro</i>                  | EUR                    | <i>sent</i>         |
| Mauritius   | Mauritiuse Vabariik  | MU   | Port Louis  | mauritaanlane                                  | ugia                         | MRO                    | khoum               |
| <i>Mayotte</i> (YT <sup>1</sup> )                                 | <i>Mayotte</i>   | YT   | <i>Mamoudzou</i>  | mauritiustlane                                 | Mauritiuse ruupia            | MUR                    | sent                |
| Mehhiko   | Mehhiko Ühendriigid  | MX   | México  | <i>mayotte'lane</i>                            | <i>euro</i>                  | EUR                    | <i>sent</i>         |
| Mikroneesia   | Mikroneesia Liiduriigid  | FM   | Palikir   | mehhiklane                                     | Mehhiko peeso                | MXN                    | sentaavo            |
| Moldova   | Moldova Vabariik   | MD   | Chişinău  | mikroneeslane                                  | USA dollar                   | USD                    | sent                |
| Monaco  | Monaco Vürstiriik  | MC   | Monaco  | moldovlane, moldaavlane                        | Moldova leu                  | MDL                    | ban                 |
| Mongoolia   | Mongoolia  | MN   | Ulaanbaatar   | monacolane                                     | euro                         | EUR                    | sent                |
| Montenegro  | Montenegro   | ME   | Podgorica   | mongol, mongoolane                             | tugrik                       | MNT                    | mõngõ               |
| <i>Montserrat</i> (MS <sup>1</sup> )                              | <i>Montserrat asumaa</i>   | MS   | <i>Plymouth</i> (MS <sup>2</sup> )                                  | montenegrolane                                 | euro                         | EUR                    | sent                |
| Mosambiik   | Mosambiigi Vabariik  | MZ   | Maputo  | <i>montserratlane</i>                          | <i>Ida-Karibi dollar</i>     | XCD                    | <i>sent</i>         |
| Myanmar: vt Birma/Myanmar   |  |      |   | mosambiiklane                                  | metikal                      | MZN                    | sentaavo            |

| Namitibia                                  | Namitibia Vabariik               | NA | Windhoek     | namitiblane             | Namitibia dollar        | NAD | sent       |
|--|----------------------------------|----|--------------|-------------------------|-------------------------|-----|------------|
| Nauru                                      | Nauru Vabariik                   | NR | Yaren        | naurulane               | rand                    | ZAR | sent       |
| Nepal                                      | Nepal                            | NP | Katmandu     | nepallane               | Austraalia dollar       | AUD | sent       |
| Nicaragua                                  | Nicaragua Vabariik               | NI | Managua      | nicaragualane           | Nepali ruupia           | NPR | paissa     |
| Nigeeria                                   | Nigeeria Liitvabariik            | NG | Abuja        | nigeerlane              | kuldkoordoba            | NIO | sentaavo   |
| Niger                                      | Nigeri Vabariik                  | NE | Niamey       | nigerlane               | naira                   | NGN | kobo       |
| Niue (NU1)                                 | Niue                             | NU | Alofi        | niuelane                | CFA frank (BCEAO)       | XOF | santiim    |
| Norfolk saar (NF1)                         | Norfolki saare ala               | NF | Kingston     | norfolklane             | Uus-Meremaa dollar      | NZD | sent       |
| Norra                                      | Norra Kuningriik                 | NO | Oslo         | norralane               | Austraalia dollar       | AUD | sent       |
| Omaan                                      | Omaani Sultaniriik               | OM | Masqaţ       | omaanlane               | Norra kroon             | NOK | öör        |
| Paapua Uus-Guinea                          | Paapua Uus-Guinea Iseisvusriik   | PG | Port Moresby | (uusguinealane)         | Omaani rial             | OMR | paissa     |
| Pakistan                                   | Pakistani Islamivabariik         | PK | Islamabad    | pakistanlane            | kina                    | PGK | toa        |
| Panama                                     | Panama Vabariik                  | PA | Panamá       | panamalane              | Pakistani ruupia        | PKR | paissa     |
| Paraguay                                   | Paraguay Vabariik                | PY | Asunción     | paraguaylane            | balboa                  | PAB | senteesimo |
| Peruu                                      | Peruu Vabariik                   | PE | Lima         | peruulane               | USA dollar              | USD | sent       |
| Pitcairn (PN1)                             | Pitcairn ja sõltkonnad           | PN | Adamstown    | pitcairlane             | guaranii                | PYG | sentimo    |
| Poola                                      | Poola Vabariik                   | PL | Varssavi     | poolakas                | uus soll                | PEN | sentimo    |
| Portugal                                   | Portugali Vabariik               | PT | Lissabon     | portugallane            | Uus-Meremaa dollar      | NZD | sent       |
| Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad (TF1) | Prantsuse Lõunaalad              | TF | (TF2)        | —                       | zlott                   | PLN | kross      |
| Prantsuse Guajaana (GF1)                   | Prantsuse Guajaana               | GF | Cayenne      | Prantsuse guajaanlane   | euro                    | EUR | sent       |
| Prantsuse Polineesia (PF1)                 | Prantsuse Polineesia             | PF | Papeete      | Prantsuse poliineeslane | CFP frank               | XPF | santiim    |
| Prantsusmaa                                | Prantsuse Vabariik               | FR | Paris        | prantslane              | euro                    | EUR | sent       |
| Puerto Rico (PR1)                          | Puerto Rico Ühendus              | PR | San Juan     | puertoricolane          | USA dollar              | USD | sent       |
| Põhja-Korea (KP*)                          | Korea Rahvademokraatlik Vabariik | KP | P'jöngyang   | põhjakorealane          | Põhja-Korea vonn        | KPW | jun        |
| Põhja-Mariaanid (MP1)                      | Põhja-Mariaani Ühendus           | MP | Saipan       | põhjamariaanlane        | USA dollar              | USD | sent       |
| Pihta Tool / Vatikani Linnriik (VA1)       | Pihta Tool / Vatikani Linnriik   | VA | —/Vatikan    | —/vatikanlane           | euro                    | EUR | sent       |
| Réunion (RE1)                              | Réunion                          | RE | Saint-Denis  | réunionlane             | euro                    | EUR | sent       |
| Roheneemesaared                            | Roheneemesaarte Vabariik         | CV | Praia        | roheneemlane            | Roheneemesaarte eskundo | CVE | sentaavo   |
| Rootsi                                     | Rootsi Kuningriik                | SE | Stockholm    | rootslane               | Rootsi kroon            | SEK | öör        |
| Rumeenia                                   | Rumeenia                         | RO | Bukarest     | rumeenlane              | Rumeenia leu            | RON | ban        |
| Rwanda                                     | Rwanda Vabariik                  | RW | Kigali       | rwandalane              | Rwanda frank            | RWF | santiim    |

| Saalomoni Saared                                   | Saalomoni Saared  | SB        | Honiara   | saalomilane                           | Saalomoni Saarte dollar                  | SBD        | sent        |
|--|---|-----------|---|---------------------------------------|--|------------|-------------|
| <i>Saint-Barthélemy</i> (BL <sup>1</sup> )         | <i>Saint-Barthélemy</i> ühendus                         | <b>BL</b> | <i>Gustavia</i>   | <i>saintbarthélemylane</i>            | <i>euro</i>                              | <b>EUR</b> | <i>sent</i> |
| <i>Saint Helena</i> (SH <sup>1</sup> )             | <i>Saint Helena, Ascension ja Tristan da Cunha</i>      | <b>SH</b> | <i>Jamestown</i>  | <i>sainthelenalane</i>                | <i>Saint Helena nael</i>                 | <b>SHP</b> | <i>penn</i> |
| Saint Kitts ja Nevis                               | Saint Kitts ja Nevis Föderatsioon                       | <b>KN</b> | Basseterre  | saintkittslane, nevislane             | Ida-Kariibi dollar                       | <b>XCD</b> | sent        |
| Saint Lucia  | Saint Lucia   | <b>LC</b> | Castries  | saintlucialane                        | Ida-Kariibi dollar                       | <b>XCD</b> | sent        |
| <i>Saint-Martin</i> (MF <sup>1</sup> )             | <i>Saint-Martin</i> ühendus                             | <b>MF</b> | <i>Marigot</i>  | <i>saintmartinlane</i>                | <i>euro</i>                              | <b>EUR</b> | <i>sent</i> |
| <i>Saint-Pierre ja Miquelon</i> (PM <sup>1</sup> ) | <i>Saint-Pierre'i ja Miqueloni territoorium</i> ühendus | <b>PM</b> | <i>Saint-Pierre</i>                                     | <i>saintpierre'lane, miquelonlane</i> | <i>euro</i>                              | <b>EUR</b> | <i>sent</i> |
| Saint Vincent                                      | Saint Vincent ja Grenadiinid                            | <b>VC</b> | Kingstown   | saintvincentlane                      | Ida-Kariibi dollar                       | <b>XCD</b> | sent        |
| Saksamaa   | Saksamaa Liitvabariik                                   | <b>DE</b> | Berliin   | sakslane                              | euro                                     | <b>EUR</b> | sent        |
| Sambia   | Sambia Vabariik   | <b>ZM</b> | Lusaka  | sambialane                            | Sambia kvatša                            | <b>ZMK</b> | ngyee       |
| Samoa  | Samoa Iseisvusriik                                      | <b>WS</b> | Apia  | samoalane                             | taala                                    | <b>WST</b> | sene        |
| San Marino   | San Marino Vabariik                                     | <b>SM</b> | San Marino  | sanmarinolane                         | euro                                     | <b>EUR</b> | sent        |
| São Tomé ja Príncipe                               | São Tomé ja Príncipe Demokraatlik Vabariik              | <b>ST</b> | São Tomé  | sãotomé'lane, príncipelane            | dobra                                    | <b>STD</b> | sentimo     |
| Saudi Araabia                                      | Saudi Araabia Kuningriik                                | <b>SA</b> | Ar-Riyād  | saudiarablane                         | Saudi Araabia riaal                      | <b>SAR</b> | halaala     |
| Seišellid  | Seišelli Vabariik                                       | <b>SC</b> | Victoria  | seišellane                            | Seišelli ruupia                          | <b>SCR</b> | sent        |
| Senegal  | Senegali Vabariik                                       | <b>SN</b> | Dakar   | senegallane                           | CFA frank (BCEAO)                        | <b>XOF</b> | santiim     |
| Serbia   | Serbia Vabariik   | <b>RS</b> | Belgrad   | serblane                              | Serbia dinaar                            | <b>RSD</b> | para        |
| Sierra Leone                                       | Sierra Leone Vabariik                                   | <b>SL</b> | Freetown  | sierraleonelane                       | leoone                                   | <b>SLL</b> | sent        |
| Singapur   | Singapuri Vabariik                                      | <b>SG</b> | Singapur  | singapurlane                          | Singapuri dollar                         | <b>SGD</b> | sent        |
| <i>Sint-Maarten</i> (SX <sup>1</sup> )             | <i>Sint-Maarten</i>                                     | <b>SX</b> | <i>Philipsburg</i>                                      | <i>sintmaartenlane</i>                | <i>Madalmaade Antillide kulden (SX1)</i> | <b>ANG</b> | <i>sent</i> |
| Slovakkia  | Slovaki Vabariik  | <b>SK</b> | Bratislava  | slovakk                               | euro                                     | <b>EUR</b> | sent        |
| Sloveenia  | Sloveenia Vabariik                                      | <b>SI</b> | Ljubljana   | sloveen                               | euro                                     | <b>EUR</b> | sent        |
| Somaalia   | Somaali Vabariik  | <b>SO</b> | Muqdisho  | somaallane                            | Somaalia šilling                         | <b>SOS</b> | senteesimo  |
| Soome  | Soome Vabariik  | <b>FI</b> | Helsinki  | soomlane                              | euro                                     | <b>EUR</b> | sent        |
| Sri Lanka  | Sri Lanka Demokraatlik Sotsialistlik Vabariik           | <b>LK</b> | Colombo   | sri lankalane                         | Sri Lanka ruupia                         | <b>LKR</b> | sent        |
| Sudaan   | Sudaani Vabariik  | <b>SD</b> | Hartum  | sudaanlane                            | Sudaani nael                             | <b>SDG</b> | piaster     |
| Suriname   | Suriname Vabariik                                       | <b>SR</b> | Paramaribo  | surinamelane                          | Suriname dollar                          | <b>SRD</b> | sent        |
| Svaasimaa  | Svaasimaa Kuningriik                                    | <b>SZ</b> | Mbabane   | svaasi, svaasimaalane                 | lilangeni                                | <b>SZL</b> | sent        |
| <i>Svalbard ja Jan Mayen</i> (SJ <sup>1</sup> )    | <i>Svalbard ja Jan Mayen</i>                            | <b>SJ</b> | <i>Longyearbyen (Svalbard), Olonkinbyen (Jan Mayen)</i> | <i>svalbardlane, janmayenlane</i>     | <i>Norra kroon</i>                       | <b>NOK</b> | öör         |
| Stüüria  | Stüüria Araabia Vabariik                                | <b>SY</b> | Damaskus  | stüürlane                             | Stüüria nael                             | <b>SYP</b> | piaster     |

| Šveits                                     | Šveitsi Konföderatsioon                     | CH | Bern                      | Šveitslane, helveetslane                | Šveitsi frank                      | CHF | santiim                |
|--|---|----|---------------------------|---|------------------------------------|-----|------------------------|
| Zimbabwe                                   | Zimbabwe Vabariik                           | ZW | Harare                    | zimbabweelane                           | Zimbabwe dollar ( <sup>ZW1</sup> ) | ZWL | cent                   |
| Taani                                      | Taani Kuningriik                            | DK | Kopenhaagen               | taanlane                                | Taani kroon                        | DKK | öör                    |
| Tadžikistan                                | Tadžikistani Vabariik                       | TJ | Dušanbe                   | tadžikk, tadžikistanlane                | somoni                             | TJS | diram                  |
| Tai  | Tai Kuningriik                              | TH | Bangkok                   | tailane                                 | baat                               | THB | satang                 |
| Taiwan                                     | Hiina Vabariik, Taiwan ( <sup>TW1</sup> )   | TW | Taipei                    | taiwanlane                              | uus Taiwani dollar                 | TWD | fen                    |
| Tansaania                                  | Tansaania Ühendvabariik                     | TZ | Dodoma ( <sup>TZ1</sup> ) | tansaanelane                            | Tansaania šilling                  | TZS | sent                   |
| Togo                                       | Togo Vabariik                               | TG | Lomé                      | togolane                                | CFA frank (BCEAO)                  | XOF | santiim                |
| Tokelau ( <sup>TK1</sup> )                 | <i>Tokelau</i>                              | TK | ( <sup>TK2</sup> )        | <i>tokelaulane</i>                      | <i>Uus-Meremaa dollar</i>          | NZD | <i>sent</i>            |
| Tonga                                      | Tonga Kuningriik                            | TO | Nuku'alofa                | tongalane                               | pa'anga                            | TOP | seniti                 |
| Trinidad ja Tobago                         | Trinidad ja Tobago Vabariik                 | TT | Port of Spain             | trinidadlane, tobagolane                | Trinidad ja Tobago dollar          | TTD | sent                   |
| Tšaad                                      | Tšaadi Vabariik                             | TD | N'Djamena                 | tšaadlane                               | CFA frank (BEAC)                   | XAF | santiim                |
| Tšehhi Vabariik                            | Tšehhi Vabariik                             | CZ | Praha                     | tšehh                                   | Tšehhi kroon                       | CZK | heller                 |
| Tšili                                      | Tšili Vabariik                              | CL | Santiago                  | tšillane                                | Tšili peeso                        | CLP | sentaavo               |
| Tuneesia                                   | Tuneesia Vabariik                           | TN | Tunis                     | tuneeslane                              | Tuneesia dinaar                    | TND | millime                |
| <i>Turks ja Caicos</i> ( <sup>TC1</sup> )  | <i>Turks ja Caicos saarte asumaa</i>        | TC | <i>Cockburn Town</i>      | <i>turkslane, caicoslane</i>            | <i>USA dollar</i>                  | USD | <i>sent</i>            |
| Tuvalu                                     | Tuvalu                                      | TV | Funafuti                  | tuvalu                                  | Austraalia dollar                  | AUD | sent                   |
| Türgi                                      | Türgi Vabariik                              | TR | Ankara                    | türklane                                | liir                               | TRY | kurus                  |
| Türkmenistan                               | Türkmenistan                                | TM | Aşgabat                   | türkmeen, türkmenistanlane              | Türkmeeni manat                    | TMT | tenga                  |
| Uganda                                     | Uganda Vabariik                             | UG | Kampala                   | ugandalane                              | Uganda šilling                     | UGX | sent                   |
| Ukraina                                    | Ukraina                                     | UA | Kiiev                     | ukrainlane                              | grivna                             | UAH | kopikas                |
| Ungari                                     | Ungari Vabariik                             | HU | Budapest                  | ungarlane                               | forint                             | HUF | [filler]               |
| Uruguay                                    | Uruguay Idavabariik                         | UY | Montevideo                | uruguaylane                             | Uruguay peeso                      | UYU | senteesimo             |
| <i>USA Neitsisaared</i> ( <sup>VI1</sup> ) | <i>Ühendriikide Neitsisaared</i>            | VI | <i>Charlotte Amalie</i>   | <i>USA neitsisaarlane</i>               | <i>USA dollar</i>                  | USD | <i>sent</i>            |
| Usbekistan                                 | Usbekistani Vabariik                        | UZ | Toshkent                  | usbekk, usbekistanlane                  | Usbekistani somm                   | UZS | tujin                  |
| <i>Uus-Kaledoonia</i> ( <sup>NC1</sup> )   | <i>Uus-Kaledoonia</i>                       | NC | <i>Nouméa</i>             | <i>uuskaladoonlane</i>                  | <i>CFP frank</i>                   | XPF | <i>santiim</i>         |
| Uus-Meremaa                                | Uus-Meremaa                                 | NZ | Wellington                | uusmeremaalane                          | Uus-Meremaa dollar                 | NZD | sent                   |
| Valgevene                                  | Valgevene Vabariik                          | BY | Minsk                     | valgevenelane                           | Valgevene rubla                    | BYR | kopikas                |
| Vanuatu                                    | Vanuatu Vabariik                            | VU | Port Vila                 | vanuatulane                             | vatu                               | VUV | —                      |
| Venemaa                                    | Venemaa Föderatsioon                        | RU | Moskva                    | venelane, venemaalane                   | Vene rubla                         | RUB | kopikas                |
| Venezuela                                  | Venezuela Bolívari Vabariik                 | VE | Caracas                   | venezuelalane, venetsueellane           | bolívar fuerte                     | VEF | sentimo                |
| Vietnam                                    | Vietnami Sotsialistlik Vabariik             | VN | Hanoi                     | vietnamlane                             | dong                               | VND | [10 hào'd<br>100 xu'd] |
| <i>Wallis ja Futuna</i> ( <sup>WF1</sup> ) | <i>Wallis ja Futuna</i>                     | WF | <i>Matā'utu</i>           | <i>wallislane, futunlane</i>            | <i>CFP frank</i>                   | XPF | <i>santiim</i>         |
| Ühendkuningriik                            | Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik | UK | London                    | britt (britid),<br>iühendkuningriiklane | naelsterling                       | GBP | penn                   |



| Ühendriikide<br>hajasaared (UM1) | Ühendriikide väikesed<br>hajasaared | UM | — | USA dollar | USD | sent |
|----------------------------------|-------------------------------------|----|---|------------|-----|------|
|                                  |                                     |    | — |            |     |      |

## Riike, territooriume ja väeringuid puudutavad märkused

Kaldirijas märkused käivad üksnes eesti versiooni kohta.

- (<sup>1</sup>) **„Riigikoodi” veerg:** ISO 3166 alpha-2 koodid, v.a Kreeka ja Ühendkuningriik (koodid EL ja UK, mitte GR ega GB). Vt ka punkte 7.1.1 (kasutusel olevad nimetused ja lühendid), 7.1.2 (riikide järjestus loetelus) ja lisa A6 (riigikoodide tähestikuline järjestus).
- (<sup>2</sup>) **„Rahatühiku” veerg:** CFA frangi (BCEAO) (= franc de la Communauté financière africaine) on välja andnud Banque centrale des États de l’Afrique de l’Ouest; CFA frangi (BEAC) (= franc de la Coopération financière en Afrique centrale) on välja andnud Banque des États de l’Afrique centrale.
- (<sup>3</sup>) **„Rahatühiku koodi” veerg:** ISO 4217 koodid, v.a GGP (Guernsey), IMP (Mani saar) ja JEP (Jersey).
- (<sup>4</sup>) **„Väiksema rahatühiku” veerg:** euro allühik on sent. Vastavalt nõukogu 3. mai 1998. aasta määrusele (EÜ) nr 974/98 „nimetuse „sent” määratlus ei takista selle mõiste teisendite tavakasutust liikmesriikides”. Euroopa Liidus on eelistatud vormiks „sent” (õigusaktides kohustuslik). Nurksulgudes olevad väiksemad rahatühikud ei ole enam ringluses.

\* \* \*

- (AX1) **Ahvenamaa:** autonoomsed saared Soome koosseisus. ELi ja Ahvenamaa suhted on sätestatud liitumislepingu lisaprotokollis. (Protokoll sätestab Ahvenamaa eristaatuse.)
- (AS1) **Ameerika Samoa:** USA territoorium.
- (AI1) **Anguilla:** Briti ülemereterritoorium.
- (AW1) **Aruba:** Madalmaade Kuningriigi autonoomne osa.
- (BI1) **Benin:** Cotonous asub valitsus.
- (BM1) **Bermuda:** Briti ülemereterritoorium.
- (MM1) **Birma/Myanmar:** ÜRO kasutab nimetusi Myanmar (lühinimi) ja Myanmar Liidu Vabariik (ametlik nimetus), aga ELi tekstides soovitatakse kasutada kuju Birma/Myanmar.
- (BO1) **Boliivia:** Sucre on põhiseaduse järgi pealinn. La Paz on valitsuse asukoht.
- (BV1) **Bouvet’ saar:** Norra asustamata territoorium.
- (IO1) **Briti India ookeani ala:** Briti ülemereterritoorium.
- (VG1) **Briti Neitsisaared:** Briti ülemereterritoorium.
- (CP1) **Clipperton:** Prantsusmaa territoorium.
- (CP2) **Clipperton:** kood CP on ISO poolt reserveeritud, ehkki mitte ISO 3166-1 osa.
- (CK1) **Cooki saared:** omavalitsus vabariikides Uus-Meremaaga.
- (CI1) **Côte d’Ivoire:** Yamoussoukro on pealinn, Abidjan halduskeskus.

- (CW1) **Curaçao:** Madalmaade Kuningriigi autonoomne maa alates 10.10.2010 (Madalmaade Antille enam ei eksisteeri). Kuigi Madalmaade Antille ei eksisteeri alates 10.10.2010, on Curaçao ja Sint-Maarten jätkuvalt kasutusele Madalmaade Antillide kuldna (ANG) kuni ühisraha käibelevõtmiseni 2012. aastal (Karibi kulden).
- (FK1) **Falklandi saared:** Briti ülemereterritoorium.
- (FO1) **Fääri saared:** Taani autonoomne territoorium.
- (GI1) **Gibraltari:** Briti ülemereterritoorium.
- (GL1) **Gröönimaa:** Taani autonoomne territoorium.
- (GP1) **Guadeloupe:** Prantsusmaa ülemeredepartemang ja -territoorium (DOM-ROM = *département et région d'outre-mer*).
- (GU1) **Guam:** USA territoorium.
- (GG1) **Guernsey:** Briti Krooni sõltkond; ei ole UK osa, kuid sellest sõltuv välissuhete osas. Ei ole ELi liige, kuid assotsieerunud sellega UK ühinemisakti protokoll nr 3 kaudu.
- (GG2) **Guernsey:** naelsterlingu teisend; tegu pole ISO koodiga. Vajadusel võib kasutada lühendit GGP.
- (HM1) **Heard ja McDonald:** Austraalia territoorium.
- (HK1) **Hongkong:** põhiseaduse artikkel 151 sätestab, et Hongkong võib kasutada ka kuju „Hongkong, Hiina“, säilitada ja arendada vastastikuseid suhteid ning sõlmida lepinguid välisriikide ja -piirkondade ning asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega majanduse, kaubanduse, rahanduse, laevanduse, teabevahetuse, turismi, kultuuri ja spordi valdkonnas (vt Hiina Rahvavabariigi välisministeeriumi kodulehekülge).
- (HK2) **Hongkong:** ametlikult „Hiina Rahvavabariigi Hongkongi erihalduspiirkond“.
- (HK3) **Hongkong:** pealinn on Peking. Halduskeskuse asukoht on Government Hill.
- (IL1) **Israel:** valitsus, Knesset ja ülemkohus on Jeruusalemmas. ELi liikmesriikide saatkonnad on Tel Avivis.
- (IR1) **Iraan:** Iraani riaal jaguneb ametlikult 100 dinaariks, aga väikseid vääringuid ei kasutata; kasutusel on toman, mis on väärt 10 riaali.
- (JP1) **Jaapan:** senni kasutatakse ainult raamatupidamises.
- (JE1) **Jersey:** Briti Krooni sõltkond; ei ole UK osa, kuid sellest sõltuv välissuhete osas. Ei ole ELi liige, kuid assotsieerunud sellega UK ühinemisakti protokoll nr 3 kaudu.
- (JE2) **Jersey:** naelsterlingu teisend; tegu pole ISO koodiga. Kui on nõutav eraldi kood, kasutatakse lühendit JEP.
- (CX1) **Jõulusaar:** Austraalia territoorium (mitte segi ajada Jõulusaare ehk Kiritimatiga Kiribati Vabariigis).
- (KY1) **Kaimanisaared:** Briti ülemereterritoorium.
- (CG\*) **Kongo:** *selguse huvides võib kasutada järgmiselt: Kongo-Brazzaville ~ Brazzaville i Kongo.*
- (CD\*) **Kongo Demokraatlik Vabariik:** *selguse huvides võib kasutada järgmiselt: Kongo-Kinshasa ~ Kinshasa Kongo. Lühend: Kongo DV.*
- (CD1) **Kongo Demokraatlik Vabariik:** kasutada võib ka vormi „kongolane“, kui ei teki segadust Kongo Vabariigi elanikuga.
- (CC1) **Kookossaared:** Austraalia territoorium.
- (LA\*) **Laos:** lühend: LDRV.
- (ZA\*) **Lõuna-Aafrika:** lühend: LAV.
- (ZA1) **Lõuna-Aafrika:** Pretoria (Tshwane) on halduspealinn, Kaplinnas on parlament ja Bloemfonteinis kõrgeim kohus.
- (GS1) **Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared:** Briti ülemereterritoorium (Falklandi saarte haldusalas).
- (EH1) **Lääne-Sahara:** vaidusalune territoorium Maroko ja Polisario Rinde vahel. 1976. aastal kuulutas viimane välja Sahrawi Araabia Demokraatliku Vabariigi (SADR), mida EL ei ole ametlikult tunnustanud. Läbirääkimisi jätkab ÜRO.

- (MO1) **Macau:** põhiseaduse artikkel 136 sätestab, et Macau võib kasutada ka kuju „Macau, Hiina”, säilitada ja arendada vastastikuseid suhteid ning sõlmida lepinguid välisriikide ja -piirkondade ning asjonomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega majanduse, kaubanduse, rahanduse, turismi, kultuuri ja spordi valdkonnas (vt Hiina Rahvavabariigi välisministeeriumi kodulehekülge).
- (MO2) **Macau:** ametlikult „Hiina Rahvavabariigi Macau erihalduspiirkond”.
- (MO3) **Macau:** pealinn on Peking. Halduskeskuse asukoht on Macau.
- (NL1) **Madalmaad:** riigi tähistamiseks sõna „Holland” mitte kasutada.
- (NL2) **Madalmaad:** Amsterdam on põhiseaduse järgi pealinn, Haag valitsuse, kohtu, parlamendi ja saatkondade asukoht.
- (5a) **endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik:** nimetust „Makedoonia Vabariik” mitte kasutada.
- (5b) **endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik:** riigi lõpliku nimetuse kehtestamist arutatakse ÜROs.
- (5c) **endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik:** täpsustamisel.
- (MY1) **Malaisia:** Kuala Lumpur on pealinn. Putrajaya on valitsuse asukoht.
- (IM1) **Mani saar:** Briti Krooni sõltikond; ei ole UK osa, kuid sellest sõltu välissuhete osas. Ei ole ELi liige, kuid assotsieerunud sellega UK ühinemisakti protokoll nr 3 kaudu.
- (IM2) **Mani saar:** naelsterlingu teisend; tegu pole ISO koodiga. Vajadusel võib kasutada lühendit IMP.
- (MQ1) **Martinique:** Prantsusmaa ülemeredepartemang ja -territoorium (DOM-ROM = *département et région d'outre-mer*).
- (YT1) **Mayotte:** endine Prantsusmaa ülemererühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*), erinimega Mayotte'i departemangu õigustes ühendus. Mayotte'ist on 31.3.2011 saanud ülemeredepartemang ja -piirkond.
- (MS1) **Montserrat:** Briti ülemereterritoorium.
- (MS2) **Montserrat:** vulkaanipurse tõttu on valitsusasutused pealinnast Plymouthist üle viidud Bradesi.
- (NU1) **Niue:** autonoomne Uus-Meremaaga assotsieerunud ala.
- (NF1) **Norfolki saar:** Austraalia autonoomne territoorium.
- (PN1) **Pitcairn:** Briti ülemereterritoorium.
- (TF1) **Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad:** eristaatusega Prantsusmaa ülemereterritoorium.
- (TF2) **Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad:** halduskeskus on Saint-Pierre (Réunion).
- (GF1) **Prantsuse Guajaana:** Prantsusmaa ülemeredepartemang ja -territoorium (DOM-ROM = *département et région d'outre-mer*).
- (PF1) **Prantsuse Polineesia:** Prantsusmaa ülemererühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*), erinimega Prantsuse Polineesia ülemeremaa.
- (PR1) **Puerto Rico:** USA omavalitsuslik inkorporeerimata organiseeritud ala.
- (KP\*) **Põhja-Korea:** lühend: *KRDY*.
- (MP1) **Põhja-Mariaamid:** USAga assotsieerunud riik.
- (VA1) **Püha Tool:** Püha Tooli ja Vatikani Linnriigi kasutus varieerub (lisateave: [http://www.vatican.va/news\\_services/press/documentazione/documents/corpo-diplomatico\\_index\\_en.html](http://www.vatican.va/news_services/press/documentazione/documents/corpo-diplomatico_index_en.html)). Diplomaatilises suhtlemises (sh EL) kasutatakse nimekuju Püha Tool (ehk Püha Aujärg).
- (RE1) **Réunion:** Prantsusmaa ülemeredepartemang ja -territoorium (DOM-ROM = *département et région d'outre-mer*).
- (BL1) **Saint-Barthélemy:** Prantsusmaa ülemererühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*), erinimega Saint-Barthélemy ühendus.
- (SH1) **Saint Helena:** Briti ülemereterritoorium.

- (MF1) **Saint-Martin:** Prantsusmaa ülemeretühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*), erinimega Saint-Martini tühendus.
- (PM1) **Saint-Pierre ja Miquelon:** Prantsusmaa ülemeretühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*), erinimega Saint-Pierre'i ja Miqueloni territooriumitühendus.
- (SX1) **Sint-Maarten:** Madalmaade Kuningriigi autonoomne maa alates 10.10.2010 (Madalmaade Antille enam ei eksisteeri). Kuigi Madalmaade Antille ei eksisteeri alates 10.10.2010, on Curaçao ja Sint-Maarten jätkuvalt kasutusele Madalmaade Antillide kuldna (ANG) kuni ühisraha käibele võtmiseni 2012. aastal (Kariibi kuld).
- (SI1) **Svalbard ja Jan Mayen:** Norra territooriumid.
- (TW1) **Taiwan:** Taibei võimude järgi on ametlik nimetus Hiina Vabariik; Taiwani nimetus kasutavad valitsused, mis katkestasid diplomaatilised suhted Taibeiga pärast ÜRO 1971. aasta oktoobri resolutsiooni. Nimetus Hiina Taibei kasutatakse spordivõistlustel ja paljudes rahvusvahelistes organisatsioonides.
- (TZ1) **Tansaania:** enamik haldusastusi on endiselt Dar es Salaamis.
- (TK1) **Tokelau:** Uus-Meremaa territoorium.
- (TK2) **Tokelau:** pealinn puudub. Kõigil kolmel atollil on oma halduskeskus.
- (TC1) **Turks ja Caicos:** Briti ülemereterritoorium.
- (VI1) **USA Neitsisaared:** USA territoorium.
- (NC1) **Uus-Kaledoonia:** Prantsusmaa *sui generis*-tühendus.
- (WF1) **Wallis ja Futuna:** Prantsusmaa ülemeretühendus (COM = *collectivité d'outre-mer*).
- (ZW1) **Zimbabwe:** Zimbabwe dollar on asendatud USA dollariga.
- (UM1) **Ühendriikide hajasaared:** USA territoorium.



## Lisa A6

# Riigi- ja territooriumikoodid

Käesolev lisa põhineb inglise tähestikul eesmärgiga lihtsustada autorite jaoks mitmekeelsete tabelite loomist.

| Kood <sup>(1)</sup> | Riik/territoorium       |
|---------------------|-------------------------|
| AD                  | Andorra                 |
| AE                  | Araabia Ühendemiraadid  |
| AF                  | Afganistan              |
| AG                  | Antigua ja Barbuda      |
| AI                  | <i>Anguilla</i>         |
| AL                  | Albaania                |
| AM                  | Armeenia                |
| AO                  | Angola                  |
| AQ                  | <i>Antarktis</i>        |
| AR                  | Argentina               |
| AS                  | <i>Ameerika Samoa</i>   |
| <b>AT</b>           | <b>Austria</b>          |
| AU                  | Austraalia              |
| AW                  | <i>Aruba</i>            |
| AX                  | Ahvenamaa               |
| AZ                  | Aserbaidžaan            |
| BA                  | Bosnia ja Hertsegoviina |
| BB                  | Barbados                |
| BD                  | Bangladesh              |
| <b>BE</b>           | <b>Belgia</b>           |
| BF                  | Burkina Faso            |
| <b>BG</b>           | <b>Bulgaaria</b>        |
| BH                  | Bahrein                 |
| BI                  | Burundi                 |
| BJ                  | Benin                   |
| <i>BL</i>           | <i>Saint-Barthélemy</i> |
| <i>BM</i>           | <i>Bermuda</i>          |
| BN                  | Brunei                  |
| BO                  | Boliivia                |
| BR                  | Brasiilia               |
| BS                  | Bahama                  |
| BT                  | Bhutan                  |
| <i>BV</i>           | <i>Bouvet' saar</i>     |
| BW                  | Botswana                |
| BY                  | Valgevene               |
| BZ                  | Belize                  |
| CA                  | Kanada                  |
| <i>CC</i>           | <i>Kookossaared</i>     |
| CD                  | Kongo DV                |
| CF                  | Kesk-Aafrika Vabariik   |

<sup>(1)</sup> Kasutusel olevate nimetuste ja lühendite ning riikide järjestuse kohta loetus vt punkte 7.1.1 ja 7.1.2. Riikide, territooriumite ja väeringute nimistu on lisas A5.

|                 |  |
|-----------------|--|
| CG              | Kongo  |
| CH              | Šveits   |
| CI              | Côte d'Ivoire                                  |
| CK              | Cooki saared                                   |
| CL              | Tšiili   |
| CM              | Kamerun  |
| CN              | Hiina  |
| CO              | Colombia                                       |
| CP              | <i>Clipperton</i>                              |
| CR              | Costa Rica                                     |
| CU              | Kuuba  |
| CV              | Roheneemesaared                                |
| CX              | <i>Jõulusaar</i>                               |
| CW              | <i>Curaçao</i>                                 |
| <b>CY</b>       | <b>Küpros</b>                                  |
| <b>CZ</b>       | <b>Tšehhi Vabariik</b>                         |
| <b>DE</b>       | <b>Saksamaa</b>                                |
| DJ              | Djibouti                                       |
| <b>DK</b>       | <b>Taani</b>                                   |
| DM              | Dominica                                       |
| DO              | Dominikaani Vabariik                           |
| DZ              | Alžeeria                                       |
| EC              | Ecuador  |
| <b>EE</b>       | <b>Eesti</b>                                   |
| EG              | Egiptus  |
| <i>EH</i>       | <i>Lääne-Sahara</i>                            |
| <b>EL</b>       | <b>Kreeka</b>                                  |
| ER              | Eritrea  |
| <b>ES</b>       | <b>Hispaania</b>                               |
| ET              | Etioopia                                       |
| <b>FI</b>       | <b>Soome</b>                                   |
| FJ              | Fidži  |
| <i>FK</i>       | <i>Falklandi saared</i>                        |
| FM              | Mikroneesia                                    |
| <i>FO</i>       | <i>Fääri saared</i>                            |
| <b>FR</b>       | <b>Prantsusmaa</b>                             |
| (täpsustamisel) | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik         |
| GA              | Gabon  |
| GD              | Grenada  |
| GE              | Gruusia  |
| <i>GF</i>       | <i>Prantsuse Guajaana</i>                      |
| GG              | Guernsey                                       |
| GH              | Ghana  |
| <i>GI</i>       | <i>Gibraltar</i>                               |
| <i>GL</i>       | <i>Gröönimaa</i>                               |
| GM              | Gambia   |
| GN              | Guinea   |
| <i>GP</i>       | <i>Guadeloupe</i>                              |
| GQ              | Ekvatoriaal-Guinea                             |
| <i>GS</i>       | <i>Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared</i> |
| GT              | Guatemala                                      |
| <i>GU</i>       | <i>Guam</i>                                    |

|           |                                |
|-----------|--------------------------------|
| GW        | Guinea-Bissau                  |
| GY        | Guyana                         |
| <i>HK</i> | <i>Hongkong</i>                |
| <i>HM</i> | <i>Heard ja McDonald</i>       |
| HN        | Honduras                       |
| HR        | Horvaatia                      |
| HT        | Haiti                          |
| <b>HU</b> | <b>Ungari</b>                  |
| ID        | Indoneesia                     |
| <b>IE</b> | <b>Iirimaa</b>                 |
| IL        | Iisrael                        |
| IM        | Mani saar                      |
| IN        | India                          |
| <i>IO</i> | <i>Briti India ookeani ala</i> |
| IQ        | Iraak                          |
| IR        | Iraan                          |
| IS        | Island                         |
| <b>IT</b> | <b>Itaalia</b>                 |
| JE        | Jersey                         |
| JM        | Jamaica                        |
| JO        | Jordaania                      |
| JP        | Jaapan                         |
| KE        | Kenya                          |
| KG        | Kõrgõzstan                     |
| KH        | Kambodža                       |
| KI        | Kiribati                       |
| KM        | Komoorid                       |
| KN        | Saint Kitts ja Nevis           |
| KP        | Põhja-Korea                    |
| KR        | Lõuna-Korea                    |
| KW        | Kuveit                         |
| <i>KY</i> | <i>Kaimanisaared</i>           |
| KZ        | Kasahstan                      |
| LA        | Laos                           |
| LB        | Liibanon                       |
| LC        | Saint Lucia                    |
| LI        | Liechtenstein                  |
| LK        | Sri Lanka                      |
| LR        | Libeeria                       |
| LS        | Lesotho                        |
| <b>LT</b> | <b>Leedu</b>                   |
| <b>LU</b> | <b>Luksemburg</b>              |
| <b>LV</b> | <b>Läti</b>                    |
| LY        | Liibüa                         |
| MA        | Maroko                         |
| MC        | Monaco                         |
| MD        | Moldova                        |
| ME        | Montenegro                     |
| <i>MF</i> | <i>Saint-Martin</i>            |
| MG        | Madagaskar                     |
| MH        | Marshalli Saared               |
| ML        | Mali                           |



|           |                                 |
|-----------|---------------------------------|
| MM        | Birma/Myanmar                   |
| MN        | Mongoolia                       |
| MO        | <i>Macau</i>                    |
| MP        | <i>Põhja-Mariaanid</i>          |
| MQ        | <i>Martinique</i>               |
| MR        | Mauritaania                     |
| MS        | <i>Montserrat</i>               |
| <b>MT</b> | <b>Malta</b>                    |
| MU        | Mauritius                       |
| MV        | Maldiivid                       |
| MW        | Malawi                          |
| MX        | Mehhiko                         |
| MY        | Malaisia                        |
| MZ        | Mosambiik                       |
| NA        | Namiibia                        |
| NC        | <i>Uus-Kaledoonia</i>           |
| NE        | Niger                           |
| NF        | <i>Norfolki saar</i>            |
| NG        | Nigeeria                        |
| NI        | Nicaragua                       |
| <b>NL</b> | <b>Madalmaad</b>                |
| NO        | Norra                           |
| NP        | Nepal                           |
| NR        | Nauru                           |
| NU        | Niue                            |
| NZ        | Uus-Meremaa                     |
| OM        | Omaan                           |
| PA        | Panama                          |
| PE        | Peruu                           |
| PF        | <i>Prantsuse Polüneesia</i>     |
| PG        | Paapua Uus-Guinea               |
| PH        | Filipiinid                      |
| PK        | Pakistan                        |
| <b>PL</b> | <b>Poola</b>                    |
| PM        | <i>Saint-Pierre ja Miquelon</i> |
| PN        | <i>Pitcairn</i>                 |
| PR        | <i>Puerto Rico</i>              |
| <b>PT</b> | <b>Portugal</b>                 |
| PW        | Belau                           |
| PY        | Paraguay                        |
| QA        | Katar                           |
| RE        | <i>Réunion</i>                  |
| <b>RO</b> | <b>Rumeenia</b>                 |
| RS        | Serbia                          |
| RU        | Venemaa                         |
| RW        | Rwanda                          |
| SA        | Saudi Araabia                   |
| SB        | Saalomoni Saared                |
| SC        | Seišellid                       |
| SD        | Sudaan                          |
| <b>SE</b> | <b>Rootsi</b>                   |
| SG        | Singapur                        |

|           |   |
|-----------|---|
| SH        | <i>Saint Helena</i>                         |
| <b>SI</b> | <b>Sloveenia</b>                            |
| SJ        | <i>Svalbard ja Jan Mayen</i>                |
| <b>SK</b> | <b>Slovakkia</b>                            |
| SL        | Sierra Leone                                |
| SM        | San Marino                                  |
| SN        | Senegal                                     |
| SO        | Somaalia                                    |
| SR        | Suriname                                    |
| SS        | Lõuna-Sudaan                                |
| ST        | São Tomé ja Príncipe                        |
| SV        | El Salvador                                 |
| SX        | <i>Sint-Maarten</i>                         |
| SY        | Süüria                                      |
| SZ        | Svaasimaa                                   |
| TC        | <i>Turks ja Caicos</i>                      |
| TD        | Tšaad                                       |
| TF        | <i>Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad</i> |
| TG        | Togo  |
| TH        | Tai   |
| TJ        | Tadžikistan                                 |
| TK        | <i>Tokelau</i>                              |
| TL        | Ida-Timor                                   |
| TM        | Türkmenistan                                |
| TN        | Tuneesia                                    |
| TO        | Tonga                                       |
| TR        | Türgi                                       |
| TT        | Trinidad ja Tobago                          |
| TV        | Tuvalu                                      |
| TW        | Taiwan                                      |
| TZ        | Tansaania                                   |
| UA        | Ukraina                                     |
| UG        | Uganda                                      |
| <b>UK</b> | <b>Ühendkuningriik</b>                      |
| UM        | <i>Ühendriikide hajasaared</i>              |
| US        | Ameerika Ühendriigid                        |
| UY        | Uruguay                                     |
| UZ        | Usbekistan                                  |
| VA        | Püha Tool / Vatikani Linnriik               |
| VC        | Saint Vincent                               |
| VE        | Venezuela                                   |
| VG        | <i>Briti Neitsisaared</i>                   |
| VI        | <i>USA Neitsisaared</i>                     |
| VN        | Vietnam                                     |
| VU        | Vanuatu                                     |
| WF        | <i>Wallis ja Futuna</i>                     |
| WS        | Samoa                                       |
| YE        | Jeemen                                      |
| YT        | <i>Mayotte</i>                              |
| ZA        | Lõuna-Aafrika                               |
| ZM        | Sambia                                      |
| ZW        | Zimbabwe                                    |



## Lisa A7

# Vääringukoodid

Käesolev lisa põhineb inglise tähestikul eesmärgiga lihtsustada autorite jaoks mitmekeelsete tabelite loomist.

Riikide, territooriumite ja vääringute nimistu: lisa A5

Muude vääringute koodid ja järjestus: punkt 7.3.2

ISO koodid: ISO 4217 veebileht

| Kood <sup>(1)</sup> | Riik/territoorium           | Rahaühik                                   |
|---------------------|-----------------------------|--|
| AED                 | Araabia Ühendemiraadid      | Araabia Ühendemiraatide dirhem             |
| AFN                 | Afganistan                  | afgaani                                    |
| ALL                 | Albaania                    | lekk                                       |
| AMD                 | Armeenia                    | dramm                                      |
| ANG                 | <i>Curaçao</i>              | Madalmaade Antillide kulden <sup>(2)</sup> |
|                     | <i>Sint-Maarten</i>         |  |
| AOA                 | Angola                      | kvanza                                     |
| ARS                 | Argentina                   | Argentina peeso                            |
| AZN                 | Aserbaidžaan                | Aserbaidžaan manat                         |
| AUD                 | Austraalia                  | Austraalia dollar                          |
|                     | <i>Jõulusaar</i>            |  |
|                     | Kiribati                    |  |
|                     | <i>Kookossaared</i>         |  |
|                     | Nauru                       |  |
|                     | <i>Norfolki saar</i>        |  |
|                     | Tuvalu                      |  |
| AWG                 | <i>Aruba</i>                | Aruba kulden                               |
| BAM                 | Bosnia ja Hertsegoviina     | konverteeritav mark                        |
| BBD                 | Barbados                    | Barbados dollar                            |
| BDT                 | Bangladesh                  | taka                                       |
| BGN                 | Bulgaaria                   | leev                                       |
| BHD                 | Bahreini                    | Bahreini dinaar                            |
| BIF                 | Burundi                     | Burundi frank                              |
| BMD                 | <i>Bermuda</i>              | Bermuda dollar                             |
| BND                 | Brunei                      | Brunei dollar                              |
| BOB                 | Boliivia                    | boliviaano                                 |
| BRL                 | Brasiilia                   | reaal                                      |
| BSD                 | Bahama                      | Bahama dollar                              |
| BZD                 | Belize                      | Belize'i dollar                            |
| BTN                 | Bhutan (*)                  | ngultrum                                   |
| BWP                 | Botswana                    | pula                                       |
| BYR                 | Valgevene                   | Valgevene rubla                            |
| CAD                 | Kanada                      | Kanada dollar                              |
| CDF                 | Kongo Demokraatlik Vabariik | Kongo frank                                |
| CHF                 | Liechtenstein               | Šveitsi frank                              |
|                     | Šveits                      |  |
| CLP                 | Tšiili                      | Tšiili peeso                               |
| CNY                 | Hiina                       | jüaan (renminbi)                           |
| COP                 | Colombia                    | Colombia peeso                             |
| CRC                 | Costa Rica                  | Costa Rica koloon                          |

|            |   |                         |
|------------|---|-------------------------|
| CZK        | Tšehhi Vabariik                             | Tšehhi kroon            |
| CUC        | Kuuba (*)                                   | konverteeritav peeso    |
| CUP        | Kuuba (*)                                   | Kuuba peeso             |
| CVE        | Roheneemesaared                             | Roheneemesaarte eskuudo |
| DJF        | Djibouti                                    | Djibouti frank          |
| DKK        | <i>Fääri saared</i>                         | Taani kroon             |
|            | <i>Gröönimaa</i>                            |                         |
|            | Taani                                       |                         |
| DOP        | Dominikaani Vabariik                        | Dominikaani peeso       |
| DZD        | Alžeeria                                    | Alžeeria dinaar         |
| EGP        | Egiptus                                     | Egiptuse nael           |
| ERN        | Eritrea                                     | nakfa                   |
| ETB        | Etiopia                                     | birr                    |
| EUR        | Ahvenamaa                                   | euro                    |
|            | Andorra                                     |                         |
|            | Austria                                     |                         |
|            | Belgia                                      |                         |
|            | Eesti                                       |                         |
|            | <i>Guadeloupe</i>                           |                         |
|            | Hispaania                                   |                         |
|            | Iirimaa                                     |                         |
|            | Itaalia                                     |                         |
|            | Kreeka                                      |                         |
|            | Küpros                                      |                         |
|            | Luksemburg                                  |                         |
|            | Madalmaad                                   |                         |
|            | Malta                                       |                         |
|            | <i>Martinique</i>                           |                         |
|            | <i>Mayotte</i>                              |                         |
|            | Monaco                                      |                         |
|            | Montenegro                                  |                         |
|            | Portugal                                    |                         |
|            | <i>Prantsuse Antarktilised ja Lõunaalad</i> |                         |
|            | <i>Prantsuse Guajaana</i>                   |                         |
|            | Prantsusmaa                                 |                         |
|            | Püha Tool / Vatikani Linnriik               |                         |
|            | <i>Réunion</i>                              |                         |
|            | <i>Saint-Barthélemy</i>                     |                         |
|            | <i>Saint-Martin</i>                         |                         |
|            | <i>Saint-Pierre ja Miquelon</i>             |                         |
| Saksamaa   |   |                         |
| San Marino |   |                         |
| Slovakkia  |   |                         |
| Sloveenia  |   |                         |
| Soome      |   |                         |
| FJD        | Fidži                                       | Fidži dollar            |
| FKP        | <i>Falklandi saared</i>                     | Falklandi nael          |
| GBP        | Guernsey (*)                                | naelsterling            |
|            | Jersey (*)                                  |                         |
|            | Mani saar (*)                               |                         |
|            | Ühendkuningriik                             |                         |
| GEL        | Gruusia                                     | lari                    |

|     |   |                      |
|-----|---|----------------------|
| GGP | Guernsey (*)                              | Guernsey nael        |
| GHS | Ghana                                     | Ghana sedi           |
| GIP | <i>Gibraltar</i>                          | Gibraltari nael      |
| GMD | Gambia                                    | dalasi               |
| GNF | Guinea                                    | Guinea frank         |
| GTQ | Guatemala                                 | ketsaal              |
| GYP | Guyana                                    | Guyana dollar        |
| HKD | <i>Hongkong</i>                           | Hongkongi dollar     |
| HNL | Honduras                                  | lempiira             |
| HRK | Horvaatia                                 | kuna                 |
| HTG | Haiti (*)                                 | gurd                 |
| HUF | Ungari                                    | forint               |
| IDR | Indoneesia                                | Indoneesia ruupia    |
| ILS | Iisrael                                   | seekel               |
| IMP | Mani saar (*)                             | Mani nael            |
| INR | Bhutan (*)                                | India ruupia         |
|     | India                                     |                      |
| IQD | Iraak                                     | Iraagi dinaar        |
| IRR | Iraan                                     | Iraani riaal         |
| ISK | Island                                    | Islandi kroon        |
| JEP | Jersey (*)                                | Jersey nael          |
| JMD | Jamaica                                   | Jamaica dollar       |
| JOD | Jordaania                                 | Jordaania dinaar     |
| JPY | Jaapan                                    | jeen                 |
| KES | Kenya                                     | Kenya šilling        |
| KGS | Kõrgõzstan                                | Kõrgõzstani somm     |
| KHR | Kambodža                                  | riel                 |
| KMF | Komoorid                                  | Komoori frank        |
| KPW | Põhja-Korea                               | Põhja-Korea vonn     |
| KRW | Lõuna-Korea                               | Lõuna-Korea vonn     |
| KZT | Kasahstan                                 | tenge                |
| KWD | Kuveit                                    | Kuveidi dinaar       |
| KYD | <i>Kaimanisaared</i>                      | Kaimanisaarte dollar |
| LAK | Laos                                      | kiip                 |
| LBP | Liibanon                                  | Liibanoni nael       |
| LKR | Sri Lanka                                 | Sri Lanka ruupia     |
| LRD | Libeeria                                  | Libeeria dollar      |
| LSL | Lesotho (*)                               | loti                 |
| LTL | Leedu                                     | litt                 |
| LVL | Läti                                      | latt                 |
| LYD | Liibüa                                    | Liibüa dinaar        |
| MAD | <i>Lääne-Sahara</i>                       | Maroko dirhem        |
|     | Maroko                                    |                      |
| MDL | Moldova                                   | Moldova leu          |
| MGA | Madagaskar                                | ariari               |
| MKD | endine Jugoslaavia Makedoonia<br>Vabariik | denaar               |
| MMK | Birma/Myanmar                             | kjatt                |
| MNT | Mongoolia                                 | tugrik               |
| MOP | <i>Macau</i>                              | pataaka              |
| MRO | Mauritaania                               | ugia                 |
| MZN | Mosambiik                                 | metikal              |
| MUR | Mauritius                                 | Mauritiuse ruupia    |

|     |                              |                            |
|-----|------------------------------|----------------------------|
| MVR | Maldiivid                    | Maldiivi ruupia            |
| MWK | Malawi                       | Malawi kvatša              |
| MXN | Mehhiko                      | Mehhiko peeso              |
| MYR | Malaisia                     | ringgit                    |
| NAD | Namiibia (*)                 | Namiibia dollar            |
| NGN | Nigeeria                     | naira                      |
| NIO | Nicaragua                    | kuldkordoba                |
| NOK | Norra                        | Norra kroon                |
|     | <i>Svalbard ja Jan Mayen</i> |                            |
| NPR | Nepal                        | Nepali ruupia              |
| NZD | Cooki saared                 | Uus-Meremaa dollar         |
|     | Niue                         |                            |
|     | <i>Pitcairn</i>              |                            |
|     | <i>Tokelau</i>               |                            |
|     | Uus-Meremaa                  |                            |
| OMR | Omaan                        | Omaani riaal               |
| PAB | Panama (*)                   | balboa                     |
| PEN | Peruu                        | uus soll                   |
| PGK | Paapua Uus-Guinea            | kina                       |
| PHP | Filipiinid                   | Filipiini peeso            |
| PKR | Pakistan                     | Pakistani ruupia           |
| PLN | Poola                        | zlott                      |
| PYG | Paraguay                     | guaranii                   |
| QAR | Katar                        | Katari riaal               |
| RON | Rumeenia                     | Rumeenia leu               |
| RSD | Serbia                       | Serbia dinaar              |
| RUB | Venemaa                      | Vene rubla                 |
| RWF | Rwanda                       | Rwanda frank               |
| SAR | Saudi Araabia                | Saudi Araabia riaal        |
| SBD | Salomoni Saared              | Salomoni Saarte dollar     |
| SCR | Seišellid                    | Seišelli ruupia            |
| SDG | Sudaan                       | Sudaani nael               |
| SEK | Rootsi                       | Rootsi kroon               |
| SGD | Singapur                     | Singapuri dollar           |
| SHP | <i>Saint Helena</i>          | Saint Helena nael          |
| SLL | Sierra Leone                 | leoone                     |
| SOS | Somaalia                     | Somaalia šilling           |
| SRD | Suriname                     | Suriname dollar            |
| SSP | Lõuna-Sudaan                 | Lõuna-Sudaani nael         |
| SZL | Svaasimaa                    | lilangeni                  |
| STD | São Tomé ja Príncipe         | dobra                      |
| SVC | El Salvador (*)              | El Salvadori koloon        |
| SYP | Süüria                       | Süüria nael                |
| THB | Tai                          | baat                       |
| TJS | Tadžikistan                  | somoni                     |
| TMT | Türkmenistan                 | Türkmeeni manat            |
| TND | Tuneesia                     | Tuneesia dinaar            |
| TOP | Tonga                        | pa'anga                    |
| TRY | Türgi                        | liir                       |
| TZS | Tansaania                    | Tansaania šilling          |
| TTD | Trinidad ja Tobago           | Trinidadi ja Tobago dollar |
| TWD | Taiwan                       | uus Taiwani dollar         |

|                                |                                |                    |
|--------------------------------|--------------------------------|--------------------|
| UAH                            | Ukraina                        | grivna             |
| UGX                            | Uganda                         | Uganda šilling     |
| USD                            | <i>Ameerika Samoa</i>          | USA dollar         |
|                                | Ameerika Ühendriigid           |                    |
|                                | Belau                          |                    |
|                                | <i>Briti India ookeani ala</i> |                    |
|                                | <i>Briti Neitsisaared</i>      |                    |
|                                | Ecuador                        |                    |
|                                | El Salvador (*)                |                    |
|                                | <i>Guam</i>                    |                    |
|                                | Haiti (*)                      |                    |
|                                | Ida-Timor                      |                    |
|                                | Marshalli Saared               |                    |
|                                | Mikroneesia                    |                    |
|                                | Panama (*)                     |                    |
|                                | <i>Puerto Rico</i>             |                    |
| <i>Põhja-Mariaanid</i>         |                                |                    |
| <i>Turks ja Caicos</i>         |                                |                    |
| <i>USA Neitsisaared</i>        |                                |                    |
| <i>Ühendriikide hajasaared</i> |                                |                    |
| UZS                            | Usbekistan                     | Usbekistani somm   |
| UYU                            | Uruguay                        | Uruguay peeso      |
| VEF                            | Venezuela                      | boliivar fuerte    |
| VND                            | Vietnam                        | dong               |
| WST                            | Samoa                          | taala              |
| VUV                            | Vanuatu                        | vatu               |
| XAF                            | Ekvatoriaal-Guinea             | CFA frank (BEAC)   |
|                                | Gabon                          |                    |
|                                | Kamerun                        |                    |
|                                | Kesk-Aafrika Vabariik          |                    |
|                                | Kongo                          |                    |
|                                | Tšaad                          |                    |
| XCD                            | <i>Anguilla</i>                | Ida-Kariibi dollar |
|                                | Antigua ja Barbuda             |                    |
|                                | Dominica                       |                    |
|                                | Grenada                        |                    |
|                                | <i>Montserrat</i>              |                    |
|                                | Saint Kitts ja Nevis           |                    |
|                                | Saint Lucia                    |                    |
|                                | Saint Vincent                  |                    |
| XOF                            | Benin                          | CFA frank (BCEAO)  |
|                                | Burkina Faso                   |                    |
|                                | Côte d'Ivoire                  |                    |
|                                | Guinea-Bissau                  |                    |
|                                | Mali                           |                    |
|                                | Niger                          |                    |
|                                | Senegal                        |                    |
|                                | Togo                           |                    |
| XPF                            | <i>Prantsuse Poliineesia</i>   | CFP frank          |
|                                | <i>Uus-Kaledoonia</i>          |                    |
|                                | <i>Wallis ja Futuna</i>        |                    |
| YER                            | Jeemen                         | Jeemeni riaal      |



|   |  |                                |
|---|--|--------------------------------|
| ZAR   | Lesotho (*)<br>Lõuna-Aafrika<br>Namiibia (*) | rand                           |
| ZMK   | Sambia                                       | Sambia kvatša                  |
| ZWL   | Zimbabwe                                     | Zimbabwe dollar <sup>(3)</sup> |
| <p>(*) Järgnevad riigid/territooriumid kasutavad kahte vääringut (ISO 4217):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— Bhutan: BTN, INR,</li> <li>— El Salvador: SVC, USD,</li> <li>— Guernsey: GBP, GGP,</li> <li>— Haiti: HTG, USD,</li> <li>— Jersey: GBP, JEP,</li> <li>— Kuuba: CUC, CUP,</li> <li>— Lesotho: LSL, ZAR,</li> <li>— Mani saar: GBP, IMP,</li> <li>— Namiibia: NAD, ZAR,</li> <li>— Panama: PAB, USD.</li> </ul> <p>(<sup>1</sup>) ISO 4217 koodid, v.a GGP, IMP ja JEP, mis on naelsterlingi (GBP) variandid, aga oma koodidega.</p> <p>(<sup>2</sup>) Kuigi Madalmaade Antille ei eksisteeri alates 10.10.2010, on Curaçao ja Sint-Maarten jätnud kasutusele Madalmaade Antillide kuldna (ANG) kuni ühisraha käibele võtmiseni 2012. aastal (Kariibi kulden).</p> <p>(<sup>3</sup>) Zimbabwe dollar on asendatud USA dollariga.</p> |  |                                |

| <b>ELi kandidaatriigid</b> |  |                 |
|----------------------------|--|-----------------|
| <i>Kood</i>                | <i>Riik</i>                            | <i>Rahaühik</i> |
| EUR                        | Montenegro                             | euro            |
| HRK                        | Horvaatia                              | kuna            |
| ISK                        | Island                                 | Islandi kroon   |
| MKD                        | endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik | denaar          |
| TRY                        | Türgi                                  | liir            |

| <b>ELi 27 liikmesriigi endised rahaühikud</b> |             |                   |
|---|-------------|-------------------|
| <i>Kood</i>                                   | <i>Riik</i> | <i>Rahaühik</i>   |
| ATS   | Austria     | Austria šilling   |
| BEF   | Belgia      | Belgia frank      |
| CYP   | Küpros      | Küprose nael      |
| DEM   | Saksamaa    | Saksa mark        |
| EEK   | Eesti       | Eesti kroon       |
| ESP   | Hispaania   | Hispaania peseeta |
| FIM   | Soome       | Soome mark        |
| FRF   | Prantsusmaa | Prantsuse frank   |
| GRD   | Kreeka      | Kreeka drahm      |
| IEP   | Iirimaa     | Iiri nael         |
| ITL   | Itaalia     | Itaalia liir      |
| LUF   | Luksemburg  | Luksemburgi frank |
| MTL   | Malta       | Malta liir        |
| NLG   | Madalmaad   | Madalmaade kulden |
| PTE   | Portugal    | Portugali eskuudo |
| SIT   | Sloveenia   | Sloveenia tolar   |
| SKK   | Slovakkia   | Slovakkia kroon   |

# Euroopa Liidu ametlike keelte koodid

| Keeled tähestikulises järjekorras |                            |
|-----------------------------------|----------------------------|
| <i>Keel</i>                       | <i>Kood</i> <sup>(1)</sup> |
| bulgaaria keel                    | bg                         |
| eesti keel                        | et                         |
| hispaania keel                    | es                         |
| hollandi keel                     | nl                         |
| iiri keel                         | ga                         |
| inglise keel                      | en                         |
| itaalia keel                      | it                         |
| kreeka keel                       | el                         |
| leedu keel                        | lt                         |
| läti keel                         | lv                         |
| malta keel                        | mt                         |
| poola keel                        | pl                         |
| portugali keel                    | pt                         |
| prantsuse keel                    | fr                         |
| rootsi keel                       | sv                         |
| rumeenia keel                     | ro                         |
| saksa keel                        | de                         |
| slovaki keel                      | sk                         |
| sloveeni keel                     | sl                         |
| soome keel                        | fi                         |
| taani keel                        | da                         |
| tšehhi keel                       | cs                         |
| ungari keel                       | hu                         |

| Koodid tähestikulises järjekorras |                |
|-----------------------------------|----------------|
| <i>Kood</i> <sup>(1)</sup>        | <i>Keel</i>    |
| bg                                | bulgaaria keel |
| cs                                | tšehhi keel    |
| da                                | taani keel     |
| de                                | saksa keel     |
| el                                | kreeka keel    |
| en                                | inglise keel   |
| es                                | hispaania keel |
| et                                | eesti keel     |
| fi                                | soome keel     |
| fr                                | prantsuse keel |
| ga                                | iiri keel      |
| hu                                | ungari keel    |
| it                                | itaalia keel   |
| lt                                | leedu keel     |
| lv                                | läti keel      |
| mt                                | malta keel     |
| nl                                | hollandi keel  |
| pl                                | poola keel     |
| pt                                | portugali keel |
| ro                                | rumeenia keel  |
| sk                                | slovaki keel   |
| sl                                | sloveeni keel  |
| sv                                | rootsi keel    |

<sup>(1)</sup> Kasutusel olevate nimetuste ja lühendite ning keelde järjestuse kohta loetelus vt punkti 7.2.



# Institutsioonid, organid, institutsioonidevahelised teenistused ja asutused: mitmekeelne nimistu

Käesolev lisa hõlmab a) registrit ja b) erinevate keeleversioonide mitmekeelset nimistut. Loetlemise järjekorra kohta vt punkti 9.5.

## a) Register

Avaliku Teenistuse Kohus  
Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet  
Euratori Tarneagentuur  
Eurojust  
Euroopa Andmekaitseinspektor  
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond  
Euroopa GNSSi Agentuur  
Euroopa Haldusjuhtimise Kool  
Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut  
Euroopa Investeerimisfond  
Euroopa Investeerimispank  
Euroopa Kaitseagentuur  
Euroopa Kemikaaliamet  
Euroopa Keskkonnaamet  
Euroopa Keskpank  
Euroopa Kohus  
Euroopa Komisjon  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Komisjon)  
Euroopa Kontrollikoda  
Euroopa Koolitusfond  
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus  
Euroopa Lennundusohutusamet  
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus  
Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut  
Euroopa Liidu Kohus / Euroopa Kohus  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Kohus)  
Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur  
Euroopa Liidu Nõukogu  
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet  
Euroopa Liidu Regioonide Komitee  
Euroopa Liidu Satelliidikeskus  
Euroopa Liidu Väljaannete Talitus  
(kuni 30.6.2009: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus)  
Euroopa Liit  
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee  
Euroopa Meresõiduohutuse Amet  
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus  
Euroopa Ombudsman  
Euroopa Parlament  
Euroopa Personalivaliku Amet  
Euroopa Politseiamet

Euroopa Politseikolledž  
Euroopa Raudteeagentuur  
Euroopa Ravimiamet  
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut  
Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet  
Euroopa Toiduohutusamet  
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur  
Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet  
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet  
Euroopa välisteenistus  
Euroopa Ülemkogu  
Euroopa Ülemkogu eesistuja  
Euroopa Ülesehitusamet (tegevuse lõpp: 31.12.2008)  
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus  
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus  
IMI ühissetevõte  
Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus  
Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja  
Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)  
Teadusuuringute Rakendusamet  
Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet  
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur  
Ühenduse Sordiamet  
Ühissetevõte Artemis  
Ühissetevõte Clean Sky  
Ühissetevõte ENIAC  
Ühissetevõte Fusion for Energy  
Ühissetevõte SESAR  
Üldkohus  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohus)  
Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet

## b) Mitmekeelne nimistu

### *Avaliku Teenistuse Kohus*

- bg Съд на публичната служба (Люксембург)
- es Tribunal de la Función Pública (Luxemburgo)
- cs Soud pro veřejnou službu (Lucemburk)
- da EU-personalretten (Luxembourg)  
(til 30.11.2009: Retten for EU-personalesager)
- de Gericht für den öffentlichen Dienst (Luxemburg)
- et Avaliku Teenistuse Kohus (Luxembourg)
- el Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης (Λουξεμβούργο)
- en Civil Service Tribunal (Luxembourg)
- fr Tribunal de la fonction publique (Luxembourg)
- ga An Binse um Sheirbhís Shíbhialta (Lucsamburg)
- it Tribunale della funzione pubblica (Lussemburgo)
- lv Civildienesta tiesa (Luksemburga)
- lt Tarnautojų teismas (Liuksemburgas)
- hu Közzolgálati Törvényszék (Luxemburg)
- mt it-Tribunal għas-Servizz Pubbliku (il-Lussemburgu)
- nl Gerecht voor ambtenarenzaken (Luxemburg)
- pl Sąd do spraw Służby Publicznej (Luksemburg)  
(do 30.11.2009: Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej)
- pt Tribunal da Função Pública (Luxemburgo)
- ro Tribunalul Funcției Publice (Luxemburg)
- sk Súd pre verejnú službu (Luxemburg)
- sl Sodišče za uslužbence (Luxembourg)
- fi virkamiestuomioistuim (Luxemburg)
- sv personaldomstolen (Luxemburg)

## ***Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöoamet***

- bg** Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия (Любляна)
- es** Agencia de Cooperación de los Reguladores de la Energía (Ljubljana)
- cs** Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Lublaň)
- da** Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (Ljubljana)
- de** Agentur für die Zusammenarbeit der Energieregulierungsbehörden (Ljubljana)
- et** Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöoamet (Ljubljana)
- el** Οργανισμός Συνεργασίας των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (Λιουμπλιάνα)
- en** Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER, Ljubljana)
- fr** Agence de coopération des régulateurs de l'énergie (Ljubljana)
- ga** Gníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (Liúibleána)
- it** Agenzia per la cooperazione fra i regolatori nazionali dell'energia (Lubiana)
- lv** Energoregulatoru sadarbības aģentūra (Ljubljana)
- lt** Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER, Liubliana)
- hu** Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (Ljubljana)
- mt** I-Aġenzija għall-Koperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija (Ljubljana)
- nl** Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (Ljubljana)
- pl** Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Lublana)
- pt** Agência de Cooperação dos Reguladores da Energia (Liubliana)
- ro** Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (Ljubljana)
- sk** Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Lubľana)
- sl** Agencija za sodelovanje energetske regulatorjev (Ljubljana)
- fi** energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (Ljubljana)
- sv** Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Ljubljana)

## ***Euratom Tarneagentuur***

- bg** Агенция за снабдяване към Евратом (Люксембург)
- es** Agencia de Abastecimiento de Euratom (AAE, Luxemburgo)
- cs** Zásobovací agentura Euratomu (Lucemburk)
- da** Euratoms Forsyningsagentur (Luxembourg)
- de** Euratom-Versorgungsagentur (Luxemburg)
- et** Euratomi Tarneagentuur (Luxembourg)
- el** Οργανισμός Εφοδιασμού Ευρατόμ (Λουξεμβούργο)
- en** Euratom Supply Agency (Luxembourg)
- fr** Agence d'approvisionnement d'Euratom (AAE, Luxembourg)
- ga** Gníomhaireacht Soláthair Euratom (Lucsamburg)
- it** Agenzia di approvvigionamento dell'Euratom (Lussemburgo)
- lv** Euratom Apgādes aģentūra (Luksemburga)
- lt** Euratomo tiekimo agentūra (Liuksemburgas)
- hu** Euratom Ellátási Ügynökség (Luxembourg)
- mt** I-Aġenzija Fornitriċi tal-Euratom (il-Lussemburgu)
- nl** Voorzieningsagentschap van Euratom (Luxemburg)
- pl** Agencja Dostaw Euratomu (Luksemburg)
- pt** Agência de Aprovisionamento da Euratom (Luxemburgo)
- ro** Agenția de Aprovizionare a Euratom (Luxemburg)
- sk** Agentúra Euratomu pre zásobovanie (Luxemburg)
- sl** Agencija za oskrbo Euratom (Luxembourg)
- fi** Euratomin hankintakeskus (Luxemburg)
- sv** Euratoms försörjningsbyrå (Luxemburg)

***Eurojust***

|    |                        |
|----|------------------------|
| bg | Евроюст (Хара)         |
| es | Eurojust (La Haya)     |
| cs | Eurojust (Haag)        |
| da | Eurojust (Haag)        |
| de | Eurojust (Den Haag)    |
| et | Eurojust (Haag)        |
| el | Eurojust (Χάγη)        |
| en | Eurojust (The Hague)   |
| fr | Eurojust (La Haye)     |
| ga | Eurojust (An Háig)     |
| it | Eurojust (L'Aia)       |
| lv | <i>Eurojust</i> (Hāga) |
| lt | Eurojustas (Haga)      |
| hu | Eurojust (Hága)        |
| mt | Eurojust (L-Aja)       |
| nl | Eurojust (Den Haag)    |
| pl | Eurojust (Haga)        |
| pt | Eurojust (Haia)        |
| ro | Eurojust (Haga)        |
| sk | Eurojust (Haag)        |
| sl | Eurojust (Haag)        |
| fi | Eurojust (Haag)        |
| sv | Eurojust (Haag)        |

***Euroopa Andmekaitseinspektor***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейски надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД, Брюксел)           |
| es | Supervisor Europeo de Protección de Datos (SEPD, Bruselas)                |
| cs | evropský inspektor ochrany údajů (EIOÚ, Brusel)                           |
| da | Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS, Bruxelles)       |
| de | Europäischer Datenschutzbeauftragter (EDSB, Brüssel)                      |
| et | Euroopa Andmekaitseinspektor (Brüssel)                                    |
| el | Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ, Βρυξέλλες)                  |
| en | European Data Protection Supervisor (EDPS, Brussels)                      |
| fr | Contrôleur européen de la protection des données (CEPD, Bruxelles)        |
| ga | An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí (MECS, An Bhrúiséal)             |
| it | Garante europeo della protezione dei dati (GEPD, Bruxelles)               |
| lv | Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU, Brisele)                    |
| lt | Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP, Briuselis)         |
| hu | európai adatvédelmi biztos (Brüsszel)                                     |
| mt | il-Kontrollur Ewropew għall-Protezzjoni tad- <i>Data</i> (KEPD, Brussell) |
| nl | Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS, Brussel)          |
| pl | Europejski Inspektor Ochrony Danych (EIOD, Bruksela)                      |
| pt | Autoridade Europeia para a Protecção de Dados (AEPD, Bruselas)            |
| ro | Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor (AEPD, Bruxelles)          |
| sk | európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (EDPS, Brusel)                |
| sl | Evropski nadzornik za varstvo podatkov (ENVP, Bruselj)                    |
| fi | Euroopan tietosuojavaltuutettu (Bryssel)                                  |
| sv | Europeiska datatillsynsmannen (Bryssel)                                   |



## ***Euroopa Elu- ja Tööttingimuste Parandamise Fond***

- bg** Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound, Дъблин)
- es** Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y de Trabajo (Eurofound, Dublín)
- cs** Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound, Dublin)
- da** Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Eurofound, Dublin)
- de** Europäische Stiftung zur Verbesserung der Lebens- und Arbeitsbedingungen (Eurofound, Dublin)
- et** Euroopa Elu- ja Tööttingimuste Parandamise Fond (Eurofound, Dublin)
- el** Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound, Δουβλίνο)
- en** European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound, Dublin)
- fr** Fondation européenne pour l'amélioration des conditions de vie et de travail (Eurofound, Dublin)
- ga** An Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú (Eurofound, Baile Átha Cliath)
- it** Fondazione europea per il miglioramento delle condizioni di vita e di lavoro (Eurofound, Dublino)
- lv** Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds (*Eurofound, Dublina*)
- lt** Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (*Eurofound, Dublinas*)
- hu** Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound, Dublin)
- mt** il-Fondazzjoni Ewropea ghat-Titjib tal-Kondizzjonijiet tal-Hajja u tax-Xoghol (Eurofound, Dublin)
- nl** Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden (Eurofound, Dublin)
- pl** Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound, Dublin)
- pt** Fundação Europeia para a Melhoria das Condições de Vida e de Trabalho (Eurofound, Dublin)
- ro** Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound, Dublin)
- sk** Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovních podmienok (Eurofound, Dublin)
- sl** Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound, Dublin)
- fi** Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (Eurofound, Dublin)
- sv** Europeiska institutet för förbättring av levnads- och arbetsvillkor (Eurofound, Dublin)

## ***Euroopa GNSSi Agentuur***

- bg** Европейска агенция за ГНСС (GSA, Прага / временно със седалище в Брюксел)
- es** Agencia del GNSS Europeo (GSA, Praga / provisionalmente su sede está en Bruselas)
- cs** Agentura pro evropský GNSS (GSA, Praha / prozatímně má sídlo v Bruselu)
- da** Det Europæiske GNSS-agentur (GSA, Prag/midlertidigt beliggende i Bruxelles)
- de** Agentur für das Europäische GNSS (GSA, Prag/vorläufiger Sitz Brüssel)
- et** Euroopa GNSSi Agentuur (GSA, Praha / ajutise asukohaga Brüsselis)
- el** Οργανισμός του ευρωπαϊκού GNSS (GSA, Πράγα / προσωρινά γεωγραφικά εγκατεστημένη στις Βρυξέλλες)
- en** European GNSS Agency (GSA, Prague/provisionally located at Brussels)
- fr** Agence du GNSS européen (GSA, Prague / provisoirement localisée à Bruxelles)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach GNSS (GSA, Prág/tá an suíomh sealadach lonnaithe sa Bhruiséil)
- it** Agenzia del GNSS europeo (GSA, Praga/provisoriamente con sede a Bruxelles)
- lv** Eiropas GNSS aģentūra (*GSA, Prāga/pagaidu atrašanās vieta ir Brisele*)
- lt** Europos GNSS agentūra (GSA, Praha / laikinai įsikūrusi Briuselyje)
- hu** Európai GNSS Ügynökség (GSA, Prága/ideiglenesen brüsszeli központtal)
- mt** l-Aġenzija Ewropea GNSS (GSA, Praga/provizorjament jinsab fi Brussell)
- nl** Europees GNSS-Agentschap (GSA, Praag/voorlopig gevestigd in Brussel)
- pl** Agencja Europejskiego GNSS (GSA, Praga / tymczasowa siedziba w Brukseli)
- pt** Agência do GNSS Europeu (GSA, Praga/provisoriamente localizado em Bruxelas)
- ro** Agenția GNSS European (GSA, Praga/cu sediul provizoriu la Bruxelles)
- sk** Agentúra pre európsky GNSS (GSA, Praha/dočasne má sídlo v Bruseli)
- sl** Agencija za evropski GNSS (GSA, Praga/začasno je nastanjen v Bruslju)
- fi** Euroopan GNSS-virasto (GSA, Praha / sijoitettu toistaiseksi Brysseliin)
- sv** Europeiska byrån för GNSS (GSA, Prag/provisoriskt lokaliserad till Bryssel)

## ***Euroopa Haldusjuhtimise Kool***

- bg Европейско училище по администрация (EAS)
- es Escuela Europea de Administración (EAS)
- cs Evropská správní škola (EAS)
- da Den Europæiske Forvaltningsskole (EAS)
- de Europäische Verwaltungsakademie (EAS)
- et Euroopa Haldusjuhtimise Kool (EAS)
- el Ευρωπαϊκή Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (EAS)
- en European Administrative School (EAS)
- fr École européenne d'administration (EAS)
- ga An Scoil Riaracháin Eorpach (EAS)
- it Scuola europea di amministrazione (EAS)
- lv Eiropas Administrācijas skola (EAS)
- lt Europos administravimo mokykla (EAS)
- hu Európai Közigazgatási Iskola (EAS)
- mt I-Iskola Amministrattiva Ewropea (EAS)
- nl Europese Bestuurschool (EAS)
- pl Europejska Szkoła Administracji (EAS)
- pt Escola Europeia de Administração (EAS)
- ro Școala Europeană de Administrație (EAS)
- sk Európska škola verejnej správy (EAS)
- sl Evropska šola za upravo (EAS)
- fi Euroopan henkilöstökoulutuskeskus (EAS)
- sv Europeiska förvaltningsskolan (EAS)

## ***Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut***

- bg Европейски институт за иновации и технологии (EIT, Будапеща)
- es Instituto Europeo de Innovación y Tecnología (EIT, Budapest)
- cs Evropský inovační a technologický institut (EIT, Budapešť)
- da Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT, Budapest)
- de Europäisches Innovations- und Technologieinstitut (EIT, Budapest)
- et Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT, Budapest)
- el Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT, Βουδαπέστη)
- en European Institute of Innovation and Technology (EIT, Budapest)
- fr Institut européen d'innovation et de technologie (EIT, Budapest)
- ga Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT, Búdapeist)
- it Istituto europeo di innovazione e tecnologia (EIT, Budapest)
- lv Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT, Budapešta)
- lt Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT, Budapeštas)
- hu Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT, Budapest)
- mt I-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloģija (EIT, Budapest)
- nl Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT, Budapest)
- pl Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT, Budapeszt)
- pt Instituto Europeu de Inovação e Tecnologia (EIT, Budapest)
- ro Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT, Budapesta)
- sk Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT, Budapešť)
- sl Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT, Budimpešta)
- fi Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT, Budapest)
- sv Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT, Budapest)

## ***Euroopa Investeerimisfond***

- bg Европейски инвестиционен фонд (ЕИФ, Люксембург)
- es Fondo Europeo de Inversiones (FEI, Luxemburgo)
- cs Evropský investiční fond (EIF, Lucemburk)
- da Den Europæiske Investeringsfond (EIF, Luxembourg)
- de Europäischer Investitionsfonds (EIF, Luxemburg)
- et Euroopa Investeerimisfond (EIF, Luxembourg)
- el Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ, Λουξεμβούργο)
- en European Investment Fund (EIF, Luxembourg)
- fr Fonds européen d'investissement (FEI, Luxembourg)
- ga An Ciste Eorpach Infheistíochta (Lucsamburg)
- it Fondo europeo per gli investimenti (FEI, Lussemburgo)
- lv Eiropas Investīciju fonds (EIF, Luksemburga)
- lt Europos investicijų fondas (EIF, Liuksemburgas)
- hu Európai Beruházási Alap (EBA, Luxembourg)
- mt il-Fond Ewropew tal-Investment (FEI, il-Lussemburgu)
- nl Europees Investeringsfonds (EIF, Luxemburg)
- pl Europejski Fundusz Inwestycyjny (Luksemburg)
- pt Fundo Europeu de Investimento (FEI, Luxemburgo)
- ro Fondul European de Investiții (FEI, Luxemburg)
- sk Európsky investičný fond (Luxemburg)
- sl Evropski investicijski sklad (EIS, Luxembourg)
- fi Euroopan investointirahasto (EIR, Luxemburg)
- sv Europeiska investeringsfonden (EIF, Luxemburg)

## ***Euroopa Investeerimispank***

- bg Европейска инвестиционна банка (ЕИБ, Люксембург)
- es Banco Europeo de Inversiones (BEI, Luxemburgo)
- cs Evropská investiční banka (EIB, Lucemburk)
- da Den Europæiske Investeringsbank (EIB, Luxembourg)
- de Europäische Investitionsbank (EIB, Luxemburg)
- et Euroopa Investeerimispank (EIP, Luxembourg)
- el Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ, Λουξεμβούργο)
- en European Investment Bank (EIB, Luxembourg)
- fr Banque européenne d'investissement (BEI, Luxembourg)
- ga An Banc Eorpach Infheistíochta (BEI, Lucsamburg)
- it Banca europea per gli investimenti (BEI, Lussemburgo)
- lv Eiropas Investīciju banka (EIB, Luksemburga)
- lt Europos investicijų bankas (EIB, Liuksemburgas)
- hu Európai Beruházási Bank (EBB, Luxembourg)
- mt il-Bank Ewropew tal-Investment (BEI, il-Lussemburgu)
- nl Europese Investeringsbank (EIB, Luxemburg)
- pl Europejski Bank Inwestycyjny (Luksemburg)
- pt Banco Europeu de Investimento (BEI, Luxemburgo)
- ro Banca Europeană de Investiții (BEI, Luxemburg)
- sk Európska investičná banka (EIB, Luxemburg)
- sl Evropska investicijska banka (EIB, Luxembourg)
- fi Euroopan investointipankki (EIP, Luxemburg)
- sv Europeiska investeringsbanken (EIB, Luxemburg)

***Euroopa Kaitseagentuur***

- bg** Европейска агенция по отбрана (EDA, Брюксел)
- es** Agencia Europea de Defensa (AED, Bruselas)
- cs** Evropská obranná agentura (EDA, Brusel)
- da** Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA, Bruxelles)
- de** Europäische Verteidigungsagentur (EVA, Brüssel)
- et** Euroopa Kaitseagentuur (EDA, Brüssel)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EAD, Βρυξέλλες)
- en** European Defence Agency (EDA, Brussels)
- fr** Agence européenne de défense (AED, Bruxelles)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach um Chosaint (GEC, An Bhruiséal)
- it** Agenzia europea per la difesa (AED, Bruxelles)
- lv** Eiropas Aizsardzības aģentūra (EAA, Brisele)
- lt** Europos gynybos agentūra (EDA, Briuselis)
- hu** Európai Védelmi Ügynökség (EDA, Brüsszel)
- mt** I-Aġenzija Ewropea għad-Difiża (AED, Brussell)
- nl** Europees Defensieagentschap (EDA, Brussel)
- pl** Europejska Agencja Obrony (EDA, Bruksela)
- pt** Agência Europeia de Defesa (AED, Bruselas)
- ro** Agenția Europeană de Apărare (AEA, Bruxelles)
- sk** Európska obranná agentúra (EDA, Brusel)
- sl** Evropska obrambna agencija (EDA, Bruselj)
- fi** Euroopan puolustusvirasto (Bryssel)
- sv** Europeiska försvarsbyrån (Bryssel)

***Euroopa Kemikaaliamet***

- bg** Европейска агенция по химикалите (ECHA, Хелзинки)
- es** Agencia Europea de Sustancias y Preparados Químicos (ECHA, Helsinki)
- cs** Evropská agentura pro chemické látky (ECHA, Helsinky)
- da** Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA, Helsingfors)
- de** Europäische Chemikalienagentur (ECHA, Helsinki)
- et** Euroopa Kemikaaliamet (ECHA, Helsingi)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA, Ελσίνκι)
- en** European Chemicals Agency (ECHA, Helsinki)
- fr** Agence européenne des produits chimiques (ECHA, Helsinki)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán (ECHA, Heilsincí)
- it** Agenzia europea per le sostanze chimiche (ECHA, Helsinki)
- lv** Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra (ECHA, Helsinki)
- lt** Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA, Helsinkis)
- hu** Európai Vegyianyag-ügynökség (ECHA, Helsinki)
- mt** I-Aġenzija Ewropea għas-Sustanzi Kimiċi (ECHA, Helsinki)
- nl** Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA, Helsinki)
- pl** Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA, Helsinki)
- pt** Agência Europeia dos Produtos Químicos (ECHA, Helsínquia)
- ro** Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA, Helsinki)
- sk** Európska chemická agentúra (ECHA, Helsinki)
- sl** Evropska agencija za kemikalije (ECHA, Helsinki)
- fi** Euroopan kemikaalivirasto (ECHA, Helsinki)
- sv** Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa, Helsingfors)

## ***Euroopa Keskkonnaamet***

|    |  |
|----|--|
| bg | Европейска агенция за околна среда (ЕАОС, Копенхаген)    |
| es | Agencia Europea de Medio Ambiente (АЕМА, Copenhague)     |
| cs | Evropská agentura pro životní prostředí (ЕЕА, Kodaň)     |
| da | Det Europæiske Miljøagentur (ЕЕА, København)             |
| de | Europäische Umweltagentur (ЕУА, Kopenhagen)              |
| et | Euroopa Keskkonnaamet (ЕЕА, Kopenhaagen)                 |
| el | Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ЕЕА, Κοπεγχάγη)     |
| en | European Environment Agency (ЕЕА, Copenhagen)            |
| fr | Agence européenne pour l'environnement (АЕЕ, Copenhague) |
| ga | An Ghníomhaireacht Chomhsaoil Eorpach (GCE, Cóbhanhávan) |
| it | Agenzia europea dell'ambiente (АЕА, Copenaghen)          |
| lv | Eiropas Vides aģentūra (ЕЕА, Kopenhāgena)                |
| lt | Europos aplinkos agentūra (ЕЕА, Kopenhaga)               |
| hu | Európai Környezetvédelmi Ügynökség (ЕЕА, Kopenhagen)     |
| mt | l-Aġenzija Ewropea għall-Ambjent (АЕА, Kopenhagen)       |
| nl | Europees Milieuagentschap (EMA, Kopenhagen)              |
| pl | Europejska Agencja Środowiska (ЕЕА, Kopenhaga)           |
| pt | Agência Europeia do Ambiente (АЕА, Copenhaga)            |
| ro | Agenția Europeană de Mediu (АЕМ, Copenhaga)              |
| sk | Európska environmentálna agentúra (ЕЕА, Kodaň)           |
| sl | Evropska agencija za okolje (ЕЕА, København)             |
| fi | Euroopan ympäristökeskus (ЕЕА, Kööpenhamina)             |
| sv | Europeiska miljöbyrån (ЕЕА, Köpenhamn)                   |

## ***Euroopa Keskrank***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейска централна банка (ЕЦБ, Франкфурт на Майн)     |
| es | Banco Central Europeo (BCE, Fráncfort del Meno)         |
| cs | Evropská centrální banka (ECB, Frankfurt nad M.)        |
| da | Den Europæiske Centralbank (ECB, Frankfurt am Main)     |
| de | Europäische Zentralbank (EZB, Frankfurt am Main)        |
| et | Euroopa Keskrank (EKP, Frankfurt Maini ääres)           |
| el | Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ, Φραγκφούρτη)           |
| en | European Central Bank (ECB, Frankfurt am Main)          |
| fr | Banque centrale européenne (BCE, Francfort-sur-le-Main) |
| ga | An Banc Ceannais Eorpach (BCE, Frankfurt am Main)       |
| it | Banca centrale europea (BCE, Francoforte sul Meno)      |
| lv | Eiropas Centrālā banka (ECB, Frankfurte pie Mainas)     |
| lt | Europos centrinis bankas (ECB, Frankfuras prie Maino)   |
| hu | Európai Központi Bank (EKB, Frankfurt am Main)          |
| mt | il-Bank Ċentrali Ewropew (BCE, Frankfurt am Main)       |
| nl | Europese Centrale Bank (ECB, Frankfurt am Main)         |
| pl | Europejski Bank Centralny (EBC, Frankfurt)              |
| pt | Banco Central Europeu (BCE, Frankfurt am Main)          |
| ro | Banca Centrală Europeană (BCE, Frankfurt pe Main)       |
| sk | Európska centrálna banka (ECB, Frankfurt nad Mohanom)   |
| sl | Evropska centralna banka (ECB, Frankfurt na Majni)      |
| fi | Euroopan keskuspankki (EKP, Frankfurt am Main)          |
| sv | Europeiska centralbanken (ECB, Frankfurt am Main)       |

***Euroopa Komisjon***

- bg** Европейска комисия (Брюксел)  
(до 30.11.2009 г.: Комисия на Европейските общности)
- es** Comisión Europea (Bruselas)  
(hasta el 30.11.2009: Comisión de las Comunidades Europeas)
- cs** Evropská komise (Brusel)  
(do 30. 11. 2009: Komise Evropských společenství)
- da** Europa-Kommissionen (Bruxelles)  
(til 30.11.2009: Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber)
- de** Europäische Kommission (Brüssel)  
(bis 30.11.2009: Kommission der Europäischen Gemeinschaften)
- et** Euroopa Komisjon (Brüssel)  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Komisjon)
- el** Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Βρυξέλλες)  
(έως τις 30.11.2009: Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)
- en** European Commission (Brussels)  
(until 30.11.2009: Commission of the European Communities)
- fr** Commission européenne (Bruxelles)  
(jusqu'au 30.11.2009: Commission des Communautés européennes)
- ga** An Coimisiún Eorpach (An Bhruiséil)  
(go dtí an 30.11.2009: Coimisiún na gComhphobal Eorpach)
- it** Commissione europea (CE, Bruxelles)  
(fino al 30.11.2009: Commissione delle Comunità europee)
- lv** Eiropas Komisija (Brisele)  
(līdz 30.11.2009.: Eiropas Kopienų Komisija)
- lt** Europos Komisija (Briuselis)  
(iki 2009 11 30: Europos Bendrijų Komisija)
- hu** Európai Bizottság (Brüsszel)  
(2009. 11. 30-ig: Az Európai Közösségek Bizottsága)
- mt** il-Kummissjoni Ewropea (Brussell)  
(sat-30.11.2009: il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej)
- nl** Europese Commissie (Brussel)  
(tot en met 30.11.2009: Commissie van de Europese Gemeenschappen)
- pl** Komisja Europejska (Bruksela)  
(do 30.11.2009: Komisja Wspólnot Europejskich)
- pt** Comissão Europeia (Bruxelas)  
(até 30.11.2009: Comissão das Comunidades Europeias)
- ro** Comisia Europeană (Bruxelles)  
(până la 30.11.2009: Comisia Comunităților Europene Europene)
- sk** Európska komisia (Brusel)  
(do 30. 11. 2009: Komisia Európskych spoločenstiev)
- sl** Evropska komisija (Bruselj)  
(do 30. 11. 2009: Komisija Evropskih skupnosti)
- fi** Euroopan komissio (Bryssel)  
(30.11.2009 asti Euroopan yhteisöjen komissio)
- sv** Europeiska kommissionen (Bryssel)  
(t.o.m. 30.11.2009: Europeiska gemenskapernas kommission)

## ***Euroopa Kontrollikoda***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейска сметна палата (Люксембург)           |
| es | Tribunal de Cuentas Europeo (Luxemburgo)        |
| cs | Evropský účetní dvůr (EÚD, Lucemburk)           |
| da | Den Europæiske Revisionsret (Luxembourg)        |
| de | Europäischer Rechnungshof (Luxemburg)           |
| et | Euroopa Kontrollikoda (Luxembourg)              |
| el | Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Λουξεμβούργο)     |
| en | European Court of Auditors (ECA, Luxembourg)    |
| fr | Cour des comptes européenne (Luxembourg)        |
| ga | An Chúirt Iniúcháirí Eorpach (Lucsamburg)       |
| it | Corte dei conti europea (Lussemburgo)           |
| lv | Eiropas Revīzijas palāta (Luksemburga)          |
| lt | Europos Audito Rūmai (ECA, Liuksemburgas)       |
| hu | Európai Számvevőszék (Luxembourg)               |
| mt | il-Qorti Ewropea tal-Awdituri (il-Lussemburgu)  |
| nl | Europese Rekenkamer (Luxemburg)                 |
| pl | Europejski Trybunał Obrachunkowy (Luksemburg)   |
| pt | Tribunal de Contas Europeu (TCE, Luxemburgo)    |
| ro | Curtea de Conturi Europeană (Luxemburg)         |
| sk | Európsky dvor audítorov (Luxemburg)             |
| sl | Evropsko računsko sodišče (ERS, Luxembourg)     |
| fi | Euroopan tilintarkastustuomioistuin (Luxemburg) |
| sv | Europeiska revisionsrätten (Luxemburg)          |

## ***Euroopa Koolitusfond***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейска фондация за обучение (ETF, Торино)             |
| es | Fundación Europea de Formación (ETF, Turín)               |
| cs | Evropská nadace odborného vzdělávání (ETF, Turín)         |
| da | Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut (ETF, Torino)  |
| de | Europäische Stiftung für Berufsbildung (ETF, Turin)       |
| et | Euroopa Koolitusfond (ETF, Torino)                        |
| el | Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF, Τορίνο) |
| en | European Training Foundation (ETF, Torino)                |
| fr | Fondation européenne pour la formation (ETF, Turin)       |
| ga | An Foras Eorpach Oilíúna (ETF, Torino)                    |
| it | Fondazione europea per la formazione (ETF, Torino)        |
| lv | Eiropas Izglītības fonds (EIF, Turīna)                    |
| lt | Europos mokymo fondas (ETF, Turinas)                      |
| hu | Európai Képzési Alapítvány (ETF, Torino)                  |
| mt | il-Fondazzjoni Ewropea għat-Tahriġ (ETF, Turin)           |
| nl | Europese Stichting voor opleiding (ETF, Turijn)           |
| pl | Europejska Fundacja Kształcenia (ETF, Turyn)              |
| pt | Fundação Europeia para a Formação (ETF, Turim)            |
| ro | Fundația Europeană de Formare (ETF, Torino)               |
| sk | Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (ETF, Turín)     |
| sl | Evropska fundacija za usposabljanje (ETF, Torino)         |
| fi | Euroopan koulutussäätiö (ETF, Torino)                     |
| sv | Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (ETF, Turin)        |

## ***Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus***

- bg** Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop, Солун)
- es** Centro Europeo para el Desarrollo de la Formación Profesional (Cedefop, Salónica)
- cs** Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop, Soluň)
- da** Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop, Thessaloniki)
- de** Europäisches Zentrum für die Förderung der Berufsbildung (Cedefop, Thessaloniki)
- et** Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop, Thessaloníki)
- el** Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop, Θεσσαλονίκη)
- en** European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop, Thessaloniki)
- fr** Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop, Thessalonique)
- ga** An Lárionad Eorpach um Fhobairt na Gairmoiliúna (Cedefop, Thessaloniki)
- it** Centro europeo per lo sviluppo della formazione professionale (Cedefop, Salonicco)
- lv** Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs (Cedefop, Saloniki)
- lt** Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop, Salonikai)
- hu** Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop, Theszaloníki)
- mt** iċ-Centru Ewropew għall-Iżvilupp ta' Tahriġ Professjonali (Cedefop, Salonka)
- nl** Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop, Thessaloniki)
- pl** Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop, Saloniki)
- pt** Centro Europeu para o Desenvolvimento da Formação Profissional (Cedefop, Salónica)
- ro** Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop, Salonic)
- sk** Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop, Solún)
- sl** Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop, Solun)
- fi** Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (Cedefop, Thessaloniki)
- sv** Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop, Thessaloniki)

## ***Euroopa Lennundusohutusamet***

- bg** Европейска агенция за авиационна безопасност (ЕААБ, Кьолн)
- es** Agencia Europea de Seguridad Aérea (AESA, Colonia)
- cs** Evropská agentura pro bezpečnost letectví (EASA, Kolín)
- da** Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur (EASA, Köln)
- de** Europäische Agentur für Flugsicherheit (EASA, Köln)
- et** Euroopa Lennundusohutusamet (EASA, Köln)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (EASA, Κολονία)
- en** European Aviation Safety Agency (EASA, Cologne)
- fr** Agence européenne de la sécurité aérienne (AESA, Cologne)
- ga** Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta na hEorpa (EASA, Köln)
- it** Agenzia europea per la sicurezza aerea (AESA, Colonia)
- lv** Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (EASA, Ķelne)
- lt** Europos aviacijos saugos agentūra (EASA, Kelnas)
- hu** Európai Repülésbiztonsági Ügynökség (EASA, Köln)
- mt** l-Aġenzija Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Avjazzjoni (EASA, Kolonja)
- nl** Europees Agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart (EASA, Keulen)
- pl** Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA, Colonia)
- pt** Agência Europeia para a Segurança da Aviação (AESA, Colónia)
- ro** Agenția Europeană de Siguranță a Aviației (AESA, Köln)
- sk** Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA, Kolín)
- sl** Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA, Köln)
- fi** Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA, Köln)
- sv** Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa, Köln)



## ***Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus***

- bg** Център за преводи за органите на Европейския съюз (CdT, Люксембург)
- es** Centro de Traducción de los Órganos de la Unión Europea (CDT, Luxemburgo)
- cs** Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie (CdT, Lucemburk)
- da** Oversættelsescentret for Den Europæiske Unions Organer (CdT, Luxembourg)
- de** Übersetzungszentrum für die Einrichtungen der Europäischen Union (CdT, Luxemburg)
- et** Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus (CdT, Luxembourg)
- el** Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CdT, Λουξεμβούργο)
- en** Translation Centre for the Bodies of the European Union (CdT, Luxembourg)
- fr** Centre de traduction des organes de l'Union européenne (CdT, Luxembourg)
- ga** Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh (CdT, Lucsamburg)
- it** Centro di traduzione degli organismi dell'Unione europea (CdT, Lussemburgo)
- lv** Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs (CdT, Luksemburga)
- lt** Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras (CdT, Liuksemburgas)
- hu** Az Európai Unió Szerveinek Fordítóközpontja (CdT, Luxembourg)
- mt** iċ-Centru tat-Traduzzjoni għall-Korpi tal-Unjoni Ewropea (CdT, il-Lussemburgu)
- nl** Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie (CdT, Luxemburg)
- pl** Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CdT, Luksemburg)
- pt** Centro de Tradução dos Organismos da União Europeia (CdT, Luxemburgo)
- ro** Centrul de Traduceri pentru Organisme Uniunii Europene (CdT, Luxemburg)
- sk** Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (CdT, Luxemburg)
- sl** Prevajalski center za organe Evropske unije (CdT, Luxembourg)
- fi** Euroopan unionin elinten käännöskeskus (Luxemburg)
- sv** Översättningscentrum för Europeiska unionens organ (Luxemburg)

## ***Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut***

- bg** Европейски институт за изследване на сигурността (ЕИИС, Париж)
- es** Instituto de Estudios de Seguridad de la Unión Europea (IESUE, París)
- cs** Ústav Evropské unie pro studium bezpečnosti (EUISS, Paříž)
- da** Den Europæiske Unions Institut for Sikkerhedsstudier (EUISS, Paris)
- de** Institut der Europäischen Union für Sicherheitsstudien (IEUSS, Paris)
- et** Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut (EUISS, Pariis)
- el** Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας (EUISS, Παρίσι)
- en** European Union Institute for Security Studies (EUISS, Paris)
- fr** Institut d'études de sécurité de l'Union européenne (IESUE, Paris)
- ga** Institiúid an Aontais Eorpaigh do Staidéar Slándála (EUISS, Páras)
- it** Istituto dell'Unione europea per gli studi sulla sicurezza (IUSS, Parigi)
- lv** Eiropas Savienības Drošības izpētes institūts (EUISS, Parīze)
- lt** Europos Sąjungos saugumo studijų institutas (ESSSI, Paryžius)
- hu** Az Európai Unió Biztonságpolitikai Kutatóintézte (EUISS, Párizs)
- mt** l-Istitut tal-Unjoni Ewropea għall-Istudji dwar is-Sigurtà (EUISS, Parigi)
- nl** Instituut voor veiligheidsstudies van de Europese Unie (IVSEU, Parijs)
- pl** Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem (EUISS, Paryż)
- pt** Instituto de Estudos de Segurança da União Europeia (IESUE, Paris)
- ro** Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene (ISSUE, Paris)
- sk** Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie (EUISS, Paříž)
- sl** Inštitut Evropske unije za varnostne študije (ISS, Pariz)
- fi** Euroopan unionin turvallisuuksalan tutkimuslaitos (EUTT, Pariisi)
- sv** Europeiska unionens institut för säkerhetsstudier (EUISS, Paris)

***Euroopa Liidu Kohus / Euroopa Kohus****(Institutsioon/kohtuinstants)*

- bg** Съд на Европейския съюз (Люксембург) / Съд  
(до 30.11.2009 г.: Съд на Европейските общности)
- es** Tribunal de Justicia de la Unión Europea (Luxemburgo) / Tribunal de Justicia  
(hasta el 30.11.2009: Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas)
- cs** Soudní dvůr Evropské unie (SD, Lucemburk) / Soudní dvůr  
(do 30. 11. 2009: Soudní dvůr Evropských společenství)
- da** Den Europæiske Unions Domstol (Luxembourg)/Domstolen  
(til 30.11.2009: De Europæiske Fællesskabers Domstol)
- de** Gerichtshof der Europäischen Union (EuGH, Luxemburg)/Gerichtshof  
(bis 30.11.2009: Gerichtshof der Europäischen Gemeinschaften)
- et** Euroopa Liidu Kohus / Euroopa Kohus (Luxembourg)  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Kohus)
- el** Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ, Λουξεμβούργο) / Δικαστήριο  
(έως τις 30.11.2009: Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)
- en** Court of Justice of the European Union (CJEU, Luxembourg)/Court of Justice  
(until 30.11.2009: Court of Justice of the European Communities)
- fr** Cour de justice de l'Union européenne (CJUE, Luxembourg)/Cour de justice  
(jusqu'au 30.11.2009: Cour de justice des Communautés européennes)
- ga** Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpach (CJUE, Lucsamburg)/An Chúirt Bhreithiúnais  
(go dtí an 30.11.2009: Cúirt Bhreithiúnais na gComhphobal Eorpach)
- it** Corte di giustizia dell'Unione europea (CGUE, Lussemburgo)/Corte di giustizia  
(fino al 30.11.2009: Corte di giustizia delle Comunità europee)
- lv** Eiropas Savienības Tiesa (EST, Luksemburga)/Tiesa  
(līdz 30.11.2009.: Eiropas Kopienų Tiesa)
- lt** Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (TT, Liuksemburgas) / Teisingumo Teismas  
(iki 2009 11 30: Europos Bendrijų Teisingumo Teismas)
- hu** Az Európai Unió Bírósága (EB, Luxembourg)/Bíróság  
(2009. 11. 30-ig: Az Európai Közösségek Bírósága)
- mt** il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QĠUE, il-Lussemburgu)/il-Qorti tal-Ġustizzja  
(sat-30.11.2009: il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej)
- nl** Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ, Luxemburg)/Hof van Justitie  
(tot en met 30.11.2009: Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen)
- pl** Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TS, Luksemburg) / Trybunał Sprawiedliwości  
(do 30.11.2009: Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich)
- pt** Tribunal de Justiça da União Europeia (TJUE, Luxemburgo)/Tribunal de Justiça  
(até 30.11.2009: Tribunal de Justiça das Comunidades Europeias)
- ro** Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE, Luxemburg)/Curtea de Justiție  
(până la 30.11.2009: Curtea de Justiție a Comunităților Europene)
- sk** Súdny dvor Európskej únie (SD, Luxemburg)/Súdny dvor  
(do 30. 11. 2009: Súdny dvor Európskych spoločenstiev)
- sl** Sodišče Evropske unije (SEU, Luxembourg)/Sodišče  
(do 30. 11. 2009: Sodišče Evropskih skupnosti)
- fi** Euroopan unionin tuomioistuin (Luxemburg) / unionin tuomioistuin  
(30.11.2009 asti Euroopan yhteisöjen tuomioistuin)
- sv** Europeiska unionens domstol (Luxemburg)/domstolen  
(t.o.m. 30.11.2009: Europeiska gemenskapernas domstol)

## ***Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur***

- bg** Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз (Frontex, Варшава)
- es** Agencia Europea para la Gestión de la Cooperación Operativa en las Fronteras Exteriores de los Estados Miembros de la Unión Europea (Frontex, Varsovia)
- cs** Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (Frontex, Varšava)
- da** Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex, Warszawa)
- de** Europäische Agentur für die operative Zusammenarbeit an den Außengrenzen der Mitgliedstaaten der Europäischen Union (Frontex, Warschau)
- et** Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur (Frontex, Varssavi)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Frontex, Βαρσοβία)
- en** European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union (Frontex, Warsaw)
- fr** Agence européenne pour la gestion de la coopération opérationnelle aux frontières extérieures des États membres de l'Union européenne (Frontex, Varsovie)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach chun Comhar Oibríochtúil a Bhainistiú ag Teorainneacha Seachtracha Bhallstáit an Aontais Eorpaigh (Frontex, Vársá)
- it** Agenzia europea per la gestione della cooperazione operativa alle frontiere esterne degli Stati membri dell'Unione europea (Frontex, Varsavia)
- lv** Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām (Frontex, Varšava)
- lt** Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūra (Frontex, Varšuva)
- hu** Az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex, Varsó)
- mt** l-Aġenzija Ewropea għall-Ġestjoni ta' Kooperazzjoni Operattiva fil-Fruntieri Esterni tal-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea (Frontex, Varsavja)
- nl** Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie (Frontex, Warschau)
- pl** Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (Frontex, Warszawa)
- pt** Agência Europeia de Gestão da Cooperação Operacional nas Fronteiras Externas dos Estados-Membros da União Europeia (Frontex, Varsóvia)
- ro** Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene (Frontex, Varșovia)
- sk** Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (Frontex, Varšava)
- sl** Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (Frontex, Varšava)
- fi** Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto (Frontex, Varsova)
- sv** Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex, Warszawa)

## ***Euroopa Liidu Nõukogu***

- bg** Съвет на Европейския съюз (Брюксел)
- es** Consejo de la Unión Europea (Bruselas)
- cs** Rada Evropské unie (Brusel)
- da** Rådet for Den Europæiske Union (Bruxelles)
- de** Rat der Europäischen Union (Brüssel)
- et** Euroopa Liidu Nõukogu (Brüssel)
- el** Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βρυξέλλες)
- en** Council of the European Union (Brussels)
- fr** Conseil de l'Union européenne (Bruxelles)
- ga** Comhairle an Aontais Eorpaigh (An Bhruiséil)
- it** Consiglio dell'Unione europea (Bruxelles)
- lv** Eiropas Savienības Padome (Brisele)
- lt** Europos Sąjungos Taryba (Briuselis)
- hu** Az Európai Unió Tanácsa (Brüsszel)
- mt** il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea (Brussell)
- nl** Raad van de Europese Unie (Brussel)
- pl** Rada Unii Europejskiej (Bruksela)
- pt** Conselho da União Europeia (Bruxelas)
- ro** Consiliul Uniunii Europene (Bruxelles)
- sk** Rada Európskej únie (Brusel)
- sl** Svet Evropske unije (Bruselj)
- fi** Euroopan unionin neuvosto (Bryssel)
- sv** Europeiska unionens råd (Bryssel)

## ***Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet***

- bg** Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA, Виена)
- es** Agencia de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea (FRA, Viena)
- cs** Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA, Vídeň)
- da** Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA, Wien)
- de** Agentur der Europäischen Union für Grundrechte (FRA, Wien)
- et** Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA, Viin)
- el** Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA, Βιέννη)
- en** European Union Agency for Fundamental Rights (FRA, Vienna)
- fr** Agence des droits fondamentaux de l'Union européenne (FRA, Vienne)
- ga** Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA, Vín)
- it** Agenzia dell'Unione europea per i diritti fondamentali (FRA, Vienna)
- lv** Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA, Vīne)
- lt** Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA, Viena)
- hu** Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA, Bécs)
- mt** l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali (FRA, Vjenna)
- nl** Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA, Wenen)
- pl** Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA, Wiedeń)
- pt** Agência dos Direitos Fundamentais da União Europeia (FRA, Viena)
- ro** Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA, Viena)
- sk** Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA, Viedeň)
- sl** Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA, Dunaj)
- fi** Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA, Wien)
- sv** Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA, Wien)

## ***Euroopa Liidu Regioonide Komitee***

|    |   |
|----|---|
| bg | Комитет на регионите на Европейския съюз (КР, Брюксел)          |
| es | Comité de las Regiones de la Unión Europea (CDR, Bruselas)      |
| cs | Výbor regionů Evropské unie (VR, Brusel)                        |
| da | Den Europæiske Unions Regionsudvalg (Bruxelles)                 |
| de | Ausschuss der Regionen der Europäischen Union (AdR, Brüssel)    |
| et | Euroopa Liidu Regioonide Komitee (RK, Brüssel)                  |
| el | Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕτΠ, Βρυξέλλες) |
| en | Committee of the Regions of the European Union (CoR, Brussels)  |
| fr | Comité des régions de l'Union européenne (CdR, Bruxelles)       |
| ga | Coiste Réigiún an Aontais Eorpaigh (An Bhruiséil)               |
| it | Comitato delle regioni dell'Unione europea (CdR, Bruxelles)     |
| lv | Eiropas Savienības Reģionu komiteja (RK, Brisele)               |
| lt | Europos Sąjungos regionų komitetas (ESRK, Briuselis)            |
| hu | Az Európai Unió Régiók Bizottsága (RB, Brüsszel)                |
| mt | il-Kumitat tar-Reġjuni tal-Unjoni Ewropea (KtR, Brussell)       |
| nl | Comité van de Regio's van de Europese Unie (CvdR, Brussel)      |
| pl | Komitet Regionów Unii Europejskiej (Bruksela)                   |
| pt | Comité das Regiões da União Europeia (CR, Bruxelas)             |
| ro | Comitetul Regiunilor al Uniunii Europene (CoR, Bruxelles)       |
| sk | Výbor regiónov Európskej únie (VR, Brusel)                      |
| sl | Odbor regij Evropske unije (OR, Bruselj)                        |
| fi | Euroopan unionin alueiden komitea (AK, Bryssel)                 |
| sv | Europeiska unionens regionkommitté (ReK, Bryssel)               |

## ***Euroopa Liidu Satelliidikeskus***

|    |   |
|----|---|
| bg | Сателитен център на Европейския съюз (EUSC, Торехон де Ардоз)       |
| es | Centro de Satélites de la Unión Europea (CSUE, Torrejón de Ardoz)   |
| cs | Satelitní středisko Evropské unie (EUSC, Torrejón de Ardoz)         |
| da | EU-Satellitcentret (EUSC, Torrejón de Ardoz)                        |
| de | Satellitenzentrum der Europäischen Union (EUSC, Torrejón de Ardoz)  |
| et | Euroopa Liidu Satelliidikeskus (EUSC, Torrejón de Ardoz)            |
| el | Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC, Τορρεχόν ντε Αρντόθ) |
| en | European Union Satellite Centre (EUSC, Torrejón de Ardoz)           |
| fr | Centre satellitaire de l'Union européenne (CSUE, Torrejón de Ardoz) |
| ga | Lárionad Satailíte an Aontais Eorpaigh (EUSC, Torrejón de Ardoz)    |
| it | Centro satellitare dell'Unione europea (CSUE, Torrejón de Ardoz)    |
| lv | Eiropas Savienības Satelītcentrs (EUSC, Torehona de Ardosa)         |
| lt | Europos Sąjungos palydovų centras (EUSC, Torechon de Ardosas)       |
| hu | Az Európai Unió Műholdközpontja (EUSC, Torrejón de Ardoz)           |
| mt | iċ-Ċentru Satellitari tal-Unjoni Ewropea (EUSC, Torrejón de Ardoz)  |
| nl | Satellietcentrum van de Europese Unie (SCEU, Torrejón de Ardoz)     |
| pl | Centrum Satelitarne Unii Europejskiej (CSUE, Torrejón de Ardoz)     |
| pt | Centro de Satélites da União Europeia (CSUE, Torrejón de Ardoz)     |
| ro | Centrul Satelitar al Uniunii Europene (CSUE, Torrejón de Ardoz)     |
| sk | Satelitné stredisko Európskej únie (EUSC, Torrejón de Ardoz)        |
| sl | Satelitski center Evropske unije (EUSC, Torrejón de Ardoz)          |
| fi | Euroopan unionin satelliittikeskus (EUSK, Torrejón de Ardoz)        |
| sv | Europeiska unionens satellitcentrum (EUSC, Torrejón de Ardoz)       |

***Euroopa Liidu Väljaannete Talitus***

- bg** Служба за публикации на Европейския съюз (OP, Люксембург)  
(до 30.6.2009 г.: Служба за официални публикации на Европейските общности)
- es** Oficina de Publicaciones de la Unión Europea (OP, Luxemburgo)  
(hasta el 30.6.2009: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas)
- cs** Úřad pro publikace Evropské unie (OP, Lucemburk)  
(do 30. 6. 2009: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství)
- da** Den Europæiske Unions Publikationskontor (OP, Luxembourg)  
(til 30.6.2009: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer)
- de** Amt für Veröffentlichungen der Europäischen Union (OP, Luxemburg)  
(bis 30.6.2009: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften)
- et** Euroopa Liidu Väljaannete Talitus (OP, Luxembourg)  
(kuni 30.6.2009: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus)
- el** Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (OP, Λουξεμβούργο)  
(έως τις 30.6.2009: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)
- en** Publications Office of the European Union (OP, Luxembourg)  
(until 30.6.2009: Office for Official Publications of the European Communities)
- fr** Office des publications de l'Union européenne (OP, Luxembourg)  
(jusqu'au 30.6.2009: Office des publications officielles des Communautés européennes)
- ga** Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh (OP, Lucsamburg)  
(go dtí an 30.6.2009: Oifig Foilseachán Oifigiúil na gComhphobal Eorpach)
- it** Ufficio delle pubblicazioni dell'Unione europea (OP, Lussemburgo)  
(fino al 30.6.2009: Ufficio delle pubblicazioni ufficiali delle Comunità europee)
- lv** Eiropas Savienības Publikāciju birojs (OP, Luksemburga)  
(līdz 30.6.2009.: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs)
- lt** Europos Sąjungos leidinių biuras (OP, Liuksemburgas)  
(iki 2009 6 30: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras)
- hu** Az Európai Unió Kiadóhivatala (OP, Luxembourg)  
(2009. 6. 30-ig: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala)
- mt** l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea (OP, il-Lussemburgu)  
(sal-30.6.2009: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet Uffiċjali tal-Komunitajiet Ewropej)
- nl** Bureau voor publicaties van de Europese Unie (OP, Luxemburg)  
(tot en met 30.6.2009: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen)
- pl** Urząd Publikacji Unii Europejskiej (OP, Luksemburg)  
(do 30.6.2009: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich)
- pt** Serviço das Publicações da União Europeia (OP, Luxemburgo)  
(até 30.6.2009: Serviço das Publicações Oficiais das Comunidades Europeias)
- ro** Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene (OP, Luxemburg)  
(până la 30.6.2009: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene)
- sk** Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie (OP, Luxemburg)  
(do 30. 6. 2009: Úrad pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev)
- sl** Urad za publikacije Evropske unije (OP, Luxembourg)  
(do 30. 6. 2009: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti)
- fi** Euroopan unionin julkaisutoimisto (OP, Luxemburg)  
(30.6.2009 asti Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto)
- sv** Europeiska unionens publikationsbyrå (OP, Luxemburg)  
(t.o.m. 30.6.2009: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer)

***Euroopa Liit***

|    |                      |
|----|----------------------|
| bg | Европейски съюз      |
| es | Unión Europea        |
| cs | Evropská unie        |
| da | Den Europæiske Union |
| de | Europäische Union    |
| et | Euroopa Liit         |
| el | Ευρωπαϊκή Ένωση      |
| en | European Union       |
| fr | Union européenne     |
| ga | An tAontas Eorpach   |
| it | Unione europea       |
| lv | Eiropas Savienība    |
| lt | Europos Sąjunga      |
| hu | Európai Unió         |
| mt | I-Unjoni Ewropea     |
| nl | Europese Unie        |
| pl | Unia Europejska      |
| pt | União Europeia       |
| ro | Uniunea Europeană    |
| sk | Európska únia        |
| sl | Evropska unija       |
| fi | Euroopan unioni      |
| sv | Europeiska unionen   |

***Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейски икономически и социален комитет (ЕИСК, Брюксел)            |
| es | Comité Económico y Social Europeo (CESE, Bruselas)                    |
| cs | Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV, Brusel)                  |
| da | Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU, Bruxelles)         |
| de | Europäischer Wirtschafts- und Sozialausschuss (EWSA, Brüssel)         |
| et | Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK, Brüssel)                  |
| el | Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ, Βρυξέλλες)         |
| en | European Economic and Social Committee (EESC, Brussels)               |
| fr | Comité économique et social européen (CESE, Bruxelles)                |
| ga | Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa (EESC, An Bhruiséil)      |
| it | Comitato economico e sociale europeo (CESE, Bruxelles)                |
| lv | Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK, Brisele)          |
| lt | Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK, Briuselis) |
| hu | Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB, Brüsszel)            |
| mt | il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (KESE, Brussell)               |
| nl | Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC, Brussel)                 |
| pl | Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES, Bruksela)             |
| pt | Comité Económico e Social Europeu (CESE, Bruselas)                    |
| ro | Comitetul Economic și Social European (CESE, Bruxelles)               |
| sk | Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV, Brusel)                  |
| sl | Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO, Bruselj)                     |
| fi | Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK, Bryssel)                   |
| sv | Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK, Bryssel)           |

## ***Euroopa Meresõiduohutuse Amet***

- bg** Европейска агенция по морска безопасност (ЕАМБ, Лисабон)
- es** Agencia Europea de Seguridad Marítima (EMSA, Lisboa)
- cs** Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA, Lisabon)
- da** Det Europæiske Søfartssikkerhedsagentur (EMSA, Lissabon)
- de** Europäische Agentur für die Sicherheit des Seeverkehrs (EMSA, Lissabon)
- et** Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA, Lissabon)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA, Λισσαβόνα)
- en** European Maritime Safety Agency (EMSA, Lisbon)
- fr** Agence européenne pour la sécurité maritime (EMSA, Lisbonne)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (EMSA, Liospóin)
- it** Agenzia europea per la sicurezza marittima (EMSA, Lisbona)
- lv** Eiropas Jūras drošības aģentūra (EMSA, Lisabona)
- lt** Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA, Lisabona)
- hu** Európai Tengerbiztonsági Ügynökség (EMSA, Lisszabon)
- mt** l-Aġenzija Ewropea għas-Sigurtà Marittima (EMSA, Lisbona)
- nl** Europees Agentschap voor maritieme veiligheid (EMSA, Lissabon)
- pl** Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu (EMSA, Lizbona)
- pt** Agência Europeia da Segurança Marítima (EMSA, Lisboa)
- ro** Agenția Europeană pentru Siguranța Maritimă (EMSA, Lisabona)
- sk** Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA, Lisabon)
- sl** Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA, Lizbona)
- fi** Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA, Lissabon)
- sv** Europeiska sjösäkerhetsbyrån (Emsa, Lissabon)

## ***Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus***

- bg** Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН, Лисабон)
- es** Observatorio Europeo de las Drogas y las Toxicomanías (OEDT, Lisboa)
- cs** Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA, Lisabon)
- da** Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EONN, Lissabon)
- de** Europäische Beobachtungsstelle für Drogen und Drogensucht (EBDD, Lissabon)
- et** Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA, Lissabon)
- el** Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΙΝΤ, Λισσαβόνα)
- en** European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA, Lisbon)
- fr** Observatoire européen des drogues et des toxicomanies (OEDT, Lisbonne)
- ga** An Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus Andúil i nDrugaí (EMCDDA, Liospóin)
- it** Osservatorio europeo delle droghe e delle tossicodipendenze (OEDT, Lisbona)
- lv** Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (ENNUC, Lisabona)
- lt** Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (EMCDDA, Lisabona)
- hu** A Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA, Lisszabon)
- mt** iċ-Centru Ewropew għall-Monitoraġġ dwar id-Droga u d-Dipendenza fuq-Drogi (EMCDDA, Lisbona)
- nl** Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving (EWDD, Lissabon)
- pl** Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA, Lizbona)
- pt** Observatório Europeu da Droga e da Toxicodipendência (OEDT, Lisboa)
- ro** Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (OEDT, Lisabona)
- sk** Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA, Lisabon)
- sl** Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA, Lizbona)
- fi** Euroopan huumaussaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EMCDDA, Lissabon)
- sv** Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (ECNN, Lissabon)



## ***Euroopa Ombudsman***

|    |  |
|----|--|
| bg | Европейски омбудсман (Страсбург)                   |
| es | Defensor del Pueblo Europeo (Estrasburgo)          |
| cs | evropský veřejný ochránce práv (Štrasburk)         |
| da | Den Europæiske Ombudsmand (Strasbourg)             |
| de | Europäischer Bürgerbeauftragter (Straßburg)        |
| et | Euroopa Ombudsman (Strasbourg)                     |
| el | Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής (Στρασβούργο)             |
| en | European Ombudsman (Strasbourg)                    |
| fr | Médiateur européen (Strasbourg)                    |
| ga | An tOmbudsman Eorpach (Strasbourg)                 |
| it | Mediatore europeo (Strasburgo)                     |
| lv | Eiropas Ombuds (Strasbūra)                         |
| lt | Europos ombudsmenas (Strasbūras)                   |
| hu | európai ombudsman (Strasbourg)                     |
| mt | l-Ombudsman Ewropew (Strażburgu)                   |
| nl | Europese Ombudsman (Straatsburg)                   |
| pl | Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich (Strasburg) |
| pt | Provedor de Justiça Europeu (Estrasburgo)          |
| ro | Ombudsmanul European (Strasbourg)                  |
| sk | európsky ombudsman (Štrasburg)                     |
| sl | Evropski varuh človekovih pravic (Strasbourg)      |
| fi | Euroopan oikeusasiamies (Strasbourg)               |
| sv | Europeiska ombudsmannen (Strasbourg)               |

## ***Euroopa Parlament***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейски парламент (ЕП, Страсбург)    |
| es | Parlamento Europeo (PE, Estrasburgo)    |
| cs | Evropský parlament (EP, Štrasburk)      |
| da | Europa-Parlamentet (Strasbourg)         |
| de | Europäisches Parlament (EP, Straßburg)  |
| et | Euroopa Parlament (EP, Strasbourg)      |
| el | Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ, Στρασβούργο) |
| en | European Parliament (EP, Strasbourg)    |
| fr | Parlement européen (PE, Strasbourg)     |
| ga | Parlaimint na hEorpa (Strasbourg)       |
| it | Parlamento europeo (PE, Strasburgo)     |
| lv | Eiropas Parlaments (EP, Strasbūra)      |
| lt | Europos Parlamentas (EP, Strasbūras)    |
| hu | Európai Parlament (EP, Strasbourg)      |
| mt | il-Parlament Ewropew (PE, Strażburgu)   |
| nl | Europees Parlement (EP, Straatsburg)    |
| pl | Parlament Europejski (PE, Strasburg)    |
| pt | Parlamento Europeu (PE, Estrasburgo)    |
| ro | Parlamentul European (PE, Strasbourg)   |
| sk | Európsky parlament (EP, Štrasburg)      |
| sl | Evropski parlament (EP, Strasbourg)     |
| fi | Euroopan parlamentti (EP, Strasbourg)   |
| sv | Europaparlamentet (EP, Strasbourg)      |

## ***Euroopa Personalivaliku Amet***

- bg** Европейска служба за подбор на персонал (EPSO, Брюксел)
- es** Oficina Europea de Selección de Personal (EPSO, Bruselas)
- cs** Evropský úřad pro výběr personálu (EPSO, Brusel)
- da** Det Europæiske Personaleudvælgelseskontor (EPSO, Bruxelles)
- de** Europäisches Amt für Personalauswahl (EPSO, Brüssel)
- et** Euroopa Personalivaliku Amet (EPSO, Brüssel)
- el** Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού (EPSO, Βρυξέλλες)
- en** European Personnel Selection Office (EPSO, Brussels)
- fr** Office européen de sélection du personnel (EPSO, Bruxelles)
- ga** An Oifig Eorpach um Roghnú Foirne (EPSO, An Bhruiséil)
- it** Ufficio europeo di selezione del personale (EPSO, Bruxelles)
- lv** Eiropas Personāla atlases birojs (*EPSO*, Brisele)
- lt** Europos personalo atrankos tarnyba (EPSO, Briuselis)
- hu** Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO, Brüsszel)
- mt** I-Uffiċċju Ewropew għas-Selezzjoni tal-Persunal (EPSO, Brussell)
- nl** Europees Bureau voor personeelsselectie (EPSO, Brussel)
- pl** Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO, Bruksela)
- pt** Serviço Europeu de Selecção do Pessoal (EPSO, Bruxelas)
- ro** Oficiul European pentru Selecția Personalului (EPSO, Bruxelles)
- sk** Európsky úrad pre výber pracovníkov (EPSO, Brusel)
- sl** Evropski urad za izbor osebja (EPSO, Bruselj)
- fi** Euroopan henkilöstövalintatoimisto (EPSO, Bryssel)
- sv** Europeiska rekryteringsbyrån (EpsO, Bryssel)

## ***Euroopa Politseiamet***

- bg** Европейска полицейска служба (Europol, Хага)
- es** Oficina Europea de Policía (Europol, La Haya)
- cs** Evropský policejní úřad (Europol, Haag)
- da** Den Europæiske Politienhed (Europol, Haag)
- de** Europäisches Polizeiamt (Europol, Den Haag)
- et** Euroopa Politseiamet (Europol, Haag)
- el** Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ, Χάγη)
- en** European Police Office (Europol, The Hague)
- fr** Office européen de police (Europol, La Haye)
- ga** An Oifig Eorpach Póilíní (Europol, An Háig)
- it** Ufficio europeo di polizia (Europol, L'Aia)
- lv** Eiropas Policijas birojs (*Europol*, Hāga)
- lt** Europos policijos biuras (Europol, Haga)
- hu** Európai Rendőrségi Hivatal (Europol, Hága)
- mt** I-Uffiċċju Ewropew tal-Pulizija (Europol, L-Aja)
- nl** Europese Politiedienst (Europol, Den Haag)
- pl** Europejski Urząd Policji (Europol, Haga)
- pt** Serviço Europeu de Polícia (Europol, Haia)
- ro** Oficiul European de Poliție (Europol, Haga)
- sk** Európsky policajný úrad (Europol, Haag)
- sl** Evropski policijski urad (Europol, Haag)
- fi** Euroopan poliisivirasto (Europol, Haag)
- sv** Europeiska polisbyrån (Europol, Haag)

## ***Euroopa Politseikolledž***

|    |  |
|----|--|
| bg | Европейски полицейски колеж (СЕПОЛ, Брамшил)           |
| es | Escuela Europea de Policía (CEPOL, Bramshill)          |
| cs | Evropská policejní akademie (CEPOL, Bramshill)         |
| da | Det Europæiske Politiakademi (Cepol, Bramshill)        |
| de | Europäische Polizeiakademie (CEPOL, Bramshill)         |
| et | Euroopa Politseikolledž (CEPOL, Bramshill)             |
| el | Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL, Μπράμσχιλ)       |
| en | European Police College (CEPOL, Bramshill)             |
| fr | Collège européen de police (CEPOL, Bramshill)          |
| ga | Coláiste Póilíneachta na hEorpa (CEPOL, Bramshill)     |
| it | Accademia europea di polizia (CEPOL, Bramshill)        |
| lv | Eiropas Policijas akadēmija (CEPOL, Bremshila)         |
| lt | Europos policijos kolegija koledžas (CEPOL, Bramshill) |
| hu | Európai Rendőrákadémia (CEPOL, Bramshill)              |
| mt | il-Kulleġġ Ewropew tal-Pulizija (CEPOL, Bramshill)     |
| nl | Europese Politieacademie (CEPOL, Bramshill)            |
| pl | Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL, Bramshill)      |
| pt | Academia Europeia de Polícia (CEPOL, Bramshill)        |
| ro | Colegiul European de Poliție (CEPOL, Bramshill)        |
| sk | Európska policajná akadémia (CEPOL, Bramshill)         |
| sl | Evropska policijska akademija (CEPOL, Bramshill)       |
| fi | Euroopan poliisiakatemia (CEPOL, Bramshill)            |
| sv | Europeiska polisakademin (Cepol, Bramshill)            |

## ***Euroopa Raudteeagentuur***

|    |   |
|----|---|
| bg | Европейска железопътна агенция (ERA, Лил-Валенсиен)           |
| es | Agencia Ferroviaria Europea (AFE, Lille-Valenciennes)         |
| cs | Evropská agentura pro železnice (ERA, Lille-Valenciennes)     |
| da | Det Europæiske Jernbaneagentur (ERA, Lille-Valenciennes)      |
| de | Europäische Eisenbahnagentur (ERA, Lille-Valenciennes)        |
| et | Euroopa Raudteeagentuur (ERA, Lille-Valenciennes)             |
| el | Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ERA, Λίλλη-Βαλανσιέν)     |
| en | European Railway Agency (ERA, Lille-Valenciennes)             |
| fr | Agence ferroviaire européenne (AFE, Lille-Valenciennes)       |
| ga | An Ghníomhaireacht Eorpach Iarnróid (GEI, Lille-Valenciennes) |
| it | Agenzia ferroviaria europea (AFE, Lille-Valenciennes)         |
| lv | Eiropas Dzelzceļa aģentūra (ERA, Lille-Valansjēna)            |
| lt | Europos geležinkelių agentūra (ERA, Lille-Valenciennes)       |
| hu | Európai Vasúti Ügynökség (ERA, Lille/Valenciennes)            |
| mt | I-Aġenzija Ferrovjarja Ewropea (AFE, Lille-Valenciennes)      |
| nl | Europees Spoorwegbureau (ESB, Lille-Valenciennes)             |
| pl | Europejska Agencja Kolejowa (ERA, Lille, Valenciennes)        |
| pt | Agência Ferroviária Europeia (AFE, Lille-Valenciennes)        |
| ro | Agenția Europeană a Căilor Ferate (AEF, Lille-Valenciennes)   |
| sk | Európska železničná agentúra (ERA, Lille-Valenciennes)        |
| sl | Evropska železniška agencija (ERA, Lille-Valenciennes)        |
| fi | Euroopan rautatievirasto (ERA, Lille-Valenciennes)            |
| sv | Europeiska järnvägsbyrån (ERA, Lille-Valenciennes)            |

## ***Euroopa Ravimiamet***

- bg** Европейска агенция по лекарствата (EMA, Лондон)
- es** Agencia Europea de Medicamentos (EMA, Londres)
- cs** Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA, Londýn)
- da** Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA, London)
- de** Europäische Arzneimittel-Agentur (EMA, London)
- et** Euroopa Ravimiamet (EMA, London)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA, Λονδίνο)
- en** European Medicines Agency (EMA, London)
- fr** Agence européenne des médicaments (EMA, Londres)
- ga** An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach (EMA, Londain)
- it** Agenzia europea per i medicinali (EMA, Londra)
- lv** Eiropas Zāļu aģentūra (EMA, Londona)
- lt** Europos vaistų agentūra (EMA, Londonas)
- hu** Európai Gyógyszerügynökség (EMA, London)
- mt** I-Aġenzija Ewropea għall-Medicini (EMA, Londra)
- nl** Europees Geneesmiddelenbureau (EMA, Londen)
- pl** Europejska Agencja Leków (EMA, Londyn)
- pt** Agência Europeia de Medicamentos (EMA, Londres)
- ro** Agenția Europeană pentru Medicamente (EMA, Londra)
- sk** Európska agentúra pre lieky (EMA, Londýn)
- sl** Evropska agencija za zdravila (EMA, London)
- fi** Euroopan lääkevirasto (EMA, Lontoo)
- sv** Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA, London)

## ***Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut***

- bg** Европейски институт за равенство между половете (EIGE, Вилнюс)
- es** Instituto Europeo de la Igualdad de Género (EIGE, Vilnius)
- cs** Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE, Vilnius)
- da** Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE, Vilnius)
- de** Europäisches Institut für Gleichstellungsfragen (EIGE, Vilnius)
- et** Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE, Vilnius)
- el** Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE, Βίλνα)
- en** European Institute for Gender Equality (EIGE, Vilnius)
- fr** Institut européen pour l'égalité entre les hommes et les femmes (EIGE, Vilnius)
- ga** An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne (EIGE, Vilnias)
- it** Istituto europeo per l'uguaglianza di genere (EIGE, Vilnius)
- lv** Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE, Viļņa)
- lt** Europos lyčių lygybės institutas (EIGE, Vilnius)
- hu** A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE, Vilnius)
- mt** I-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (EIGE, Vilnius)
- nl** Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE, Vilnius)
- pl** Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE, Wilno)
- pt** Instituto Europeu para a Igualdade de Género (EIGE, Vilnius)
- ro** Institutul European pentru Egalitatea de șanse între Femei și Bărbați (EIGE, Vilnius)
- sk** Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE, Vilnius)
- sl** Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE, Vilna)
- fi** Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE, Vilna)
- sv** Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE, Vilnius)

***Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet***

|    |   |
|----|---|
| bg | Изпълнителна агенция на Европейския съвет за научни изследвания (ERCEA, Брюксел)    |
| es | Agencia Ejecutiva del Consejo Europeo de Investigación (ERCEA, Bruselas)            |
| cs | Výkonná agentura Evropské rady pro výzkum (ERCEA, Brusel)                           |
| da | Forvaltningsorganet for Det Europæiske Forskningsråd (ERCEA, Bruxelles)             |
| de | Exekutivagentur des Europäischen Forschungsrats (ERCEA, Brüssel)                    |
| et | Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet (ERCEA, Brüssel)                       |
| el | Εκτελεστικός Οργανισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (ERCEA, Βρυξέλλες)        |
| en | European Research Council Executive Agency (ERCEA, Brussels)                        |
| fr | Agence exécutive du Conseil européen de la recherche (ERCEA, Bruxelles)             |
| ga | Gníomhaireacht Feidhmiúcháin do Chomhairle Eorpach an Taighde (ERCEA, An Bhrúiséil) |
| it | Agenzia esecutiva del Consiglio europeo della ricerca (ERCEA, Bruxelles)            |
| lv | Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra (ERCEA, Brisele)                         |
| lt | Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (ERCEA, Briuselis)               |
| hu | Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége (ERCEA, Brüsszel)                  |
| mt | I-Aġenzija Eżekuttiva tal-Kunsill Ewropew għar-Riċerka (ERCEA, Brussell)            |
| nl | Uitvoerend Agentschap Europese Onderzoeksraad (ERCEA, Brussel)                      |
| pl | Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERCEA, Bruksela)          |
| pt | Agência Executiva do Conselho Europeu de Investigação (ERCEA, Bruxelas)             |
| ro | Agenția Executivă a Consiliului European pentru Cercetare (ERCEA, Bruxelles)        |
| sk | Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum (ERCEA, Brusel)                          |
| sl | Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta (ERCEA, Bruselj)                |
| fi | Euroopan tutkimusneuvoston toimeenpanovirasto (ERCEA, Bryssel)                      |
| sv | genomförandeorganet för Europeiska forskningsrådet (ERCEA, Bryssel)                 |

***Euroopa Toiduohutusamet***

|    |  |
|----|--|
| bg | Европейски орган за безопасност на храните (ЕОБХ, Парма)         |
| es | Autoridad Europea de Seguridad Alimentaria (EFSA, Parma)         |
| cs | Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA, Parma)              |
| da | Den Europæiske Fødevarsesikkerhedsautoritet (EFSA, Parma)        |
| de | Europäische Behörde für Lebensmittelsicherheit (EFSA, Parma)     |
| et | Euroopa Toiduohutusamet (EFSA, Parma)                            |
| el | Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA, Πάρμα)       |
| en | European Food Safety Authority (EFSA, Parma)                     |
| fr | Autorité européenne de sécurité des aliments (EFSA, Parme)       |
| ga | An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia (EFSA, Parma)           |
| it | Autorità europea per la sicurezza alimentare (EFSA, Parma)       |
| lv | Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA, Parma)               |
| lt | Europos maisto saugos tarnyba (EFSA, Parma)                      |
| hu | Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA, Parma)               |
| mt | I-Awtorità Ewropea dwar is-Sigurtà fl-Ikel (EFSA, Parma)         |
| nl | Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA, Parma)         |
| pl | Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA, Parma)       |
| pt | Autoridade Europeia para a Segurança dos Alimentos (EFSA, Parma) |
| ro | Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA, Parma)  |
| sk | Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA, Parma)              |
| sl | Evropska agencija za varnost hrane (EFSA, Parma)                 |
| fi | Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA, Parma)       |
| sv | Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa, Parma)      |

## ***Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur***

- bg** Европейска агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA, Билбао)
- es** Agencia Europea para la Seguridad y la Salud en el Trabajo (EU-OSHA, Bilbao)
- cs** Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA, Bilbao)
- da** Det Europæiske Arbejds miljøagentur (EU-OSHA, Bilbao)
- de** Europäische Agentur für Sicherheit und Gesundheitsschutz am Arbeitsplatz (EU-OSHA, Bilbao)
- et** Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur (EU-OSHA, Bilbao)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA, Μπιλμπάο)
- en** European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA, Bilbao)
- fr** Agence européenne pour la sécurité et la santé au travail (EU-OSHA, Bilbao)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair (EU-OSHA, Bilbao)
- it** Agenzia europea per la sicurezza e la salute sul lavoro (EU-OSHA, Bilbao)
- lv** Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (EU-OSHA, Bilbao)
- lt** Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra (EU-OSHA, Bilbao)
- hu** Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA, Bilbao)
- mt** I-Aġenzija Ewropea għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol (EU-OSHA, Bilbao)
- nl** Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA, Bilbao)
- pl** Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA, Bilbao)
- pt** Agência Europeia para a Segurança e Saúde no Trabalho (EU-OSHA, Bilbao)
- ro** Agenția Europeană pentru Sănătate și Securitate în Muncă (EU-OSHA, Bilbao)
- sk** Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA, Bilbao)
- sl** Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA, Bilbao)
- fi** Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA, Bilbao)
- sv** Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha, Bilbao)

## ***Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet***

- bg** Европейска служба за подкрепа в областта на убежището (Valeta)
- es** Oficina Europea de Apoyo al Asilo (La Valeta)
- cs** Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (Valletta)
- da** Det Europæiske Asylstøttekontor (Valletta)
- de** Europäisches Unterstützungsbüro für Asylfragen (Valletta)
- et** Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (Valletta)
- el** Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (Βαλέττα)
- en** European Asylum Support Office (EASO, Valletta)
- fr** Bureau européen d'appui en matière d'asile (La Valette)
- ga** Oifig Eorpach Tacaíochta do Chúrsaí Tearmainn (Vaileite)
- it** Ufficio europeo di sostegno per l'asilo (La Valletta)
- lv** Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (Valeta)
- lt** Europos prieglobsčio paramos biuras (Valeta)
- hu** Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (Valletta)
- mt** I-Uffiċċju Ewropew ta' Appoġġ fil-qasam tal-Asil (Valletta)
- nl** Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (Valletta)
- pl** Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (Valletta)
- pt** Gabinete Europeu de Apoio em matéria de Asilo (GEAA, La Valeta)
- ro** Biroul European de Sprijin pentru Azil (Valletta)
- sk** Európsky podporný úrad pre azyl (Valletta)
- sl** Evropski azilni podporni urad (Valletta)
- fi** Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (Valletta)
- sv** Europeiska stödkontoret för asylfrågor (Valletta)

## ***Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet***

- bg** Европейска агенция за мрежова и информационна сигурност (ENISA, Ираклион)
- es** Agencia Europea de Seguridad de las Redes y de la Información (ENISA, Heraklion)
- cs** Evropská agentura pro bezpečnost sítí a informací (ENISA, Heraklion)
- da** Det Europæiske Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA, Heraklion)
- de** Europäische Agentur für Netz- und Informationssicherheit (ENISA, Heraklion)
- et** Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet (ENISA, Irákleio)
- el** Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA, Ηράκλειο)
- en** European Network and Information Security Agency (ENISA, Heraklion)
- fr** Agence européenne chargée de la sécurité des réseaux et de l'information (ENISA, Héraklion)
- ga** An Ghníomhaireacht Eorpach um Shlándáil Gréasáin agus Faisnéise (ENISA, Heraklion)
- it** Agenzia europea per la sicurezza delle reti e dell'informazione (ENISA, Eraklion)
- lv** Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra (ENISA, Herakliona)
- lt** Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA, Heraklionas)
- hu** Európai Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA, Heraklion)
- mt** l-Aġenzija Ewropea dwar is-Sigurtà tan-Netwerks u l-Infomazzjoni (ENISA, Heraklion)
- nl** Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA, Heraklion)
- pl** Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA, Iraklion)
- pt** Agência Europeia para a Segurança das Redes e da Informação (ENISA, Heráclio)
- ro** Agenția Europeană pentru Securitatea Rețelelor Informatice și a Datelor (ENISA, Heraklion)
- sk** Európska agentúra pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA, Heraklion)
- sl** Evropska agencija za varnost omrežij in informacij (ENISA, Iraklion)
- fi** Euroopan verkko- ja tietoturvavirasto (ENISA, Iraklion)
- sv** Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa, Heraklion)

## ***Euroopa väliteenistus***

- bg** Европейска служба за външна дейност (ECBД, Брюксел)
- es** Servicio Europeo de Acción Exterior (SEAE, Bruselas)
- cs** Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ, Brusel)
- da** Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (Bruxelles)
- de** Europäischer Auswärtiger Dienst (EAD, Brüssel)
- et** Euroopa väliteenistus (Brüssel)
- el** Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYEAΔ, Βρυξέλλες)
- en** European External Action Service (EEAS, Brussels)
- fr** Service européen pour l'action extérieure (SEAE, Bruxelles)
- ga** An tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí (SEGS, An Bhruiséil)
- it** Servizio europeo per l'azione esterna (SEAE, Bruxelles)
- lv** Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD, Brisele)
- lt** Europos išorės veiksmy tarnyba (EIVT, Briuselis)
- hu** Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ, Brüsszel)
- mt** is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE, Brussell)
- nl** Europese Dienst voor extern optreden (EDEO, Brussel)
- pl** Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ, Bruksela)
- pt** Serviço Europeu para a Acção Externa (SEAE, Bruxelas)
- ro** Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE, Bruxelles)
- sk** Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ, Brusel)
- sl** Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD, Bruselj)
- fi** Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH, Bryssel)
- sv** Europeiska utrikestjänsten (Bryssel)

## ***Euroopa Ülemkogu***

|    |                                      |
|----|--------------------------------------|
| bg | Европейски съвет (Брюксел)           |
| es | Consejo Europeo (Bruselas)           |
| cs | Evropská rada (Brusel)               |
| da | Det Europæiske Råd (Bruxelles)       |
| de | Europäischer Rat (Brüssel)           |
| et | Euroopa Ülemkogu (Brüssel)           |
| el | Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Βρυξέλλες)      |
| en | European Council (Brussels)          |
| fr | Conseil européen (Bruxelles)         |
| ga | An Chomhairle Eorpach (An Bhruiséil) |
| it | Consiglio europeo (Bruxelles)        |
| lv | Eiropadome (Brisele)                 |
| lt | Europos Vadovų Taryba (Briuselis)    |
| hu | Az Európai Tanács (Brüsszel)         |
| mt | il-Kunsill Ewropew (Brussell)        |
| nl | Europese Raad (Brussel)              |
| pl | Rada Europejska (Bruksela)           |
| pt | Conselho Europeu (Bruxelas)          |
| ro | Consiliul European (Bruxelles)       |
| sk | Európska rada (Brusel)               |
| sl | Evropski svet (Bruselj)              |
| fi | Eurooppa-neuvosto (Bryssel)          |
| sv | Europeiska rådet (Bryssel)           |

## ***Euroopa Ülemkogu eesistuja***

|    |  |
|----|--|
| bg | Председател на Европейския съвет (Брюксел)     |
| es | Presidente del Consejo Europeo (Bruselas)      |
| cs | předseda Evropské rady (Brusel)                |
| da | Formanden for Det Europæiske Råd (Bruxelles)   |
| de | Präsident des Europäischen Rates (Brüssel)     |
| et | Euroopa Ülemkogu eesistuja (Brüssel)           |
| el | Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Βρυξέλλες) |
| en | President of the European Council (Brussels)   |
| fr | président du Conseil européen (Bruxelles)      |
| ga | Uachtarán na Comhairle Eorpaí (An Bhruiséil)   |
| it | presidente del Consiglio europeo (Bruxelles)   |
| lv | Eiropadomes priekšsēdētājs (Brisele)           |
| lt | Europos Vadovų Tarybos pirmininkas (Briuselis) |
| hu | az Európai Tanács elnöke (Brüsszel)            |
| mt | il-President tal-Kunsill Ewropew (Brussell)    |
| nl | voorzitter van de Europese Raad (Brussel)      |
| pl | Przewodniczący Rady Europejskiej (Bruksela)    |
| pt | Presidente do Conselho Europeu (Bruxelas)      |
| ro | Președintele Consiliului European (Bruxelles)  |
| sk | predseda Európskej rady (Brusel)               |
| sl | predsednik Evropskega sveta (Bruselj)          |
| fi | Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja (Bryssel)     |
| sv | Europeiska rådets ordförande (Bryssel)         |



## ***Euroopa Ülesehitusamet***

(tegevuse lõpp: 31.12.2008)

- bg Европейска агенция за възстановяване (EBA, Солун)
- es Agencia Europea de Reconstrucción (AER, Salónica)
- cs Evropská agentura pro obnovu (EAR, Soluň)
- da Det Europæiske Genopbygningsagentur (EAR, Thessaloniki)
- de Europäische Agentur für Wiederaufbau (EAR, Thessaloniki)
- et Euroopa Ülesehitusamet (EAR, Thessaloníki)
- el Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Ανασυγκρότηση (EAR, Θεσσαλονίκη)
- en European Agency for Reconstruction (EAR, Thessaloniki)
- fr Agence européenne pour la reconstruction (AER, Thessalonique)
- ga An Ghníomhaireacht Eorpach um Athchóiriú (GEA, Thessaloniki)
- it Agenzia europea per la ricostruzione (AER, Salonicco)
- lv Eiropas Rekonstrukcijas aģentūra (ERA, Saloniki)
- lt Europos rekonstrukcijos agentūra (EAR, Salonikai)
- hu Európai Újjáépítési Ügynökség (Thessaloníki)
- mt l-Aġenzija Ewropea għar-Rikostruzzjoni (EAR, Salonka)
- nl Europees Bureau voor wederopbouw (Thessaloniki)
- pl Europejska Agencja Odbudowy (EAR, Saloniki)
- pt Agência Europeia de Reconstrução (AER, Salónica)
- ro Agenția Europeană pentru Reconstrucție (AER, Salonic)
- sk Európska agentúra pre obnovu (EAR, Solún)
- sl Evropska agencija za obnovo (EAR, Solun)
- fi Euroopan jälleenrakennusvirasto (Thessaloniki)
- sv Europeiska byrån för återuppbyggnad (EAR, Thessaloniki)

## ***Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus***

- bg Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC, Стокхолм)
- es Centro Europeo para la Prevención y el Control de las Enfermedades (ECDC, Estocolmo)
- cs Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC, Stockholm)
- da Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC, Stockholm)
- de Europäisches Zentrum für die Prävention und die Kontrolle von Krankheiten (ECDC, Stockholm)
- et Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC, Stockholm)
- el Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου των Νόσων (ECDC, Στοκχόλμη)
- en European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC, Stockholm)
- fr Centre européen de prévention et de contrôle des maladies (ECDC, Stockholm)
- ga An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (ECDC, Stóciólm)
- it Centro europeo per la prevenzione e il controllo delle malattie (ECDC, Stoccolma)
- lv Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC, Stokholma)
- lt Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC, Stokholmas)
- hu Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC, Stockholm)
- mt iċ-Centru Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Mard (ECDC, Stokkolma)
- nl Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC, Stockholm)
- pl Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC, Sztokholm)
- pt Centro Europeu de Prevenção e Controlo das Doenças (ECDC, Estocolmo)
- ro Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor (ECDC, Stockholm)
- sk Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC, Štokholm)
- sl Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC, Stockholm)
- fi Euroopan tautienhäkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC, Tukholma)
- sv Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC, Stockholm)

## ***Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus***

- bg** Изпълнителна агенция за образование, аудиовизия и култура (EACEA, Брюксел)
- es** Agencia Ejecutiva en el Ámbito Educativo, Audiovisual y Cultural (EACEA, Bruselas)
- cs** Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA, Brusel)
- da** Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur (EACEA, Bruxelles)
- de** Exekutivagentur Bildung, Audiovisuelles und Kultur (EACEA, Brüssel)
- et** Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (EACEA, Brüssel)
- el** Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού (EACEA, Βρυξέλλες)
- en** Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA, Brussels)
- fr** Agence exécutive «Éducation, audiovisuel et culture» (EACEA, Bruxelles)
- ga** An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Oideachais, Clos-Amhairc agus Cultúir (EACEA, An Bhruiséil)
- it** Agenzia esecutiva per l'istruzione, gli audiovisivi e la cultura (EACEA, Bruxelles)
- lv** Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra (EACEA, Brisele)
- lt** Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA, Briuselis)
- hu** Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA, Brüsszel)
- mt** l-Aġenzija Eżekuttiva għall-Edukazzjoni, l-Awdjovizjoni u l-Kultura (EACEA, Brussell)
- nl** Uitvoerend Agentschap Onderwijs, audiovisuele media en cultuur (EACEA, Brussel)
- pl** Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA, Bruksela)
- pt** Agência Executiva relativa à Educação, ao Audiovisual e à Cultura (EACEA, Bruxelas)
- ro** Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA, Bruxelles)
- sk** Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA, Brusel)
- sl** Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno in kulturo (EACEA, Bruselj)
- fi** koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA, Bryssel)
- sv** Genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur (EACEA, Bryssel)

## ***IMI ühisettevõte***

- bg** Съвместно предприятие на ИИЛ (Брюксел)
- es** Empresa Común IMI (Bruselas)
- cs** Společný podnik IIL (Brusel)
- da** fællesforetagendet for IMI (Bruxelles)
- de** Gemeinsames Unternehmen IMI (Brüssel)
- et** IMI ühisettevõte (Brüssel)
- el** κοινή επιχείρηση ΠΚΦ (Βρυξέλλες)
- en** IMI Joint Undertaking (Brussels)
- fr** entreprise commune IMI (Bruxelles)
- ga** Comhghnóthas IMI (An Bhruiséil)
- it** impresa comune IMI (Bruxelles)
- lv** IMI kopuzņēmums (Brisele)
- lt** Bendroji įmonė NVI (Briuselis)
- hu** IMI közös vállalkozás (Brüsszel)
- mt** l-Impriza Kongunta għall-IMI (Brussell)
- nl** gemeenschappelijke onderneming IMI (Brussel)
- pl** Wspólne przedsiębiorstwo IMI (Bruksela)
- pt** Empresa Comum IMI (Bruxelas)
- ro** întreprinderea comună IMI (Bruxelles)
- sk** spoločný podnik IIL (Brusel)
- sl** skupno podjetje IMI (Bruselj)
- fi** IMI-yhteisyritys (Bryssel)
- sv** gemensamma företaget IMI (Bryssel)

## ***Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus***

- bg** Изпълнителна агенция за конкурентоспособност и иновации (EACI, Брюксел)
- es** Agencia Ejecutiva de Competitividad e Innovación (EACI, Bruselas)
- cs** Výkonná agentura pro konkurenceschopnost a inovace (EACI, Brusel)
- da** Forvaltningsorganet for Konkurrenceevne og Innovation (EACI, Bruxelles)
- de** Exekutivagentur für Wettbewerbsfähigkeit und Innovation (EACI, Brüssel)
- et** Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus (EACI, Brüssel)
- el** Εκτελεστικός Οργανισμός για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (EACI, Βρυξέλλες)
- en** Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI, Brussels)
- fr** Agence exécutive pour la compétitivité et l'innovation (EACI, Bruxelles)
- ga** An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin um Iomaíochas agus Nuálaíocht (EACI, An Bhrúiséal)
- it** Agenzia esecutiva per la competitività e l'innovazione (EACI, Bruxelles)
- lv** Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra (EACI, Brisele)
- lt** Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga (EACI, Briuselis)
- hu** Versenyképességi és Innovációs Végrehajtó Ügynökség (EACI, Brüsszel)
- mt** l-Aġenzija Eżekuttiva għall-Kompetittività u l-Innovazzjoni (EACI, Brussell)
- nl** Uitvoerend Agentschap voor concurrentievermogen en innovatie (EACI, Brussel)
- pl** Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacyjności (EACI, Bruksela)
- pt** Agência de Execução para a Competitividade e a Inovação (EACI, Bruxelas)
- ro** Agenția Executivă pentru Competitivitate și Inovare (EACI, Bruxelles)
- sk** Výkonný orgán pre konkurencieschopnosť a inovácie (EACI, Brusel)
- sl** Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost (EACI, Bruselj)
- fi** kilpailukyvyyn ja innovoinnin toimeenpanovirasto (EACI, Bryssel)
- sv** Genomförandeorganet för konkurrenskraft och innovation (EACI, Bryssel)

## ***Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja***

- bg** Върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (Брюксел)
- es** Alto Representante de la Unión para Asuntos Exteriores y Política de Seguridad (Bruselas)
- cs** vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (Brusel)
- da** Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (Bruxelles)
- de** Hoher Vertreter der Union für Außen- und Sicherheitspolitik (Brüssel)
- et** Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (Brüssel)
- el** Υπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για τις Εξωτερικές Υποθέσεις και την Πολιτική Ασφάλειας (Βρυξέλλες)
- en** High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy (Brussels)
- fr** haut représentant de l'Union pour les affaires étrangères et la politique de sécurité (Bruxelles)
- ga** Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála (An Bhrúiséal)
- it** alto rappresentante dell'Unione per gli affari esteri e la politica di sicurezza (Bruxelles)
- lv** Savienības augstais pārstāvis kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā (Brisele)
- lt** Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai (Briuselis)
- hu** az Unió külgügyi és a biztonságpolitikai főképviseelője (Brüsszel)
- mt** ir-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà (Brussell)
- nl** hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (Brussel)
- pl** Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (Bruksela)
- pt** Alto Representante da União para os Negócios Estrangeiros e a Política de Segurança (Bruxelas)
- ro** Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (Bruxelles)
- sk** vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (Brusel)
- sl** visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (Bruselj)
- fi** unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja (Bryssel)
- sv** unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (Bryssel)

## ***Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)***

- bg** Служба за хармонизация във вътрешния пазар (марки и дизайни) (OHIM, Аликанте)
- es** Oficina de Armonización del Mercado Interior (Marcas, Dibujos y Modelos) (OAMI, Alicante)
- cs** Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a průmyslové vzory) (OHIM, Alicante)
- da** Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM, Alicante)
- de** Harmonisierungsamt für den Binnenmarkt (Marken, Muster und Modelle) (HABM, Alicante)
- et** Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (OHIM, Alicante)
- el** Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (OHIM, Αλικάντε)
- en** Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) (OHIM, Alicante)
- fr** Office de l'harmonisation dans le marché intérieur (marques, dessins et modèles) (OHMI, Alicante)
- ga** An Oifig um Chomhchuibhiú sa Mhargadh Inmheánach (Trádmharcanna agus Dearaí) (OCMI, Alicante)
- it** Ufficio per l'armonizzazione nel mercato interno (marchi, disegni e modelli) (UAMI, Alicante)
- lv** Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB, Alikante)
- lt** Vidaus rinkos derinimo tarnyba (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT, Alikantė)
- hu** Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (BPHH/OHIM, Alicante)
- mt** l-Uffiċċju għall-Armonizzazzjoni fis-Suq Intern (Trade Marks u Disinjji) (UASI, Alicante)
- nl** Harmonisatiebureau voor de interne markt (merken, tekeningen en modellen) (HBIM, Alicante)
- pl** Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (Znaki Towarowe i Wzory) (OHIM, Alicante)
- pt** Instituto de Harmonização no Mercado Interno (marcas, desenhos e modelos) (IHMI, Alicante)
- ro** Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (Mărci, desene și modele industriale) (OAPI, Alicante)
- sk** Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM, Alicante)
- sl** Urad za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) (UUNT, Alicante)
- fi** sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV, Alicante)
- sv** Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken och mönster) (KHIM, Alicante)

## ***Teadusuuringute Rakendusamet***

- bg** Изпълнителна агенция за научни изследвания (REA, Брюксел)
- es** Agencia Ejecutiva de Investigación (REA, Bruselas)
- cs** Výkonná agentura pro výzkum (REA, Brusel)
- da** Forvaltningsorganet for Forskning (REA, Bruxelles)
- de** Exekutivagentur für die Forschung (REA, Brüssel)
- et** Teadusuuringute Rakendusamet (REA, Brüssel)
- el** Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας (REA, Βρυξέλλες)
- en** Research Executive Agency (REA, Brussels)
- fr** Agence exécutive pour la recherche (REA, Bruxelles)
- ga** Gníomhaireacht Feidhmiúcháin an Taighde (REA, An Bhruiséil)
- it** Agenzia esecutiva per la ricerca (REA, Bruxelles)
- lv** Pētniecības izpildaģentūra (REA, Brisele)
- lt** Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA, Briuselis)
- hu** Kutatási Végrehajtó Ügynökség (REA, Brüsszel)
- mt** l-Aġenzija Eżekuttiva għar-Riċerka (REA, Brussell)
- nl** Uitvoerend Agentschap Onderzoek (REA, Brussel)
- pl** Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA, Bruksela)
- pt** Agência de Execução para a Investigação (REA, Bruxelas)
- ro** Agenția Executivă pentru Cercetare (REA, Bruxelles)
- sk** Výkonná agentúra pre výskum (REA, Brusel)
- sl** Izvajalska agencija za raziskave (REA, Bruselj)
- fi** tutkimuksen toimeenpanovirasto (REA, Bryssel)
- sv** genomförandeorganet för forskning (REA, Bryssel)

## ***Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet***

- bg** Изпълнителна агенция за здравеопазване и въпроси, свързани с потребителите (EAHC, Люксембург)
- es** Agencia Ejecutiva de Sanidad y Consumo (EAHC, Luxemburgo)
- cs** Výkonná agentura pro zdraví a spotřebitele (EAHC, Lucemburk)
- da** Forvaltningsorganet for Sundhed og Forbrugere (EAHC, Luxembourg)
- de** Exekutivagentur für Gesundheit und Verbraucher (EAHC, Luxemburg)
- et** Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet (EAHC, Luxembourg)
- el** Εκτελεστικός Οργανισμός για την Υγεία και τους Καταναλωτές (EAHC, Λουξεμβούργο)
- en** Executive Agency for Health and Consumers (EAHC, Luxembourg)
- fr** Agence exécutive pour la santé et les consommateurs (EAHC, Luxembourg)
- ga** An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin um Shláinte agus Tomhaltóirí (EAHC, Lucsamburg)
- it** Agenzia esecutiva per la salute e i consumatori (EAHC, Lussemburgo)
- lv** Veselības un patērētāju izpildaģentūra (EAHC, Luksemburga)
- lt** Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra (EAHC, Liuksemburgas)
- hu** Egészség- és Fogyasztóügyi Végrehajtó Ügynökség (EAHC, Luxembourg)
- mt** l-Aġenzija Eżekuttiva għas-Sahħa u l-Konsumaturi (EAHC, il-Lussemburgu)
- nl** Uitvoerend Agentschap voor gezondheid en consumenten (EAHC, Luxemburg)
- pl** Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Konsumentów (EAHC, Luksemburg)
- pt** Agência de Execução para a Saúde e os Consumidores (EAHC, Luxemburgo)
- ro** Agenția Executivă pentru Sănătate și Consumatori (EAHC, Luxemburg)
- sk** Výkonná agentúra pre zdravie a spotrebiteľov (EAHC, Luxemburg)
- sl** Izvajalska agencija za zdravje in potrošnike (EAHC, Luxembourg)
- fi** terveys- ja kuluttaja-asioiden toimeenpanovirasto (EAHC, Luxemburg)
- sv** Genomförandeorganet för hälso- och konsumentfrågor (EAHC, Luxemburg)

## ***Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur***

- bg** Агенция на Общността за контрол на рибарството (CFCA, Виго)
- es** Agencia Comunitaria de Control de la Pesca (ACCP, Vigo)
- cs** Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu (CFCA, Vigo)
- da** EF-Fiskerikontrolagenturet (Vigo)
- de** Europäische Fischereiaufsichtsagentur (EUFA, Vigo)
- et** Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur (CFCA, Vigo)
- el** Κοινοτική Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (CFCA, Βίγκο)
- en** Community Fisheries Control Agency (CFCA, Vigo)
- fr** Agence communautaire de contrôle des pêches (ACCP, Vigo)
- ga** An Ghníomhaireacht Chomhphobail um Rialú ar Iascach (GCRI, Vigo)
- it** Agenzia comunitaria di controllo della pesca (ACCP, Vigo)
- lv** Kopienas Zivsaimniecības kontroles aģentūra (KZKA, Vigo)
- lt** Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra (BŽK, Vigas)
- hu** Közösségi Halászati Ellenőrző Hivatal (CFCA, Vigo)
- mt** l-Aġenzija Komunitarja għall-Kontroll tas-Sajd (CFCA, Vigo)
- nl** Communautair Bureau voor visserijcontrole (CBVC, Vigo)
- pl** Wspólnotowa Agencja Kontroli Rybołówstwa (CFCA, Vigo)
- pt** Agência Comunitária de Controlo das Pescas (ACCP, Vigo)
- ro** Agenția Comunitară pentru Controlul Pescuitului (ACCP, Vigo)
- sk** Agentúra Spoločenstva pre kontrolu rybného hospodárstva (CFCA, Vigo)
- sl** Agencija Skupnosti za nadzor ribištva (CFCA, Vigo)
- fi** yhteisön kalastuksenvallontavirasto (Vigo)
- sv** Gemenskapens kontrollorgan för fiske (Vigo)

## Ühenduse Sordiamet

- bg Служба на Общността за сортовете растения (CPVO, Анжер)
- es Oficina Comunitaria de Variedades Vegetales (OCVV, Angers)
- cs Odrůdový úřad Společenství (CPVO, Angers)
- da EF-Sortmyndigheden (CPVO, Angers)
- de Gemeinschaftliches Sortenamt (CPVO, Angers)
- et Ühenduse Sordiamet (CPVO, Angers)
- el Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (OCVV, Ανζέ)
- en Community Plant Variety Office (CPVO, Angers)
- fr Office communautaire des variétés végétales (OCVV, Angers)
- ga An Oifig Chomhphobail um Chineálacha Plandaí (CPVO, Angers)
- it Ufficio comunitario delle varietà vegetali (UCVV, Angers)
- lv Kopienas Augu šķirņu birojs (CPVO, Anžēras)
- lt Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO, Angers)
- hu Közösségi Növényfajta-hivatal (CPVO, Angers)
- mt I-Uffiċċju Komunitarju tal-Varjetajiet tal-Pjanti (CPVO, Angers)
- nl Communautair Bureau voor plantenrassen (CBP, Angers)
- pl Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO, Angers)
- pt Instituto Comunitário das Variedades Vegetais (ICVV, Angers)
- ro Oficiul Comunitar pentru Soiuri de Plante (OCSP, Angers)
- sk Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO, Angers)
- sl Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO, Angers)
- fi yhteisön kasvilajikevirasto (CPVO, Angers)
- sv Gemenskapens växsortsmyndighet (CPVO, Angers)

## Ühisettevõtte Artemis

- bg съвместното предприятие ARTEMIS (Брюксел)
- es Empresa Común Artemis (Bruselas)
- cs společný podnik ARTEMIS (Brusel)
- da fællesforetagendet Artemis (Bruxelles)
- de Gemeinsames Unternehmen Artemis (Brüssel)
- et Ühisettevõtte Artemis (Brüssel)
- el κοινή επιχείρηση ARTEMIS (Βρυξέλλες)
- en Artemis Joint Undertaking (Brussels)
- fr entreprise commune Artemis (Bruxelles)
- ga Comhghnóthas Artemis (An Bhruiséil)
- it impresa comune ARTEMIS (Bruxelles)
- lv ARTEMIS kopuzņēmums (Brisele)
- lt Bendroji įmonė ARTEMIS (Briuselis)
- hu ARTEMIS közös vállalkozás (Brüsszel)
- mt I-Impriża Kongunta ARTEMIS (Brussell)
- nl gemeenschappelijke onderneming Artemis (Brussel)
- pl Wspólne przedsiębiorstwo ARTEMIS (Bruksela)
- pt Empresa Comum ARTEMIS (Bruselas)
- ro întreprinderea comună ARTEMIS (Bruxelles)
- sk spoločný podnik ARTEMIS (Brusel)
- sl Skupno podjetje ARTEMIS (Bruselj)
- fi ARTEMIS-yhteisyritys (Bryssel)
- sv gemensamma företaget Artemis (Bryssel)

## Ühisettevõte *Clean Sky*

|    |  |
|----|--|
| bg | съвместно предприятие „Чисто небе“ (Брюксел)       |
| es | Empresa Común Clean Sky (Bruselas)                 |
| cs | společný podnik Clean Sky (Brusel)                 |
| da | fællesforetagendet Clean Sky (Bruxelles)           |
| de | Gemeinsames Unternehmen Clean Sky (Brüssel)        |
| et | Ühisettevõte Clean Sky (Brüssel)                   |
| el | κοινή επιχείρηση Clean Sky (Βρυξέλλες)             |
| en | Clean Sky Joint Undertaking (Brussels)             |
| fr | entreprise commune Clean Sky (Bruxelles)           |
| ga | Comhghnóthas “Clean Sky” (An Bhruiséil)            |
| it | impresa comune Clean Sky (Bruxelles)               |
| lv | kopuzņēmums “ <i>Clean Sky</i> ” (Brisele)         |
| lt | Bendroji įmonė „Švarus dangus“ (Briuselis)         |
| hu | Tiszta Égbolt közös vállalkozás (Brüsszel)         |
| mt | I-Impriza Kongunta “Clean Sky” (Brussell)          |
| nl | gemeenschappelijke onderneming Clean Sky (Brussel) |
| pl | Wspólne przedsiębiorstwo „Czyste niebo” (Bruksela) |
| pt | Empresa Comum Clean Sky (Bruxelas)                 |
| ro | întreprinderea comună Clean Sky (Bruxelles)        |
| sk | spoločný podnik Čisté nebo (Brusel)                |
| sl | Skupno podjetje „Čisto nebo“ (Bruselj)             |
| fi | Clean Sky -yhteisyritys (Bryssel)                  |
| sv | gemensamma företaget Clean Sky (Bryssel)           |

## Ühisettevõte *ENIAC*

|    |  |
|----|--|
| bg | съвместното предприятие ENIAC (Брюксел)        |
| es | Empresa Común ENIAC (Bruselas)                 |
| cs | společný podnik ENIAC (Brusel)                 |
| da | fællesforetagendet ENIAC (Bruxelles)           |
| de | Gemeinsames Unternehmen ENIAC (Brüssel)        |
| et | Ühisettevõte ENIAC (Brüssel)                   |
| el | κοινή επιχείρηση ENIAC (Βρυξέλλες)             |
| en | ENIAC Joint Undertaking (Brussels)             |
| fr | entreprise commune ENIAC (Bruxelles)           |
| ga | Comhghnóthas ENIAC (An Bhruiséil)              |
| it | impresa comune ENIAC (Bruxelles)               |
| lv | ENIAC kopuzņēmums (Brisele)                    |
| lt | Bendroji įmonė ENIAC (Briuselis)               |
| hu | ENIAC közös vállalkozás (Brüsszel)             |
| mt | I-Impriza Kongunta ENIAC (Brussell)            |
| nl | gemeenschappelijke onderneming ENIAC (Brussel) |
| pl | Wspólne przedsiębiorstwo ENIAC (Bruksela)      |
| pt | Empresa Comum ENIAC (Bruxelas)                 |
| ro | întreprinderea comună ENIAC (Bruxelles)        |
| sk | spoločný podnik ENIAC (Brusel)                 |
| sl | Skupno podjetje ENIAC (Bruselj)                |
| fi | ENIAC-yhteisyritys (Bryssel)                   |
| sv | gemensamma företaget Eniac (Bryssel)           |

## ***Ühisettevõte Fusion for Energy***

|    |  |
|----|--|
| bg | съвместно предприятие „Fusion for Energy“ (Барселона)        |
| es | Empresa Común Fusion for Energy (Barcelona)                  |
| cs | společný podnik Fusion for Energy (Barcelona)                |
| da | fællesforetagendet Fusion for Energy (Barcelona)             |
| de | Gemeinsames Unternehmen Fusion for Energy (Barcelona)        |
| et | Ühisettevõte Fusion for Energy (Barcelona)                   |
| el | κοινή επιχείρηση Fusion for Energy (Βαρκελώνη)               |
| en | Fusion for Energy Joint Undertaking (Barcelona)              |
| fr | entreprise commune Fusion for Energy (Barcelone)             |
| ga | Comhghnóthas “Fusion for Energy” (Barcelona)                 |
| it | impresa comune Fusion for Energy (Barcellona)                |
| lv | kopuzņēmums “Fusion for Energy” (Barselona)                  |
| lt | bendroji įmonė „Fusion for Energy“ (Barselona)               |
| hu | Fusion for Energy közös vállalkozás (Barcelona)              |
| mt | I-Impriża Kongunta “Fusion for Energy” (Barcelona)           |
| nl | gemeenschappelijke onderneming Fusion for Energy (Barcelona) |
| pl | Wspólne przedsięwzięcie „Fusion for Energy” (Barcelona)      |
| pt | Empresa Comum Fusion for Energy (Barcelona)                  |
| ro | întreprinderea comună Fusion for Energy (Barcelona)          |
| sk | spoločný podnik Fusion for Energy (Barcelona)                |
| sl | Skupno podjetje „Fusion for Energy“ (Barcelona)              |
| fi | Fusion for Energy -yhteisyritys (Barcelona)                  |
| sv | gemensamma företaget Fusion for Energy (Barcelona)           |

## ***Ühisettevõte SESAR***

|    |  |
|----|--|
| bg | СЪВМЕСТНО ПРЕД-ПРИЯТИЕ SESAR (Брюксел)         |
| es | Empresa Común SESAR (Bruselas)                 |
| cs | společný podnik SESAR (Brusel)                 |
| da | SESAR-fællesforetagendet (Bruxelles)           |
| de | gemeinsames Unternehmen SESAR (Brüssel)        |
| et | Ühisettevõte SESAR (Brüssel)                   |
| el | Κοινή Επιχείρηση SESAR (Βρυξέλλες)             |
| en | SESAR Joint Undertaking (Brussels)             |
| fr | entreprise commune SESAR (Bruxelles)           |
| ga | Comhghnóthas SESAR (An Bhruiséil)              |
| it | impresa comune SESAR (Bruxelles)               |
| lv | SESAR Kopuzņēmums (Brisele)                    |
| lt | SESAR bendra įmonė (Briuselis)                 |
| hu | SESAR közös vállalkozás (Brüsszel)             |
| mt | I-Impriża Kongunta SESAR (Brussell)            |
| nl | gemeenschappelijke onderneming SESAR (Brussel) |
| pl | Wspólne przedsięwzięcie SESAR (Bruksela)       |
| pt | Empresa Comum SESAR (Bruxelas)                 |
| ro | întreprinderea comună SESAR (Bruxelles)        |
| sk | spoločný podnik SESAR (Brusel)                 |
| sl | Skupno podjetje SESAR (Bruselj)                |
| fi | SESAR-yhteisyritys (Bryssel)                   |
| sv | Gemensamma Sesar-företaget (Bryssel)           |



**Üldkohus**

- bg** Общ съд (Люксембург)  
(до 30.11.2009 г.: Първоинстанционен съд на Европейските общности)
- es** Tribunal General (Luxemburgo)  
(hasta el 30.11.2009: Tribunal de Primera Instancia de las Comunidades Europeas)
- cs** Tribunál (Lucemburk)  
(do 30. 11. 2009: Soud prvního stupně Evropských společenství)
- da** Retten (Luxembourg)  
(til 30.11.2009: De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans)
- de** Gericht (Luxemburg)  
(bis 30.11.2009: Gericht erster Instanz der Europäischen Gemeinschaften)
- et** Üldkohus (Luxembourg)  
(kuni 30.11.2009: Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohus)
- el** Γενικό Δικαστήριο (Λουξεμβούργο)  
(έως τις 30.11.2009: Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)
- en** General Court (Luxembourg)  
(until 30.11.2009: Court of First Instance of the European Communities)
- fr** Tribunal (Luxembourg)  
(jusqu'au 30.11.2009: Tribunal de première instance des Communautés européennes)
- ga** Cúirt Ghinearálta (Lucsamburg)  
(go dtí an 30.11.2009: Cúirt Chéadchéime na gComhphobal Eorpach)
- it** Tribunale (Lussemburgo)  
(fino al 30.11.2009: Tribunale di primo grado delle Comunità europee)
- lv** Vispārējā tiesa (Luksemburga)  
(līdz 30.11.2009.: Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesa)
- lt** Bendrasis Teismas (Liuksemburgas)  
(iki 2009 11 30: Europos Bendrijų pirmosios instancijos teismas)
- hu** Törvényszék (Luxembourg)  
(2009. 11. 30-ig: Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága)
- mt** il-Qorti Ġenerali (il-Lussemburgu)  
(sat-30.11.2009: il-Qorti tal-Prim'Instanza tal-Komunitajiet Ewropej)
- nl** Gerecht (Luxemburg)  
(tot en met 30.11.2009: Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen)
- pl** Sąd (Luksemburg)  
(do 30.11.2009: Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich)
- pt** Tribunal Geral (Luxemburgo)  
(até 30.11.2009: Tribunal de Primeira Instância das Comunidades Europeias)
- ro** Tribunalul (Luxemburg)  
(până la 30.11.2009: Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene)
- sk** Všeobecný súd (Luxemburg)  
(do 30. 11. 2009: Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev)
- sl** Splošno sodišče (Luxembourg)  
(do 30. 11. 2009: Sodišče prve stopnje Evropskih skupnosti)
- fi** unionin yleinen tuomioistuin (Luxemburg)  
(alkaen 30.11.2009: Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin)
- sv** tribunalen (Luxemburg)  
(t.o.m. 30.11.2009: Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt)

## Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet

- bg Изпълнителна агенция за трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T EA, Брюксел)
- es Agencia Ejecutiva de la Red Transeuropea de Transporte (TEN-T EA, Bruselas)
- cs Výkonná agentura pro transevropskou dopravní síť (TEN-T EA, Brusel)
- da Forvaltningsorganet for Det Transeuropæiske Transportnet (TEN-T EA, Bruxelles)
- de Exekutivagentur für das transeuropäische Verkehrsnetz (TEN-T EA, Brüssel)
- et Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet (TEN-T EA, Brüssel)
- el Εκτελεστικός Οργανισμός του Διερωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (TEN-T EA, Βρυξέλλες)
- en Trans-European Transport Network Executive Agency (TEN-T EA, Brussels)
- fr Agence exécutive du réseau transeuropéen de transport (TEN-T EA, Bruxelles)
- ga Gníomhaireacht Feidhmiúcháin an Líonra Iompair Tras-Eorpach (TEN-T EA, An Bhruiséil)
- it Agenzia esecutiva per la rete transeuropea di trasporto (TEN-T EA, Bruxelles)
- lv Eiropas Transporta tīklu izpildaģentūra (*TEN-T EA*, Brisele)
- lt Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji agentūra (TEN-T EA, Briuselis)
- hu A Transzeurópai Közlekedési Hálózat Végrehajtó Ügynöksége (TEN-T EA, Brüsszel)
- mt I-Aġenzija Eżekuttiva għan-Netwerk Trans-Ewropew tat-Trasport (TEN-T EA, Brussell)
- nl Uitvoerend Agentschap voor het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T EA, Brussel)
- pl Agencja Wykonawcza ds. Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T EA, Bruksela)
- pt Agênciã de Execução da Rede Transeuropeia de Transportes (TEN-T EA, Bruxelas)
- ro Agenția Executivă pentru Rețeaua Transeuropeană de Transport (TEN-T EA, Bruxelles)
- sk Výkonná agentúra pre transeurópsku dopravnú sieť (TEN-T EA, Brusel)
- sl Izvajalska agencija za vseevropsko prometno omrežje (TEN-T EA, Bruselj)
- fi Euroopan laajuisen liikenneverkon toimeenpanovirasto (TEN-T EA, Bryssel)
- sv Genomförandeorganet för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T EA, Bryssel)



## Lisa C

# Mitmesugust

Allpool on tähestikulises järjekorras esitatud problemaatilised või kokkuleppelised juhud.

|            |   |
|------------|---|
| dokumendid | KOM ja SEK dokumentidele viidatakse järgmiselt:<br><br>KOM(97) 558 (lõplik), 7. november 1997<br>KOM(2002) 558 (lõplik), 7. november 2002<br><br>SEK(97) 558 (lõplik), 7. november 1997<br>SEK(2002) 558 (lõplik), 7. november 2002<br><br><i>NB!</i> Alates 1998. aastast on aastanumber neljakohaline.  |
| eesistuja  | Soovitav on vältida kombinatsiooni „ELi eesistujariik”, selle asemel tuleks kasutada „Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik” või „Euroopa Ülemkogu eesistujariik”, sõltuvalt sellest, kumba on mõeldud.   |
| formaadid  | tavalisimad standardformaadid on järgmised:<br>— A4: 21 × 29,7 cm;<br>— B5: 17,6 × 25 cm;<br>— C5: 16,2 × 22,9 cm;<br>— A5: 14,8 × 21 cm;<br>— A6: 10,5 × 14,8 cm.<br><hr/> <b>SUURTÄHTEDE KÕRGUS MILLIMEETRIDES:</b><br><br>C 6 = 1,50 C 10 = 2,50 C 14 = 3,50 C 18 = 4,50 C 24 = 6,00<br>C 7 = 1,75 C 11 = 2,75 C 15 = 3,75 C 19 = 4,75 C 26 = 6,50<br>C 8 = 2,00 C 12 = 3,00 C 16 = 4,00 C 20 = 5,00 C 28 = 7,00<br>C 9 = 2,25 C 13 = 3,25 C 17 = 4,25 C 22 = 5,50 |
| Madalmaad  | Hollandit riigi ametliku nimetuse tähenduses mitte kasutada ( <i>aga</i> : hollandi keel).  |
| Makedoonia | Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik. Lühivormi FYROM ega vormi „Makedoonia Vabariik” mitte kasutada.   |
| punkt      | trükikirjade mõõtühik:<br>— Didot' punkt on ligikaudu 0,376 mm; selle kordne on tsiitsero (= 12 punkti); see punkt oli Prantsusmaal valdav kuni 1990. aastate lõpuni;<br>— piika punkt, tuntud ka kui DTP ( <i>desktop publishing point</i> ) või Postscripti punkt, on ligikaudu 0,3528 mm; selle kordne on piika (= 12 punkti); arvutiladu on muutnud piika punkti valdavaks (ning on toonud kaasa ka meetermõõdustiku laiema kasutuse).                            |
| 1989–1992  | Ajavahemiku puhul kirjutatakse nii algus- kui lõpuaasta tervenisti välja.   |



# Register

## A

aadress, 2.3, 3, **9.1**  
Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna maad, AKV maad, 1.2.2  
adressaat, 1.2.3(b), 2.3(b), 2.5, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
ainsus, 10.2  
akronüüm, 10.8, lisa A4  
akt, õigusakt, „Preambul”, 1.1, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 1.3.1–1.3.3, 2, 2.1–2.7, 3, 3.1, 3.2, 3.2.2–3.2.4, 3.3, 3.4.1, 3.5.2, 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 10.1.2, 10.1.5, 10.3, 11  
alamrubriik, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(a)  
alapealkiri, 1.3.3, 5.1.1, 5.2, 5.4  
alapunkt, 2, 2.7, 3.2.3  
algatus, 1.3.1, 1.3.3, 2.2  
allakriipsutamine, 5.8  
allkiri, 2.5, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
allmärkus, joonealune märkus, 4.1.3(a), 4.2.3, **8.1, 8.2**  
allviide, 2.2(a), 3.1, 3.2.1, 3.2.2(a)–(d), (e), 3.2.4  
allviitenumber, viitenumber, 3.2.1, 3.2.2(d)  
alusleping, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.3, 2.2, 2.5, 2.7, 3.4.1, 3.5.2, 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
ametlik keel, „Preambul”, 2.3, 3, 3.4.4, 7.2.2, 7.2.4, lisa A8  
ametlik nimi, ametlik nimetus, 2.3, 7.1.1, lisa C  
Amsterdami leping, 3.4.1, 5.9  
andmekaitseinspektor, Euroopa Andmekaitseinspektor, „Preambul”, 1.3.3, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
araabia number, 2.3, 4.2.3, 4.4.2, 5.6, 5.7, lisa A3  
artikkel, 1.2.3(b), 2, 2.2(b), 2.3, 2.4, 2.7, 3.2.1, 3.2.2(d), 3.2.3, 3.3, 3.4.1, 3.6, 5.5.4, 5.9, 10.1.6  
aruanne, 3.2.2(c)  
arv, 6.5  
arvamus, 1.1(b), 1.3.1–1.3.3, 2.2(a), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
asutamisleping, „Preambul”, 1.1, 1.2.1, 1.2.3(a), (c), 1.3.2, 2.2(a), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
asutus, lisa A9  
autoriparandused, 4.1.3(b)  
autoriõigus, 4.1.2, 5.3.1, **5.3.2**, 5.11  
avalik konkurss, 1.1(b), 1.3.2, 1.3.3  
Avaliku Teenistuse Kohus, 1.3.2, 5.9, 9.5  
avasõna, **5.5.2**

## B

bibliograafilised viited, 5.5.4, 5.9

## C

C-seeria, „Preambul”, 1.1, 1.2.3(a), (b), 1.3, 3.1, 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
C ... A-seeria, 1.1(b), 1.3.2, 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
C ... E-seeria, „Preambul”, 1.1(b), 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”

## D

delegeeritud akt, 1.2.1  
delegeeritud direktiiv, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
delegeeritud määrus, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
delegeeritud otsus, 1.2.1, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
detsentraliseeritud organisatsioon, 5.3.2(a), 9.5.3, lisa A2  
diagramm, 5.11  
direktiiv, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 2.1, 2.3(b), 2.5, 3.2.1, 3.2.2(c), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
DOI, 4.1.1, 4.1.2, 4.4, **4.4.3**, 5.1.1, 5.3.1, 5.4  
dokumendimall, 4.2.2  
dumping, 1.3.3, 2.2(b)

## E

EAN, 4.1.1  
 eelarve, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), 1.3.2  
 eesistuja, 2.5, „Kokkuvõtlikud tabelid”, lisa C  
 eessõna, **5.5.2**  
 eküü, 7.3.1, lisa A4  
 elektroonilised aadressid, 9.2  
 elektroonilised väljaanded, 4.4, 4.4.1, 4.4.2, 5.3.2  
 embleem, lisa A1, lisa A2  
 EMP Ühiskomitee, 1.3.3, 2.5, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet, 9.5.6, lisa A9  
 eriaruanne, 1.3.2  
 erimärgid, 4.2.3  
 esiletõst, **5.8**  
 Esimese Astme Kohus, 5.9  
 esmase õiguse akt, 1.2.2, 2.2(a), (b)  
 ettepanek, „Preambul”, 1.3.2, 1.3.3, 2.2(a)  
 ettevalmistav akt, „Preambul”, 1.1(b), 1.3.1, 1.3.3, 2.2(a), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 EUR-Lex, „Preambul”, 1.1(b), 1.2.1, 11  
 Euratomi asutamisleping, „Preambul”, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.3(c), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Euratomi Tarneagentuur, 9.5.5, lisa A9  
 euro, 1.3.3, 2.3, 2.4, 5.1.1, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, 10.4, lisa A4, lisa A7  
 Eurojust, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Aatomienergiaühendus, Euratom, „Preambul”, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), (c), 2.1, 2.2, 3.2.1, 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Euroopa Andmekaitseinspektor, andmekaitseinspektor, „Preambul”, 1.3.3, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Arengufond, „Preambul”, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa GNSSi Agentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Haldusjuhtimise Kool, 9.5.2, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Investeerimisfond, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Investeerimispank, EIP, „Preambul”, 1.3.1, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Kaitseagentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Kemikaaliamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Keskkonnaamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Keskpang, EKP, „Viited”, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.1, 2.5, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Kohtu praktiline juhised, 1.2.2  
 Euroopa Kohus, 1.3.1, 3.4.1, 3.4.2, 5.9, 9.4, 9.5, lisa A2  
 Euroopa Komisjon, komisjon, „Viited”, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 2.5, 3, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 9.5, lisa A1, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Koolitusfond, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Lennundusohutusamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Liidu Julgeoleku-uuringute Instituut, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Liidu leping, ELi leping, „Preambul”, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), (c), 2.2(a), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.9  
 Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Liidu Nõukogu, nõukogu, „Viited”, „Preambul”, 1.1(b), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 1.3.1–1.3.3, 2.1, 2.2(b), 2.5, 3.2.1, 3.2.2(d), 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 7.2.4, 9.5, 11, lisa A2, lisa A9, lisa C  
 Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Liidu Regioonide Komitee, Regioonide Komitee, „Viited”, „Preambul”, 1.3.1, 1.3.3, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A4, lisa A9  
 Euroopa Liidu Satelliidikeskus, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
*Euroopa Liidu Teataja*, ELT, „Preambul”, 1–3, 7.3.3, 9.4, 10.6  
*Euroopa Liidu Teataja* lisa, 1.1  
 Euroopa Liidu toimimise leping, ELi toimimise leping, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(b), 2.2(a), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, „Viited”, „Preambul”, 1.3.1, 1.3.3, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Majanduspiirkond, EMP, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(c), 1.3.1, 1.3.3, 2.5, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 Euroopa Majandusühendus, EMÜ, 1.2.2, 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.9  
 Euroopa Meresõiduohutuse Amet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Nõukogu, 9.5, lisa A1  
 Euroopa Ombudsman, ombudsman, „Preambul”, 3.4.2, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Parlament, „Viited”, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(a), 1.3.1, 2.5, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Personalivaliku Amet, 9.5.2, 9.6, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Politseiamet (Europol), 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Politseikolledž, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Raudteeagentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 Euroopa Raviamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9

## Register

Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Euroopa Sõe- ja Teraseühendus, ESTÜ, „Preambul”, 1.2.2, 1.3.2, 3.4.1  
Euroopa Teadusuuringute Nõukogu rakendusamet, 9.5.4, 9.6, lisa A2, lisa A9  
Euroopa Toiduohutusamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon, EFTA, 1.2.3(c), 1.3.2, 1.3.3, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
Euroopa Varupaigaküsimuste Tugiamet, 9.5.6, lisa A9  
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Euroopa välisteenistus, 9.5, lisa A9  
Euroopa Ühendus, EÜ, „Preambul”, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(c), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.9  
Euroopa Ühenduse asutamisleping, EÜ asutamisleping, „Preambul”, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.3(c), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
*Euroopa Ühenduste Teataja*, EÜT, „Preambul”, 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
Euroopa Ülemkogu, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(b), 2.5, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
Euroopa Ülesehitusamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Eurostat, 5.1.1, 9.6, lisa A2, lisa A4  
EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud aktid, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.3(b), (c), „Kokkuvõtlikud tabelid”

## F

fotod, 5.3.2, 5.4, 5.11

## G

graafik, 2, 5.3.2, 5.4, 5.11

## H

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
haldusmenetlus, 1.3.1, 1.3.3  
hankeleping, 1.1(c), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
hanketeade, „Preambul”, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus, 9.5.4, 9.6, lisa A9  
hüüumärk, **10.1.9**

## I

identifitseerimistunnus, 4.4, 5.3.1, 5.4  
IFLA, 4.3  
illustratsioon, **5.11**  
IMI ühisettevõte, 9.5.6, lisa A9  
institutsioon, „Preambul”, 1.1(c), 1.2.1, 1.2.3(a), (b), 1.3.1, 1.3.3, 2.1, 2.2, 2.5, 3.2.1, 3.2.2(c), 3.4.2, 3.5.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.3.2, 7.2.4, **9.5**, lisa A9  
institutsioonidevaheline teenistus, 9.5, lisa A2, lisa A9  
ISBD, 4.3  
ISBN, 4.1.1, 4.1.2, 4.3, 4.3.1, 4.3.3, 4.4, **4.4.1**, 5.1.1, 5.3.1, 5.4, lisa A4  
iseseisev õigusakt, 3.2.3  
ISO kood, 4.3, 7.1.1, 7.2.1, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, lisa A5, lisa A7  
ISSN, 4.1.1, 4.1.2, 4.3, 4.3.2, 4.3.3, 4.4, **4.4.2**, 5.1.1, lisa A4

## J

jadaväljaande ja monograafia kombinatsioon, **4.3.3**  
jadaväljaanne, 4.3.2, 4.3.3, 4.4, 4.4.2  
jagu, 2.3(a), 2.7, 5.6  
jaotis, 2, 2.3(a), 2.7, 3.2.3, 3.3, 5.6, 10.4  
joonis, 2, 4.2.3, 5.11  
juhised teksti sisestamiseks, 4.2.3  
justiits- ja siseküsimused, JSK, 1.2.2  
jutumärgid, 3.3, 3.6, 4.2.3, 5.8, 5.10, **10.1.6**, 10.3  
järjenumber, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 1.3.2, 2.1, 3.2.1, 3.2.2(b), (c), 10.1.1



## K

kaanelehekülj, 5.1.1  
 kaas, 4.1.2, 5.1, 5.1.1, 5.1.2  
 kaasotsustamismenetlus, 1.3.2  
 kalandus, „Preambul”  
 kaldkiri, 5.8, **10.5**  
 kaldkriips, 9.3  
 kandidaatriigid, 7.1.1, 7.2.1, 7.3.2, lisa A7  
 kasutatud kirjandus, **5.5.4**  
 kataloogiandmed, 5.3.1, **5.4**  
 katalooginumber, 4.1.1, 4.1.2, 4.4, **4.4.4**, 5.1.1  
 kaubanduskokkulepe, „Preambul”  
 kaudkõne, 5.10  
 keel, „Preambul”, 1.2.3(b), 1.2.3(c), 2.2(a), 2.3(a), 2.5, 3, 3.1, 3.2.1, 3.3, 3.4.4, 3.5.1, 3.6, 5.12  
 keele-eeskirjad institutsioonides, **7.2.4**  
 kellaeg, **10.4**  
 kirjavahemärgid, 3.5.1, 4.1.3(b), 4.2.3, 5.10, 6.4, 6.5, 10.1  
 kirjavahetuse vormis leping, 1.2.3(b), 2.5  
 kodu- ja töökord, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b)  
 kogumik, 5.1.1, 5.1.2, 5.2, 5.9  
 kohtumenetlus, 1.3.1, 1.3.3  
 kohtuotsus, 1.3.3  
 kokkulepe, „Preambul”, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 3.4.3  
 kolmas riik, „Preambul”, 1.3.1, 1.3.3  
 koma, 2.2(a), (b), 3.2.1, 3.5.1, 5.7, 10.1.2, 10.1.3, 10.3  
 kombineeritud nomenklatuur, „Preambul”, 1.3.3  
 komisjon, Euroopa Komisjon, „Viited”, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 2.5, 3, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 9.5, lisa A1, lisa A2, lisa A9  
 komitee, 1.2.2, 1.3.3, 3, 3.4.2  
 konkurentsipoliitika rakendamise seotud menetlus, 1.3.1, 1.3.3  
 Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus, 9.5.4  
 kontrollikoda, Euroopa Kontrollikoda, „Viited”, „Preambul”, 1.2.1, 1.3.1–1.3.3, 3.4.1, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 konventsioon, 1.2.2, 1.2.3(b), 2.2(a), 2.5, 3.7  
 koolon, 2.7, 3.5.1, 5.7, **10.1.4**  
 koondlause, 10.1.3  
 koondumine, 1.3.3  
 kordustruktuur, 5.2  
 korrektuur, **4.1.3**, 4.2.3, 6.1  
 korrektuurimärgid, 6.3  
 kriips, 10.1.5  
 kujundus, 4.2.2, 5.6  
 kujundusgraafikud, 4.1.2(a)  
 kulud, 4.1.3, 4.2.3  
 kursiiv, 3.1, 5.5.4, **10.5**  
 kuupäev, 1.2.2, 2.1, 2.5, 3.2.1, 3.2.2(a), (c), 3.3, 3.4.1, 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.5.4, 5.5.5, **10.4**  
 käsikiri, 4.1.1–4.1.3, 4.2, 6.1, 6.2, 6.3  
 köide, 5.1.1, 5.2, lisa A3  
 kümnendmurd, 6.5, 7.3.3  
 küsimärk, **10.1.8**

## L

L-seeria, „Preambul”, 1.1, 1.1(a), (b), 1.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 laadileht, 4.2.1, 4.2.2  
 lauselõpumärk, 5.10  
 LegisWrite, „Preambul”  
 lehekülgede nummerdus, 4.1.3, 4.2.4, 5.6  
 leping, „Preambul”, 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 2.2(a), 2.5, 2.7, 3.2.3, 3.4.1, 3.4.3, 3.7  
 liide, 2, 2.7  
 liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, 9.5, lisa A9  
 liikmesriik, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 2.3(b), 2.4, 2.5, 3.4.2, 7.1  
 liikmesriikide vahel allkirjutatud konventsioon, LVK, 1.2.2  
 liikumatu sõnavähe, 4.2.3, 6.4  
 linke-ISSN, 4.4.2  
 lisa, „Preambul”, 1.1, 1.2.3(b), 2, 2.6, 2.7, 3.2.2(e), 3.3  
 Lissaboni leping, „Preambul”, 1.2.2, 1.2.3(b), 3.4.1, 5.9, 9.5  
 loetelu, 3.5, 5.5.5, **5.7**, 10.1.1–10.1.3, 10.3, 10.4  
 lõige, 2, 2.3(a), 2.7, 3.3, 5.6  
 lõik, 2, 2.3(a), 2.7, 3.2.3, 3.3, 4.2.4  
 lõpetamata lõimväljaanded, 4.3.2, 4.4.2

lühend, „Preambul”, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 2.1, 2.2(a), 3, 3.1, 3.2.1, 3.4.3, 3.4.4, 3.5.2, 5.5.4, 5.12, 7.1.1, 10.1.1, 10.1.7, 10.5, **10.6**, **10.8**, 11, lisa A3, lisa A4  
 lühinimetus, lühinimi, 3.1, 3.2.4, 3.4.1, 7.1.1, 10.6  
 lühipealkiri, 3.2.1, 3.2.2  
 lühivorm, 2.2(a)

## M

Maastrichti leping, 1.2.2, 1.2.3(a), 5.9, lisa A1  
 mall, 4.2.1, 4.2.2  
 miljard, 6.5, 7.3.3  
 miljon, 6.5, 7.3.3  
 mitmekeelne dokument, 4.2.2, 9.1.5  
 mitmekeelne tekst, 3.4.4  
 mitmus, 10.2  
 mitteliikmesriik, 7.1.1, 7.1.2  
 monograafiad, **4.3.1**, 4.3.2, 4.3.3, 4.1.1  
 muud kui seadusandlikud aktid, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.3(a), (b), 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 muutmisakt, 3.2.4, 3.3  
 mõiste, 2.3(a), 3.6, 5.9, 10.1.6  
 mõttekriips, 4.2.3, 5.6, 5.7, **10.1.7**  
 mõõtühikud, lisa A3  
 märgendamine, 4.2.1, 4.2.2  
 määrus, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 2.1, 2.4, 2.5, 3.2.1, 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 müügihind, 4.1.1, 5.1.1, 5.4  
 müügiluba, 1.3.3

## N

nimetus, nimi, „Preambul”, 2.1, 2.3(b), 2.5, 3.1, 3.2.1, 3.2.2(b), 3.2.4, 3.4.1, 3.4.3, 3.4.5, 3.5.2, 10.1.2, 10.6  
 number, 1.1(b), 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 1.3.2, 2.1, 2.2(b), 2.3(a), 2.7, 3.1, 3.2.1, 3.2.2(a), (c), 3.3, 3.5.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 4.2.3, 5.1.1, 5.2, 5.6, 5.7, 10.4  
 numeratsioon, 2.3(a), 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 8.1  
 nummerdamine, 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 1.3.2, 2.6, 2.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 4.2.4, 5.6, 5.9  
 nurksulud, 5.10, **10.1.5**  
 nõuandeorganid, 9.5  
 nõukogu, Euroopa Liidu Nõukogu, „Preambul”, 1.1(b), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 1.3.1–1.3.3, 2.1, 2.2(b), 2.5, 3.2.1, 3.2.2(d), 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 9.5, lisa A2, lisa A9, lisa C  
 nõusolek, 1.3.2

## O

ombudsman, Euroopa Ombudsman, „Preambul”, 3.4.2, 9.5, lisa A2, lisa A9  
 organ, „Preambul”, 1.1(c), 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 3.4.2, „Kokkuvõtlikud tabelid”, lisa A9  
 originaalkuju, 7.1.1, 7.1.2, 7.2.1  
 osa, 2.7  
 osutamine, 1.2.2, 2.1, 3.1, 3.2, 3.4  
 otsekõne, 5.8, 5.10  
 otsus, „Preambul”, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 1.3.2, 1.3.3, 2.3(b), 2.5, 3.2.2(c), 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”

## P

paberitüüp, **5.3.4**  
 paberväljaanne, 4.4  
 pakkumiskutse, 1.1(c)  
 parandus, 1.1(a), (b), 1.2.2, 1.2.3(c), 2.1, 3.1  
 paranduseelarve, 1.2.1, 1.2.3(a), 1.3.2  
 peadirektoraat (komisjon), **9.6**  
 pealkiri, „Preambul”, 1.2.2, 1.2.3(a), (b), 1.3.2, 1.3.3, 2, 2.1, 2.2, 3.2, 3.3, 4.1.1, 4.1.2, 4.2.2, 4.2.3, 5.1, 5.1.1, 5.2, 5.4, 5.5.4, 5.5.5, 5.8, 10.1.2, 10.1.5, 10.3, 10.5, 11  
 peatükk, 2, 2.3(a), 2.7, 5.6  
 perioodilised väljaanded, 4.1.1, 5.1.1, 5.5.4, 5.5.5, 5.8  
 pidevväljaanded, **4.3.2**, 4.4, 4.4.2  
 piirkonnakood, 9.3

pilt, 4.2.3  
 POD, 4.1.1  
 preambul, 2, 2.2, 2.7  
 protokoll, 1.1(b), 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.3, 2.2(a), 2.5, 3.2.3, 3.7  
 protokolliline järjekord, 1.2.1, 3.4.2, 7.1.1, 7.1.2, 7.2.2, 9.5  
 protsent, 10.4, lisa A3  
 punkt, 1.1(b), 2, 2.2(b), 2.3(a), 2.7, 3.2.3, 3.3, 3.5.1, 5.6, 5.10, **10.1.1**, 10.1.3, 10.1.5, 10.3, lisa C  
 põhistruktuur, 2  
 põhjendused, 2, 2.2, 2.7, 3.2.1, 3.2.2(c), (d), 10.1.1, 10.3  
 põllumajandus, „Preambul”  
 pühendus, **5.5.1**

## R

rahvusvaheline leping, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 3.2.2(b), 3.4.2  
 rahvusvahelise õiguse akt, 2.2(a)  
 rahvusvaheliste lepingutega loodud organite vastu võetud aktid, 1.2.1, 1.2.3(b)  
 rakendusakt, 1.2.1  
 rakendusamet, **9.5.4**  
 rakendusdirektiiv, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 rakenduse määrus, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 rakendusotsus, 1.2.1, 1.2.3(b), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 rasvane kiri, poolpaks kiri, 5.8, 8.1  
 reavahe, 5.10, 8.1  
 Regioonide Komitee, Euroopa Liidu Regioonide Komitee, „Preambul”, 1.3.1, 1.3.3, 3.4.2, 9.5, lisa A2, A9  
 register, 4.1.3(b), **5.5.5**  
 regulatiivosa, 1.2.3(b), 2, 2.2, 2.2(b), 2.3, 2.6, 2.7, 3.2.2(d)  
 rekto, 4.2.4, 5.4, 5.5.5  
 reprodutseerimine, 4.2.4, 5.11  
 reservnimekiri, 1.3.3  
 resolutsioon, 1.1(b), 1.2.2, 1.3.1, 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 riigiabi, 1.3.2, 1.3.3  
 riigikood, 9.3, **lisa A6**  
 riik, 3.4.3, 7.1, lisa A5  
 Rooma number, 5.1.1, 5.6, 10.1.1, lisa A3  
 rubriik, „Preambul”, 1.1(a), (b), 1.2.1, 1.2.3(b), (c), 1.3.1, 3.4.2

## S

S-seeria, „Preambul”, 1.1, 1.1(c), 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 saatelause, 2.2(b), 2.7, 3.3, 3.5.1, 5.10, 10.1.4  
 sari, 4.3.2, 5.1.1, 5.1.2, 5.2  
 seadusandlik akt, 1.1(a), 1.2.1, 1.2.3(a), 2.2(a), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 seadusandlik erimenetlus, 1.2.1, 1.2.3(a), 2.2(a), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 seadusandlik menetlus, 1.2.1, 1.2.3(a), 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 seadusandlik tavamenetlus, 1.1(b), 1.2.1, 1.2.3(a), 1.3.2, 2.2(a), „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 seeria, „Preambul”, 1.1, 3.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 5.1.1, 5.5.4, 5.5.5  
 seisukoht, 1.1(b), 1.3.2, 1.3.3  
 selg, 4.1.2  
 selgitav tekst, 5.11  
 semikoolon, 2.2(b), 3.5.1, 5.7, 10.1.2, **10.1.3**  
 sent, 7.3.1  
 SGML, 4.2.2, lisa A4  
 sidekriips, **10.1.7**  
 sidesõna, 10.1.3  
 sisestamine, 4.2.3  
 Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
 sissejuhatus, **5.5.2**  
 sisu, „Preambul”, 1.2.3, 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 4.1.3, 4.2.2, 11  
 sisukord, 4.1.2, 4.1.3(b), 5.1.1(a), **5.5.3**  
 soovitus, 1.1(b), 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, 2.2(a), 2.5, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 struktuur, „Preambul”, 2  
*sui generis* otsus, 1.2.3(b)  
 sulud, 4.4.1, 5.9, 7.3.3, 8.1, 10.1.5, 10.6  
 suunis, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 2.5, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 suurtäht, 2.2(b), 4.2.3, 5.6, 5.8, 5.10, 5.12, 10.1.7, 10.3, 10.5  
 sõnavähe (ehk tühi), 4.2.3, 6.4, 8.1  
 sümbol, 7.3.1, 7.3.3

## T

taane, 2, 2.2(b), 2.3(a), 2.7, 3.3  
 tabel, 2, 2.6, 3.1, 3.5.1, 4.2.3, **5.12**, 7.3.3, 10.4  
 Teadusuuringute Rakendusamet, 9.5.4, 9.6, lisa A2, lisa A9  
 teatis, „Preambul”, 1.1, 1.1(b), 1.3.1, 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 teave, „Preambul”, 1.1, 1.1(b), 1.2.2, 1.2.3(b), 1.3.1, 1.3.3, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 teavitamiskord, 1.3.3  
 TEDi andmebaas, „Preambul”, 1.1(c)  
 teema, 2.1, 3.2.1, 3.2.2(a), (c), 10.1.2  
 teisele õiguse akt, „Preambul”, 2.2(a), 2.5, 3.2.2(b), (c), 3.7  
 tekste saatev teenistus, autoriteenus, „Preambul”, 6.1  
 teksti erinevad osad, 4.2.2  
 teksti liigendus, **5.6**  
 telefoninumbrid, **9.3**  
 terminoloogia, „Preambul”, 1.2.3(b)  
 territoorium, lisa A5  
 territooriumikood, **lisa A6**  
 Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet, 9.5.4, 9.6, lisa A9  
 tiitellehe verso, **5.3**  
 tiitelleht, 4.2.4, **5.2**, 5.3  
 toimetamine, „Preambul”, 3, 11  
 tootmisahel, **4.2.1**  
 tootmiskoordinaator, 6.1  
 topeltnummerdamine, 1.2.2  
 transliteratsioon, 7.1.1, 7.2.1, 9.1.3  
 trükivalmis dokumendid, **4.2.4**  
 trükiväljaanded, „Preambul”, 4.1.1  
 tsitaat, **5.10**, 10.1.5  
 töökeel, 7.2.4  
 tähestikuline järjestus, 7.2.1, 7.2.2, 7.3.2  
 täisnimetus, 3.4.1, 10.6  
 täispealkiri, 2.1, 2.2(a), 3.2.1, 3.2.2(a)–(e)  
 täpp, 5.6, 5.7  
 tärn (allmärkused), 4.2.3, 5.6  
 tüpograafiline ettevalmistus, 4.1.2

## V

vahejoon, 8.1  
 vahetult aluslepingutel põhinev akt, 1.2.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
 vastutusest loobumise märged, **5.3.3**  
 veerg, 5.12  
 verso, **5.3**, 5.3.1, 5.5.1, 5.5.5  
 viide, 1.2.3(a), 3.2.2(c)–(e), 3.2.4, 4.1.3(b), **5.9**, 10.4  
 viitamine, 2.1, 2.7, 3.1, **5.9**, 6.4, **8.1**, **9.4**  
 viitenumber, allviitenumber, 3.2.1, 3.2.2(d), 10.1.1, 10.1.2, 10.1.4  
*Visual guide — Official Journal typographical rules*, „Preambul”, 1.2.1, 1.3.1, 2.4, 2.7, 3.3, 11  
 voldikud, 4.1.2(a)  
 volitused, 2, 2.2, 2.2(a), 2.7, 3.2.1, 3.2.2(b)–(d), 3.4.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”, 10.1.2, 10.6  
 väiketäht, 2.2(a), (b), 4.2.3, 5.6, 5.7, 10.1.7, 10.3, 10.5  
 väljaande keel, **7.2.3**  
 väljaandmistootlus, 4.1.1  
 väljaannete talitus, „Viited”, „Preambul”, 1.2.2, 1.2.3(a), 1.3.2, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 5.1.1, 6.1, 9.5.2, 9.6, 10.8, lisa A2, lisa A9  
 väljaannete tüübid, **4.3**  
 värvivalik, 5.11  
 vääring, 3.4.5, **7.3**, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, lisa A5, lisa A7  
 vötkood, 4.1.1

## W

Wordi tekstitötlusprogramm, 4.2.3, 6.4

## Õ

õigekeelsus, „Preambul”, 11  
õigusakt, akt, „Preambul”, 1.1, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(a)–(c), 1.3.1–1.3.3, 2, 2.1–2.7, 3, 3.1, 3.2, 3.2.2–3.2.4, 3.3, 3.4.1, 3.5.2, 3.7, „Kokkuvõtlikud tabelid”

## Ü

Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
Ühenduse Sordiamet, 9.5.3, lisa A2, lisa A9  
ühine seisukoht, 1.3.2  
ühine välis- ja julgeolekupoliitika, ÜVJP, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3(b), 2.1, 3.2.1, „Kokkuvõtlikud tabelid”  
ühinemisakt, 1.2.2, 2.2(a)  
ühise kaubanduspoliitika rakendamise seotud menetlus, 1.3.1, 1.3.3  
ühisettevõtte Artemis, 9.5.6, lisa A9  
ühisettevõtte Clean Sky, 9.5.6, lisa A9  
ühisettevõtte ENIAC, 9.5.6, lisa A9  
ühisettevõtte Fusion for Energy, 9.5.5, lisa A2, lisa A9  
ühisettevõtte SESAR, 9.5.6, lisa A9  
ühtne sordileht, 1.1(b), 1.3.3  
ülakoma, **10.1.10**  
üldeelarve, 1.2.3(a)  
Üldkohus, 1.3.2, 5.9, 9.5, lisa A9  
Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet, 9.5.4, 9.6, lisa A2, lisa A9  
ülesehitus, 1, 1.1, 2, 2.3(a)  
ümarsulud, **10.1.5**  
ÜRO Euroopa Majanduskomisjon, 1.2.2, 1.2.3(b)

## X

XML, 4.2.2

# Märkused

# Märkused

Euroopa Liit

**Institutsioonidevaheline stiiljuhend – 2011**

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2011 – 264 lk, 155 illustr – 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-78-40699-8

doi:10.2830/36518





## **KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?**

### **Tasuta väljaanded:**

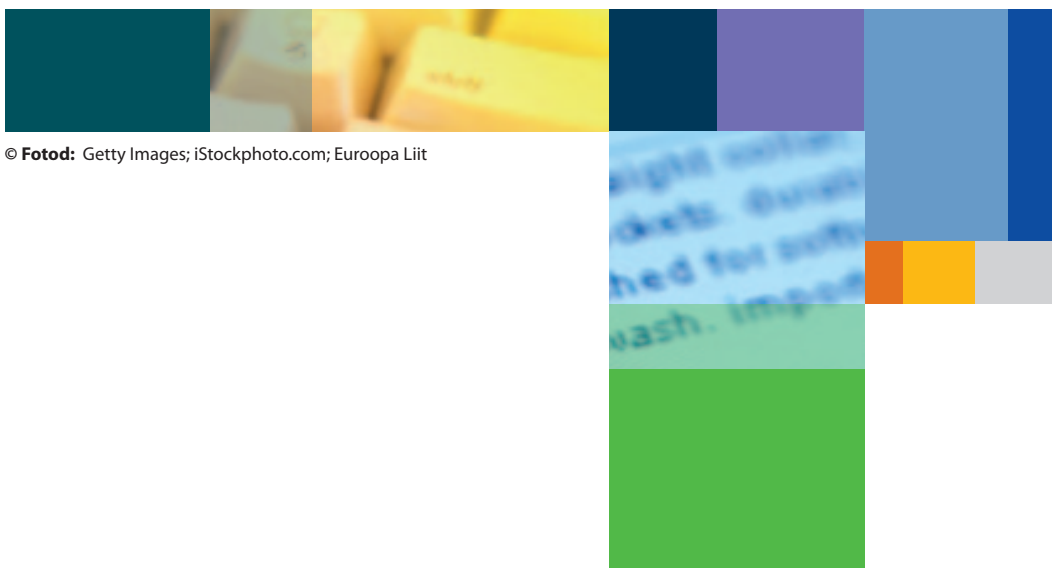
- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

### **Tasulised väljaanded:**

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

### **Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):**

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu ([http://publications.europa.eu/others/agents/index\\_et.htm](http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm)).



© Fotod: Getty Images; iStockphoto.com; Euroopa Liit



Väljaannete talitus

ISBN 978-92-78-40699-8



9 789278 406998

doi:10.2830/36518